

Programmarekening 2007

Provincie Zeeland

Jaarstukken 2007

Inhoudsopgave

Programmarekening en de toelichting	3
Inleiding	5
Leeswijzer	7
Rekening in één oogopslag	11
Jaarverslag	19
Programmaverantwoording	21
Milieu & Economie	23
1. Economie	25
2. Toerisme en recreatie	33
3. Milieu	41
4. Onderwijs	49
Stad & Platteland	55
5. Stedelijke Vernieuwing	57
6. Vitaal Platteland	62
7. Ruimtelijke Ontwikkeling	66
8. Mobiliteit	74
9. Verkeersveiligheid	80
10. Infrastructuur	84
11. Sociaal Beleid	88
12. Zorgvoorzieningen	94
13. Cultuur	100
Zoet & Zout Water	107
14. Watermanagement	109
15. Landbouw en Visserij	116
16. Natuur en Landschap	122
Bestuurlijke Organisatie	129
17. Bestuurlijke Organisatie	131
18. Openbare Orde en Veiligheid	138
Algemene Dekkingsmiddelen en onvoorzien	143
Oude beleidsvoornemens	147
Paragrafen	157
Provinciale Heffingen	161
Weerstandsvermogen	167
Onderhoud kapitaalgoederen	183
Financiering	191
Bedrijfsvoering	197
Verbonden partijen	219
Grondbeleid	235
Sociaal jaarverslag 2007	239

Jaarrekening	257
Rekening van baten en lasten	259
Financiële analyse	265
Overboeken kredieten per programma	279
Balans en toelichting	293
Balans per 31 december 2007	294
Toelichting bij de balans	296
Waarderingsgrondslagen bij de balans	305
Niet uit de balans blijvende verplichtingen	308
Uitgangspunten financieel beleid	311
Verloop reserves en voorzieningen	317
Bijlagen	331
Overzicht aanbestedingen	335
Overzicht externe deskundigheid	341
Vaste activa	347
Staat van restant investeringskredieten	351
Staat van reserves en voorzieningen	355
Verplichtingen ten laste van de reserves	361
Subsidies	365
Berekening EMU-saldo	379
SISA	383
Incidenteel beleid	387
Aanbevelingen rekenkamer	391

Programmarekening en de toelichting

Nieuwe verbindingen krijgen vorm

Ongeveer een jaar na het verschijnen van ons Collegeprogramma Nieuwe Verbindingen, is het voor dit college tijd om voor de eerste keer de balans op te maken.

We kunnen met z'n allen tevreden terugkijken op het verloop van de verkiezingen voor Provinciale Staten, op 7 maart 2007. Vlak voor deze verkiezingen vond de Centrale Open Dag plaats op en rond het Abdijplein. Bezoekers konden zien en beleven wat de provincie allemaal doet. Naast deze Open Dagen werden er politieke debatten georganiseerd en werden burgers gestimuleerd om te gaan stemmen. Uiteindelijk bedroeg het opkomstpercentage bij deze verkiezingen 52,9%, een lichte stijging ten opzichte van 2003. Met dit percentage stond Zeeland, na Friesland, op de tweede plaats. Er is vervolgens een nieuw dagelijks bestuur gevormd van CDA, SGP, Christen Unie en Groen Links. Ondanks aanvankelijk enkele grote verschillen in opvattingen is dit college snel totstandgekomen, door te zoeken naar overeenkomsten, verbindingen in plaats van verschillen. Dit zoeken naar verbindingen proberen wij de komende jaren verder vorm te geven, zoals aangegeven in het collegeprogramma Nieuwe Verbindingen.

Levendig Zeeland

Met het gebiedenbeleid willen wij zowel gestalte geven aan stedelijke profilering als de mogelijkheid creëren om grotere projecten te realiseren. Voorbeelden hiervan zijn Waterstad Goes (Goese Schans), Axelse Dam in Terneuzen en Kenniswerf Vlissingen (stedelijke profilering) en Perkpolder en Waterdunen (grote niet-stedelijke projecten).

Om de kwaliteit van het recreatieve aanbod in Zeeland te vergroten, is de ontwikkeling van het Wandelnetwerk Zeeland in gang gezet en wordt het Fietsknooppuntennetwerk aangevuld met overzichtsboarden. Promotieacties, zoals deze zomer gehouden in West-Zeeuws-Vlaanderen en op Schouwen-Duiveland, blijken succesvol.

Groei en Groen in Zeeland

De NV Economische Impuls is begin 2008 aan de slag gegaan. De activiteiten van de NV zullen Zeeland helpen verder te ontwikkelen tot een in alle opzichten innovatieve en gezonde provincie, met een sterke kenniseconomie.

In 2007 is een forse impuls gegeven aan de daadwerkelijke realisatie van de ecologische hoofdstructuur: er is in totaal 240 ha nieuwe natuur aangelegd (op Schouwen, Zuid-Beveland en Zeeuws-Vlaanderen).

Op het gebied van ruimtelijke ordening krijgt de provincie nieuwe bestuursbevoegdheden en instrumenten, als gevolg van de nieuwe Wet Ruimtelijke Ordening. Wij hebben ervoor gekozen het vastgestelde Omgevingsplan 2006-2012 verder uit te voeren met behulp van de nieuwe wettelijke instrumenten.

Bereikbaar in Zeeland

Naar aanleiding van de regelmatige uitval van de veerverbinding Vlissingen-Breskens is vorig jaar een onderzoek ingesteld. De in december 2007 bekendgemaakte aanbevelingen zijn inmiddels opgevolgd. In 2007 hebben wij ervoor gezorgd dat plannen van de NS om Zeeuwse stations te sluiten, zijn voorkomen.

De gladheidbestrijding in Zeeland is vorig jaar een stuk efficiënter geworden. Voor het eerst hebben de waterschappen, Rijkswaterstaat, de NV Westerscheldetunnel, Zeeland Seaports en de Provincie Zeeland samengewerkt om de Zeeuwse wegen ijsvrij te houden.

Veilig in Zeeland

Iedereen moet veilig zijn en zich veilig voelen in Zeeland. In 2007 zijn diverse acties ondernomen om de verkeersveiligheid te vergroten en Zeeland nog beter te beschermen tegen het water. Daarnaast is geïnvesteerd om samen met hulpdiensten en overheden over de grens te komen tot een betere crisisbeheersing. In Nieuwe Verbindingen is aangegeven dat er in Zeeland een tunneloefencentrum komt. De eerste stappen hiertoe zijn in 2007 gezet.

Om van Zeeland de meest verkeersveilige regio van Nederland te maken, heeft het ROVZ de visie 'Op weg naar nul' ontwikkeld. Die houdt in dat alle verkeersonveiligheid wordt gezien als het resultaat van

verkeersgevaarlijk gedrag en dus te vermijden is. De beste aanpak hiervan is integratie van maatregelen op het gebied van gedrag en infrastructuur. De kustversterkingsplannen voor de zwakke schakels Westkappelse zeedijk en Nolle-Westduin zijn goedgekeurd.

Mensen in Zeeland

In 2007 is een pilot gestart waardoor gemeenten samen met maatschappelijke organisaties Centra voor Jeugd en Gezin kunnen realiseren. Daarnaast zijn in 2007 demonstratieprojecten opgestart om het gedachtengoed "de Driehoek Rond" concreet gestalte te kunnen geven. Tevens zijn in alle Zeeuwse gemeenten WMO-cliëntenraden gerealiseerd.

Samen in Zeeland

Het afgelopen jaar is binnen de provinciale organisatie een groot aantal veranderingen doorgevoerd. De hoofdstructuur van de organisatie is veranderd en er is een slagvaardiger organisatie ontstaan. Vervolgens zijn we begonnen met het maken van een cultuuromslag in onze organisatie. In deze cultuuromslag wordt met name het accent gelegd op basis van de in Nieuwe Verbindingen geformuleerde visie. Hierdoor komt er meer nadruk te liggen op externe samenwerking. Het doel is te komen tot een slagvaardige en uitvoeringsgerichte organisatie, waarin medewerkers met trots en creativiteit kunnen werken en waarmee de externe oriëntatie van de provinciale organisatie verder zal worden vergroot.

Tot slot

Het eerste jaar van de nieuwe collegeperiode ligt achter ons. Een jaar waarin veel is uitgevoerd en in werking gezet. Een jaar waarin bestaande relaties zijn verstevigd en nieuwe, verrassende verbindingen zijn aangegaan met de Zeeuwse samenleving. Een jaar ook, waarin ons beleid van herstellen langzaam wordt omgebogen in voorkomen. Er is nog veel te doen, maar de eerste resultaten lijken gunstig.

Inhoud en opbouw jaarstukken 2007.

De jaarstukken zijn gericht op de controlerende taak van Provinciale Staten. De jaarstukken bevatten zowel financiële als beleidsinhoudelijke verantwoordingsinformatie. De financiële verantwoordingsinformatie is met name opgenomen in de balans en de toelichting op de balans. De inhoudelijke verantwoording komt vooral aan de orde in een achttiental programma's en een zevental paragrafen. De programma's en paragrafen weerspiegelen een volledig beeld van het provinciaal beleid.

De opzet van de jaarstukken wijkt hier en daar af van de programmabegroting 2007. Dit is met name het gevolg van de ontwikkelingen om te komen tot verbetering in de leesbaarheid.

De jaarstukken met financiële verantwoordingsinformatie.

De jaarstukken bestaan uit de onderdelen programmarekening met toelichting, programmaverantwoording, paragrafen, balans met toelichting en bijlagen.

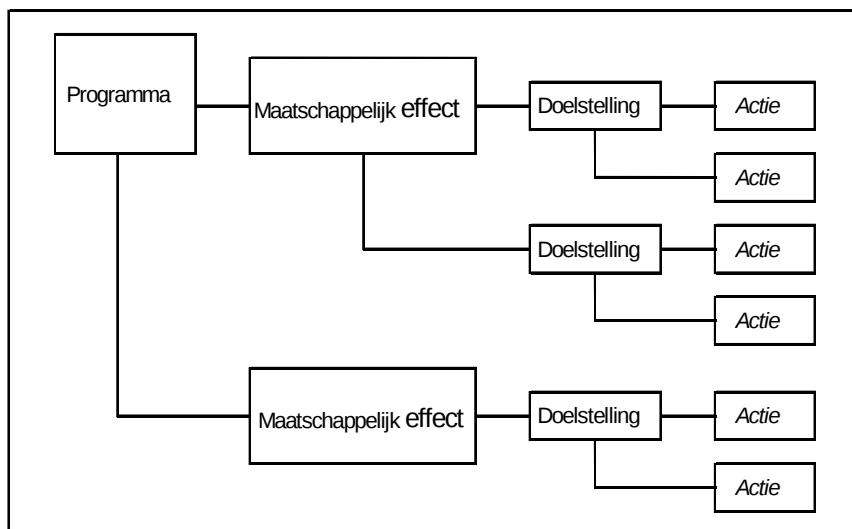
Programmarekening

De programmarekening begint met een inleiding waarin op hoofdlijnen een aantal zaken worden genoemd die in 2007 zijn gerealiseerd. Verder is deze leeswijzer toegevoegd om inzicht te bieden in de opbouw van het boek. Daarnaast is er de rekening in één oogopslag waarin kerngegevens gebundeld en overzichtelijk worden weergegeven. Zo zijn de gerealiseerde lasten en baten per programma in een grafiek opgenomen.

Programmaverantwoording

Programma's

In de programmabegroting zijn kaders gesteld met behulp van maatschappelijke effecten en doelstellingen. De verantwoordingsinformatie in de programma's richt zich op maatschappelijke effecten en doelstellingen. De programma's in de programmarekening zijn opgebouwd volgens het principe van een informatiepiramide. Dit betekent dat men een programma kan herleiden tot de kleinste bouwstenen volgens een bepaalde hiërarchie. De hiërarchie van een programma ziet er als volgt uit (zie figuur 1).

Figuur 1 programmahiërarchie

Een uitleg van de termen

Een maatschappelijk effect: is datgene wat de Provincie Zeeland uiteindelijk wil bereiken in de (Zeeuwse) maatschappij, door het leveren van een positieve bijdrage.

Een doelstelling: is een SMART formulering (Specifiek Meetbaar Acceptabel Realistisch Tijdgebonden) van de bijdrage van de Provincie Zeeland aan een maatschappelijk effect.

Een actie: is een handeling van de provincie die tot stand komt door de inzet van provinciale middelen (personeelskosten en materiële budgetten). Iedere actie van de provincie draagt bij aan een doelstelling. De acties worden niet getoond in de programmarekening maar zijn opgenomen in een apart document; de actierekening. De actierekening bevat een uitsplitsing van de programmabedragen op doelstellingsniveau en de stand van zaken voor de politiek relevante acties. De actierekening is bedoeld voor gedeputeerde staten en wordt ter inzage gegeven aan provinciale staten.

De start voor het opnemen van maatschappelijke effecten, doelstellingen en acties in de begroting is gelegen in de beleidsnotities. Bij het schrijven van een notitie moeten zogenaamde W-vragen worden beantwoord. Aan de hand van deze W vragen kan de inhoud van een notitie worden gerubriceerd in de programmahiërarchie. De vragen geven eveneens een indicatie van de voortgang. Hieronder volgt een toelichting op de W-vragen die tevens zijn opgenomen in de programmabegroting en -rekening.

Wat willen we bereiken?

In dit onderdeel worden de door Provincie Zeeland beoogde maatschappelijke effecten beschreven. Daar waar mogelijk is de realisatie/stand van zaken van een maatschappelijk effect opgenomen. Ook wordt een toelichting gegeven op de maatschappelijke effecten.

Wat hebben we bereikt?

In dit onderdeel staan de doelstellingen centraal. Er wordt overzichtelijk weergegeven welke doelstellingen bijdragen aan een maatschappelijk effect. Per doelstelling is de realisatie/stand van zaken opgenomen.

Wat heeft het gekost?

In dit onderdeel zijn de lasten en baten op programmaniveau opgenomen. Om uw Staten meer inzicht te geven in de opbouw van de lasten en baten is er een splitsing naar financiële prioriteiten, posterioriteiten overig (bestaand beleid) gemaakt. Om een vergelijking door de jaren heen te maken zijn de lasten en baten van de rekening 2006, begroting 2007, begroting 2007 na wijzigingen en de realisatie van 2007 opgenomen.

Uw Staten autoriseren de gerealiseerde lasten en baten op het programmaniveau. Tevens is per programma een financiële analyse opgenomen van de verschillen tussen de begroting na wijziging 2007 en de realisatie.

Algemene dekkingsmiddelen

Het overzicht van de algemene dekkingsmiddelen geeft inzicht in de inkomsten van de provincie die niet direct gerelateerd zijn aan de lasten in de programma's. Daarnaast wordt het verloop van de post onvoorzien gegeven.

Paragrafen

Naast de programma's wordt het provinciaal beleid ook beschreven in de diverse paragrafen. Het gaat met name om beleidslijnen van het beheersproces waarbij sprake kan zijn van een grote financiële impact, een grote politieke betekenis of een aanzienlijk belang voor de realisatie van de programma's. De paragrafen zijn een belangrijke aanvulling op de verantwoordingsinformatie over de (meerjarige) financiële positie van de provincie.

Het sociaal jaarverslag

Als aanvulling op de informatie in de bedrijfsvoeringsparagraaf is het sociaal jaarverslag ook in de programmarekening opgenomen.

Jaarrekening**Analyse**

De jaarrekening start met de rekening van baten en lasten gevolgd door een financiële analyse. Ook de over te boeken kredieten worden in dit onderdeel gespecificeerd.

Balans en toelichting op de balans

De balans weerspiegelt de financiële positie van de provincie Zeeland per 31 december 2007.

Om te komen tot een verdere verdieping van de financiële positie wordt de balans ook toegelicht. Zo is er op hoofdlijnen een toelichting op de balansposten. Tevens worden de uitgangspunten van het financieel beleid en de waarderingsgrondslagen uiteengezet. De toelichting is een kwalitatieve bijdrage aan het zicht op de financiële positie.

Ook worden de uitgangspunten financieel beleid weergegeven en is er een verloopoverzicht opgenomen van de reserves en voorzieningen.

Bijlagen

De bijlagen in de programmarekening zijn bedoeld om meer details te verschaffen over de financiële positie van de provincie. Zo zijn o.a. het subsidieoverzicht en het overzicht van reserves en voorzieningen opgenomen en krijgt u ter informatie inzicht in de afwijkingen van het aanbestedingsbeleid van de provincie en het inhuren van derden. De staat van materiele vaste activa en het inzicht in het EMU-saldo zijn verplicht. Ook de bijlage SISA (single audit, single information) en de bijlage incidenteel beleid zijn op grond van de voorschriften sinds vorig jaar verplicht.

Rekening in één oogopslag

Rekening in één oogopslag

Kerngegevens

oppervlakte	2.934 km ² , waarvan 1.145 km ² water
bevolkingsdichtheid	213 per km ² land
aantal gemeenten	13 gemeenten
aantal leden Provinciale Staten	39
aantal leden Gedeputeerde Staten	5
waterschappen	2
primaire waterkeringen	480 km (waarvan 70 km langs Noordzeekust)
secundaire waterkeringen	900 km
potentieel gevaarlijke vaarwegen	150 km
buisleidingen	250 km
afvalverwerking	900.000 ton
(potentieel) verontreinigde locaties	13.000
afvalverwerkingsinrichtingen	131
industriële bedrijven	1634 vestigingen in 2007
geluidhinderinrichtingen	175
toeristische overnachtingen	12 miljoen overnachtingen excl buitenlanders op vaste standplaats
omzet vismijnen	ca. € 40 miljoen per jaar
musea	28 in 2005
monumenten	3.000
ziekenhuizen	3 (en 2 nevenvestigingen)
verzorgingshuizen	43
woningvoorraad	171026 per 1-1-2007
woningbouwproductie	1327 cijfer tot december 2007

	<u>2004</u>	<u>2005</u>	<u>2006</u>	<u>2007</u>
<u>Externe kerngegevens</u>				
aantal inwoners	379.028	379.978	380.186	380.497
motorvoertuigen (excl. aanhangwagens)	190.883	195.057	197.982	201.183
ziekenhuisgewonden in het verkeer	319	282	307	255
ziekenhuisgewonden in het verkeer	84(Ned 58)	74(Ned 58)	81(Ned 55) 57 (Ned april 2008)	
per 100.000 inwoners				
dodelijke verkeersslachtoffers	23	23	39	19
dodelijke verkeersslachtoffers	6 (Ned.:5)	6 (Ned.:5)	10 (Ned.:4) 5 (Ned: april 2008)	
per 100.000 inwoners				
werkgelegenheid	168.588	167.919	172.032	±173600
werkloosheid CWI	11.504	11.750	11.453	8.140
werkloosheidspercentage CBS	5,0%(Ned: 6,5%)	6,2%(Ned: 6,5%)	4,4%(Ned: 5,5%)	3,3% (Ned: 4,5%)
overslag zeehavens Zeeland(mln ton)	30,0	30,5	30,2	33,0
overslag zeehavens Nederland(mln ton)	471,7	492,2	507,2	540,3
<u>Interne kerngegevens</u>				
personeelslasten	€ 36.911.565	€ 37.363.074	€ 36.643.403	€ 38.504.728
formatieplaatsen	679	644	661	670
personeelsverloop (uit dienst)	65	88	47	58
ziekteverzuim	3,1%	3,6%	3,6%	3,5%

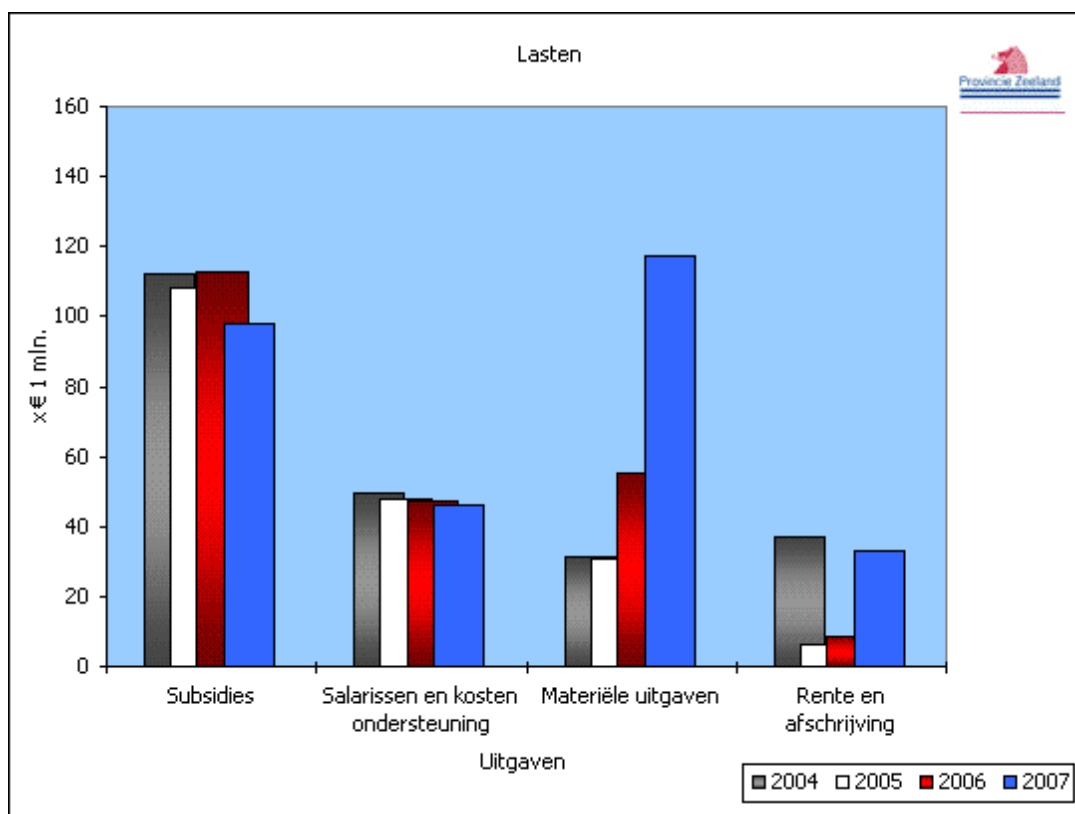
Rekening 2007: lasten

Van de uitgaven van de provincie bestaan de subsidies uit twee onderdelen:

Subsidies waarvoor van het rijk zogenaamde doeluitkeringen worden verkregen ten behoeve van specifieke beleidstaken, zoals openbaar vervoer via de brede doeluitkering, bodemsanering, jeugdzorg, stedelijke vernieuwing en investering landelijk gebied.

Daarnaast worden op velerlei gebied subsidies verleend in het kader van onder andere natuurbescherming, welzijnsprojecten, stimulering zorg, economische en toeristische ontwikkeling en infrastructuur.

De provinciale uitgaven verlopen als volgt:	x € 1 mln.	%
Subsidies	98	33%
Salarissen en kosten ondersteuning	46	16%
Materiële uitgaven	117	40%
Rente en afschrijvingen	33	11%
Totaal	294	100%

In 2007 zijn de materiële uitgaven hoger wegens de rijksbijdragen voor wegenoverdracht naar lagere overheden. De lasten (overdracht naar waterschap) en baten (overdracht naar provincie) voor dit programma komen incidenteel € 32,4 miljoen hoger uit. Daarnaast zijn er voor het eerste jaar ILG uitgaven ad € 18 miljoen.

In verband met gewijzigde voorschriften worden in 2007 de rente en afschrijving van alle investeringen ad € 23 miljoen met een maatschappelijk nut volledig afgeschreven.

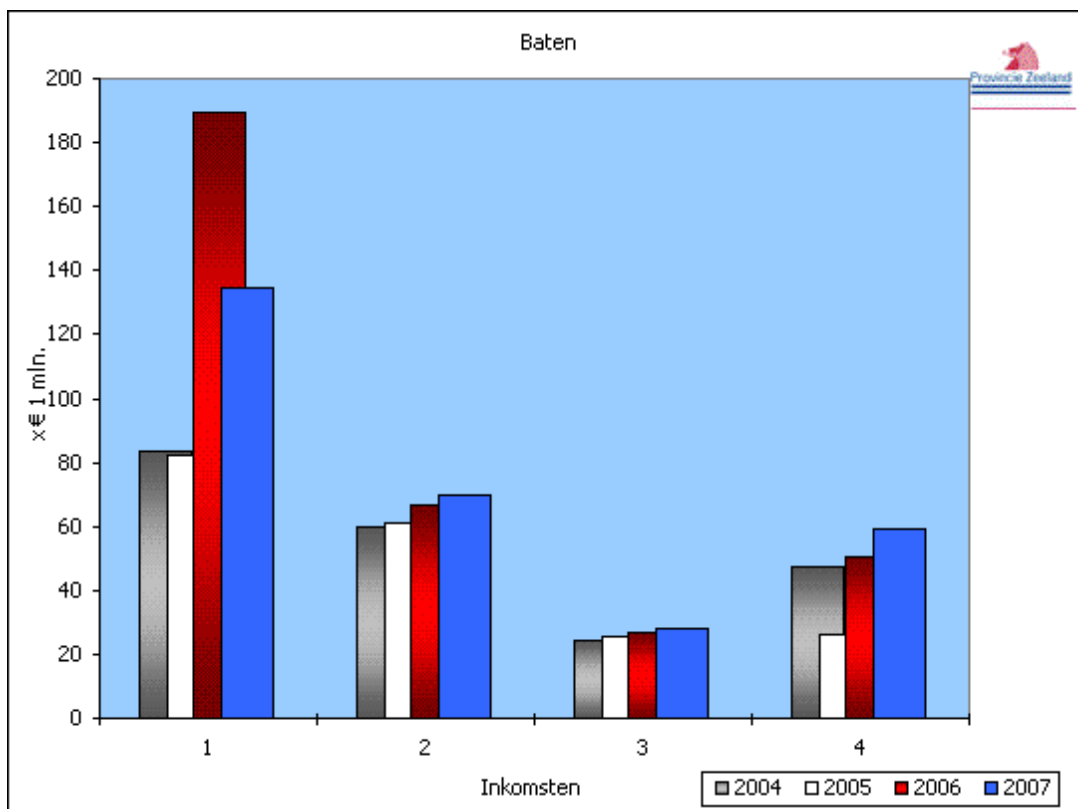
Rekening 2007: baten

De inkomsten van de provincie bestaan uit twee onderdelen:

Uitkering van het rijk en eigen inkomsten zoals opcenten op motorrijtuigenbelasting en rentebaten.

In de uitkeringen van het rijk wordt een onderscheid gemaakt tussen de uitkering uit het provinciefonds, die vrij besteedbaar zijn en de doeluitkeringen, die verkregen worden ter besteding aan een bepaalde beleidstaak, zoals openbaar vervoer, bodemsanering, jeugdhulpverlening, investering landelijk gebied en stedelijke vernieuwing.

De provinciale baten verlopen als volgt:	x € 1 mln.	%
Doeluitkeringen	134	45%
Uitkering provinciefonds	69	24%
Opcen motorrijtuigenbelasting	28	10%
Dividend, rente en overige baten	59	20%
Totaal	291	100%

In 2006 is de afkoop van het onderhoud Kanaal door Walcheren als incidentele doeluitkering

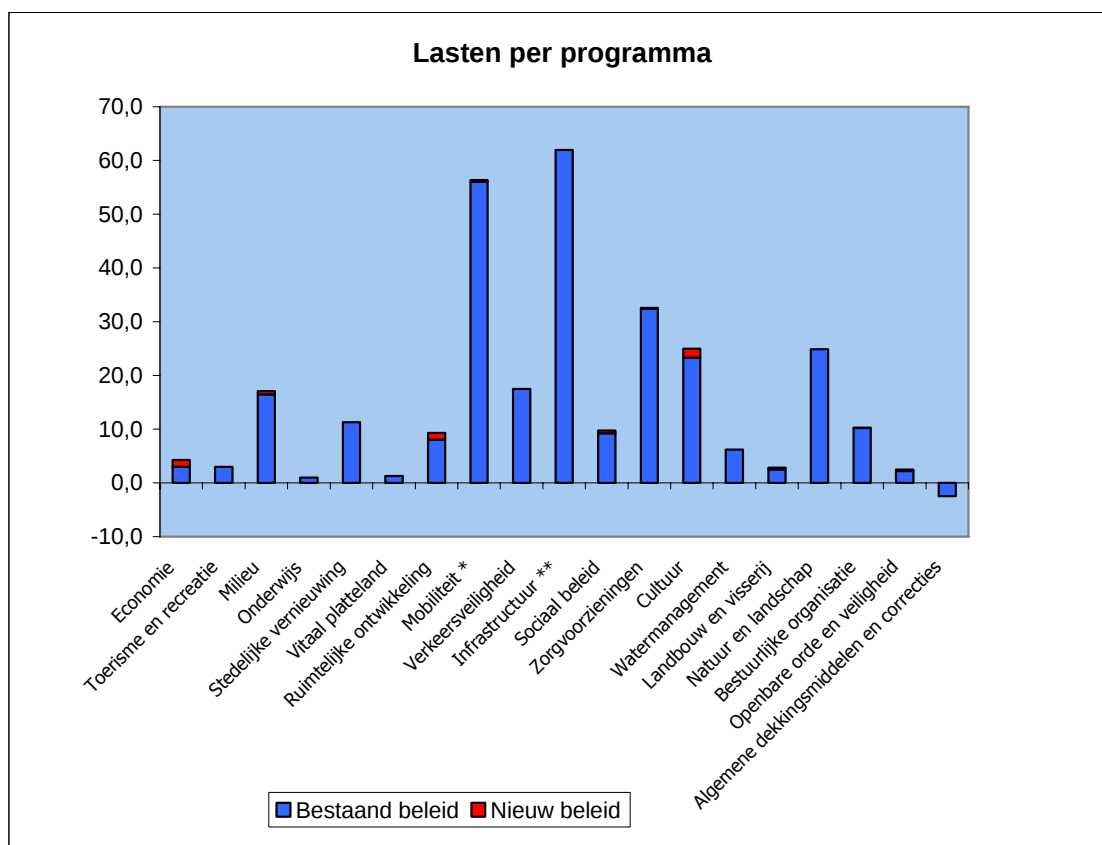
uitgekeerd € 112 miljoen. Hiervan is de bestemmingsreserve materiële uitgaven gevormd.

In 2007 zijn de doeluitkeringen hoger wegens de rijksbijdragen voor wegenoverdracht naar lagere overheden, zijn de lasten (overdracht naar waterschap) en baten (overdracht naar provincie) voor dit programma incidenteel € 32,4 miljoen hoger. Daarnaast is in 2007 voor het eerst de ILG tot uitkering gekomen voor € 18 miljoen.

Rekening 2007 per programma

programma	Lasten x € 1 mln.	Baten x € 1 mln.	Saldo x € 1 mln.
1 Economie	4,3	0,6	-3,7
2 Toerisme en recreatie	3,0	0,9	-2,0
3 Milieu	17,1	5,8	-11,3
4 Onderwijs	1,0	0,0	-1,0
5 Stedelijke vernieuwing	11,3	9,2	-2,1
6 Vitaal platteland	1,3	0,2	-1,1
7 Ruimtelijke ontwikkeling	9,3	2,0	-7,3
8 Mobiliteit *	56,4	25,8	-30,6
9 Verkeersveiligheid	17,5	11,9	-5,6
10 Infrastructuur **	61,9	41,0	-21,0
11 Sociaal beleid	9,7	0,2	-9,5
12 Zorgvoorzieningen	32,6	27,2	-5,3
13 Cultuur	25,0	3,1	-21,8
14 Watermanagement	6,2	0,4	-5,8
15 Landbouw en visserij	2,8	0,7	-2,1
16 Natuur en landschap	24,9	17,9	-7,0
17 Bestuurlijke organisatie	10,3	1,0	-9,2
18 Openbare orde en veiligheid	2,4	0,8	-1,6
Algemene dekkingsmiddelen en correcties	-2,5	142,7	145,2
Resultaat voor bestemming	294,3	291,4	-2,8
Mutatie in de reserves	154,5	171,7	17,3
Resultaat na bestemming	448,8	463,2	14,4

De verdeling van de lasten per programma ziet er als volgt uit:

- * Ivm gewijzigde voorschriften worden in 2007 alle investeringen ad € 19,9 miljoen met een maatschappelijk nut volledig afgeschreven binnen dit programma
- ** Wegens de rijksbijdragen voor wegenoverdracht naar lagere overheden, zijn de lasten (overdracht naar waterschap) en baten (overdracht naar provincie) voor dit programma incidenteel € 32,4 miljoen hoger.

Jaarverslag

Programmaverantwoording

Milieu & Economie

- 1 - Economie
- 2 - Toerisme en Recreatie
- 3 - Milieu
- 4 - Onderwijs

01 Economie

Inleiding

Na jaren van economische stagnatie lijkt het tij zich te gaan keren. Dat geldt ook voor Zeeland. De jongste prognoses en cijfers over de nationale en de Zeeuwse economie van het Centraal Plan Bureau en van het Centrum Werk en Inkomen geven een positief beeld.

In de periode 2005-2007 zal naar verwachting het aantal banen in Zeeland toenemen van 138.200 naar 142.700. Ook de beroepsbevolking groeit en wel van 164.100 naar 166.200. Deze stijging wordt veroorzaakt door een grotere arbeidsparticipatie: de gunstige economische ontwikkeling lokt meer mensen naar de arbeidsmarkt. De werkloosheid daalt van 11.500 naar 9.300.

In grote lijnen volgt Zeeland het landelijke patroon, al blijft de groei van de beroepsbevolking wel wat achter. De werkgelegenheidsontwikkeling is naar verwachting zelfs een fractie beter in Zeeland.

Ook op langere termijn ontwikkelt de werkgelegenheid zich in Zeeland gunstiger dan landelijk. In de periode 2006-2011 zal naar verwachting de gemiddeld jaarlijkse groei in Zeeland 2,0% bedragen tegen 1,8% landelijk. Het aantal banen zal dan in 2011 uitkomen op 153.800. Dat is 14.200 banen meer dan in 2006. Vooral in de zorg en zakelijke dienstensector zal de werkgelegenheid flink toenemen. Bij de landbouw en visserij, de openbare nutsector en de horeca zal het aantal banen naar verwachting afnemen. Dit zijn ook de enige 3 sectoren waar de werkgelegenheid zich minder goed ontwikkelt dan gemiddeld in Nederland.

Met deze vooruitzichten lijkt de dynamiekvariant waarvoor wij gekozen hebben in het Provinciaal Sociaal-Economisch Beleidsplan (PSEB) 2005 –2008 de lading te krijgen die wij voor ogen hadden en die zo noodzakelijk is voor de Zeeuwse economie.

Het economisch beleid van de Provincie Zeeland is voorwaardenscheppend. De rol die de provincie daarbij speelt is coördinerend, initiërend en faciliterend van aard. Het streven is steeds naar een evenwichtige groei en een duurzame ontwikkeling van de Zeeuwse economie.

Een extra impuls willen we de komende jaren geven aan de sectoren procesindustrie en logistiek (naast toerisme, zie Toerisme en Recreatie). Met het ministerie van Economische Zaken, de provincie Noord-Brabant en alle partijen van lagere overheid, bedrijfsleven en kennisinstellingen in Zuidwest Nederland voeren we onder de titel "Zuidwest Nederland piekt in de Delta" een projectgericht beleid uit dat moet leiden tot een verder versterking van deze sectoren.

1. Wat willen we bereiken?

De maatschappelijke effecten waaraan de Provincie Zeeland positief wil bijdragen zijn:

0101: Het verbeteren van het ondernemersklimaat middels het thema "Ruimte voor bedrijvigheid".
0102: We willen duurzame ontwikkeling bereiken middels groei van de kapitalen 'People', 'Planet' en 'Profit'.
0103: Het bevorderen van innovatie.
0104: Een betere aansluiting onderwijs/arbeidsmarkt.
0105: Het verbeteren van promotie, acquisitie en imagoverbetering.

2. Wat hebben we bereikt?

Effect	Doelstelling
Het verbeteren van het ondernemersklimaat middels het thema "Ruimte voor bedrijvigheid".	010110 Vanuit onze coördinerende en stimulerende rol willen wij in de periode 2006-2008 komen tot een structuurversterking van het haven- en industriecluster door het identificeren van onderwerpen die hieraan kunnen bijdragen. Stand van zaken: In 2007 is door de betrokken partijen gewerkt aan uitvoering van de projecten die in de 1e subsidietranche (2006) waren gehonoreerd. Drie van deze projecten zijn eind 2007 afgerond; de vijf andere projecten worden in de loop van 2008 afgerond. De 2e subsidietranche is 31 oktober 2007 gesloten. Voor de regio Zuidwest-Nederland zijn 20 projecten ingediend. In totaal is meer subsidie aangevraagd dan dat er geld beschikbaar is. Derhalve zullen projecten geselecteerd moeten worden. (Beoordeling van de ingediende projectvoorstellen vindt plaats in de periode eind 2007-begin 2008: maart/april 2008 wordt bekendgemaakt welke projecten voor subsidie in aanmerking komen.) 010111 Het op basis van de Maatschappelijke Kosten en Baten Analyse (MKBA) voorbereiden van een besluit ter realisering van de Westerschelde Container Terminal. Stand van zaken: In 2006 is de MKBA en een addendum op de MKBA afgerond. Aanvullend aan de MKBA en andere rapporten heeft in 2007 een analyse op de containeractiviteiten in het Sloegebied ten behoeve van de besluitvorming plaatsgevonden door Fon ten Thij. Deze analyse heeft, met gebruikmaking van reeds verricht onderzoek, meer duidelijkheid verschaft over de mogelijkheden in het havengebied, de capaciteit, het marktpotentieel en de invloed op de MER onderdelen als verkeer, lucht en geluid. In de statenvergadering van 7 december 2007 heeft Provinciale Staten het college van Gedeputeerde Staten opgedragen op om alles te doen wat nodig is om ervoor te zorgen dat, met onderliggende stukken, de tekst van de ontwerpherziening van het Integraal Omgevingsplan op 21 maart 2008 in de commissie-REW kan worden besproken;". Ten behoeve van het uiteindelijke besluit van de ontwerpherziening zal er een aanvullende MKBA worden opgesteld die de maatschappelijke effecten laat zien van de WCT en het binnendijkse alternatief samen en van de WCT en het binnendijkse alternatief afzonderlijk. 010112 Het op basis van onderzoek beschikbaar hebben van een regionale detailhandelsvisie. Stand van zaken: De regionale detailhandelsvisie Midden- en Noord-Zeeland is samen met de regionale detailhandelsvisie Zeeuws-Vlaanderen de input geweest voor het opstellen van het provinciale detailhandelsbeleid in het Omgevingsplan en als actie van het Provinciaal Sociaal-Economisch Beleidsplan. Hiermee is het provinciale detailhandelsbeleid vastgesteld. Het Interregproject grensoverschrijdend koopstromenonderzoek is samen met de provincies Oost- en West-Vlaanderen uitgevoerd; het rapport is opgesteld en het project is in 2007 afgerond.

Effect	Doelstelling
	010113 Het op basis van onderzoek beschikbaar hebben van een rapport van vestigingsmilieus voor de dienstverlenende sector. Stand van zaken: Het onderzoek van STEC groep naar de Zeeuwse dienstensector is afgerond. Hieruit kwam naar voren dat met name zorg, zakelijke dienstverlening/ICT en creatieve industrie kansrijke sectoren voor Zeeland zijn. Om de resultaten verder te concretiseren en te komen tot projecten is besloten tot het geven van een vervolgopdracht aan STEC groep voor het organiseren van brainstormsessies met de sectoren uitmondend in een "Dag van de Zeeuwse Diensten". Een eerste brainstormsessie heeft inmiddels plaatsgevonden. Op dit moment is er nog geen concreet beleidsvoorstel, in samenspraak met de sectoren wordt bezien of er mogelijkheden zijn voor concrete actieplannen. 010114 Vanuit onze stimulerende rol zullen wij in de periode 2006-2008, op basis van onderzoek, een behoefteraming op het gebied van bedrijfsterreinen formuleren, hetgeen dient te leiden tot 4 Regionale Opgaves Bedrijfsterreinen. Stand van zaken: De Regionale Bedrijfsterreinenprogramma's zijn in 2007 door de gemeenten in overleg met de provincie verder uitgewerkt. (Tholen is vastgesteld, over de Bevelanden zijn bestuurlijke afspraken gemaakt, Walcheren en Zeeuws-Vlaanderen zijn nog bezig, Schouwen-Duiveland is gereed, moet nog bestuurlijk vastgesteld worden). 010115 Het implementeren van een Zeeuws ontwikkelingsbedrijf. Stand van zaken: Het ontwikkelingsbedrijf, NV Economische Impuls Zeeland (EIZ), is op 2 juni 2007 formeel opgericht door de Provincie Zeeland en negen gemeenten. In de tweede helft van 2007 is het ontwikkelingsbedrijf operationeel ingericht. De directeuren en commissarissen zijn benoemd en het personeel is aangetrokken. De directie heeft een jaarprogramma opgesteld voor 2008 waar zij invulling geeft aan haar taken: economische structuurversterking, bevorderen van de kenniseconomie en promotie en acquisitie van nieuwe bedrijven en investeerders. Voor het acquisitiegedeelte heeft EIZ een samenwerkingsovereenkomst afgesloten met Rewin NV. Er is nog één vacature in de raad van commissarissen die in 2008 zal worden opgevuld.
We willen duurzame ontwikkeling bereiken middels groei van de kapitalen 'People', 'Planet' en 'Profit'.	010201 Het stimuleren van duurzame herinrichting en inrichting van bedrijfsterreinen. Stand van zaken: Aan verscheidene projecten wordt uitvoering gegeven. In 2007 betrof dit: • duurzame innovatieve chemie (brochure opgesteld en verkenning wordt uitgevoerd naar haalbaarheid Center for Open Chemical Innovation) • Concrete uitwerking parkmanagement • Instrument zorgvuldig ruimtegebruik is getest en kan nu breder

Effect	Doelstelling
	worden toegepast • Bijeenkomst inzake MKB milieubarometer is georganiseerd • Masterclasses duurzaam ondernemen zijn gehouden (onder andere over duurzaam inkopen). 010203 Het bevorderen van de economische ontwikkeling van Oost- en West Zeeuws Vlaanderen door het faciliteren van 1 of meer economische projecten van de gemeenten Hulst en Sluis. Stand van zaken: De beleidsperiode van deze doelstelling is thans verstreken (liep tot en met 2007). Er is voor beide gemeenten nog een restantbudget beschikbaar. Dit dient in 2008 te worden opgenomen. In 2007 is een project van de gemeente Sluis gehonoreerd, te weten renovatie van het Technologisch Bedrijvencentrum in Schoondijke. Hierdoor zal dit complex naar verwachting in 2008 volledig bezet zijn met nieuwe, innovatieve bedrijven. 010204 Overig economisch beleid en ontwikkelingssamenwerking. Stand van zaken: • In maart 2007 is er met COS Zeeland een budget-financieringsovereenkomst afgesloten voor de periode 1 januari 2007 tot en met 31 december 2010. De bijdrage van de Provincie Zeeland is € 108.675 per jaar (begrotingsposten ontwikkelingssamenwerking en PSEB Ontwikkelfunctie). Hierin zijn prestatieafspraken gemaakt inzake de ondersteuning van vrijwilligersorganisaties, de administratieve ondersteuning en de ondersteuning van onderwijsprojecten in het kader van de projectkoppeling Zeeland - Afrika. • Via Novib zijn in 2007 twee projecten ondersteund in Ethiopië. De bijdrage van de Provincie Zeeland uit de post ontwikkelingssamenwerking was € 35.000. • Zesendertig bovenlokaal werkende regionale en provinciale organisaties zijn ondersteund met een bedrag van € 49.675.
Het bevorderen van innovatie.	010301 We willen onderzoek doen om te komen tot een aantal projecten waardoor bedrijven overgaan op een duurzame energiehuishouding. Stand van zaken: In 2007 is geen specifiek onderzoek uitgevoerd om te komen tot een aantal projecten waardoor bedrijven overgaan op een duurzame energiehuishouding. Dit onderwerp wordt integraal betrokken bij de provinciale Strategienota Energie, waaraan in 2007 is gewerkt. De Strategienota richt zich namelijk primair op maatregelen om het gebruik van fossiele energiebronnen en de uitstoot van broeikasgas terug te dringen. Op dit moment wordt gewerkt aan de totstandkoming van een provinciale energienota. In dat kader zal de voorgenomen actie worden betrokken. De Strategienota Energie zal in 2008 verschijnen.

Effect	Doelstelling
	010302 Het beschikbaar hebben van een beeld van de mogelijkheden voor (duurzame) innovatieve vernieuwingsvermogen van de Zeeuwse (maak)industrie. Stand van zaken: • In 2007 is door de betrokken partijen gewerkt aan uitvoering van projecten inzake bio-energie en maintenance die in de 1e subsidietranche (2006) waren gehonoreerd. Eén project (Kenniscentrum Duurzame Technologie) is eind 2007 afgerond; de vier andere projecten worden naar verwachting in de loop van 2008 afgerond. • Binnen het project Vitaal Sloe en Kanaalzone is in 2007 wederom aandacht besteed aan duurzame innovatieve chemie via de aparte werkgroep Duurzame Innovatieve Chemie. De werkgroep (bestaande uit bedrijven, ZMF en provincie) heeft een brochure uitgebracht om bekendheid met "parelprojecten" (projecten, vooral op individueel bedrijfsniveau, die gericht zijn op vergaande vernieuwing in het licht van duurzaamheid) te vergroten en kennis onder relevante partijen te verspreiden. Tevens heeft de werkgroep Grontmij ingeschakeld om een draagvlakonderzoek te doen naar de haalbaarheid van een Centre for Open Chemical Innovation. 010304 Het stimuleren van de innovatie binnen Zeeland. Stand van zaken: In 2007 zijn belangrijke stappen gezet in de oprichting van het Innovatienetwerk Zeeland. Doel van dit samenwerkingsverband tussen BZW, MKB Zeeland, Syntens, Hogeschool Zeeland, NV EIZ en ondernemers is om te komen tot structurele samenwerking en concrete innovatieprojecten. Naast deze meer structurele activiteiten zijn er door verschillende partijen 13 projectvoorstellen ingediend. Door het beschikbaar zijn van omvangrijke subsidieprogramma's als Pieken in de Delta en OP Zuid hebben partijen in 2007 veel tijd geïnvesteerd in het maken van goede projectvoorstellen. Gerealiseerde projecten in 2007: - Syntens project Maintenance in de Delta - Syntens project Innovatief Vervoerscluster - Opstart Innovatienetwerk Zeeland - Uitgave boek KvK 25 jaar Innovatief ondernemen in Zeeland - KvK project Deregulering in Zeeland - Het Zeeuws Innovatie Evenement 2007 - Media plein Beleef het Ondernemen Contacta 2007 - Symposium Zakelijke Marktbewerking Zeelandhallen - Stimuleringsprijs Innovatie Toerisme - ICT Ondernemers Zeeuws ICT Evenement - MKB Zeeland Ontmoeting Zeeland Onmoet 2007
Een betere aansluiting onderwijs/arbeidsmarkt.	010401 Het in het kader van het afgesloten Sociaal Akkoord uitvoeren van 35 projecten gericht op: • De positie van zwakke groepen op de arbeidsmarkt versterken met als doel de werkloosheidsduur terug te brengen; • Combinatie arbeid/zorg: projecten stimuleren waarin met voorbeelden wordt verduidelijkt hoe de verdeling van arbeid en zorgtaken op een meer evenwichtige wijze kan plaatsvinden;

Effect	Doelstelling
	• Vergrijzing: stimuleren projecten om gevolgen van vergrijzing van de arbeidsmarkt tegengaan; • Aansluiting onderwijs/arbeidsmarkt: bevorderen projecten onder andere met het doel om voortijdig schooluitval tegen te gaan. Stand van zaken: Het Akkoord had een looptijd van vier jaar en is eind 2007 geëvalueerd. Op basis van de evaluatie wordt begin 2008 een advies over de continuering van het Sociaal Akkoord aan Gedeputeerde Staten voorgelegd.
Het verbeteren van promotie, acquisitie en imagoverbetering.	010501 Het participeren in de vervolgcampagne "Welkom in Zeeland" die ten doel heeft om tot een "merk-" en promotie- aanpak te komen. Stand van zaken: In het kader van de campagne "Welkom in Zeeland" is een "merk"- en promotie-aanpak gemaakt. De imagocampagne "Welkom in Zeeland" is formeel beëindigd. Het idee van "Zeeland-ambassadeurs" zal integraal worden meegenomen in het algemeen promotiebeleid. Dit zal worden uitgewerkt begin 2008. Hiermee beschouwen we dit punt als afgedaan.

3. Wat heeft het gekost?

In het onderstaande overzicht staan de baten en lasten van het programma Economie

	(bedragen x €1000)			
	Rekening 2006	Begroting 2007 oorspronkelijk	Begroting 2007 na wijziging	Rekening 2007
Lasten	2.685	6.177	8.399	4.261
Baten	-49	-1.159	-3.492	-560
resultaat voor bestemming	2.636	5.018	4.907	3.701
toevoeging reserve	0	0	4.948	4.948
onttrekking reserve	0	0	-5.423	-5.423
resultaat na bestemming	2.636	5.018	4.432	3.226

Financiële analyse

- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde lasten bedraagt € 4,14 miljoen.
- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde baten bedraagt € 2,93 miljoen.
- De kredieten die in dit programma worden overgeboekt volgens de daarvoor geldende criteria betreffen:

	Lasten
- incidentele prioriteiten	15.000
- jaaroverschrijdende projecten	657.304
Totaal	672.304

Toelichting

Incidentele prioriteiten voor meerjarige projecten

Door omstandigheden is het beschikbaar stellen van middelen voor project Georgië pas begin 2008 afgewikkeld. Daarom wordt het beschikbare budget voor 2007 ad € 15.000 overgeboekt naar 2008.

Jaaroverschrijdend

Betreft projecten die vallen onder de Tenderregeling Investeringsprogramma's Provincies (TIPP). De TIPP gelden, die kunnen worden gedeclareerd na afloop van het project, worden aangevuld met provinciale middelen. Afrekening vindt plaats in 2008. Het overgeboekte bedrag over 2007 is € 657.304.

Naast het overboeken van kredieten resteert er een bedrag van € 3,10 miljoen voor de subsidie "Tender Investeringsprogramma's Provincies" (TIPP). Dit geraamde bedrag is niet besteed in 2007 en is dus ook niet als bate gedeclareerd.

02 Toerisme en Recreatie

Inleiding

Toerisme is een samengesteld product zowel in de zin van het karakter van de aanbieders (publieke en private) als het soort product (vervoer, vermaak en verblijf). Het toeristisch product heeft een harde component (voorzieningen) en een zachte component (personeel, informatie), die minstens zo belangrijk is voor de beleving van dit product.

Toerisme is een van de speerpuntsectoren in het beleid in het kader van Pieken in de Delta (zie Economie). Het aantrekken van nieuwe, kwalitatief hoogwaardige bedrijven en nieuwe markten en het versterken en ontsluiten van de kennisinfrastructuur zijn de hoofdpunten van beleid.

Zeeland heeft een goede uitgangspositie om de economische waarde van het toerisme te vergroten. De basis ligt in de natuurlijke aantrekkingskracht van strand, water en landschap, aangevuld met cultuurhistorie en ondersteunende dagrecreatieve attracties en voorzieningen. Anders gezegd, vooral de bestaande toeristische kwaliteiten moeten verder worden versterkt. Om ook in de toekomst een rol van betekenis te kunnen spelen op de toeristische markt, zal het accent de komende decennia moeten liggen op kwaliteitsverbetering en verbreding van het aanbod in de verblijfsrecreatie en de dagrecreatie. Daarbij gaan we onder meer samenwerken met andere partijen (binnen en buiten de toeristische sector), om zodoende ons aanbod te verbreden, nieuwe markten aan te trekken en de potentiële toerist een compleet pakket te bieden.

Het beleid van de Provincie Zeeland op dit terrein is voorwaardenscheppend. De provincie zal vooral coördinerend, initiërend en in bescheiden mate faciliterend optreden.

1. Wat willen we bereiken?

De maatschappelijke effecten waaraan de Provincie Zeeland positief wil bijdragen zijn:

0201: Het verbeteren van het ondernemersklimaat middels het thema "Ruimte voor bedrijvigheid".
0202: Het streven naar een duurzame ontwikkeling middels groei van de kapitalen 'People', 'Planet' en 'Profit'.
0203: Het bevorderen van innovatie.
0204: Een betere aansluiting onderwijs/arbeidsmarkt.
0205: Het verbeteren van promotie, acquisitie en imagoverbetering

2. Wat hebben we bereikt?

Effect	Doelstelling
Het verbeteren van het ondernemersklimaat middels het thema "Ruimte voor bedrijvigheid".	020104 De werkgelegenheid in de watersportsector vergroten door een realisatie van minimaal 2 watersportboulevards in 2008 in Zeeland. Versterken van de watersportsector. Het aantal voorzieningen vergroten en de kwaliteit van de voorzieningen voor watersporters (op het water en onder het water) verhogen ten opzichte van 2005. Stand van zaken: De eerste watersportboulevard is in 2006 geopend bij de jachthaven van Sint Annaland. In 2007 is deze watersportboulevard uitgebreid met een jachtmakelaardij waardoor de invulling van het project meer waarde heeft gekregen. Dit proces werd mede begeleid door EIZ. In 2006 is een aanzet voor een watersportboulevard gegeven in Vlissingen op het voormalige KSG-terrein. Dit project stond in 2007 in de steigers maar is door interne politieke problemen bij de gemeente Vlissingen stilgelegd. Binnen de te ontwikkelen "Duurzame Jachthaven van de Toekomst" aan de Brouwersdam zal een watersportboulevard onderdeel zijn van de plannen. In 2007/2008 worden de mogelijkheden voor duurzaam bouwen in relatie tot de beschermende functie van de Brouwersdam onderzocht. 020105 Door onder andere het Routebureau stimuleren van productontwikkeling die bijdraagt aan het verhogen van het gebruik van bestaande route-netwerken voor wandelen, fietsen, kanovaren, skeeleren en paardrijden. Stand van zaken: De ontwikkeling van het "Wandelnetwerk Zeeland" is onder regie van het Routebureau (en met middelen van de Provincie) in 2007 in volle gang gezet. De voorbereidingen voor de daadwerkelijke aanleg in de gebieden zak van Zuid-Beveland en Walcheren zijn gestart. In andere gebieden zijn reeds deelprojecten uitgevoerd en worden partijen benaderd. Het Routebureau heeft de vermarkting van het Zeeuwse wandelnetwerk uitgewerkt en reeds uitgevoerd voor het deelnetwerk "Kiekendiefpad". Er is een positieve verkenning uitgevoerd door het Routebureau naar het aanvullen van het Fietsknooppunten systeem (FIKS) met overzichts-borden. Verder is een kwaliteitsslag gemaakt met de zogenoemde "Toppunten" (transferia voor recreatieve routenetwerken). Het aantal toppunten is uitgebreid van 6 naar 16 deelnemende bedrijven in 2007. In de zomer van 2007 zijn er promotieacties uitgevoerd door toeristen gratis met de bus te laten reizen op West-Zeeuws-Vlaanderen en Schouwen-Duiveland. Deze acties zijn positief geëvalueerd: gebruikers waardeerden het project gemiddeld met het cijfer 8,8. Ook is door de toename van het aantal toeristen in de bus het aantal recreatieve autokilometers enorm teruggedrongen. Mogelijkheden voor product-ontwikkeling voor een nieuwe doelgroep in Zeeland worden benoemd in de analyse van de Zeeuwse ruiterroutes en ruiterspaden uitgevoerd door het Routebureau. 020106 Het realiseren van een kwaliteitsimpuls in de bestaande verblijfsrecreatie alsmede het vergroten van de diversiteit in het aanbod van de verblijfs-recreatie op het land onder andere door de vestiging van twee tophotels (4 en 5 sterren) in 2008. Stand van zaken: Op grond van het onderzoek naar investeringskansen voor tophotels in

Effect	Doelstelling
	Zeeland heeft er overleg plaatsgevonden met verschillende gemeenten en ondernemers. De rol van de Provincie is binnen dit traject nu beëindigd. De ontwikkelingsmaatschappij "EIZ" neemt nu deze rol verder over en zal investeerders in contact brengen met gemeenten. Ondertussen worden er al daadwerkelijk bouwprojecten voorbereid en/of uitgevoerd in Middelburg, Goes (uitbreiding) en Noord Beveland.
Het streven naar een duurzame ontwikkeling middels groei van de kapitalen 'People', 'Planet' en 'Profit'.	020201 Een gezonde en dynamische verblijfsrecreatieve bedrijfstak met meer werkgelegenheid en toekomst in een landschappelijk aantrekkelijke omgeving. Stand van zaken: In het Omgevingsplan is vastgelegd dat de verblijfsrecreatiesector kan uitbreiden onder voorwaarden. Eén van de voorwaarden is toepassing van het principe van "verevening". De "Handreiking verevening" is opgesteld in overleg met de gemeenten en de betrokken branches. Vanuit de afdeling Economie is hierbij vooral gekeken naar de economische haalbaarheid van de te nemen maatregelen en is met de sector gecommuniceerd over de ruimere mogelijkheden op het gebied van uitbreiding en kwaliteitsverbetering. Vanuit de projecten Pieken in de Delta wordt gewerkt aan nieuwe product/marktcombinaties in de sector (onder de naam "Terug naar de Kust" en is vorm gegeven aan de opzet van een Kennis en Opleidingscentrum op het gebied van Kusttoerisme aan de Hogeschool Zeeland (onder de naam "Pieken in Progress"). 020202 Het stimuleren van duurzaam ondernemen. Stand van zaken: Bij het verstrekken van subsidies met betrekking tot economische haalbaarheidsonderzoeken van dagrecreatiebedrijven is aandacht besteed aan het aspect van duurzaamheid (dagrecreatiebedrijf Utopia en Onderwaterkijkerproject). In samenwerking met de Provincie Zuid-Holland is het project voor de ontwikkeling van de Milieubarometer voor Strandpaviljoens in 2007 voortgezet. Het animo van ondernemers voor dit project is mager en op grond daarvan is dan ook besloten om het traject in 2008 af te ronden en volgens plan te beëindigen. Dit project zal geen vervolg krijgen en zal beperkt worden tot de 10 ondernemers die zich aanvankelijk hadden ingeschreven.
Het bevorderen van innovatie.	020301 Instandhouden en oplossen van knelpunten in de landelijke en provinciale routenetwerk en andere netwerken voor wandelen, fietsen en varen. Stand van zaken: Knelpunten in de landelijke routenetwerken fietsen, wandelen en varen zijn nog niet opgelost. De geldstromen lopen via de Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG). Het oplossen van knelpunten wordt in samenwerking met de ILG-organisatie bewaakt en ingepland. 020302 Het verbeteren en vernieuwen van de toeristisch-recreatieve netwerken voor wandelen en fietsen. Stand van zaken: De ontwikkeling van het "Wandelnetwerk Zeeland" is dit jaar in volle gang

Effect	Doelstelling
	gezet. De voorbereidingen voor de daadwerkelijke aanleg in de gebieden Zak van Zuid-Beveland en Walcheren zijn gestart. In andere gebieden zijn reeds deelprojecten uitgevoerd en worden partijen benaderd. Het Routebureau heeft de vermarkting van het Zeeuwse wandelnetwerk uitgewerkt en reeds uitgevoerd voor het deelnetwerk "Kiekendiefpad". Er is een positieve verkenning uitgevoerd naar het aanvullen van het Fietsknooppuntensysteem (FIKS) met overzichtsbornen. De uitbreiding van het toppuntensysteem (van 6 naar 16 bedrijven) wordt gekoppeld aan het FIKS. 020303 De relatie tussen cultuur en toerisme versterken. Het cultuuraanbod voor de toerist beter ontsluiten; het genereren van meer inkomsten en het vergroten van de belangstelling voor cultuur bij toeristen en eigen inwoners. Stand van zaken: In 2007 is besloten de vermarkting van de StaatsSpaanse linie grensoverschrijdend op te pakken, waarbij de mogelijkheden voor Interregsubsidies worden verkend. Na uitwerking van het nieuwe promotiebeleid van Zeeland zal gekeken worden of het initiatief van "Zeeland Festivaland" hierin een plaats kan krijgen. Onderzoek naar de mogelijkheden van een Uitburo Zeeland (combinatie van het boeken van toeristische accommodaties en cultureel aanbod) zijn in volle gang. In 2007 zijn gesprekken gevoerd met verschillende partijen, onder andere met het Nederlands Uitburo, over de oprichting van een Uitburo in Zeeland. De verschillende partijen hebben aangegeven hun medewerking hieraan te willen verlenen. Er zal worden samengewerkt met culturele instellingen, bibliotheek en toeristische organisaties. 020304 Een kustproduct laten aansluiten op de wensen van de toerist en dat kan concurreren met andere strandbestemmingen in Europa zodat ons marktaandeel op de binnenlandse en buitenlandse markt op peil blijft. Stand van zaken: Er is inhoudelijk en financieel een bijdrage geleverd aan de verdere opstart van het project "Cadzand-Bad", als pilot project van duurzaam kusttoerisme (met ondersteuning van het Ministerie van Economische Zaken). Vanuit dit pilotproject zijn andere kustgemeenten voorgelicht over dergelijke ontwikkelingen en is invulling gegeven aan de opzet en realisatie van het "Platform Kustgemeenten Zeeland". Vanuit deze groep zijn initiatieven uitgevoerd met als titel: • Promotiecampagne schoonste stranden van Nederland • Start EU-project "Duurzaam Strand en Kustbeheer" in het kader van Euregio Scheldemond • Gezamenlijke acties rond de Blauwe Vlag Verder is uitvoering gegeven aan de programmavisie "Kusttoerisme" binnen het EZ-programma "Pieken in de Delta". De onderdelen uit de tranche 2006/2007 "Terug naar de kust" (nieuwe product/markt-combinaties voor het toerisme) en "Pieken in progress" (onderzoek en onderwijs op het gebied van kusttoerisme) zijn in 2007 daadwerkelijk opgestart.

Effect	Doelstelling
Een betere aansluiting onderwijs/arbeidsmarkt.	020401 Het realiseren van een plan van aanpak voor een betere afstemming van het onderwijsaanbod en de werkgelegenheid in de toeristische sector. Praktijkervaringen integreren in toeristisch onderwijs. Stand van zaken: Door het Kenniscentrum R&T Zuid Nederland/HZ zijn in 2007 de volgende producten in het kader van de door de Provincie verstrekte opdracht betreffende "Kennisontwikkeling en uitvoering in de toeristische sector", opgeleverd: • Uitgave Trendrapport op grond onderzoek in de sector • Uitgave Trendkrant • Organisatie Toeristische ontmoetingsdag • Organisatie netwerkbijeenkomsten op het gebied van watersport, plattelandstoerisme en zorgtoerisme • Incidenteel is advies gegeven aan de provinciale en gemeentelijke overheidsinstanties • Hiernaast is er door de afdeling Economie verder gevolg gegeven aan de integratie van toeristische opleidingen binnen ROC en HZ, mede in het kader van de uitvoering van het project "Pieken in Progress" vanuit het economische subsidieprogramma "Pieken in de Delta". Het project Pieken in Progress zal worden afgerond op 31 december 2008.
Het verbeteren van promotie, acquisitie en imagoverbetering	020501 Zeeland als watersportprovincie een grotere bekendheid geven dan in 2006. Stand van zaken: Het project "Ervaar" Zeeland wordt in 2007 afgesloten. De doelstellingen ("verhoging kwaliteit watersportevenementen" en "promotie watersportevenementen") zijn in dit driejarige programma bereikt. Het project "Delta Maritiem" is onder de publiciteitsnaam "ErVaar Zeeland" in 2007 succesvol afgesloten. De gestelde doelen in het projectplan 2005-2007 zijn gehaald en de producten zijn geleverd. De afsluitende bijeenkomst met evenementenorganisaties, opdrachtnemer en de Provincie is door omstandigheden van eind 2007 naar begin 2008 verplaatst. 020502 Zeeland als vakantieprovincie (land- en waterrecreatie en de culinaire specialiteiten) een nog grotere bekendheid geven dan in 2006. Stand van zaken: De regiopromotie met betrekking tot toerisme is in 2007 uitgevoerd door Stichting Promotie Marketing Zeeland Delta. Binnen de opdracht "Strategische marketing en promotie toerisme 2007" zijn de volgende onderdelen uitgevoerd: • Evenementenpromotie • Versterking relatie tussen toerisme en cultuur • Promotie ten behoeve van watersportsector • Reguliere promotie toeristische sector (advertising, internet, beursbezoeken etcetera) • Perscontacten regelen (persreizen, PR) Naast dit pakket zijn extra promotie-activiteiten (mede dankzij middelen van de Provincie en het bedrijfsleven) uitgevoerd in het kader van:

Effect	Doelstelling
	• Promotieactie schoonste stranden van Nederland • Benadering Engelse markt • Uitgave Deltagids watersport in relatie tot extra beursaandacht • Promotie routenetwerken (fietsen, wandelen en paardrijden) • Promotie recreatief pontjesnetwerk in de Delta • Promotie "gratis" openbaar vervoer toeristen Zeeuws Vlaanderen en Schouwen-Duiveland • Promotie cruisevaart (door Zeeland Cruise Port) • Extra promotiecampagne Duitse markt • Koppeling Zeeuwse database aan NBTC-database 020504 Het profileren van Zeeland naar de toerist toe als visserij- en aquacultuurprovincie door ontwikkeling van een regionaal concept. Stand van zaken: Het project "Visserij en Toerisme" is in 2007 succesvol afgesloten met de Visserijdag. Dit project heeft niet alleen geleid tot meer promotie van de visserij en aquacultuur in Zeeland bij de (potentiële) toeristen, maar heeft ook een aanzet gegeven tot een nieuwe profilering van de Delta als aquacultuurgebied binnen een mogelijk nieuw toeristisch beleid in het PSEB 2009-2012.

3. Wat heeft het gekost?

In het onderstaande overzicht staan de baten en lasten van het programma Toerisme en Recreatie

(bedragen x €1000)

	Rekening 2006	Begroting 2007 oorspronkelijk	Begroting 2007 na wijziging	Rekening 2007
Lasten	5.314	1.795	4.129	2.951
Baten	-2.957	0	-2.166	-903
resultaat voor bestemming	2.358	1.795	1.963	2.048
onttrekking reserve	0	0	76	76
resultaat na bestemming	2.358	1.795	2.039	2.124

Financiële analyse

- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde lasten bedraagt € 1,18 miljoen.
- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde baten bedraagt € 1,26 miljoen.

Toelichting

Er is een geraamd bedrag van € 1,24 miljoen in 2007 niet besteed voor het Europese programma MAYA en derhalve is dit bedrag ook niet als bate gedeclareerd. De ramingen zijn in de loop van het begrotingsjaar niet meer aangepast aan de benodigde middelen in 2007. De declaratieperiode loopt niet synchroon met het begrotingsjaar en bij het opstellen van de declaratie was de laatste mogelijkheid om een begrotingswijziging aan te bieden reeds verstreken.

03 Milieu

Inleiding

De provincie heeft wettelijke taken op het gebied van vergunningverlening en handhaving, externe veiligheid, bodemsanering en geluid. Daarnaast heeft de provincie belangrijke taken en bevoegdheden op het terrein van de leefbaarheid. Bescherming van het milieu is in hoge mate verbonden met ontwikkelingen in andere beleidsvelden. Het milieubeleid fungeert daarbij vooral als stimulator voor andere beleidsterreinen, om een bijdrage te leveren aan de verbetering van de kwaliteit van de fysieke omgeving. Daarnaast heeft het milieubeleid direct doorwerkende instrumenten richting bijvoorbeeld bedrijven en bodemvervuiling.

1. Wat willen we bereiken?

De maatschappelijke effecten waaraan de Provincie Zeeland positief wil bijdragen zijn:

0301: Een gezonde en veilige leefomgeving waarin geen ernstige hinder vanwege bedrijfs- en transportactiviteiten optreedt.
0302: Een bodem die zo schoon is dat hij geschikt is voor het gewenste maatschappelijk gebruik.
0303: Een duurzaam gebruik van energie zodat de uitstoot van broeikasgassen wordt teruggedrongen en opwarming van de aarde wordt voorkomen.
0304: Het voorkomen van en het op milieuvriendelijke wijze hergebruiken en verwerken van afval.
0306: Naast bestaande instrumenten zoals vergunningverlening en handhaving beperken de bedrijven de milieudruk verder door duurzaam ondernemen/maatschappelijk verantwoord ondernemen.
0307: Het door handhaving bewerkstelligen van normconform gedrag.
0309: Het op een professionele en onderling afgestemde wijze handhaven door c.q., tussen handhavende organisaties.
0310: Een veilig gebruik van bad- en zwemgelegenheden en oppervlaktewater.

2. Wat hebben we bereikt?

Effect	Doelstelling
Een gezonde en veilige leefomgeving waarin geen ernstige hinder vanwege bedrijfs- en transportactiviteiten optreedt.	030101 Het vanuit een stimulerende en coördinerende rol beperken van de risico's waaraan burgers worden blootgesteld, ten gevolge van bedrijfs- en transportactiviteiten, tot een zo laag mogelijk niveau met een maximum de vastgestelde wettelijke grenswaarde (10-6). Stand van zaken: De uitvoering van het jaarprogramma externe veiligheid 2007 loopt maar is, vanwege intern capaciteitstekort, voor een deel ingevuld met een extern adviseur. Met name op het gebied van actualisatie van provinciale vergunningen met betrekking tot veiligheid en de beoordeling van de nieuwe Veiligheidsrapporten. Ook zijn diverse projecten vertraagd uitgevoerd, bijvoorbeeld het Risicoportaal, Veiligheidscontour Sloe en onderzoek kenniscentrum Veiligheid in Zeeland. De uitvoering van het BRZO (Besluit Risico's Zware Ongevallen) loopt volgens planning. De jaarrapportage over de uitvoering van het programma zal in februari 2008 gereed zijn. 030102 De provincie voert vanuit een wettelijke taak, de vergunningverlening zodanig uit dat alle bedrijven waarvoor de provincie bevoegd gezag is beschikken over een adequate vergunning. Stand van zaken: Er is een forse inspanning geleverd om de circa 30 bedrijven in Zeeland die per 31 oktober 2007 moesten voldoen aan de Europese IPPC-regelgeving te voorzien van nieuwe en aangepaste milieuvergunningen. Eind 2007 zijn voor 21 bedrijven de vergunningen definitief vastgesteld of voldoen. Voor de overige bedrijven zijn de meeste procedures in een afrondende fase. In 2007 zijn 53 vergunningen verleend en 45 acceptatiebesluiten van meldingen afgegeven. Vanaf begin 2007 wordt gewerkt met een in IPO-verband vastgesteld kader voor uniformering van vergunningsvoorschriften. Alle aanvragen om ontbrandingstoestemmingen en meldingen op grond van het vuurwerkbesluit, die in 2007 zijn ontvangen, zijn afgehandeld. Het ISO-9001 kwaliteitscertificaat voor de taakuitvoering vergunningverlening is in 2007 door de externe auditor verlengd. 030103 Stimuleren van derden en tevens zelfstandig uitvoering geven aan het leveren van een evenredige bijdrage aan het bereiken van de nationale afspraken over grootschalige luchtverontreiniging. Stand van zaken: Fijn stof en verzurende/vermestende stoffen (zwaveldioxide, stikstofoxide en ammoniak) zijn de belangrijkste componenten van de grootschalige luchtverontreiniging. Via uitvoering van het actieplan fijn stof (inclusief de maatregelen bij de industrie) wordt een bijdrage geleverd aan het terugdringen van de fijn stof uitstoot. Over diverse acties die inmiddels zijn uitgevoerd of opgestart, zoals aanschaf meetapparatuur, quick scan wagenparken, walstroom schepen, rijden op aardgas, zal begin 2008 worden gerapporteerd. In 2008 worden nieuwe acties opgepakt die meer het karakter hebben van haalbaarheidsonderzoek dan concrete uitvoering. Voor de verzurende en vermestende stoffen is de bijdrage aan het halen van de nationale plafonds in 2010 kaderstellend (NEC-plafonds) en richt

	de inspanning van de provincie zich op de doelgroep industrie. Via de implementatie van de IPPC-richtlijn zijn maatregelen vastgelegd in vergunningen die een reductie van de uitstoot van zwaveldioxide en stikstofoxide opleveren. 030104 Het stimuleren van derden en tevens zelfstandig uitvoering geven aan inspanningen om in 2010 de streefwaarde ten gevolge van emissies niet meer te overschrijden. Stand van zaken: Via inspanningen die vastgelegd worden in de milieuvergunning en afspraken in de bedrijfsmilieuplannen wordt continu gestreefd naar lagere emissies bij de bedrijven. In 2008 wordt de balans opgemaakt en wordt nagegaan voor welke stoffen ten gevolge van industriële emissies er in 2010 nog een overschrijding van de streefwaarde wordt verwacht. Bij het bereiken van het streefwaarde niveau is er slechts sprake van een verwaarloosbaar risico voor mens en dier. 030105 Vanuit haar uitvoerende rol dient de provincie ernstige geurhinder (hedonische waarde gelijk aan -2 of negatiever) van bedrijven, waarvoor de provincie bevoegd gezag is, in 2010 te voorkomen. Stand van zaken: In 2007 is een handreiking geur "Alle neuzen dezelfde kant op" opgesteld. Hierin wordt in stappenplannen aangegeven hoe de geursituatie van bedrijven moet worden beoordeeld en hoe die situatie bij het opstellen en toetsen van bestemmingsplannen wordt gebruikt. Bezien is of de handreiking een zwaardere status (bijvoorbeeld beleidsregel) zou moeten krijgen, maar hier is vanaf gezien. Op korte termijn zal in 2008 de handreiking worden afgestemd met de gemeenten om overeenstemming te krijgen over de toepassing. Aansluitend op de vaststelling van de handreiking zullen in een GIS bestand de bestaande en bekende geurcontouren van bedrijven, waarvoor de provincie bevoegd gezag is, in kaart worden gebracht. 030106 Vanuit haar uitvoerende rol dient de provincie in 2030 in alle Zeeuwse gebieden een goede akoestische kwaliteit te realiseren. Voor verschillende gebieden betekent dit een maximale geluidsbelasting van 60 dB, tevens worden in 2010 alle situaties met een geluidsbelasting van meer dan 63 dB als gevolg van wegverkeer op provinciale wegen aangepakt. Stand van zaken: Voor de provinciale wegen met meer dan 6 miljoen motorvoertuigen per jaar is een omgevingskaart opgesteld. Het betreft delen van de N256 en de N288. Op basis van de begin 2007 vastgestelde omgevingskaarten is eind 2007 gestart met het opstellen van een actieplan. Het overzicht van de geluidsniveaus ten gevolge van de rest van de provinciale wegen heeft vertraging opgelopen en zal begin 2008 gereed zijn. Het aanpassen van de geluidzone rond het industrieterrein Vlissingen-Oost is afgerond. Rondom het industrieterrein is een beleidsregel vastgesteld. Er is een bijdrage geleverd aan het opstellen van gemeentelijk geluidsbeeld in de gemeenten Veere en Borssele. Voor de gemeente Borssele is daarbij het behoud (en zo mogelijk verbetering) van stilte als kwaliteit in de Zak van Zuid-Beveland uitgangspunt.
--	--

Een bodem die zo schoon is dat hij geschikt is voor het gewenste maatschappelijk gebruik.	030201 Door stimulering van derden en deels zelfstandige uitvoering, dienen in 2030 alle verontreinigde locaties gesaneerd, dan wel beheersbaar te zijn en in 2012 is 20% van de locaties gesaneerd of beheersbaar. Stand van zaken: In 2007 zijn 22 bodemonderzoeksrapporten beoordeeld op ernst en spoedeisendheid, met 17 saneringsplannen is ingestemd en 30 evaluatierapporten zijn geaccordeerd. Voorts is ingestemd met 15 meldingen in het kader van Besluit uniforme saneringen en zijn 7 evaluaties van dergelijke saneringen geaccordeerd. De totale werkvoorraad is nog niet geheel in beeld, maar de verwachting is dat de doelstelling voor 2012 op schema ligt. 030202 Vanuit haar coördinerende en tevens uitvoerende rol bevordert de provincie een duurzaam gebruik van de bodem. Stand van zaken: In 2007 zijn circa 60 bedrijven die weigerachtig waren een bodemonderzoek uit te voeren van de lijst afgevoerd om door de provincie benaderd te worden dan wel zijn benaderd om alsnog het bodemonderzoek uit te voeren. In 2008 moeten nog meer weigerachtige bedrijven op deze manier worden behandeld. Door een actieve campagne naar bedrijven om zich aan te melden in het kader van de Bedrijvenregeling bodemsanering, hebben zich uiteindelijk 316 bedrijven zich bij voorbaat aangemeld in het kader van deze subsidieregeling. De Bodemcontactgroep waarin makelaars, notarissen, onderzoeksbureaus zitting hebben is in het najaar 2007 voor de eerste keer bij elkaar gekomen. De opkomst was zeer goed en de deelnemers waren enthousiast. Vanuit het Platform bodembeheer, waarin de Zeeuwse overheden zitting hebben, is in het najaar van 2007 een succesvolle cursusmarathon gegeven over het per 2008 in werking getreden Besluit bodemkwaliteit.
Een duurzaam gebruik van energie zodat de uitstoot van broeikasgassen wordt teruggedrongen en opwarming van de aarde wordt voorkomen.	030301 Vanuit haar stimulerende rol levert de provincie een evenredige bijdrage aan de realisatie van de nationale klimaatdoelstellingen (in periode 2008-2012 uitstoot broeikasgassen verminderen met 6% ten opzichte van 1990). Stand van zaken: Het Energie- & Klimaatbeleid is een steeds belangrijker vraagstuk geworden. In 2007 is besloten een Strategische Nota Energie & Klimaat op te stellen. Daarin wordt de ambitie en de rol van de provincie op het brede energie-dossier aangegeven. Ondertussen is voor de uitvoering van TussenBANS 2007-2008 (BANS staat voor Bestuursakkoord Nieuwe Stijl) op de provinciale subsidie-aanvraag een Rijksbijdrage ontvangen. 030302 Stimuleren dat in 2010 minimaal 250 Megawatt aan windenergie in Zeeland is gerealiseerd. Stand van zaken: In 2007 is circa 100 MW aan windenergie geplaatst. Op grond van de afgeronde procedures is nu in Zeeland 205 MW aan windenergie gerealiseerd. Verder zijn er voldoende projecten om de 250 MW te realiseren.

Het voorkomen van en het op milieuvriendelijke wijze hergebruiken en verwerken van afval.	030401 Stimuleren dat de afvalstroom in omvang en schadelijkheid vermindert, alsmede het streven naar een beheer van afvalstoffen overeenkomstig de voorkeursvolgorde voor afvalbeheer, zoals in het Landelijk Afval Plan aangegeven. Stand van zaken: Kerntaak van de provincie met betrekking tot afvalstoffen is het verlenen en handhaven van vergunningen voor bedrijven die afvalstoffen ontvangen. De Verwerking Verantwoord (acceptatie- en verwerkingbeleid en administratieve organisatie en interne controle) wordt bij de afvalbedrijven met een diversiteit aan stromen toegepast. De provincie is betrokken bij belangrijke ontwikkelingen die in 2008 en volgende jaren doorlopen. Zo is eind 2007 op verzoek van het ministerie van VROM De Verwerking Verantwoord opgenomen in het STEM (Structurele Evaluatie Milieuwetgeving) Jaarprogramma 2008 onder het thema milieu en risico, de rapportage is gepland voor juni 2008. Ook wordt in landelijke overleggen bijgedragen aan het door het ministerie van VROM te maken nieuwe Landelijk afvalbeheerplan (LAP-2), [deze vervangt het bestaande beleidsplan uiterlijk in maart 2009] en aan de afronding door de Europese Unie van de nieuwe Kaderrichtlijn Afvalstoffen, die in de volgende jaren consequenties heeft voor de Nederlandse regelgeving met betrekking tot afvalstoffen.
Naast bestaande instrumenten zoals vergunningverlening en handhaving beperken de bedrijven de milieudruk verder door duurzaam ondernemen/maatschappelijk verantwoord ondernemen.	030601 Stimuleren dat steeds meer bedrijven bij duurzaam ondernemen opschuiven van (non)interesse naar implementatie en routine en daarbij de omgevingskwaliteiten vergroten en de economische vitaliteit versterken. Stand van zaken: De MKB-milieubarometerprojecten zijn verder opgeschaald. In totaal zijn nu circa 300 Zeeuwse bedrijven met dit instrument aan de slag gegaan. In de gemeenten Terneuzen, Goes en Veere/Noord-Beveland zijn nieuwe projecten in het kader van de cursus Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen voor het MKB gestart, als vervolg op de pilot in Tholen. De 2e ronde in de gemeente Tholen werd afgerond. Het project "duurzaamheidsverslag" dat met een mix van grote industriële bedrijven en MKB-bedrijven is doorlopen, werd 2e helft 2007 op een succesvolle wijze afgerond. 030602 Stimuleren van duurzame bedrijventerreinen. Stand van zaken: Het stimuleren van duurzaam ondernemen bij de grote industriële bedrijven binnen het Sloegebied en Kanaalzone krijgt met name vorm binnen het project "Vitaal Sloegebied en Kanaalzone". In de verslagperiode zijn onder meer de volgende activiteiten uitgevoerd: • Er is een Masterclass duurzaam ondernemen bijeenkomst georganiseerd met als thema industriële restwarmte • Als onderdeel van het deelproject duurzame innovatieve chemie is een brochure getiteld "de nieuwe Zeeuwse parels" samengesteld. Binnen dit deelproject is tevens een onderzoek naar de mogelijkheden van een Zeeuws Coci (Centre for Open Chemical Innovation) gestart • Voor het industrieterrein in Sluis-Oost is een inventarisatie uitgevoerd naar de mogelijkheden voor parkmanagement

	Voor enkele kansrijke opties is inmiddels een vervolgonderzoek gestart
Het door handhaving bewerkstelligen van normconform gedrag.	030701 Het vanuit een regulerende rol beperken van het aantal bedrijven met een slecht naleefgedrag, het verminderen van het aantal overtredingen bij bedrijven en het voorkomen van overtredingen bij bodemsaneringen en grondstromen. Stand van zaken: Het aantal bedrijven met slecht naleefgedrag is in 2007 licht gedaald van 24 naar 21 en het aantal overtredingen is gedaald van 319 naar 219. In 2007 is ook een aantal ontwikkelingen gestart om deze doelstelling verder te realiseren. Toezicht en handhaving zijn verscherpt door het formuleren van doelstellingen per kleurspoor en branche. Dit leidt tot toezichtplannen met individuele doelstellingen per bedrijf. In april 2007 is de nota handhaving 'Oog op Zeeland' in ons college vastgesteld. Met invoering van de nieuwe sanctiestrategie per 1 september 2007 is de handhaving aangescherpt.
Het op een professionele en onderling afgestemde wijze handhaven door c.q., tussen handhavende organisaties.	030901 Het vanuit een regisserende rol zorgdragen dat overheden in 2006 de in het kader van de professionalisering gemaakte afspraken nakomen. Stand van zaken: De handhavingsprogramma's 2007 en evaluaties 2006 van de gemeenten en waterschappen zijn beoordeeld. Het resultaat hiervan is vastgelegd in de vastgestelde 'Documentbeoordeling 2007: Professionalisering Handhaving'. Jaarlijks worden vijf aanvullende audits uitgevoerd. Er wordt ook aansluiting gezocht bij de onderstaande samenwerking om eventuele verbeteringen door te voeren. 030902 Het vanuit een regisserende rol zorgdragen dat samenwerking tussen handhavingpartners wordt gecontinueerd. Stand van zaken: In 2006 is een nieuwe bestuursovereenkomst 2006-2010 voor de samenwerking vastgesteld. Gemeenten en waterschappen hebben in 2007 invulling gegeven aan de regionale handhavingsoverleggen. Een project van 'intervisie en zelfevaluatie' heeft een format voor de evaluatie van de handhavingscyclus ontwikkeld.
Een veilig gebruik van bad- en zwemgelegenheden en oppervlaktewater.	031001 Het door de provincie, vanuit haar uitvoerende rol, voorkomen van onveilige situaties omtrent bad- en zwemgelegenheden en zwemplaatsen oppervlaktewater. Stand van zaken: Bij controle van de bad- en zwemgelegenheden en zwemplaatsen zijn in 2007 bij geen van de bad- en zwemgelegenheden onveilige situaties geconstateerd.

3. Wat heeft het gekost?

In het onderstaande overzicht staan de baten en lasten van het programma Milieu

(bedragen x €1000)				
	Rekening 2006	Begroting 2007 oorspronkelijk	Begroting 2007 na wijziging	Rekening 2007
lasten	16.089	13.020	17.763	17.061
baten	-4.787	-3.227	-5.722	-5.803
resultaat voor bestemming	11.303	9.793	12.041	11.258
toevoeging reserve	0	0	662	662
onttrekking reserve	0	0	-1.761	-1.761
resultaat na bestemming	11.303	9.793	10.942	10.158

Financiële analyse

- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde lasten bedraagt € 0,70 miljoen.
- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde baten bedraagt € 0,08 miljoen.
- De kredieten die in dit programma worden overgeboekt volgens de daarvoor geldende criteria betreffen:

	Lasten
- incidentele prioriteiten	129.973
- jaaroverschrijdende projecten	148.766
Totaal	278.738

Toelichting

Incidentele prioriteiten voor meerjarige projecten

De implementatie van de Wabo is uitgesteld van 1 januari 2008 tot 1 januari 2009 vanwege het feit dat er nog de nodige discussies lopen in onder andere de Tweede Kamer. Vanwege dit feit worden ook acties ten behoeve van de implementatie over een langere periode verspreid, waardoor dit een meerjarig project is geworden. Er wordt € 92.673 overgeboekt.

Toezicht monitoring met behulp van satelliet-info betreft een meerjarige prioriteit, waarvan de uitgaven niet lopen volgens het eerder ingediende bestedingsplan. Het niet gebruikte budget uit 2007 ad € 37.300 wordt ingezet in 2008.

Jaaroverschrijdend

Voor het programma externe veiligheid ontvangt de Provincie Zeeland een subsidie van het ministerie van VROM. Om het afgesproken volume beschikbaar te hebben dient dit ad € 108.874 overgeboekt te worden naar 2008. Rapportage is per drie maanden.

Het platform actief bodembeheer is een blijvend meerjarig project waarbij derden financieel bijdragen en participeren. Het beheer van het gemeenschappelijk budget gebeurt door de provincie en dient beschikbaar te blijven in 2008. Daarom wordt er € 39.892 overgeboekt.

04 Onderwijs

Inleiding

Het provinciale onderwijsbeleid is met name gericht op een evenwichtige spreiding en op kwaliteit van de onderwijsvoorzieningen (van primair tot universitair) in de provincie, gekoppeld aan een goede bereikbaarheid. Daarnaast adviseert de provincie het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

1. Wat willen we bereiken?

De maatschappelijke effecten waaraan de Provincie Zeeland positief wil bijdragen zijn:

0401:

Een samenhangend stelsel van kwalitatief hoogwaardige onderwijsvoorzieningen (van primair tot universitair niveau) binnen Zeeland die goed bereikbaar zijn.

2. Wat hebben we bereikt?

Effect	Doelstelling
Een samenhangend stelsel van kwalitatief hoogwaardige onderwijsvoorzieningen (van primair tot universitair niveau) binnen Zeeland die goed bereikbaar zijn.	040102 Betrokken zijn bij 3 instellingen voor hoger onderwijs. Stand van zaken: - De Wetenschappelijke Raad Zeeland (WZR) is in 2007 tweemaal bijeen geweest. Door de WRZ is een werkgroep communicatie opgericht. De werkgroep - samengesteld uit vertegenwoordigers van de bij de WRZ betrokken organisaties - werkt een aantal voorstellen uit over hoe er over de wetenschappelijke activiteiten in Zeeland, al dan niet gebundeld, binnen en buiten de Provincie Zeeland, beter gecommuniceerd kan worden. - De Provincie Zeeland is nauw betrokken bij het vinden van een goede structurele financiële basis voor zowel de Hogeschool Zeeland als de Roosevelt Academy. 040106 Een evenwichtige spreiding van onderwijsvoorzieningen over de provincie. Stand van zaken: Het CFI (Agentschap van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) is, na overleg met schoolbesturen, driemaal positief geadviseerd inzake verzoek van het Calvin College Goes tot nevenvestiging met spreidingsnoodzaak in Krabbendijke (Mavo en praktijkonderwijs), het Regionaal Arrangement Oosterschelde en met betrekking tot de fusie tussen het Buys Ballot College en St. Willibrordcollege te Goes. De bereikbaarheid van met name het VMBO-onderwijs is hierdoor verbeterd. 040107 Verbreiding en verdieping van onderwijscontacten in de provincie. Stand van zaken: Educatief project Michiel de Ruyter, herdenkingsjaar 2007 (die 400 jaar geleden is geboren in Vlissingen). Project is landelijk en regionaal afgestemd. Hiertoe is intentieverklaring opgesteld tussen Stichting Leerplan Ontwikkeling (in opdracht van ministerie van OCW), Hogeschool Zeeland en RPCZ (Regionaal Pedagogisch Centrum Zeeland). De onderwijsactiviteiten pasten binnen de kerndoelen (met name burgerschapskunde). Participanten in het project: Schelde Delta Consulaat, Pabo Hogeschool Zeeland, RPCZ, Roosevelt Academy, scholen uit het basis- en voortgezet onderwijs. Het educatieve pakket bood boeken, materialen voor Michieltje's musical, leermiddelen, dvd's en andere middelen die gebruikt konden worden voor de ruim 80 beschikbare lessen over Michiel de Ruyter. Advies vakantierooster 2008-2009 is opgesteld en aan alle scholen in het primair- en voortgezet onderwijs gezonden. Deelname aan ambtelijk werkgroep portefeuillehouders overleg onderwijs in de Provincie Zeeland.

	040108 Bevorderen en deelnemen van leerlingen en studenten aan grensoverschrijdende projecten/programma's. Stand van zaken: Resultaatsubsidies verstrekt aan SSG Scheldemond in Vlissingen en Zeldenrust Steelant College in Terneuzen ten behoeve van internationale uitwisseling met Norwich.
--	---

3. Wat heeft het gekost?

In het onderstaande overzicht staan de baten en lasten van het programma Onderwijs

(bedragen x €1000)

	Rekening 2006	Begroting 2007 oorspronkelijk	Begroting 2007 na wijziging	Rekening 2007
Lasten	2.752	1.739	998	994
Baten	-74	-25	-25	-25
resultaat voor bestemming	2.678	1.714	973	969
toevoeging reserve	0	0	937	937
resultaat na bestemming	2.678	1.714	1.910	1.906

Financiële analyse

De gerealiseerde uitgaven en inkomsten waren conform begroting.

Stad & Platteland

5	-	Stedelijke Vernieuwing
6	-	Vitaal Platteland
7	-	Ruimtelijke Ontwikkeling
8	-	Vervoer
9	-	Verkeersveiligheid
10	-	Infrastructuur
11	-	Sociaal Beleid
12	-	Zorgvoorzieningen
13	-	Cultuur

05 Stedelijke Vernieuwing

Inleiding

Stedelijke vernieuwing op Zeeuwse schaal heeft betrekking op steden en dorpen. Het Rijk stelt een decentraal investeringsbudget beschikbaar voor periodes van 5 jaar. De provincie kent de middelen toe, op basis van opgestelde meerjarige programma's voor stedelijke vernieuwing van gemeenten die daarvoor hebben gekozen. Daarnaast worden in andere gemeenten op projectbasis middelen uit het budget ingezet. Anders dan in de vroegere stads- en dorpsvernieuwingsregeling, vindt afrekening plaats op basis van resultaten en niet op basis van verantwoording van besteding.

1. Wat willen we bereiken?

De maatschappelijke effecten waaraan de Provincie Zeeland positief wil bijdragen zijn:

0501: Een betere woon-, werk en leefomgeving in steden en dorpen.
0502: Impuls van complexe achterstandsituaties in fysiek en sociaal opzicht.
0503: Zorgvuldig ruimtegebruik.

2. Wat hebben we bereikt?

Effect	Doelstelling
Een betere woon-, werk en leefomgeving in steden en dorpen.	050101 Vanuit haar stimulerende, ondersteunende en coördinerende rol zorgt de provincie voor een programmatische aanpak van Stedelijke Vernieuwing, de intergemeentelijke afstemming van het stedelijk vernieuwingsbeleid, de afstemming van de lokale praktijk op het provinciale beleid en de verdeling van het Investeringsbudget voor Stedelijke Vernieuwing. De basis van deze programmatische is gelegen in volgende documenten: • Wet ISV; • Provinciale verordening ISV; • Besluit rond de verdeling van de ISV middelen. Stand van zaken: De middelen voor het tijdvak 2005-2010 zijn toegekend aan vier programmameenten op basis van door hen ingediende programma's. De overige gemeenten hebben trekkingsrechten op een vooraf gereserveerd budget. In 2007 zijn nieuwe beschikkingen verleend voor stedelijke vernieuwingsprojecten tot een bedrag van ongeveer € 5 miljoen. De projecten zijn beoordeeld op basis van de Wet ISV, de provinciale verordening ISV, de economische en ruimtelijke uitvoerbaarheid, en op duurzaamheid. 050102 De provincie voert haar wettelijke taak (Wet Ruimtelijke Ontwikkeling) van plantoetsing en arbitrage uit vanuit een coördinerende en adviserende rol. Stand van zaken: Plannen die van belang zijn voor de woningproductie hebben voorrang gekregen in het planproces, daaronder zeker de complexe transformatieopgaven in stedelijk gebied. Voor Dokkershaven in Vlissingen en Waterstad in Goes en Axelse Dam in Terneuzen wordt actief geparticipeerd in alle fasen van proces en planvorming. Voor de transformatie van Ramsburg/Arnestein en Kenniswerf Vlissingen is een vergelijkbaar proces gestart. Van provinciezijde is getracht rijksbetrokkenheid in project en planvorming te verkrijgen door middel van het instellen van aanjaagteams. Speciale aandacht gaat ook uit naar complexe transformaties in Tholen (Noord) en Hulst (Nieuwe Bierkaai). Daarnaast zijn tientallen bestemmingsplannen voor bebouwde kommen geheel of gedeeltelijk goedgekeurd. Vernieuwing van de gebouwde omgevingen samenloop met ISV is steeds vast onderdeel van de planbeoordeling geweest. 050103 Vanuit haar begeleidende rol voorkomt de provincie onderbesteding en draagt zorg voor de tijdigheid van resultaten uit het oogpunt van verantwoording richting het Rijk. Stand van zaken: De wettelijke verslaglegging over de gehele tijdvak: de 5 jaarlijkse periode t/m 2005 is tijdig uitgebracht. De Single Information Single Audit (SISA) is ingevoerd. Specifieke wet- en regelgeving (artikel 77 Wwb en artikel 54 Ioaw en Ioaz) wordt aangepast aan de SISA vereisten. De financiële verantwoording vormt thans onderdeel van de jaarrekening. Voor gemeenten betreft dit ook de kwalitatieve verantwoording. Een impuls voor complexe achterstandsituaties in fysiek en sociaal opzicht. In 2007 is het resultaat van de nieuwe systematiek duidelijk geworden in de

Effect	Doelstelling
	gemeentelijke jaarrekeningen. Ook de provincie koppelt de verantwoording ISV aan de jaarrekening.
Impuls van complexe achterstandsituaties in fysiek en sociaal opzicht.	050201 Vanuit haar stimulerende, adviserende en beoordelende rol zorgt de provincie voor de tijdige beschikbaarheid van ruimtelijke plancapaciteit op de goede plaats. Stand van zaken: De inbreidingsambitie heeft doorgewerkt in het adviseringstraject en in de planbeoordeling, waarbij alle plannen binnen de wettelijke termijnen zijn afgehandeld. Grote woningbouwplannen en plannen rondom stedelijke herinrichting hebben prioriteit gekregen. Voor de resultaten daarvan wordt verwezen naar de omgevingsbalans. 050202 Vanuit een stimulerende en beoordelende rol zorgt de provincie voor een hogere waardering van de woonomgeving, van particulier opdrachtgeverschap, van duurzaam en aanpasbaar bouwen, van wonen en zorg en van een verkeersveilige en ook sociaal veilige woonomgeving in de gemeentelijke planvorming. Stand van zaken: In 2007 was het Dubo (duurzaam bouwen) consulentschap op basis van cofinanciering Rijk-provincie voor het laatste half jaar actief om bij Zeeuwse gemeenten de inzet op duurzaamheid van de bebouwde omgeving te vergroten zowel bij nieuwbouw als vernieuwbouw. Kwalitatieve aspecten van een goede en veilige woonomgeving zijn moeilijk meetbaar. Bij de beoordeling van bestemmingsplannen en bij de besteding van de ISV middelen is de inzet hiervoor een constante factor. Provinciale actie richt zich vervolgens op een aantal etalageprojecten en op de introductie bij gemeenten van de methodiek "GPR gebouw" (Gemeentelijke Praktijk Richtlijn voor duurzaam bouwen). De provincie voert overleg met partners, directeuren Zeeuwse bouw- en installatiebedrijven, woningcorporaties, gemeenten en ministerie EZ over duurzaam bouwen in Zeeland. Meer in het bijzonder is gestart met Zeeuwse voorbeeldprojecten, te weten: 'CO2-neutraal renoveren van bestaande wijken', 'Organische groeien 3 dorpen in nationaal landschap' en 'Bouwen op het water'.
Zorgvuldig ruimtegebruik.	050301 De provincie realiseert de bundelings- en intensiveringsdoelstellingen die vallen onder haar verantwoordelijkheid en die zijn opgenomen in zowel het eigen ruimtelijk beleid als het Nationaal Ruimtelijk Beleid. Stand van zaken: De systematiek van planningslijsten staat borg voor een duidelijk zicht op de inbreidings- en bundelingsambities van gemeenten. Bijsturing van planningslijsten in een interactief proces met gemeenten kwam regelmatig voor. Om woonmigratie te stimuleren is vooral ingezet op de eerder genoemde stedelijke transformaties, op de projecten in Oost- en West-Zeeuws-Vlaanderen, op het voormalig Veerplein in Kruiningen en op het project "Innovation Island" op Schouwen-Duiveland.

3. Wat heeft het gekost?

In het onderstaande overzicht staan de baten en lasten van het programma Stedelijke Vernieuwing

(bedragen x €1000)

	Rekening 2006	Begroting 2007 oorspronkelijk	Begroting 2007 na wijziging	Rekening 2007
lasten	9.338	10.867	11.109	11.270
baten	-8.570	-9.834	-8.976	-9.161
resultaat voor bestemming	767	1.033	2.133	2.110
onttrekking reserve	0	0	-1.170	-1.170
resultaat na bestemming	767	1.033	963	939

Financiële analyse

- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde lasten bedraagt € 0,16 miljoen.
- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde baten bedraagt € 0,18 miljoen.
- De kredieten die in dit programma worden overgeboekt volgens de daarvoor geldende criteria betreffen:

- jaaroverschrijdende projecten **Lasten**
24.684

Toelichting

Jaaroverschrijdend

Betreft de toegewezen SGB-subsidies door de Dienst Landelijk Gebied. De middelen ad € 24.684 moeten ook in 2008 beschikbaar blijven om het afgesproken volume beschikbaar te hebben.

06 Vitaal Platteland

Inleiding

Denkend over een vitaal platteland zijn de problemen van de landbouw niet te ontkennen. Landbouw is in Zeeland ruimtelijk en economisch van groot belang. Ruimtelijk, omdat 80% van het grondoppervlak van Zeeland in gebruik is bij de landbouw. Ruim viervijfde daarvan is in gebruik voor akkerbouw. Economisch van belang, omdat de Zeeuwse landbouw een jaarlijkse omzet kent van € 800 miljoen en 20.000 arbeidsplaatsen biedt.

In 2002 waren er in Zeeland 3.944 agrarische bedrijven, voornamelijk akkerbouwbedrijven. De laatste jaren daalt het aantal bedrijven en is er een tendens naar schaalvergroting. Ten opzichte van 2001 verslechterde de inkomenspositie van de landbouwsector als geheel met, naar schatting, 15%. De belangrijkste oorzaak vormen de lagere opbrengstprijzen voor veel producten. Uitzonderingen zijn de glastuinbouw, de bloemen- en potplantentelers. Vooral de Zeeuwse akkerbouw staat onder druk. Oorzaken van de verslechterende inkomenspositie zijn de marktontwikkelingen en het Europese landbouwbeleid. Op Europees niveau wordt het bestaande markt- en prijsbeleid afgebouwd. In 2001 werd door de Europese Unie nog € 42 miljard inkomenssteun aan de landbouw uitgekeerd (48% van de EG-begroting). Dit systeem van inkomenssteun aan individuele landbouwbedrijven verdwijnt. Het sombere toekomstperspectief voor de akkerbouw heeft effect op het landelijk gebied. Zowel economisch, ecologisch, landschappelijk en sociaal-maatschappelijk. Het landelijk gebied heeft niet alleen een functie voor de economische productie en inkomensvorming maar ook voor rust, ruimte, biodiversiteit en het biedt een aantrekkelijke woon- en leefomgeving voor de Zeeuwse bevolking en recreanten.

In april 2000 is door Provinciale Staten het uitvoeringsprogramma Vitaal Platteland Zeeland 2000-2006 vastgesteld. Het doel is de vernieuwing op het Zeeuwse platteland een extra impuls te geven. Het uitvoeringsprogramma vormt tevens het kader voor de uitvoering van projecten gericht op "een leefbaar platteland Zeeland voor nu en later".

1. Wat willen we bereiken?

De maatschappelijke effecten waaraan de Provincie Zeeland positief wil bijdragen zijn:

0601:

Kwaliteitsimpuls fysieke leefomgeving landelijk gebied.

0602:

Het verbeteren van de duurzame economische vitaliteit van het platteland.

2. Wat hebben we bereikt?

Effect	Doelstelling
Kwaliteitsimpuls fysieke leefomgeving landelijk gebied.	060101 Vanuit haar stimulerende, coördinerende en begeleidende rol verhoogt de provincie de kwaliteit van water, milieu, natuur en landschap in het landelijk gebied, dit wordt onder anderen bereikt door samenwerken in het bestuurlijk consortium Vitaal Platteland. Stand van zaken: De provincie formuleert beleid en heeft er voor gezorgd dat via andere diensten en organisaties (waterschappen, bedrijfsleven, natuurbeheerders en dienst landelijk gebied), dan wel particulieren, de uitvoering tot stand is gekomen. De provinciale aansturing is zeer divers geweest in 2007. Van louter stimulerend (bijvoorbeeld subsidies voor de verschillende thema's via Vitaal Platteland) tot ontwikkelend en kaderstellend (operationalisering POP-2 incl. de organisatie van het project Vitaal Platteland).
Het verbeteren van de duurzame economische vitaliteit van het platteland.	060201 Vanuit haar stimulerende, coördinerende en begeleidende rol bevordert de provincie de duurzame landbouw. Dit doet zij onder andere door projecten- en subsidieaanvragen te beoordelen. Stand van zaken: Vanuit de provinciale doelstelling zijn o.a. projecten gesubsidieerd op het gebied van biologische landbouw. Enkele voorbeelden hiervan zijn: 'Proefloket Biologische Landbouw'; 'Introductie Biologische Voeding bij zorginstellingen'; 'Groepsvoorlichting op aanvraag' door de Zeeuwse Milieufederatie. De beide laatste projecten worden thans afgerekend en zijn blijkens het inhoudelijke verslag succesvol verlopen. Het project Biologische voeding bij zorginstellingen heeft de plattelandontwikkelingstroof 2007 gewonnen, uitgereikt tijdens de Dag van het Zeeuwse Platteland. De provincie neemt deel aan het Klankbord Biologische Landbouw Zeeland, dé denktank voor de ontwikkeling van de biologische sector in Zeeland. De markt voor biologische producten groeit nog steeds. Hierdoor is er opnieuw een groei mogelijk van de primaire sector. Het beleid is er in 2008 op gericht Zeeland mee te laten profiteren van deze groei. Stimuleringsmogelijkheden zijn vooral voorhanden in As1 van het Plattelandontwikkelingsprogramma –2 (POP-2). 060202 Vanuit haar stimulerende, coördinerende en begeleidende rol bevordert de provincie de diversificatie van economische dragers. Stand van zaken: Vanwege het aflopen van POP-1 zijn in 2007 geen nieuwe projecten ingediend/gehonoreerd. Vanwege het uitblijven van goedkeuring van het Provinciaal meerjarenprogramma subsidieverordening POP-2 heeft er in 2007 geen openstelling plaatsgevonden. De verwachting is dat openstelling per 1 maart 2008 zijn beslag krijgt.

3. Wat heeft het gekost?

In het onderstaande overzicht staan de baten en lasten van het programma Vitaal Platteland

	(bedragen x €1000)			
	Rekening 2006	Begroting 2007 oorspronkelijk	Begroting 2007 na wijziging	Rekening 2007
lasten	1.564	1.333	2.457	1.297
baten	-125	0	-770	-234
resultaat voor bestemming	1.439	1.333	1.688	1.063
toevoeging reserve	0	0	231	231
onttrekking reserve	0	0	-653	-653
resultaat na bestemming	1.439	1.333	1.265	641

Financiële analyse

- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde lasten bedraagt € 1,16 miljoen.
- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde baten bedraagt € 0,54 miljoen.
- De kredieten die in dit programma worden overgeboekt volgens de daarvoor geldende criteria betreffen:

	Lasten
- jaaroverschrijdende projecten	542.877

Toelichting

Jaaroverschrijdend

Het Plattelands Ontwikkelings Programma 2007-2013 (POP-2) is formeel van start gegaan op 1 januari 2007. Het Programmadocument POP-2 is echter pas onlangs (juni 2007) goedgekeurd door de Europese Commissie. Zeeland ontvangt in principe per jaar € 2,3 miljoen aan EU-gelden. Het ministerie van LNV moet het programmadocument nog goedkeuren, zo lang dit niet is gebeurd, kunnen de projecten niet beschikt worden. De gelden uit een betreffend jaar kunnen nog twee jaar worden uitgegeven. Als de budgetten Vitaal Platteland in 2008 en 2009 niet beschikbaar zijn dan laat de provincie Zeeland gelden van de Europese Unie liggen. Daarom worden de gelden ad € 542.877 overgeboekt naar 2008.

Naast het overboeken kredieten is er € 0,54 miljoen minder besteed dan geraamd. Dit betreft diverse budgetten voor het Europese project Phasing-Out. De bestedingen voor deze projecten verliepen trager dan gepland. Omdat op de diverse budgetten aan de batenzijde lage bedragen resteren (minder besteed betekent later te declareren Europese subsidie) geeft de onderschrijving van de lastenzijde geen verschil.

07 Ruimtelijke Ontwikkeling

Inleiding

Met de rol in de ruimtelijke ordening heeft de provincie een belangrijk instrument in handen om sturing te geven aan de ruimtelijke inrichting van de provincie. Het primaire doel is het bewerkstelligen van een betere ruimtelijke kwaliteit in de provincie door een afgewogen ruimtelijke ordening, enerzijds door zelf plannen daarvoor te (helpen) ontwikkelen, anderzijds door het beoordelen van ruimtelijke plannen van andere overheden. De provincie vervult daarbij verschillende rollen:

- Een regisserende rol;
- Een toetsende rol;
- En de rol van (mede)ontwikkelaar.

De provinciale inzet is om een accentverschuiving plaats te laten vinden van toelatingsplanologie naar ontwikkelingsplanologie.

In 2007 komt de rijkstaak "Investeringsbudget Landelijk Gebied" (ILG) op ons af. Dit plan kan worden beschouwd als voorbeeld van 'ontwikkelingsplanologie'. Met het ILG willen we samen met gemeenten, waterschappen en maatschappelijke organisaties een bijdrage leveren aan het mooier, vitaler en dynamischer maken van onze provincie. In de loop van 2007 zal het ILG verder in alle programma's van de directie RMW door gaan werken. Dit zal in de loop van het begrotingsjaar duidelijker worden.

1. Wat willen we bereiken?

De maatschappelijke effecten waaraan de Provincie Zeeland positief wil bijdragen zijn:

0701: Duurzame ruimtelijke ontwikkeling.
0702: Nieuw toekomstperspectief voor gebieden.
0703: Begeleiding van gemeentelijke plannen
0704: Versterking kwaliteit Zeeuws Nationaal Landschap

2. Wat hebben we bereikt?

Effect	Doelstelling
Duurzame ruimtelijke ontwikkeling.	070101 Het stimuleren van sociaal-culturele dynamiek, het bevorderen van woonmigratie en concentreren van wonen en werken in de stedelijke concentraties vanuit een coördinerende, ontwikkelende en planbegeleidende rol. Stand van zaken: Een systeem van planningslijsten voor de woningbouw en van bedrijfsterreinprogrammering is geïntroduceerd om deze doelstelling gestalte te geven. De eerste resultaten van de bedrijfsterreinprogrammering zijn in de 2e helft van 2007 beschikbaar gekomen. Samenwerking en afstemming tussen gemeenten vergt meer tijd dan voorzien. In 2008 volgen de resultaten van Walcheren, Zeeuws Vlaanderen en een aanpassing voor de Bevelanden. Het systeem van planningslijsten woningbouw heeft de benadering van het toekennen van woningbouwcontingenten vervangen. Jaarlijks wordt de vinger aan de pols gehouden. Het systeem wordt stimulerend en coördinerend ingezet. Daarnaast is het verbonden met de goedkeuring van gemeentelijke plannen. Meer feitelijke informatie over het bundelingsbeleid is recent gerapporteerd in de omgevingsbalans. 070102 Het faciliteren van de noodzakelijke en gewenste economische dynamiek, vanuit een coördinerende en planbegeleidende rol. Stand van zaken: Het beleid voor de gestarte bedrijfsterreinprogrammering is mede gericht op een hogere kwaliteit van bedrijfsterreinen en de activiteiten daarop. De totstandkoming van regioprogramma's is gestimuleerd door provinciale personele en financiële inzet, hiermee is het betreffende programma gereed/nagenoeg gereed. De glastuinbouw in de Kanaalzone, de nieuwe zonering van het Sloegebied en het beleid gericht op kwaliteitsverhoging van verblijfsrecreatie zijn andere speerpunten. 070103 Het versterken van de bijzondere Zeeuwse omgevingskwaliteiten (rust, ruimte, groen, beeldkwaliteit), vanuit een kaderstellende, planbegeleidende en coördinerende rol. Stand van zaken: Realisatie van deze doelstelling uit het Omgevingsplan wordt op de eerste plaats permanent ingevuld door de kwaliteitsdoelstellingen via de beoordeling van de gemeentelijke plannen door te laten werken in de bestemmingsplannen. In de tweede helft van 2008 zullen de kwaliteitsdoelstellingen worden ingevuld door een nieuwe vorm van planbegeleiding die past bij de nieuwe Wro en het IOP. Bij projecten van provinciaal belang kan hierbij gebruik worden gemaakt van het kwaliteitsteam. In 2007 zijn de eerste adviezen uitgebracht onder andere over de geleidingszone tussen Middelburg en Vlissingen. Daarnaast worden deze doelen gerealiseerd door als provincie planvorming en uitvoering van projecten te initiëren. Voorbeelden zijn de projecten in het kader van de uitvoeringsprogramma's Nationaal Landschap, de uitvoering van de beleidsnota wandelnetwerk Zeeland, het project Staats Spaanse linies. Omgevingskwaliteiten staan ook centraal in het project Routeontwerp A58/N57. Dit geeft de inbedding van (snel)wegen in het landschap een impuls met huiswerk voor alle overheden die bij aanleg van

Effect	Doelstelling
	wegen betrokken zijn. 070104 Vanuit een stimulerende en faciliterende rol versterkt de provincie de beeldkwaliteit. Stand van zaken: Realisatie van deze doelstelling uit het Omgevingsplan wordt op de eerste plaats permanent ingevuld door het stimuleren van de kwaliteitsdoelstellingen in het proces van de beoordeling van de gemeentelijke plannen. In de tweede helft van het jaar zullen de kwaliteitsdoelstellingen worden ingevuld door een nieuwe vorm van planbegeleiding die past bij de nieuwe Wro en het IOP. Bij projecten van provinciaal belang kan hierbij gebruik worden gemaakt van het kwaliteitsteam. Projecten die hier onder vallen zijn onder andere het experiment boerenerven en organisch groeien van dorpen in Nationaal Landschap. Het kwaliteitsteam, dat werkt met het motto "ontwikkelen met kwaliteit", zal het jaar rond haar adviezen uitbrengen. Aan het einde van het jaar zal verslag gedaan worden van de voortgang. Daarnaast worden deze doelen gerealiseerd door als provincie planvorming en uitvoering van projecten te ondersteunen. Voorbeelden zijn het ondersteunen van projecten die samenhangen met de uitvoeringsprogramma's van Nationaal Landschap, de uitvoering van de beleidsnota wandelnetwerk Zeeland en het project Staats Spaanse linies. 070105 Een gematigde bevolkingsgroei door woonmigratie en wooneconomie. Stand van zaken: De provincie is betrokken bij diverse plannen om aantrekkelijke woonmilieus te creëren. Dit onder andere in een aanjaagrol of participatierol (Scheldekwartier, Goese Schans, Ramsburg, Innovation Island, etc.) of om door middel van een kwaliteitsimpuls met het kwaliteitsteam nieuwe initiatieven vlot te trekken(experiment boerenerven, woonpark Oostburg, etc.). In 2007 is de bevolkingsgroei 79 personen geweest.
Nieuw toekomstperspectief voor gebieden.	070202 Vanuit een initiërende en coördinerende rol zorgt de provincie (samen met andere partijen) in een gebied voor plannen en uitvoeringsprogramma's, waarin wordt gewerkt aan de vitalisering van de economie, de versterking van het toeristisch product, ruimte voor nieuwe ontwikkeling, nieuwe kansen voor de landbouw en oplossingen voor knelpunten water. Stand van zaken: De verschillende gebiedsprojecten verkeren in een verschillende fase van voorbereiding. De eerste helft van 2007 is vooral veel aandacht uitgegaan naar de prioritaire projecten Waterdunen en Perkpolder. In beide projecten wordt gewerkt aan het uitvoeringsgereed maken door middel van de voorbereiding van bestuursovereenkomsten, samenwerkingsconstructies, business cases, grondverwervingsplannen en dergelijke. Ook bij de projecten Schouwen-west, West Zeeuws Vlaanderen en Veerse Meer is verdere voortgang geboekt in de daadwerkelijke uitvoering van werken. Dit geldt ook voor de landinrichtingsprojecten Schouwen-oost, Walcheren, Borssele, Inkel, Oud-Vossemeer, Poortvliet, Hoek en Axel. In 2007 zijn de projecten Oud-Vossemeer en Poortvliet succesvol afgesloten en is een einde gekomen aan 20 jaren landinrichting op Tholen en Sint Philipsland.

Effect	Doelstelling
	Eind december 2006 is met de ministeries LNV, VROM en V&W voor de periode 2007-2013 een bestuursovereenkomst Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG) gesloten. De provincie wordt verantwoordelijk voor de realisatie van verschillende rijksdoelen in het landelijk gebied. Ter uitvoering hiervan hebben de Staten december 2006 ingestemd met het Provinciaal meerjarenprogramma 2007-2013 hoofdlijnen & principes. Ook in 2007 is hard gewerkt aan het verder operationeel maken van ILG. In de ILG systematiek is ook een groot aantal doelen (EU en nationale) opgenomen die via een subsidie instrument moeten worden gerealiseerd. Hiervoor moet de provincie een aparte subsidieverordening vaststellen die door de Minister van LNV goedgekeurd moet worden. De verdere professionalisering van het gebiedswerk heeft in de provinciale organisatie zijn doorwerking gehad in de vorm van de oprichting van een nieuwe afdeling Gebiedsontwikkeling. Hiermee is de provinciale uitvoeringsorganisatie versterkt en kan meer slagkracht worden ontwikkeld om de ingezette omslag naar uitvoering goed te kunnen oppakken. De nieuwe afdeling is vanaf 1 september 2007 operationeel.
Begeleiding van gemeentelijke plannen	070302 Bestemmingsplannen worden begeleid, beoordeeld en behandeld binnen de wettelijke termijn. Bij adviezen over (voor)-ontwerp bestemmingsplannen wordt een interactieve benadering toegepast, plannen van belang voor het halen van Woningbouwafspraken met het Rijk worden op dit gewicht beoordeeld. Besluiten van Gedeputeerde Staten dienen de toets der kritiek bij de Raad van State te kunnen doorstaan. Beoordeling van Plannen en art 19 aanvragen vindt plaats op een systematische en beleidsmatig verankerde wijze. Stand van zaken: Bij de begeleiding van gemeentelijke plannen wordt steeds meer gewicht toegekend aan de mate waarin er provinciale beleidsdoelen aan de orde zijn. In de werkwijze wordt, binnen de huidige wettelijke kaders, alvast vooruitgelopen op de bedoelingen van de herziene Wet op de ruimtelijke ordening die per 1 juli 2008 in werking treedt. 070303 Het stimuleren van de digitalisering van ruimtelijke plannen. Stand van zaken: Digitale ruimtelijke plannen zijn na invoering van de herziene Wro verplicht, zowel voor provincie als gemeenten. De invoering van deze digitale verplichting is een jaar uitgesteld tot 1 juli 2009. Gemeenten mogen echter ook eerder digitale plannen toesturen, waardoor de provincie in het najaar van 2008 gereed moet zijn met de voorbereidingen.
Versterking kwaliteit Zeeuws Nationaal Landschap	070402 De provincie streeft in de periode 2007-2013 naar verbetering van de ruimtelijke structuur van ruim 9000 hectare grondgebonden landbouw, realisering van collectieve infrastructurele voorzieningen ten behoeve van 250 hectare glastuinbouw nabij Terneuzen alsmede de uitvoering van een vijftal pilots duurzaam ondernemen. Stand van zaken: In 2007 heeft vwb grondgebonden landbouw alleen uitfinanciering plaatsgevonden van oude verplichtingen van vóór 1-1-2007. Nieuwe verplichtingen voor wat betreft voor de 9000 hectare zijn nog niet aangegaan.

Effect	Doelstelling
	Glastuinbouw en de pilots zijn in 2007 niet aan de orde geweest omdat de subsidieverordening nog niet van kracht was.

3. Wat heeft het gekost?

In het onderstaande overzicht staan de baten en lasten van het programma Ruimtelijke Ontwikkeling

(bedragen x €1000)

	Rekening 2006	Begroting 2007 oorspronkelijk	Begroting 2007 na wijziging	Rekening 2007
lasten	10.126	6.093	12.809	9.281
baten	-3.005	0	-1.098	-1.969
resultaat voor bestemming	7.121	6.093	11.711	7.311
onttrekking reserve	0	0	-3.083	-3.083
resultaat na bestemming	7.121	6.093	8.628	4.288

Financiële analyse

- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde lasten bedraagt € 3,53 miljoen.
- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde baten bedraagt € 0,87 miljoen.
- De kredieten die in dit programma worden overgeboekt volgens de daarvoor geldende criteria betreffen:

	Lasten
- incidentele prioriteiten	54.887
- jaaroverschrijdende projecten	3.828.997
Totaal	3.883.884

Toelichting

Incidentele prioriteiten voor meerjarige projecten

Wonen en Woonmigratie betreft een meerjarig prioriteit, waarvan de uitgaven niet lopen volgens het eerder ingediende bestedingsplan. Het niet gebruikte budget uit 2007 ad € 54.887 wordt ingezet in 2008.

Jaaroverschrijdend

De middelen uit het slotdocument Gebiedsgerichte Benadering Kanaalzone zijn in eerste instantie bestemd voor grensoverschrijdende samenwerking. Het streven is deze middelen binnen uiterlijk 3 jaar aan te wenden. Anders worden de middelen aangewend voor het tweede doel uit het slotdocument zijnde de inrichting van bufferzones rond industrieterreinen. Daarbij wordt dan uitgegaan van een periode van maximaal twee jaar. Hierdoor zijn de middelen te beschouwen als een regulier (meerjarig) budget. Dit budget bestaat uit provinciale gelden en gelden van derden. Het bedrag ad € 52.698 wordt overgeboekt naar 2008.

De Rijn schelde delta is een activiteit waarin zowel de provincie als derden (onder andere Rijkswaterstaat) gelden bijdragen. De Provincie fungeert als kassier voor deze gelden. De gelden € 25.799 worden om deze reden overgeboekt als werkbudget voor de komende jaren.

Voor het project Veerse Meer is in 2007 subsidie ontvangen van de Dienst Landelijk Gebied voor het realiseren van het gebiedsgericht programma Veerse Meer.

Voor het gebiedsgericht project Veerse Meer wordt het instrument grondruilbank ingezet om het tempo van grondverwerving te vergroten en het ruilproces te versnellen. De besteding van de middelen wordt nader uitgewerkt en omvat naast de totale dekking ook een opdracht aan de Dienst Landelijk gebied voor de daadwerkelijke verwerving van de op korte en lange termijn benodigde 50 hectare functieverandering. Het bedrag ad € 189.000 wordt overgeboekt.

De toegewezen SGB-subsidies door de Dienst Landelijk Gebied aan de bovenstaande projecten wordt voor een deel € 858.247 overgeboekt. De middelen moeten ook in 2008 beschikbaar blijven om het afgesproken volume beschikbaar te hebben.

Het investeringsbudget gebied (€ 2.245.000) is beschikbaar voor de dekking van de provinciale cofinanciering van het ILG-programma en dient beschikbaar te blijven voor de gehele ILG-periode tot en met 2013. In 2008 worden deze middelen toegevoegd aan de ILG-budgetten. Deze budgetten zijn niet uitgegeven in 2007 omdat de ILG subsidieverordening nog niet is vastgesteld door het ministerie van LNV.

Het meerjarige prioriteit Nationaal landschap wordt voor de uitvoering van het in het IOP geformuleerde beleid op het gebied van het landschap rekening gehouden met de cofinanciering van de rijksinzet in de ILG-periode 2007-2013. Het budget € 306.254 wordt in 2008 ingezet.

Naast het overboeken kredieten zijn de kosten van uitfinanciering van grondgebonden landbouw € 0,38 miljoen hoger dan begroot. Daar staat echter een niet geraamde bijdrage van derden van € 0,58 miljoen tegenover. Verder was een ILG-subsidie geraamd voor het uitvoeren van de pilots 'Duurzaam ondernemen' ad € 0,36 miljoen. In de begroting was er vanuit gegaan dat dit geheel aan de voorziening zou worden toegevoegd. In 2007 hebben zich op deze activiteit geen mutaties voorgedaan.

08 Mobiliteit

Inleiding

De contouren van de provinciale verkeers- en vervoersvisie zijn vastgelegd in het Provinciaal Verkeer- en Vervoerplan Zeeland (PVVP Zeeland, 2003) met als titel "Mobiliteit op Maat".

Mobiliteit hoort bij de moderne samenleving. Mobiliteit van personen en goederen heeft positieve gevolgen voor de welvaart en het welbevinden. Maar er zijn ook negatieve effecten aan verbonden. Met name de groei van het verkeer over de weg veroorzaakt problemen: files, waardoor steden en bedrijventerreinen minder goed bereikbaar zijn, uitstoot van schadelijke uitlaatgassen, versnippering van natuur en landschap door de aanleg van infrastructuur en een toenemend aantal verkeersongevallen, soms met dodelijke afloop. De hoofddoelstelling van het PVVP is dan ook als volgt: Zeeland biedt aan iedereen een optimaal verkeer- en vervoersysteem, waarvan de kwaliteit van de individuele gebruiker in goede verhouding staat tot de kwaliteit van de samenleving als geheel, en dat recht doet aan de functies in verschillende gebieden. De kwaliteiten van een optimaal functionerend verkeers- en vervoersysteem worden daarbij in belangrijke mate bepaald door bereikbaarheid, verkeersveiligheid en leefbaarheid.

Het programma "mobiliteit" richt zich vanuit de kaders van de Nota Mobiliteit, met op strategisch niveau de nationale visie op het verkeers- en vervoerssysteem tot en met 2020, en het PVVP Zeeland op de bereikbaarheid van Zeeland met de (vracht)auto, het openbaar vervoer, de fiets en op de verkeersleefbaarheid, een duurzame afwikkeling van goederenstromen en regionale samenwerking met andere overheden.

In 2007 is de basis gelegd voor een update van het PVVP, waarin de beleidsdocumenten verwerkt zijn die sinds het vorige PVVP zijn verschenen. Het gaat dan om de netwerkanalyse en de nieuwe actieplannen fiets en goederenvervoer.

1. Wat willen we bereiken?

De maatschappelijke effecten waaraan de Provincie Zeeland positief wil bijdragen zijn:

0801: Er is in Zeeland een basis bereikbaarheidskwaliteit over de weg: de belangrijkste functies en voorzieningen zijn bereikbaar met de (vracht)auto.
0802: Er is in Zeeland een basisniveau van bediening met het openbaar vervoer: in principe lijngebonden en als er te weinig vraag is oproepgestuurd vervoer. De OV-verbinding tussen Vlissingen en Breskens is betrouwbaar en kwalitatief hoogwaardig.
0803: Er is in Zeeland een integraal fietsklimaat, dat de concurrentiepositie van de fiets, vooral ten opzichte van de auto, utilitair en recreatief versterkt.
0804: Goederenstromen worden in Zeeland zoveel mogelijk afgewikkeld via duurzame vervoerswijzen.
0806: De afstemming tussen maatregelen op het gebied van auto, openbaar vervoer, fiets en goederenvervoer krijgt gestalte via samenwerking met Rijk, waterschappen en gemeenten.
0807: Zeeland is 'verkeersleefbaar': de negatieve gevolgen van het autoverkeer en de infrastructuur worden zoveel mogelijk beperkt.

2. Wat hebben we bereikt?

Effect	Doelstelling
Er is in Zeeland een basis bereikbaarheidskwaliteit over de weg: de belangrijkste functies en voorzieningen zijn bereikbaar met de (vracht)auto.	080101 a. Vanuit heel Zeeland is het hoofdwegennet binnen een afstand van 10 kilometer bereikbaar. b. Op het hoofdwegennet is de verhouding tussen intensiteit en capaciteit (I/C-verhouding) beneden de 0,8. De I/C-verhouding is de verhouding tussen de werkelijke verkeersintensiteiten op een wegvak en de theoretische capaciteit van dat wegvak. Wanneer deze verhouding boven de 0,8 ligt ontstaan er problemen. Dan begint dat wegvak vol te lopen, ofwel: er ontstaat congestie (file). De capaciteit van het wegvak wordt dan bijna volledig benut. Stand van zaken: a. In het nieuwe PVVP is de doelstelling gewijzigd naar: binnen 10 minuten in plaats van binnen 10 kilometer. In eerste instantie waren de omgeving van Stavenisse, de zuidelijke Zak van Beveland en het Land van Hulst (Grauw e.o.) gebieden waar het discutabel was of de doelstelling gehaald kon worden. Dat had te maken met de wegcategorisering waar in deze gebieden veel 60 km/uur-wegen in zaten. In de nieuwe concept-wegencategorisering, die is opgenomen in het PVVP, wordt het mogelijk om deze – bij het waterschap in beheer zijnde - wegen op 80 km/uur te houden, waardoor de doelstelling haalbaar wordt. b. In 2007 waren er op provinciale wegen geen wegvakken waarbij de I/C verhouding van 0,8 overschreden werd. Verder heeft de provincie bijgedragen aan de Rijksprojecten N57 en N61, en zijn alternatieven ontwikkeld voor de verdubbeling van de Sloeweg.
Er is in Zeeland een basismiveau van bediening met het openbaar vervoer: in principe lijngebonden en als er te weinig vraag is oproepgestuurd vervoer. De OV-verbinding tussen Vlissingen en Breskens is betrouwbaar en kwalitatief hoogwaardig.	080201 Basismobiliteit Er is in Zeeland 100% dekkingsgraad van openbaar vervoer in de kernen met minimaal oproepafhankelijk vervoer (belbus). Afvaarten Fast Ferry Afvaarten vinden plaats conform de vastgestelde dienstregeling; de uitval van het totale aantal afvaarten bedraagt maximaal 1%. Stand van zaken: Basismobiliteit Het jaar 2007 laat ten aanzien van de ontsluiting van kernen geen wijzigingen zien. Alle Zeeuwse kernen hebben een ontsluiting per openbaar vervoer. Op Walcheren wordt dit deels ingevuld met CVV dat hier nog tot en met 2008 functioneert. Voor de adressen in het buitengebied (dus buiten de kernen) is er in heel Zeeland – met uitzondering van Walcheren, waar nog volledig CVV is - de mogelijkheid om gebruik te maken van een door de gemeenten geïnitieerde CVV-achtige vervoersmogelijkheid binnen het WMO-vervoer (tegen CVV-tarief). In de praktijk wordt hier nauwelijks gebruik van gemaakt. Afvaarten Fast Ferry Het aantal afvaarten van de Fast Ferry dat i suitgevalen bedroeg over 2007, 8,6%, dat zijn 1432 afvaarten. In december is een audit-rapport opgeleverd, waarin het hele proces van de keuze voor de swath-schepen onder de loep is genomen. Momenteel

Effect	Doelstelling
	wordt gewerkt aan een structurele verbetering van de betrouwbaarheid van de dienstregeling.
Er is in Zeeland een integraal fietsklimaat, dat de concurrentiepositie van de fiets, vooral ten opzichte van de auto, utilitair en recreatief versterkt.	080301 Het fietsnetwerk is veilig, comfortabel en direct. Het huidige aantal fietsers blijft behouden. Stand van zaken: Vanuit het Zeeuws Coördinatiepunt Fiets is voor de aanpak van de verkeersveiligheid en het promoten van het fietsgebruik een start gemaakt met gedragsbeïnvloeding. Daarbij is een sterke alliantie aangegaan met het ROVZ. Dit is uiterst succesvol gebleken. De eerste groep die daarin is benaderd, is de schoolgaande jeugd. Met het project Trappen Scoort (www.trappenscoort.nl) is er bij een vijftal scholen voor het voortgezet onderwijs een programma uitgevoerd om de intensiteiten te verhogen, maar ook om aandacht voor veiligheid te vragen. Voor de "Zeeuw" is voor het eerst de Zeeuwse Fietsdag georganiseerd. Belangrijkste doel lag in de samenwerking van diverse belangenpartijen om samen te werken. Bij succes zou het jaar daarop de focus op het aantal deelnemers gelegd worden. Het succes was direct groot. Het aantal deelnemers lag vier keer boven de inschatting. Voor 2008 staat deze gepland op 1500. Op verkeersveiligheidvlak is het idee van de Over(v)all-teams doorontwikkeld. Op verschillende thema's zijn deze ingezet zoals "Wij gaan weer naar school", Fietsverlichtingscampagne, Proefrit en de eerder genoemde onderwerpen Trappen Scoort en Zeeuwse Fietsdag. Maar ook tijdens diverse bestuurlijke bijeenkomsten om de promotie voor de fiets te verzorgen. Inmiddels worden de teams ook ingekocht door de wegbeheerders om aandacht te vragen voor lokale fiets- of verkeersveiligheidsproblemen.
Goederenstromen worden in Zeeland zoveel mogelijk afgewikkeld via duurzame vervoerswijzen.	080401 Bevorderen van het goederenvervoer per spoor, water en bus. Stand van zaken: Het bevorderen van het goederenvervoer via alternatieve modaliteiten zoals spoor, binnenvaart of via buisleidingen is één van de hoofddoelstellingen van het actieprogramma goederenvervoer. Diverse acties beogen direct of indirect aan deze doelstelling bij te dragen. Met name in de tweede helft van 2007 is een start gemaakt het actieprogramma aan te vullen met een binnenvaartprogramma. Het binnenvaartprogramma is of wordt aan uw Staten voorgelegd. Onderdelen van dit programma hebben betrekking op de binnenhavens en zogeheten natte bedrijventerreinen, vaarwegen, Seine Nord, Onderwijs en faciliteiten voor de binnenvaart. Verder is in 2007 gewerkt aan: - Centrum Logistiek Zeeland - Optimalisering regionale distributie - Opname kwaliteitsnet goederenvervoer in het PVVP - Wegwerken knelpunten infrastructuur waar onder de spoorverbinding Zeeland – Antwerpen (VEZA) - Monitoring goederenvervoer Zeeland - Basisnet vervoer gevaarlijke stoffen

De afstemming tussen maatregelen op het gebied van auto, openbaar vervoer, fiets en goederenvervoer krijgt gestalte via samenwerking met Rijk, waterschappen en gemeenten.	080601 Zeeland is afgedekt met gebiedsaanpakken of andere vormen van regionale samenwerking. Stand van zaken: In 2007 zijn vier vergader rondes belegd in het kader van Regionaal Overleg Verkeer & Vervoer. De wegbeheerders van Oosterscheldebekken, Walcheren en Zeeuws Vlaanderen vormen ieder een apart ROVV. In 2007 zijn samen met de ROVV's regionale agenda's opgesteld, die via het PVVP zullen doorwerken.
Zeeland is 'verkeersleefbaar': de negatieve gevolgen van het autoverkeer en de infrastructuur worden zoveel mogelijk beperkt.	080701 • De negatieve effecten van het autoverkeer en de infrastructuur worden geminimaliseerd. • Vrijkomende infrastructuur wordt heringericht volgens de bijbehorende cultuurhistorische, ecologische en landschappelijke kwaliteiten. Stand van zaken: Bij nieuwe projecten wordt expliciet aandacht besteed aan het beperken van overlast en minimalisatie van aantasting van het landschap. In de Milieu Effect Rapportages van de onderdelen van de N62 is dit aan de orde. Verder is in het kader van het Belvédèreproject op Walcheren een herinrichtingvisie voor de verschillende dorpen opgesteld.

3. Wat heeft het gekost?

In het onderstaande overzicht staan de baten en lasten van het programma Mobiliteit

	(bedragen x €1000)			
	Rekening 2006	Begroting 2007 oorspronkelijk	Begroting 2007 na wijziging	Rekening 2007
lasten	38.016	36.537	56.684	56.353
baten	-22.527	-20.998	-25.057	-25.764
resultaat voor bestemming	15.489	15.539	31.627	30.589
toevoeging reserve	119.184	5.051	119.961	120.223
onttrekking reserve	-9.015	-9.009	-144.159	-144.086
resultaat na bestemming	125.657	11.580	7.429	6.726

Financiële analyse

- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde lasten bedraagt € 0,33 miljoen.
- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde baten bedraagt € 0,71 miljoen.

Het voordelig verschil aan de lastenkant ad. € 0,33 miljoen kan aan de volgende posten worden toegeschreven:

• minder apparaats- en overheadkosten dan geraamd, deze uren zijn voornamelijk ingezet voor programma 9	€ 0,82 miljoen
• extra niet geraamde toevoeging aan de voorziening BDU in Verband met ontvangst voor roetfilters	€ -/- 0,46 miljoen
• een ontvangst voor het project Belvédère is toegevoegd aan de voorziening maar was niet zodanig geraamd	€ -/- 0,05 miljoen
• overig	€ 0,02 miljoen
Totaal	€ 0,33 miljoen

Aan de batenzijde is er € 0,71 miljoen meer ontvangen dan geraamd. Van de NV Westerschelde-tunnel is een hoger bedrag binnengekomen aan dividend dan begroot (€ 0,24 miljoen). Dit bedrag is toegevoegd aan de reserve WOV. De overheidsbijdrage voor roetfilters voor OV bussen was hogere bijdrage dan begroot (€ 0,46 miljoen). Dit bedrag is toegevoegd aan de voorziening.

09 Verkeersveiligheid

Inleiding

De contouren van de provinciale verkeers- en vervoersvisie zijn vastgelegd in het Provinciaal Verkeer- en Vervoerplan Zeeland (PVVP Zeeland, 2003) met als titel "Mobiliteit op Maat". Mobiliteit hoort bij de moderne samenleving.

Mobiliteit van personen en goederen heeft positieve gevolgen voor de welvaart en het welbevinden. Maar er zijn ook negatieve effecten aan verbonden. Met name de groei van het verkeer over de weg veroorzaakt problemen: uitstoot van schadelijke uitlaatgassen, versnippering van natuur en landschap door de aanleg van infrastructuur en verkeersongevallen, soms met dodelijke afloop.

De hoofddoelstelling van het PVVP is dan ook als volgt:

Zeeland biedt aan iedereen een optimaal verkeer- en vervoersysteem, waarvan de kwaliteit van de individuele gebruiker in goede verhouding staat tot de kwaliteit van de samenleving als geheel, en dat recht doet aan de functies in verschillende gebieden. De kwaliteiten van een optimaal functionerend verkeer- en vervoersysteem worden daarbij in belangrijke mate bepaald door bereikbaarheid, verkeersveiligheid en leefbaarheid.

Het programma "verkeersveiligheid" richt zich daarbij op het verbeteren van de verkeersveiligheid via infrastructurele aanpassingen en gedragsbeïnvloeding.

1. Wat willen we bereiken?

De maatschappelijke effecten waaraan de Provincie Zeeland positief wil bijdragen zijn:

0901:

Door een consequente inrichting van het wegennet en voldoende kennis, vaardigheden en een juiste houding bij de weggebruikers, zijn de kansen om in Zeeland betrokken te raken bij een verkeersongeval zo klein mogelijk, en als er sprake is van een verkeersongeval dan zijn de gevolgen beperkt.

2. Wat hebben we bereikt?

Effect	Doelstelling
Door een consequente inrichting van het wegennet en voldoende kennis, vaardigheden en een juiste houding bij de weggebruikers, zijn de kansen om in Zeeland betrokken te raken bij een verkeersongeval zo klein mogelijk, en als er sprake is van een verkeersongeval dan zijn de gevolgen beperkt.	090101 -20% ernstige verkeersslachtoffers in 2010 ten opzichte van het gemiddelde over 2001-2003. Dit komt neer op maximaal 321 ziekenhuisgewonden en doden. Met als extra voorwaarde ten hoogste 24 verkeersdoden. Stand van zaken: Zuiver kijkend naar de cijfers over 2007 kan gezegd worden dat de doelstelling voor 2010 wat betreft de verkeersdoden al is gehaald in 2007. De geschatte cijfers voor de ziekenhuisgewonden wijzen in dezelfde richting. Maar het is niet verstandig om dit soort uitspraken te doen zonder naar de trend op langere termijn te kijken. Alleen op basis van de slechte uitslag over 2006 zou dan bijvoorbeeld een heel andere conclusie getrokken kunnen worden. De uitslag van 2007 valt binnen de dalende trend vanaf 2000 en bij gelijkblijvende inzet wordt verwacht dat de doelstelling voor 2010 haalbaar is.

3. Wat heeft het gekost?

In het onderstaande overzicht staan de baten en lasten van het programma Verkeersveiligheid

(bedragen x €1000)

	Rekening 2006	Begroting 2007 oorspronkelijk	Begroting 2007 na wijziging	Rekening 2007
lasten	15.936	10.237	16.223	17.465
baten	-11.974	-3.776	-11.613	-11.877
resultaat voor bestemming	3.963	6.460	4.610	5.588
toevoeging reserve	0	0	1.482	1.482
onttrekking reserve	0	0	-670	-670
resultaat na bestemming	3.963	6.460	5.421	6.399

Financiële analyse

- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde lasten bedraagt € 1,24 miljoen.
- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde baten bedraagt € 0,26 miljoen.

Het verschil tussen de begrote en gerealiseerde lasten wordt met name veroorzaakt door een overschrijding op de onttrekking uit de Brede Doel Uitkering in relatie met programma 8 Mobiliteit veroorzaakt door het meerjarige karakter en het niet achteraf kunnen ramen van de begroting. Tevens wordt dit verschil veroorzaakt door een overschrijding op de salariskosten op dit programma van € 0,71 miljoen wat voornamelijk verklaard kan worden door bijvoorbeeld niet geraamde salariskosten op projectmanagement Duurzaam Veilig.

10 Infrastructuur

Inleiding

Het programma Infrastructuur omvat de beleidsmatige aspecten van het beheer van de provinciale infrastructuur (wegen, Zeelandbrug, Kanaal door Walcheren). De daadwerkelijke instandhouding wordt in de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen behandeld.

Het kader waarbinnen dit plaatsvindt, wordt gevormd door de landelijke wet- en regelgeving en het provinciale verkeer en vervoerbeleid, met de bijbehorende sectorale deelplannen. Ook beleid afkomstig van andere beleidsvelden kan invloed hebben op het gebruik en onderhoud van de infrastructuur, bijvoorbeeld ecologisch bermbeheer en gebruik van milieuvriendelijke bouwstoffen.

Binnen dit programma vallen de speerpunten 'Kwaliteitsbeleid voor beheer en onderhoud van (vaar)wegen' en 'Herschikking wegenbeheer tussen Rijk en Provincie' uit het Staten- en Collegeprogramma.

1. Wat willen we bereiken?

De maatschappelijke effecten waaraan de Provincie Zeeland positief wil bijdragen zijn:

1001:

Aanbieden van een functioneel (vaar)wegennet wat goed is ingepast in zijn omgeving en voor die omgeving zo weinig mogelijk overlast veroorzaakt.

Beleidsthema's daarbij zijn:

- Veiligheid
- Bereikbaarheid
- Comfort
- Aanzien
- Leefbaarheid
- Milieu

1002:

Kostenneutrale ordening van het beheer van het landelijk en regionaal hoofdwegennet volgens het beginsel:

- Nationale stroomwegen in beheer bij het Rijk;
- Regionale stroomwegen en gebiedsontsluitingswegen in beheer bij de provincie;
- Erftoegangswegen in beheer bij waterschappen.

2. Wat hebben we bereikt?

Effect	Doelstelling
Aanbieden van een functioneel (vaar)wegennet wat goed is ingepast in zijn omgeving en voor die omgeving zo weinig mogelijk overlast veroorzaakt. Beleidsthema's daarbij zijn: • Veiligheid • Bereikbaarheid • Comfort • Aanzien • Leefbaarheid • Milieu	100101 Beheer en onderhoud uitvoeren conform het door provinciale staten gekozen beleids-/kwaliteitsprofiel. Stand van zaken: Voor realisatie van deze doelstelling is een beheerplan voor droge infrastructuur opgesteld. Een beheerplan voor natte infrastructuur was in 2007 voorzien. Het project samenwerking gladheidbestrijding heeft meer personele capaciteit dan voorzien gevergd. Als gevolg daarvan is de opstelling van het beheerplan later ter hand genomen (medio 2008 gereed). 100103 Samenwerking op het gebied van gladheidbestrijding bij diverse overheden optimaliseren. Stand van zaken: De doelstelling is gerealiseerd: er is een gezamenlijke bestek voor uitvoering van de gladheidbestrijding aanbesteed alsmede een bestek voor gezamenlijke zoutinkoop.
Kostenneutrale ordening van het beheer van het landelijk en regionaal hoofdwegennet volgens het beginsel: • Nationale stroomwegen in beheer bij het Rijk; • Regionale stroomwegen en gebiedsontsluitingswegen in beheer bij de provincie; • Erftoegangswegen in beheer bij waterschappen.	100201 Alle regionale stroomwegen, uitgezonderd die het Rijk in beheer wil hebben, en gebiedsontsluitingswegen in beheer bij de provincie. In principe geen erftoegangswegen in beheer bij de provincie, met uitzondering van doorgaande parallelwegen behorend tot provinciale wegen. Stand van zaken: Bij het invullen van de doelstelling "Technisch beheer en onderhoud uitvoeren conform het door uw staten gekozen beleids-/kwaliteitsprofiel" is het realiseren van een tweede doelstelling, de herschikking van wegen binnen de provincie, betrokken. Dit betekent concreet dat het beheerplan voorziet in het wegareaal wat per 1 januari 2007, na afronding van de wegenoverdrachten met het Rijk en Waterschappen, bij de Provincie in beheer is gekomen. De implementatie van het Beheerplan Wegen is inmiddels ter hand genomen. Hiermee is ook een eerste stap gezet naar de daadwerkelijke realisatie van het door Provinciale Staten vastgestelde kwaliteitsprofiel. Met Zeeland Seaports en gemeente Sluis is overleg gevoerd over de overdracht van een aantal weggedeelten. De betreffende weggedeelten in gemeente Sluis zijn inmiddels in beheer en eigendom overgedragen. Met Zeeland Seaports zijn bindende afspraken gemaakt waarbij vooruitlopend aan de formele overdracht nog een aantal werkzaamheden door de provincie zal worden uitgevoerd. De werkzaamheden omvatten de reconstructie van de H.H. Dowweg. Voor de Industrieweg te Sluiskil zal een deel worden voorzien van een nieuwe deklaag. Het oostelijke deel wordt in de huidige staat overgedragen.

3. Wat heeft het gekost?

In het onderstaande overzicht staan de baten en lasten van het programma Infrastructuur

	(bedragen x €1000)			
	Rekening 2006	Begroting 2007 oorspronkelijk	Begroting 2007 na wijziging	Rekening 2007
lasten	25.012	26.139	62.823	61.927
baten	-113.364	-842	-40.995	-40.969
resultaat voor bestemming	-88.352	25.296	21.828	20.958
toevoeging reserve	0	0	2.844	2.844
onttrekking reserve	0	0	-3.860	-3.860
resultaat na bestemming	-88.352	25.296	20.812	19.941

Financiële analyse

- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde lasten bedraagt € 0,90 miljoen.
- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde baten bedraagt € 0,03 miljoen.
- Het krediet dat in dit programma wordt overgeboekt volgens de daarvoor geldende criteria betreft:

- overig

Lasten
148.500

Toelichting

Het bestek voor vervanging van materialen omvat het maken en leveren van 26 actieramen voor de dienstauto's van de kantonniërs en het maken en leveren van zes tekstwagens. De aannemingssom van deze opdracht bedraagt € 475.000. Gelet op het moment van aanbesteden en de omvang van het werk is reeds in het bestek opgenomen dat een deel van de actieramen in 2008 opgebouwd mag worden. In de 1e bouwvergadering is dit verder uitgewerkt. De tekstwagens zijn alle zes in 2007 geleverd. Voor wat betreft de actieramen moeten er in 2007 acht opgebouwd zijn. De overige 18 stuks moeten uiterlijk 7 maart 2008 opgebouwd te zijn. De 18 actieramen die in 2008 opgebouwd moeten worden vertegenwoordigen een waarde van de hiervoor genoemde € 148.500 en wordt overgeboekt.

Het verschil tussen de begrote en gerealiseerde lasten wordt met name veroorzaakt door een overschrijding van € 0,62 miljoen op het renovatiebudget door meerwerk op de renovatiebestekken.

11 Sociaal Beleid

Inleiding

Algemene doelstelling van het beleid is het behoud en de (verdere) versterking van de sociale infrastructuur, in evenwicht met de ontwikkeling van de economische en fysiekruimtelijke infrastructuur. Een sterke sociale infrastructuur is van belang voor een goed woon-, werk- en leefklimaat voor alle Zeeuwse inwoners. Specifieke doelstelling is de vergroting van de (mogelijkheid tot) deelname aan de Zeeuwse samenleving door alle burgers, met bijzondere aandacht voor kwetsbare groepen. Het gaat dan om de versterking van de sociale samenhang in de samenleving.

Onder dit begrotingsprogramma vallen de volgende doelstellingen (programma's) van de beleidsprogrammering sociale zorg:

- Gevoel op veilig;
- Vernieuwing in het vrijwilligerswerk;
- Vitale dorpen, leefbaar platteland;
- Jeugd telt mee;
- Niemand aan de zijlijn;
- Ideeënnetwerk.

Daarnaast zijn doelstellingen geformuleerd voor:

- uitwerking van de visienota 'De driehoek rond' en sportbeleid.

In de programma's staan een groot aantal politiek relevante actiepunten. Deze worden afzonderlijk via beleidsnota's aan Provinciale Staten voorgelegd.

1. Wat willen we bereiken?

De maatschappelijke effecten waaraan de Provincie Zeeland positief wil bijdragen zijn:

1101:

Een vergroting van de sociale cohesie.

2. Wat hebben we bereikt?

Effect	Doelstelling
Een vergroting van de sociale cohesie.	110108 Integraal jeugdbeleid: Het verbeteren van de leefomgeving voor kinderen en jongeren in Zeeland in samenwerking met gemeenten en maatschappelijke organisaties. Indicatoren Indicatoren a. in 2007 3 regio-akkoorden met gemeenten en organisaties voor ondersteuning van de algemene ontwikkelingsmogelijkheden van de jeugd. b. in 2007 een beleidsnota integraal jeugdbeleid vaststellen door provinciale staten. Stand van zaken: a. In het kader van preventief jeugdbeleid start er in 2007 in elke regio een pilot, ondersteund door de provincie, waardoor gemeenten samen met maatschappelijke organisaties Centra voor Jeugd en Gezin kunnen realiseren ten voordele van de algemene ontwikkelingsmogelijkheden voor de jeugd. Afspraken hierover zijn gemaakt in het kader van de Taskforce. In november 2007 is met subsidie van de provincie een eerste pilot gestart in Schouwen-Duiveland, pilots in Middelburg en Zeeuws Vlaanderen zijn in voorbereiding. b. Op 16 februari 2007 is de beleidsnota integraal jeugdbeleid vastgesteld door provinciale staten. 110109 Vernieuwing in het vrijwilligerswerk: Het vergroten van de participatie van de Zeeuwse bevolking aan het vrijwilligerswerk. Indicator: toename van 4% in 2008 ten opzichte van de gegevens uit het Sociaal Rapport 2004 (30%). Stand van zaken: Tussenmetingen zijn niet beschikbaar. Ter vergroting van vrijwillige inzet onder jongeren zijn projecten zoals NJoy en the Young Awards mede mogelijk gemaakt en is een vrijwilligersbeurs in de Stenge gehouden. Daarnaast hebben we het project 'maatschappelijke stages in de sport' mede mogelijk gemaakt. 110110 Niemand aan de zijlijn: Bevorderen dat kwetsbare (Zeeuwse) burgers kunnen deelnemen aan de samenleving (begrotingsbedrag incl. algemeen subsidie Scoop). Indicatoren: a. toename arbeidsparticipatie in 2008 van 63% (sociaal rapport 2004) naar 65%; b. toename aantal vrouwen in adviescommissies provincie ten opzichte van 2006. Stand van zaken: Een meting heeft nog niet plaatsgevonden. Een nieuw sociaal rapport is te verwachten in 2009. In 2007 wordt intussen voluit uitvoering gegeven aan de doelstellingen van sociale zorg, waaronder het bevorderen van participatie door kwetsbare burgers. Ook is er opdracht gegeven aan Scoop voor Armoedemonitor, die in 2008 moet leiden tot meer inzicht in armoedeproblematiek in Zeeland.

Effect	Doelstelling
	110112 Gevoel op veilig: Het creëren van voorwaarden voor een veilig leefklimaat en hiertoe in 2008 eenduidige parameters ontwikkeld hebben. Indicator: in 2007 beschikbaar hebben van parameters. Stand van zaken: Rapportage van Scoop (sociale parameters) is ontvangen. Nog geen verdere acties in 2007. 110113 Vitale dorpen, leefbaar platteland: Het versterken van de leefbaarheid en vitaliteit van plattelandskernen. Indicator: minimaal 2 projecten in 2007 opstarten voor de totstandkoming van servicepunten/servicewinkels. Stand van zaken: In 2007 zijn er nog geen nieuwe initiatieven voor servicewinkels/servicepunten. Servicepunt Baarland in 2007 in gebruik genomen. Servicebus (als mobiel servicepunt in 2007) feitelijk gestart. Verder geen aanvullende initiatieven. Wel is in het kader van 'Nieuwe verbindingen' ingezet op vergroting van het voorzieningenniveau in kernen en wijken. Hieromtrent zijn voorbereidingen gestart. 110114 Zeeland, sportief: Het vergroten van de sportdeelname in de periode 2007 – 2009 (incl. algemeen subsidie Sport Zeeland). Indicatoren: a. + 5% onder schoolgaande jeugd in 2009; b. + 10% onder 55-plussers in 2009. Stand van zaken: In 2007 is verder uitvoering gegeven aan de vergroting van de sportdeelname, onder andere door prestatie-afspraken te maken met Sport Zeeland. Tevens is er door Sport Zeeland in november 2007 een 0-meting opgeleverd over sportdeelname in Zeeland uitgevoerd. De rapportage daarover is eind 2007 nog niet ontvangen. 110115 Voorkomen van is beter: Door een herijking van ons huidig sociaal beleid en door middel van minimaal vijf pilotprojecten zullen we vorm geven aan 'de driehoek rond' conform plan van aanpak 2006 (incl. College zorg en welzijn/WMO). Stand van zaken: In plaats van de vijf pilotprojecten zijn in het plan van aanpak tien actiepunten genoemd. Acht daarvan zijn reeds uitgevoerd, en aan de andere twee wordt nog gewerkt. In het najaar van 2007 is het gedachtegoed van de Driehoek Rond opgenomen in de 'Nieuwe Verbindingen'. In dat kader hebben we besloten tot diverse demonstratieprojecten die thans door het ambtelijk apparaat worden voorbereid.

Effect	Doelstelling
	110116 Sponsoring goede doelen: We maken het mede mogelijk dat tenminste 10 activiteiten voor een goed doel in Zeeland met maximaal € 2000 worden gesteund. Stand van zaken: Regeling is in 2007 deels uitgevoerd. Zeven activiteiten zijn in 2007 gesubsidieerd. Meer aanvragen zijn niet ingediend of voldeden niet aan de criteria.

3. Wat heeft het gekost?

In het onderstaande overzicht staan de baten en lasten van het programma Sociaal Beleid

	(bedragen x €1000)			
	Rekening 2006	Begroting 2007 oorspronkelijk	Begroting 2007 na wijziging	Rekening 2007
lasten	9.785	9.005	11.153	9.747
baten	-280	-240	-240	-234
resultaat voor bestemming	9.505	8.765	10.913	9.513
toevoeging reserve	0	0	1.000	1.000
onttrekking reserve	0	0	-338	-338
resultaat na bestemming	9.505	8.765	11.576	10.175

Financiële analyse

- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde lasten bedraagt € 1,41 miljoen.
- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde baten bedraagt € 0,01 miljoen.
- Het krdeit dat dit programma worden overgeboekt volgens de daarvoor geldende criteria betreft:

Lasten

- overig 25.590

Toelichting

Overig

Voor algemeen jeugdbeleid was voor 2007 een bedrag beschikbaar van € 50.000. Dit bedrag is door omstandigheden in 2007 niet geheel besteed. Het integraal jeugdbeleid hoort bij de speerpunten van het collegeprogramma Nieuwe Verbindingen. Derhalve wordt het resterende bedrag voor algemeen jeugdbeleid van € 25.590 overgeboekt naar het begrotingsjaar 2008.

De voornaamste oorzaken van het verschil tussen begrote en gerealiseerde lasten (naast de overgeboekte kredieten) zijn:

- De middelen van de prioriteit Integraal jeugdbeleid. Deze zijn binnen de programmabegroting in 2007 in zijn geheel geraamd op het programma Sociaal Beleid. Een subsidie 2007 ten laste van deze prioriteit ad maximaal € 1,2 miljoen (ten behoeve van de implementatie van het IPT-stelsel: Intensieve Pedagogische Thuishulp) had moeten worden verantwoord binnen het programma Zorgvoorzieningen (Jeugdzorg). Dit is te laat ontdekt om in 2007 nog te verwerken in een begrotingswijziging. Daardoor is binnen het programma Sociaal Beleid een bedrag van € 1,0 miljoen minder verantwoord dan geraamd. € 0,2 miljoen van deze prioriteit is niet besteed in 2007 omdat er niet tijdig een aanvraag is ingediend terwijl daar wel op was gerekend. Diverse beleidsprogramma's onder sociale zorg kennen gezamenlijk een onderschrijding van ruim € 0,3 miljoen.
- De apparaatskosten in verband met het programma Sociaal Beleid zijn € 0,05 miljoen hoger dan geraamd en de overheadkosten zijn € 0,07 miljoen hoger dan geraamd.

12 Zorgvoorzieningen

Inleiding

Algemeen

In dit programma zijn zowel de gezondheidszorg als de jeugdzorg opgenomen. In verband met de specifieke verantwoordelijkheden en het belang van de jeugdzorg binnen de provinciale begroting brengen wij vanaf 2008 het onderdeel 'gezondheidszorg' over naar begrotingsprogramma 11 (sociaal beleid). Daarmee komt ook de inhoudelijke en beleidsmatige samenhang tussen zorg en sociaal beleid, (bijvoorbeeld in de beleidsprogrammering sociale zorg en in de WMO) beter tot uitdrukking.

Gezondheidszorg

De zorgsector behoort tot de grootste maatschappelijke sectoren in Zeeland. Burgers vinden een kwalitatief hoogwaardige en toegankelijke gezondheidszorg zeer belangrijk. We willen dat alle inwoners van Zeeland moeten kunnen beschikken over (gezondheids)zorg die betaalbaar, toegankelijk, gespreid en van goede kwaliteit is. Om dat te bereiken, hebben Provinciale Staten in 2004 de Zorgvisie 2004-2008 vastgesteld.

1. Wat willen we bereiken?

De maatschappelijke effecten waaraan de Provincie Zeeland positief wil bijdragen zijn:

1201:

Een voor de inwoners van Zeeland goed gespreide en daardoor bereikbare, kwalitatief hoogwaardige zorg- en hulpverlening, waarover de Zeeuwse burgers tevreden zijn.

1202:

Het voorkomen en wegnemen van opgroei- en opvoedingsproblemen.
--

2. Wat hebben we bereikt?

Effect	Doelstelling
Een voor de inwoners van Zeeland goed gespreide en daardoor bereikbare, kwalitatief hoogwaardige zorg- en hulpverlening, waarover de Zeeuwse burgers tevreden zijn.	120111 Zuinig op zorg: Het vergroten van de beschikbaarheid en de gebruiksmogelijkheden van de gezondheidszorg in Zeeland. Indicator: (onder meer) 90% van de A1 – ritten binnen 15-minuten norm in 2008. Stand van zaken: In 2006 was het desbetreffend percentage 89,4%. In 2007 is het KAR-project (voorrangregeling bij verkeerslichten) gestart. Project is gerealiseerd. Thans worden voorbereidingen getroffen voor invoering in heel Zeeland. 120112 Zeeland Woonzorgland: Bevorderen dat mensen met een zorgvraag zelfstandig in hun eigen wijk of kern kunnen blijven wonen. Indicator: Aantal zorgwoningen: Hiertoe in 2010 minimaal 1900 zorgwoningen gerealiseerd hebben. Stand van zaken: Behalen van genoemd aantal leek halverwege 2007 erg ambitieus. De planning door de gemeenten (2051) en realisatie (629 in 2006) lopen nog uiteen. 120113 Zorgvragersbeleid: Het bevorderen van de totstandkoming van representatieve gemeentelijke cliëntenraden in het kader van de WMO en daartoe in 2007 prestatieafspraken maken met het klaverblad. Stand van zaken: Subsidieverlening opzetten WMO-raden heeft begin 2007 plaatsgevonden. Formalisering prestatieafspraken in subsidiebeschikking waren het vervolg. In alle Zeeuwse gemeenten zijn WMO-clientsraden gerealiseerd. De prestatieafspraken met het Klaverblad zijn vastgelegd. 120114 Ideeënnetwerk: In 2007 bevorderen van de totstandkoming van nieuwe benaderingen van problemen en vraagstukken, gericht op de verbetering van de kwaliteit van zorg en sociaal beleid. Stand van zaken: Twee abdijlezingen georganiseerd. Daarnaast subsidieverlening aan projecten gericht op netwerkvorming door instellingen, gericht op vroegherkenning bij cliënt en integrale indicatie. Aanvullend is nog een project van de Roosevelt Academy gesubsidieerd gericht op onderzoek naar wat volwassenen (ouders, leerkrachten, hulpverleners) wel en niet weten van de ontwikkeling van kinderen en mede daarop een canon en voorlichting baseren. 120115 Maatschappelijke toegankelijkheid: Het verbeteren van de toegankelijkheid van algemene voorzieningen voor mensen met een

Effect	Doelstelling
	beperking. Indicator: een toename van het aantal geregistreerde toegankelijke voorzieningen, accommodaties, natuur- en recreatiegebieden in 2007 met 10% ten opzichte van 2004. Stand van zaken: In de periode 2004 –2007 is het aantal bij Het Klaverblad geregistreerde toegankelijke voorzieningen, accommodaties, enz. met 11% toegenomen. De doelstelling is dus gerealiseerd. 120116 Jouw zorg, mijn zorg: Het verbeteren van de randvoorwaarden waaronder mantelzorgers in Zeeland hun zorgtaken kunnen uitvoeren, waardoor in 2007 het aantal mantelzorgers ten opzichte van 2004 (17%) gelijk is gebleven. Stand van zaken: Landelijk is er sprake van een lichte stijging van het aantal mantelzorgers. Een actuele meting voor Zeeuws situatie heeft echter (nog) niet plaatsgevonden. Deze zal uitgevoerd worden in het kader van het nieuw op te stellen Sociaal Rapport. Dit rapport wordt in 2009 verwacht. In 2007 werd de ondersteuningsstructuur voor mantelzorgers samen met de gemeenten aangepast. Het project aanpassing ondersteuningsstructuur naar gemeenten is gerealiseerd.
Het voorkomen en wegnemen van opgroei- en opvoedingsproblemen.	120201 Cliënten in de jeugdzorg snel, efficiënt en effectief helpen. Indicatoren: 0 wachtenden op start zorg langer dan 9 weken in 2007; - alle geïndiceerde cliënten in de jeugdzorg beschikken in 2007 over een hulpverleningsplan; - AZZ is in 2008 gecertificeerd (kwaliteitsnorm Harmonisatie Kwaliteit in de Zorg). Stand van zaken: Op 31 december 2006 waren er, in lijn met het aanvalsplan, geen wachtenden meer langer dan 9 weken. Als gevolg van de toegenomen instroom in de jeugdzorg in combinatie met beperkte uitstroom zijn de wachtlijsten inmiddels weer aan het oplopen. Er zijn afspraken gemaakt met de zorgaanbieder om voor het einde van 2007 de wachtlijst weer terug te brengen tot 0 wachtenden. Vanaf 2007 zijn voor de structurele oplossing van de wachttijd problematiek, in casu opbouwen stelsel Intensieve Pedagogische Thuishulp, (IPT) autonome middelen beschikbaar gesteld. Het realiseren van de indicator wordt de komende vier jaar nauwgezet gevolgd; - Alle cliënten beschikken over een hulpverleningsplan. Dit onderdeel is gerealiseerd; - AZZ is met ingang van 2008 HKZ gecertificeerd. Dit onderdeel is ook gerealiseerd.

Effect	Doelstelling
	120202 Het reguleren van de instroom van jongeren in de jeugdzorg. Indicatoren: a. 24-uurs bereikbaar BJZ; b. alle aanmeldingen bij BJZ binnen 5 dagen vervolg in 2007; c. doorlooptijd aanmelding – indicatie bedraagt in 2007 maximaal 60 werkdagen. Stand van zaken: De gemiddelde doorlooptijd over 2007 is nog niet bekend. Wel is het zo dat door het project Stroomlijnen de doorlooptijden binnen BJZ aanzienlijk zijn bekort. De toegenomen instroom heeft een negatief effect op de gemiddelde doorlooptijd voor de cliënt.

3. Wat heeft het gekost?

In het onderstaande overzicht staan de baten en lasten van het programma Zorgvoorzieningen

	(bedragen x €1000)			
	Rekening 2006	Begroting 2007 oorspronkelijk	Begroting 2007 na wijziging	Rekening 2007
lasten	27.385	24.920	30.401	32.578
baten	-23.576	-21.291	-26.015	-27.240
resultaat voor bestemming	3.809	3.629	4.386	5.338
onttrekking reserve	0	0	-53	-53
resultaat na bestemming	3.809	3.629	4.333	5.285

Financiële analyse

- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde lasten bedraagt € 2,18 miljoen.
- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde baten bedraagt € 1,22 miljoen.
- Het krediet dat in dit in dit programma wordt overgeboekt volgens de daarvoor geldende criteria betreft:

Lasten

- incidentele prioriteiten

10.968

Toelichting

Incidentele prioriteit

De raming voor de opdrachtverlening voor het project 1 loket onderwijs en zorg is gespreid over de jaren 2007 en 2008. De werkelijke besteding in 2007 wijkt enigszins af van de raming. Derhalve wordt het resterende budget 2007 (€ 10.968) overgeboekt naar 2008.

De voornaamste oorzaken van het verschil tussen begrote en gerealiseerde lasten zijn:

- Binnen dit programma is aan de lastenzijde een overschrijding zichtbaar van € 2,3 miljoen. Er zijn aan de batenzijde hogere bedragen ontvangen dan geraamd ad. € 1,23 miljoen. Dit incidentele extra bedrag is uitgekeerd door de ministeries van Jeugd en Gezin en van Justitie voor het bestrijden van de wachtlijsten in het zorgaanbod. Omdat dit bedrag laat in het boekjaar is ontvangen is het op grond van de wetgeving toegevoegd aan de voorziening jeugdzorg en wordt dusdanig aan de lastenkant zichtbaar als een niet geraamde besteding. Het bedrag wordt in 2008 aangewend voor de inkoop van extra zorg.
- Zoals gemeld bij de analyse van programma 11 is er op het programma Zorgvoorzieningen een bedrag besteed van € 1,0 miljoen voor de implementatie van het stelsel Intensieve Pedagogische Thuishulp. Dit betrof de besteding van een prioriteit die in de najaarsconferentie is toegekend voor integraal jeugdbeleid maar niet op dit programma was geraamd.
- De apparaatskosten en overheadkosten zijn € 0,07 miljoen hoger dan geraamd.

13 Cultuur

Inleiding

Kunst en cultuur zijn een onmisbare schakel in de Zeeuwse samenleving. Zij vormen als het ware het cement van deze samenleving. Cultuur als drager van de culturele identiteit vormt een van de verbindende elementen. Daarnaast maakt cultuur duidelijk hoe veelkleurig en veelzijdig onze samenleving is. Cultuur heeft niet alleen een intrinsieke waarde doordat het mogelijkheden biedt tot genereren, herkennen, verbazen, verwonderen, maar ook doordat het kan aanzetten tot kritische reflectie. Tot slot is cultuur een belangrijk instrument voor regionale ontwikkeling door de daarin opgesloten bijdragen aan toerisme en recreatie, economie en ruimtelijke ordening. Kunst en cultuur leveren daarmee een belangrijke bijdrage aan een goed woon- en leefklimaat voor alle inwoners van Zeeland. Om cultuur deze rollen te kunnen laten spelen, is een zo gevarieerd en gespreid mogelijk cultureel aanbod noodzakelijk, evenals, een zo groot mogelijke cultuurparticipatie en versterking van de culturele factor in de samenleving.

1. Wat willen we bereiken?

De maatschappelijke effecten waaraan de Provincie Zeeland positief wil bijdragen zijn:

1301:

De versterking van het culturele bewustzijn van inwoners en bezoekers van Zeeland door het vergroten van het publieksbereik en de actieve cultuurparticipatie, evenals de versterking van de culturele infrastructuur.

2. Wat hebben we bereikt?

Effect	Doelstelling
De versterking van het culturele bewustzijn van inwoners en bezoekers van Zeeland door het vergroten van het publieksbereik en de actieve cultuurparticipatie, evenals de versterking van de culturele infrastructuur.	130101 Cultuur continu: Het verhogen van de cultuurparticipatie en het vergroten van het cultureel aanbod in Zeeland. Indicatoren: a. 75% van de scholen primair onderwijs heeft een cultuurbeleidsplan in 2007; b. subsidiëren van tenminste 3 projecten per jaar. Stand van zaken: a. 80% van de scholen voor primair onderwijs beschikt blijkens het monitorgegeven schooljaar 2006/2007 van Scoop eind 2007 over een cultuurbeleidsplan; b. Via programma Stimulering Zeeuwse Cultuurproducties zijn in 2007 30 activiteiten in het kader van het vergroten van het cultureel aanbod gesubsidieerd. 130103 Cultuurhistorie en monumenten: Behoud en ontsluiting van de cultuurhistorie en monumenten in Zeeland. Indicatoren: a. het aantal gerestaureerde kerken, boerderijen en molens; b. feitelijk aantal hits website CHS (Cultuurhistorische Hoofdstructuur); c. toename van het aantal gemeenten met een gemeentelijke monumentenlijst met tenminste 2; *a en b worden pas vanaf 2007 gemeten Stand van zaken: a. het aantal gerestaureerde kerken in 2007 is 2, molens is 3 en 1 boerderij; b. eind 2007: 45.235 hits; c. dit is inmiddels gehaald doordat Terneuzen en Sluis met een monumentenlijst (gaan) werken. 130104 Bibliotheekwerk: Het verbreden en verbeteren van de rol van het bibliotheekwerk in Zeeland. Realisatie van goed functionerende basisbibliotheken op regionaal niveau en op provinciaal niveau een ondersteuningsstructuur die aansluit op de behoeften van de basisbibliotheken in 2010. Stand van zaken: Per 1 januari is er naast de basisbibliotheken in Zeeuws-Vlaanderen (1) en Walcheren (2) ook één basisbibliotheek in de Oosterschelderegio operationeel. Vanaf november 2006 is het Directie Beraad Zeeland ingesteld, dat het samenhangende netwerk van basisbibliotheken aanstuurt. Voor 2007 ondersteunde de provincie verder het uitwerken van het Zeeuwse bibliotheeknetwerk en de inhoudelijke bibliotheekvernieuwing. In 2007 heeft de realisatie van goed functionerende basisbibliotheken op regionaal niveau plaatsgevonden. Het Directie Beraad Zeeland is van start gegaan.

Effect	Doelstelling
	130105 Museumbeleid: Het versterken van de museale infrastructuur op provinciaal niveau. Indicatoren: a. 12 musea opgenomen in het nationaal museumregister in 2008; b. een stijging van het aantal bezoekers met 15% in de Zeeuwse musea in 2007 ten opzichte van 2005 (2007: circa 355.000 bezoekers. In 2005 waren er circa 309.000 bezoekers); c. provinciebreed, regionale plannen in 2012. Stand van zaken: a. betreft 2008; door de museumconsulent wordt hieraan uitvoering gegeven; b. in 2007 waren er bijna 400.000 bezoekers in de Zeeuwse musea (toename 45%). Op 4 juni 2007 is het Zeeuws Museum officieel geopend; c. inmiddels heeft de gemeente Schouwen-Duiveland een museumnota uitgebracht; de museumconsulent stimuleert alle regio's om daadwerkelijk in 2012 regionale plannen te hebben. 130106 Mediabeleid: Het versterken en verbeteren van de regionale radio en televisie. Indicator: In heel Zeeland bereikbare radio en tv voor ten minste 245,5 uur per week. Stand van zaken: Niveau van uitzenduren radio en televisie wordt ruimschoots gehaald. Verder zijn de uitzendingen van Omroep Zeeland via Internet en vanaf december 2006 ook via satelliet wereldwijd te ontvangen. 130107 Beeldende kunst, vormgeving en architectuur: Het versterken van de infrastructuur van beeldende kunst, vormgeving en architectuur. Indicatoren: a. subsidiëren van tenminste 3 projecten per jaar; b. aantal bezoekers gesubsidieerde galerieën. Stand van zaken: via Zichtbaar maken Beeldende Kunst & Vormgeving worden drie initiatieven op meerjarige basis ondersteund en zijn tevens een aantal eenmalige subsidies verstrekt; betreft een meerjarige doelstelling waarbij na afloop van de vierjarige periode (dit is 2009) volledig overzicht over bezoekersaantallen wordt opgesteld. 130108 Immaterieel erfgoed en archieven: Behoud en de ontsluiting van het immaterieel cultureel erfgoed in Zeeland. Ontwikkeling van beleidsnota en vaststellen nota door Provinciale Staten in 2007.

Effect	Doelstelling
	Stand van zaken: Nota is in februari 2007 door de Staten vastgesteld. Concrete voorbeelden van zaken die in 2007 hebben plaatsgevonden: a. Herdenking Slavernijverleden; b. Internationaal folklore festival. 130109 Archeologie: Behoud en ontsluiting van het Zeeuwse archeologische erfgoed. Indicatoren: a. achterstand Zeeuws Archeologisch Depot in 2012 ingelopen; b. alle gemeenten hebben in 2012 een gemeentelijk archeologisch beleidsplan; c. de terreinen van archeologische waarden kennen een planologische bescherming in 2012; d. er is in 2007 een provinciale onderzoeksagenda. Stand van zaken: conform planning is fase 1 (aankoop en aanpassen software) gestart; drie gemeenten hebben een plan en één gemeente heeft een definitief plan; de overige gemeenten besteden begin 2008 het opstellen van het beleidsplan aan; inventarisatie stand van zaken loopt; opdracht is verleend aan SCEZ. De uitvoering loopt.

3. Wat heeft het gekost?

In het onderstaande overzicht staan de baten en lasten van het programma Cultuur

	(bedragen x €1000)			
	Rekening 2006	Begroting 2007 oorspronkelijk	Begroting 2007 na wijziging	Rekening 2007
lasten	24.471	22.110	26.856	24.951
baten	-4.028	-1.108	-4.330	-3.140
resultaat voor bestemming	20.443	21.002	22.526	21.811
toevoeging reserve	5.740	0	1.088	1.088
onttrekking reserve	0	-189	-1.019	-1.019
resultaat na bestemming	26.183	20.813	22.595	21.880

Financiële analyse

- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde lasten bedraagt € 1,91 miljoen.
- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde baten bedraagt € 1,19 miljoen.
- De kredieten die in dit programma worden overgeboekt volgens de daarvoor geldende criteria betreffen:

	Lasten
- incidentele prioriteiten	75.000
- jaaroverschrijdende projecten	207.331
- overig	73.415
Totaal	355.746

Toelichting

Incidentele prioriteit

Voor de manifestatie Cultuur en Religie is een bedrag beschikbaar gesteld ad € 75.000 voor het begrotingsjaar 2007. Vervolgens is een bedrag beschikbaar gesteld voor het begrotingsjaar 2008 van € 325.000. Er is hier sprake van een meerjarig project waarvoor incidentele prioriteiten zijn gehonoreerd.

Jaaroverschrijdende projecten

Met de beschikking van 29 april 2005 heeft het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap middelen beschikbaar gesteld voor het actieplan cultuurbereik 2005-2008. Het restant budget per ultimo dienstjaar 2007 dient derhalve te worden overgeboekt naar 2008.

Overig

In het beleid voor monumenten is opgenomen dat de provincie subsidie verstrekt voor de restauratie van rijksmonumentale kerken en molens, indien deze uit de zogenaamde achterstandregeling van het rijk subsidie ontvangen. Om bij deze regeling aan te sluiten heeft de provincie hiervoor vanaf 2007 budget beschikbaar. Aangezien het rijk echter pas medio 2008 subsidies gaat toekennen betekent dit dat een deel van het provinciale budget 2007 voor restauratie kerken en molens ook pas in 2008 gebruikt zal worden. Het betreft een bedrag van € 30.000. Zie tevens bij verklaring van het verschil tussen begrote en gerealiseerde lasten voor een bedrag van € 140.000.

Voor de subsidiëring van het onderhoud van molens en buitenplaatsen is aangesloten bij de regeling van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. De verleende subsidies betreffen de zesjarige periode 2007-2012. Voor de dekking is in de provinciale begroting jaarlijks (2007-2012) budget geraamd. Als gevolg van deze systematiek is een bedrag ad € 35.121 overgeboekt naar 2008.

Toelichting van het verschil tussen begrote en gerealiseerde lasten/baten:

- In de bestuursrapportage 2007 is gemeld dat een bedrag ad € 0,14 miljoen overgeboekt wordt in verband met de restauratie van rijksmonumentale kerken en molens. Er is echter abusievelijk geen begrotingswijziging van gemaakt.
- Bij de projecten Maritiem Erfgoed I en II en Regionale televisie Scheldemonnd zijn zowel bij de lasten als bij de baten verschillen van circa € 1 miljoen. De oorzaak hiervan is dat de projecten in 2008 financieel worden afgewikkeld.
- Van de via het provinciefonds beschikbaar gestelde middelen voor archeologie is in 2007 € 0,02 miljoen minder besteed.
- Het beschikbare budget ad € 0,02 miljoen voor prestatieafspraken gelieerde instellingen is niet besteed. In 2008 zal er uitsluitel komen over de manier van het maken van prestatieafspraken met de gelieerde instellingen.

Zoet & Zout Water

- 14 - Watermanagement
- 15 - Landbouw en Visserij
- 16 - Natuur en Landschap

14 Watermanagement

Inleiding

Onder watermanagement worden de provinciale taken gerekend op het terrein van waterbeheer (kwantiteit en kwaliteit van oppervlaktewater en grondwater) en op het terrein van waterkering/bescherming tegen de zee. De taken van de provincie liggen in hoofdzaak op strategisch niveau. De operationele taken liggen veelal bij de waterschappen en Rijkswaterstaat. Vanwege de steeds nauwere relatie met vooral ruimtelijke ordening en ook andere beleidsterreinen krijgt de aanpak van het watermanagement een steeds integraler karakter. In de gebiedsgerichte aanpak ligt de regierol veelal bij de provincie.

1. Wat willen we bereiken?

De maatschappelijke effecten waaraan de Provincie Zeeland positief wil bijdragen zijn:

1401: Meer ruimte voor (binnendijks-)water
1402: Veiligheid tegen overstromingen
1403: Versterken estuariumkarakter van de Deltawateren
1404: Verbetering van de waterkwaliteit regionalen wateren.
1405: Zorgen voor voldoende grondwater met een kwaliteit geschikt voor locatiegebonden functies.

2. Wat hebben we bereikt?

Effect	Doelstelling
Meer ruimte voor (binnendijks-) water	140101 Vanuit haar stimulerende en ondersteunende rol zorgt de provincie er voor dat van 2005 tot 2015 ieder jaar 10% van de WB21-wateropgave gerealiseerd wordt door het waterschap. Stand van zaken: Tot op heden is de doelstelling niet bereikt. De waterschappen hebben in de afgelopen jaren circa 5% per jaar van de wateropgave gerealiseerd. Versnelling is noodzakelijk. In een bestuursovereenkomst welke door de twee waterschappen met de provincie is (Zeeuwse Eilanden) en wordt (Zeeuws-Vlaanderen) gesloten is de versnelling van het tempo, met als doel in 2015 de doelstelling te bereiken, opgenomen. Elk voorjaar zal gezamenlijk de voortgang worden geëvalueerd en de projectplanning, inclusief aanleg van extra berging, voor het daarop volgende jaar worden opgesteld. Op deze manier kan in een eerder stadium de vinger aan de pols worden gehouden. 140102 Vanuit haar initiërende en stimulerende rol zorgt de provincie voor meervoudig gebruik van water door de combinatie van de functie water(berging) met andere functies (natuur, recreatie en infrastructuur). Stand van zaken: Bij alle projecten waar de provincie bij betrokken is staat meervoudig gebruik van water voorop. Dit is een vereiste voor financiële participatie van de provincie. Voorbeelden van projecten waarbij meervoudig gebruik aan de orde is: afkoppelproject Noord-Beveland, Domburgse watergang, Eeklosche watergang, Zwartegatse kreek, Killa, etc.
Veiligheid tegen overstromingen	140201 Vanuit haar regulerende, stimulerende en ondersteunende rol zorgt de provincie er voor dat alle waterkeringen in 2015 voldoende sterk zijn. Stand van zaken: • Tweede ronde toetsing: is afgerond en heeft geleid tot meer geld van het ministerie van V&W voor waterkeringen. De derde ronde toetsing is opgestart. • Projectbureau Zeeweringen heeft versnelling ingezet om 2015 als einddatum te halen. Dat betekende eveneens een versnellingslag bij de provincie als vergunningverlener. Organisatie is inmiddels daarop aangepast door meer personele inzet en stroomlijning van de overlegstructuur. • Normering regionale waterkeringen. Programmatuur gereed gebracht voor doorrekenen van overstromingsmodellen voor de Zeeuwse dijkkringen. Doorrekening is in 2007 uitgevoerd en zal voorjaar 2008 gereed zijn. • Kustbeleidsplan: momenteel vindt er een stroomversnelling plaats in beleidsformulering op nationaal niveau. Vanuit Zeeland wordt getracht de beleidslijnen, zoals verwoord in het Kustbeleidsplan overeind te houden. • Zwakke schakels: De planstudies voor de zwakke schakels Westkapelse zeedijk en Nolle-Westduin zijn afgerond. De betreffende kustversterkingsplannen zijn door het waterschap vastgesteld en in januari 2008 door ons goedgekeurd.

Effect	Doelstelling
Versterken estuariumkarakter van de Deltawateren	140301 Vanuit haar initiërende, stimulerende en ondersteunende rol minimaliseert de provincie de ecologische schaduwkanten van de Deltawerken voor alle Deltawateren en zet in op de kansen, die dit biedt voor de economie, de ecologie, het welzijn en de veiligheid. Stand van zaken: • Deltaprogramma Op basis van Kracht van de Delta is een ontwerp-Deltaprogramma opgesteld. Naar aanleiding van overleg met het Rijk wordt nu gewerkt aan het aanbrengen van meer focus in het voorliggende ontwerp. Een aanzet hiertoe is gemaakt in een bestuurlijke workshop van de drie provincies en het rijk eind augustus. Nu wordt gewerkt aan de inrichting van een programmabureau. • De planstudie Volkerak-Zoommeer heeft uitgewezen, dat een zout Volkerak-Zoommeer de enige kans biedt om de waterkwaliteitsproblemen op te lossen. In een vervolg op deze planstudie worden de voor- en nadelen van een zout Volkerak-Zoommeer in kaart gebracht, alsmede de maatregelen, die nodig zijn om iets te doen aan de nadelen. • Rond de Grevelingen wordt gewerkt aan een uitvoeringsstructuur, die er voor moet zorgen, dat de visie Zicht op de Grevelingen gebaseerd op de eco-2 benadering in werkelijkheid omgezet wordt. • De brede discussie over de zoetwatersituatie in Zuidwest Nederland is gestart met een pilot op Tholen en St. Philipsland. Resultaat was een consensus tussen landbouw en natuur. Momenteel wordt een vervolg van de discussie in West-Brabant voorbereid. Planstudie peilbesluit Veerse Meer: ontwerp-peilbesluit ligt momenteel ter inspraak. 140304 Het onder aandacht brengen van de problematiek en de kansen van de estuariene dynamiek gezien vanuit een stimulerende rol. Stand van zaken: Door middel van publicaties, lezingen, elektronische nieuwsbrieven en een website zijn de problematiek en de kansen van de versterking van de estuariene dynamiek onder de aandacht gebracht. In het bijzonder kunnen hierbij de TV-programma's 'Waterlanders' en 'Rondje Delta' genoemd worden, waaraan zowel inhoudelijk als financieel is meegewerkt.
Verbetering van de waterkwaliteit regionalen wateren.	140401 De provincie zorgt samen met de waterbeheerders voor de implementatie van de Europese kaderrichtlijn water. Eind 2009 zal de implementatie afgerond worden met de oplevering van het stroomgebiedbeheersplan. Stand van zaken: De provincie voert de regie over de implementatie van de Kaderrichtlijn Water in het Scheldestroomgebied. Samen met Rijkswaterstaat en de waterschappen is in 2007 een verdere analyse van doelen, maatregelen en kosten uitgevoerd. Eind juni 2007 vond een bestuurlijke conferentie plaats over het maatregelenpakket voor zowel de binnenwateren als de rijkswateren. Er blijkt grote eensgezindheid over het geformuleerde voorkeursalternatief te bestaan. In december 2007 is het voorkeursalternatief door het Regionaal Bestuurlijk Overleg Scheldestroomgebied, waarin alle betrokken overheden participeren, vastgesteld als uitgangspunt voor de planvorming op de verschillende

Effect	Doelstelling
	niveaus. De statencommissie ruimte, ecologie en water heeft zich begin 2008 gebogen over de tussen betrokken overheden overeengekomen beleidslijnen. 140402 Vanuit haar stimulerende en ondersteunende rol zorgt de provincie voor een positieve ontwikkeling van de concentraties van zuurstof, stikstof, fosfaat, chlorofyl en het doorzicht van regionale wateren in de meerjarige trend. Dit geldt tevens voor de concentraties zware metalen en microverontreinigingen in water en waterbodembodem. Stand van zaken: De beoogde positieve kwaliteitsontwikkeling kan alleen over een meerjarige periode (minimaal 5 tot 10 jaar) in beeld gebracht worden. Verwezen wordt naar de Regionale watersysteemrapportage 2002-2005, die najaar 2007 is uitgebracht.
Zorgen voor voldoende grondwater met een kwaliteit geschikt voor locatiegebonden functies.	140501 Vanuit haar regulerende, stimulerende en ondersteunende rol zorgt de provincie voor de bescherming van de kwantiteit van grondwatervoorkomens: geen uitputting, verdroging en zettingen als gevolg van onttrekkingen van grondwater. Stand van zaken: De provincie heeft een helder beleidskader (Grondwaterbeheerplan) ten aanzien grondwateronttrekkingen en houdt daar nauwgezet de hand aan. Het merendeel van de vergunningen voor grondwateronttrekkingen betreft tijdelijke onttrekkingen in verband met bouwwerkzaamheden en aanleg van infrastructuur (enkele tientallen per jaar). Daarnaast zijn onttrekkingen ten behoeve van koude- en warmteopslag een groeiende categorie. De situatie van de grondwatervoorkomens is min of meer stabiel. 140502 Vanuit een regulerende rol voorkomt de provincie kwaliteitsverslechtering van zoete grondwatervoorraden. Stand van zaken: Door een stringent vergunningenbeleid wordt verzilting van zoetwatervoorraden voorkomen. De taak van bescherming van waterwingebieden ligt bij de gemeenten. 140503 Vanuit haar initiërende en ondersteunende rol zorgt de provincie voor een lange termijn strategie om het zoete grondwater in stand te houden en waar mogelijk te vergroten en de functies daarop af te stemmen. Stand van zaken: Het vergunningenbeleid is gericht op stabilisatie van de zoete grondwatervoorkomens. Actieve maatregelen gericht op het laten groeien van zoetwatervoorraden – door extra infiltratie in de bodem van zoet water – zijn de afgelopen jaren niet genomen.

3. Wat heeft het gekost?

In het onderstaande overzicht staan de baten en lasten van het programma Watermanagement

	(bedragen x €1000)			
	Rekening 2006	Begroting 2007 oorspronkelijk	Begroting 2007 na wijziging	Rekening 2007
lasten	6.557	5.306	6.881	6.227
baten	-1.691	-547	-782	-411
resultaat voor bestemming	4.866	4.760	6.099	5.816
toevoeging reserve	0	0	0	0
onttrekking reserve	0	0	-1.339	-1.339
resultaat na bestemming	4.866	4.760	4.760	4.477

Financiële analyse

- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde lasten bedraagt € 0,65 miljoen.
- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde baten bedraagt € 0,37 miljoen.
- De kredieten die in dit programma worden overgeboekt volgens de daarvoor geldende criteria betreffen:

	Lasten	Baten
- incidentele prioriteiten	199.499	20.000
- jaaroverschrijdende projecten	61.078	
- overig	382.533	311.024
Totaal	643.110	331.024

Toelichting

Incidentele prioriteiten voor meerjarige projecten

Dit betreft een activiteit waarin zowel de provincie als derden (onder andere Rijkswaterstaat) gelden bijdragen. De Provincie fungeert als kassier voor deze gelden. De nog resterende gelden mogen om deze reden niet naar de algemene middelen vloeien, maar dienen als werkbudget voor de komende jaren. Zowel op de lasten € 54.953 als op de baten € 20.000 is geld over en wordt overgeboekt.

Dit betreft een meerjarige prioriteit, waarvan de uitgaven niet lopen volgens het eerder ingediende bestedingsplan. Het niet gebruikte budget uit 2007 € 144.546 wordt ingezet in 2008.

Jaaroverschrijdend

Het platform diffuse bronnen is een doorlopend meerjarig project waarbij derden financieel bijdragen en participeren. Het beheer van het gemeenschappelijk budget gebeurt door de provincie en dient beschikbaar te blijven in 2008. Er wordt € 55.767 overgeboekt.

Het regioteam Zuiver Zeeuws Water is een doorlopend meerjarig project waarbij derden financieel bijdragen en participeren. Het beheer van het regioteambudget gebeurt door de provincie en het restant budget € 5.311 dient beschikbaar te blijven in 2008.

Overig

Dit betreft geld van Rijkswaterstaat dat de Provincie heeft ontvangen om het project Zwakke Schakels uit te voeren. Zowel op de lasten € 382.533 als baten € 311.024 is budget over dat beschikbaar dient te blijven.

Onder de naam "grondwaterheffing" wordt een directe provinciale belasting geheven, wegens het onttrekken van grondwater ter bestrijding van de ten laste van de provincie komende kosten.

In 2007 is overgegaan op een meer efficiënte manier van het opleggen van de belasting. Voorheen werd een voorlopige aanslag en een jaar later een definitieve aanslag opgelegd voor het onttrekken van grondwater. met ingang van 2008 is er voor gekozen over te gaan op het verzenden van één brief aan belastingplichtigen, waarin zowel de definitieve aanslag over het voorgaande jaar, alsmede het voorschot voor het lopende jaar in rekening wordt gebracht. Het voordeel van deze methodiek is een vermindering van de administratieve lasten. Het gevolg hiervan is wel dat voor het jaar 2007 als overgangsjaar de baten eenmalig lager zijn dan geraamd. Naar verwachting zullen de baten in 2008 weer overeenkomen met de raming.

15 Landbouw en Visserij

Inleiding

De landbouw is als belangrijkste landgebruiker toonaangevend aanwezig in het Zeeuwse landschap. Het areaal cultuurgrond is 123.000 hectare in 2002, hetgeen overeenkomt met 80% van de totale oppervlakte land in Zeeland. Een zwaar accent ligt op de akkerbouw (70%), met name op de kapitaal- en arbeidsintensievere plantaardige teelten.

Het aantal bedrijven is vooral tussen 1996 en 2002 fors afgenomen (17%) en schommelt nu rond 3.900. De veehouderij groeit de laatste 10 jaar door verplaatsingen van elders. Het economisch belang dat de sector land- (en tuinbouw) in Zeeland vertegenwoordigt, is groot. Met inbegrip van de agribusiness zorgt de landbouw voor een werkgelegenheid van 15.500 personen, dat is 9,6% van de totale Zeeuwse werkgelegenheid.

Het visserijcluster in Zeeland kan worden onderverdeeld in de traditionele visserij, gebaseerd op wildvangst, en aquacultuur, waarbij enige vorm van menselijk ingrijpen in het natuurlijk proces van aquatische organismen plaatsvindt.

Tot de eerste categorie wordt de zee- en kustvisserij op voor Zeeland belangrijke soorten als tong, schol en garnalen gerekend, terwijl de teelt van schaal- en schelpdieren, van vis en zouttolerante gewassen tot de tweede categorie behoort.

De totale werkgelegenheid in de cluster bedroeg in 2003 bijna 1.700 arbeidsplaatsen, dat is 1% van de totale Zeeuwse werkgelegenheid. In de periode 1995 – 2003 is de werkgelegenheid in de zeevisserij licht afgenomen (-191 arbeidsplaatsen), terwijl de werkgelegenheid bij het kweken van vis- en schaaldieren juist is toegenomen (+171 arbeidsplaatsen). Hierbij moet worden aangetekend dat beëindiging van de kokkelvisserij per eind 2004 voor een trendbreuk heeft gezorgd.

1. Wat willen we bereiken?

De maatschappelijke effecten waaraan de Provincie Zeeland positief wil bijdragen zijn:

1501: Het verbeteren van het ondernemersklimaat middels het thema "Ruimte voor bedrijvigheid".
1502: We willen duurzame ontwikkeling bereiken middels groei van de kapitalen People, Planet en Profit.
1503: Het bevorderen van innovatie.
1505: Het verbeteren van promotie, acquisitie en imagoverbetering.

2. Wat hebben we bereikt?

Effect	Doelstelling
Het verbeteren van het ondernemersklimaat middels het thema "Ruimte voor bedrijvigheid".	150101 Het in de periode 2006-2008 ondersteunen van de totstandkoming van een kwalitatief hoogwaardige glastuinbouwlocatie in de Kanaalzone tot in eerste aanleg circa 300 hectare, hetgeen een directe werkgelegenheid van 1.000 arbeidsplaatsen dient op te leveren. Stand van zaken: De grondverwerving loopt. Er is 100 hectare verkocht aan een groep tuinders uit het Westland met ontbindende voorwaarden. Er is gestart met het bouwrijp maken van het gebied. De tuinders doorlopen een vergunningentraject. De daadwerkelijke bouw van de kassen is voorzien rond maart 2008. Daarnaast is verder uitwerking gegeven aan een nieuw samenwerkingsverband voor de levering van restwarmte, CO2 en zuiver water (Warm CO2 resp. WaterCo). WarmCO2 is op 24 januari 2008 officieel opgericht als WarmCO2 Beheer BV. WaterCo heeft nog geen formele status. De tuinders hebben wel een convenant ondertekend voor afname via WarmCO2 e.d. Ze zijn gestart met de voorbereiding, het bouwrijp maken, aanleg van nieuwe watergangen, leidingen e.d. In maart 2008 hopen ze te starten met de bouw van de kassen. De tuinders zijn nu nog bezig met het vergunningen traject bij de gemeenten Terneuzen. Er is ongeveer 9 miljoen euro toegezegd uit de voormalige Stidugregeling (een rijksregeling ten behoeve van stimulering duurzame glastuinbouw). Dit bedrag zal worden versleuteld via het ILG-kader. Om voor dit geld in aanmerking te komen heeft Zeeland Seaports in 2007 een eerste concept projectplan laten opstellen "Glastuinbouw Kanaalzone Terneuzen". In de loop van 2008 zal het projectplan worden aangescherpt. In het kader van het project "Biopark Terneuzen" geldt het glastuinbouwcomplex als kernactiviteit. 150103 Het behouden en versterken van een goed geoutilleerd en georganiseerd visserij-/aquacultuurcluster in Zeeland. Stand van zaken: In 2007 is verder gewerkt aan de uitbouw van het aquacultuurcluster in Zeeland. In het kader van het initiatief de Zeeuwse Tong worden op verschillende locaties deelprojecten uitgevoerd en aan de landschappelijke inpassing van initiatieven wordt ruimschoots aandacht besteed. Op een agrarisch perceel op Sint Philipsland worden mosselen gekweekt en op verschillende wijzen heeft de Provincie meegeholpen ruimte te bieden aan invanginstallaties voor mosselzaad in de Nederlandse kustwateren.
We willen duurzame ontwikkeling bereiken middels groei van de kapitalen People, Planet en Profit.	150201 Het in de periode 2006-2008 beter positioneren van de biologische (duurzame) landbouw door het faciliteren/opstarten van minimaal één ketenproject en een groei van 10 biologisch producerende agrarische bedrijven. Stand van zaken: In de eerste helft van 2007 is aan drie projecten subsidie toegekend: Proefloket Biologische Landbouw Zeeland, studiegroep biologische groenteteelt, renderende biologische erwenteelt. Begin 2007 is een delegatie uit Zeeland met een ambtelijke vertegenwoordiging van de Provincie naar de Biofach gegaan, een grote biologische vakbeurs. Daar bleek dat de vraag naar biologische producten groter is dan het aanbod. Daarna heeft de provincie twee bijeenkomsten georganiseerd om (keten)partijen te stimuleren acties of projecten te

Effect	Doelstelling
	formuleren die de omschakeling van agrarische bedrijven in Zeeland bevorderen. Dit heeft er toe geleid dat in de 2e helft van 2007 het ZAJK (Zeeuws Agrarisch Jongeren Kontakt) een studieavond heeft georganiseerd over de marktkansen in de biologische sector. Daarnaast is een subsidie toegekend van € 15.000 aan het ZLTO project Bio-logisch ondernemen. Dit project heeft tot doel om samen met marktpartijen de omschakeling van agrarische bedrijven te stimuleren door het opstellen van ketenactieplannen. 150202 Het in de periode 2006-2008 versterken van de economische potenties van de verbrede landbouw door vanuit Vitaal Platteland Zeeland: minstens 5 verbredingprojecten (bijvoorbeeld uitbreiding van het aantal zorgboerderijen) te steunen die een wezenlijke economische meerwaarde vertegenwoordigen. Stand van zaken: In 2007 is het pilotproject afgerond inzake ondersteuning loopbaanplanning voor agrariërs (stoppers, wijkers, doorstarters) onder regie van de Stichting Zorg om Boer en Tuinders. De pilot "Lusten en lasten in het landelijk gebied" is afgerond, dit in nauwe samenwerking met een aantal gemeenten, ZLTO en anderen. Er is een handreiking voor gemeenten gemaakt en er is een communicatietraject uitgezet voor begin 2008. Er heeft aanvullend onderzoek plaatsgevonden. In 2007 is ambtelijk een concept discussienota Multifunctionele Landbouw opgesteld. Deze nota heeft als doel partijen in Zeeland te prikkelen tot meer samenwerking en het maken van slimme en gedurfde koppelingen van activiteiten die de bestaande economische structuur en bedrijvigheid kunnen versterken en tegelijkertijd een impuls kunnen geven aan de ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit in een gebied. In de conceptnota staan een aantal actiepunten die derden kunnen oppakken eventueel via projecten. De conceptnota is voorgelegd aan diverse partijen in Zeeland en zal in 2008 worden vastgesteld.
Het bevorderen van innovatie.	150301 Het onder nadere voorwaarden financieel/inhoudelijk ondersteunen van een mogelijk nieuwe (PPS)- constructie, dit te realiseren in een traject van geleidelijkheid en praktische invulling. Stand van zaken: Dit thema verloopt volgens een groeitraject van "learning by doing". ZLTO en Provincie hebben gezamenlijk middelen ingebracht in het zogenaamde Landbouw Innovatiefonds teneinde aansprekende innovatieve projecten met name in een opstartfase te kunnen ontwikkelen. In 2007 zijn vanuit het Landbouw Innovatiefonds geen subsidies toegekend. Er zijn vijf projectinitiatieven besproken maar de omvang van een aantal initiatieven was te groot voor het fonds, een initiatief werd al uitgevoerd in en gefinancierd door de provincie Noord-Brabant en bij een initiatief werden de juiste partners niet gevonden. De subsidierelatie met de Rusthoeve is vastgelegd in een meerjarige overeenkomst, waarbij jaarlijks een bedrag van € 45.000 wordt verleend in de periode 2005 tot en met 2008. 150303 Het in de periode 2006-2008 uitwerken van het concept

Effect	Doelstelling
	Agroproductiepark. Stand van zaken: Uitwerking vindt plaats in het concept Biopark Terneuzen. Een consortium van bedrijven, kennisinstellingen en overheden (waaronder de provincie) heeft het concept verder uitgewerkt, met gebruikmaking van een substantiële geldelijke bijdrage vanuit het Tranforum Agro en Groen (TAG) van LNV. Uiteindelijk dient de Kanaalzone zich te ontwikkelen als biopark van Zuidwest-Nederland. In 2007 is het onderzoek uitgevoerd naar het concept Biopark Terneuzen. Het rapport geeft als belangrijke conclusie dat het kanaalzonegebied de potentie biedt om uit te groeien tot een internationaal belangrijke bioport, zeker als daarin de bereikte partnerschappen verder worden uitgebouwd en de samenwerking wordt gezocht met partners over de grens. Medio 2007 dient het resultaat hiervan te zijn opgeleverd. De resultaten van de uitwerking zijn gepresenteerd in 2e helft 2007. 150304 Het introduceren van nieuwe aquacultuurproducten afkomstig uit vangst of teelt en de verwerking ervan en daarmee een bijdrage leveren aan Zeeland als proeftuin en kenniscentrum aquacultuur. Stand van zaken: Het initiatief de Zeeuwse Tong is inmiddels volop in uitvoering. In de eerste fase, die loopt tot en met maart 2009, wordt de haalbaarheid van de binnendijkse (gecombineerde) kweek van zagers, tong, schelpdieren, algen en zilte gewassen bestudeerd. Indien de haalbaarheid is aangetoond zal een voorbeeldbedrijf worden opgericht van circa 50 hectare. In 2007 is een pilot voorbereid om de mogelijkheden te bezien schelpdieren te kweken in het Veerse Meer. Deze pilot zal in 2008 in uitvoering genomen worden.
Het verbeteren van promotie, acquisitie en imagoverbetering.	150501 Het in de periode 2006-2008 Zeeland toeristisch profileren als visserij- en aquacultuurprovincie door ontwikkeling van een regionaal concept rond visserij/toerisme en voorts het uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek naar uitbouw van één of meerdere Zeeuwse visafslagen tot toeristische attractie. Stand van zaken: De Promotiecampagne Zeeuwse Zilte Zaligheden is in 2007 voortgezet. Zowel regionaal als landelijk is veel media-aandacht gegeneerd voor onze culinaire topproducten en daarmee voor Zeeland in zijn geheel. Bezien zal worden op welke wijze de promotie van de Zeeuwse Zilte Zaligheden vanaf 2008 gestalte gegeven zal worden. In Colijnsplaat is inmiddels met financiële steun van de provincie een begin gemaakt met de verbreding van de visafslag met toeristische activiteiten. Met betrekking tot de visafslag Breskens verkeren de plannen hiertoe nog in een oriënterende fase.

3. Wat heeft het gekost?

In het onderstaande overzicht staan de baten en lasten van het programma Landbouw en Visserij

(bedragen x €1000)

	Rekening 2006	Begroting 2007 oorspronkelijk	Begroting 2007 na wijziging	Rekening 2007
lasten	4.038	1.013	4.729	2.804
baten	-2.574	-13	-3.063	-698
resultaat voor bestemming	1.465	1.000	1.665	2.106
toevoeging reserve	0	0	249	249
onttrekking reserve	0	0	-129	-129
resultaat na bestemming	1.465	1.000	1.785	2.226

Financiële analyse

- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde lasten bedraagt € 1,93 miljoen.
- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde baten bedraagt € 2,37 miljoen.

Voor het LEADER programma is er een geraamd bedrag van € 2,37 miljoen in 2007 niet besteed en derhalve is dit bedrag ook niet als bate gedeclareerd. De ramingen zijn in de loop van het begrotingsjaar niet meer aangepast aan de benodigde middelen in 2007.

16 Natuur en Landschap

Inleiding

Het beleid Natuur en Landschap van de provincie is gericht op behoud, ontwikkeling en verbreding. Door wettelijke bescherming (onder andere de Natuurbeschermingswet, Flora en Faunawet, Boswet, Wet Ruimtelijke Ordening), worden de bestaande natuur en landschap waarden publiekrechtelijk beschermd. Door natuurontwikkeling en landschapsbouw worden nieuwe waarden gecreëerd. Er wordt gestreefd naar verbreding van het natuurbeleid door een koppeling met agrarisch natuurbeheer, natuurgerichte recreatie, waterberging, etcetera.

1. Wat willen we bereiken?

De maatschappelijke effecten waaraan de Provincie Zeeland positief wil bijdragen zijn:

1603:

Meer en betere natuur- en landschapswaarden

1604:

De provincie streeft in de periode 2007-2013 naar het verwerven van grond en het inrichten van ruim 1000 hectare nieuwe EHS (Ecologische Hoofdstructuur), het opheffen van een 2-tal knelpunten in zogenaamde Robuuste verbindingen, het onder beheer brengen van ruim 12.000 hectare EHS en ruim 2000 hectare buiten EHS gelegen gronden, het verminderen van verdroging in ruim 1400 hectare VHR-gebied en ruim 1100 hectare overige EHS (zogenaamde TOP-lijst), het nemen van effectgerichte en brongerichte maatregelen tegen verzuring en vermesting in EHS-gebieden, het uitvoeren van jaarplannen voor Nationaal Park Oosterschelde, het uitvoeren van jaarplannen soortenbescherming, het verwerven en het inrichten van 600 hectare grond ten behoeve van Natuurpakket Westerschelde en de instandhouding van een 2-tal schaapskuddes ten behoeve van natuurbeheer

2. Wat hebben we bereikt?

Effect	Doelstelling
Meer en betere natuur- en landschapswaarden	160301 Natuurontwikkeling: Vanuit een kaderstellende en coördinerende rol realiseert de provincie minimaal 200 hectare natuurontwikkeling per jaar. Stand van zaken: In 2007 is er weer een forse impuls gegeven aan de daadwerkelijke realisering van de Zeeuwse EHS. Er is in totaal 240 hectare nieuwe natuur (EHS) aangelegd, waaronder deelgebieden van de zuidkust van Schouwen (Plan Tureluur), kreekresten in Zuid-Beveland (Bath) en Zeeuws Vlaanderen. Daarnaast zijn er drie natuurontwikkelingsplannen (EHS) vastgesteld: Plaskreek, Nummer Eén en Scheldeoord. 160302 Natuurbeheer: De Zeeuwse natuurgebieden worden actief en professioneel beheerd op basis van de invloedssferenkaart van het Natuurgebiedsplan Zeeland. De kenmerkende Zeeuwse landschappelijke waarden worden onder professionele begeleiding onderhouden. Stand van zaken: Via de provinciesubsidie is ook in 2007 Stichting 'Het Zeeuws Landschap' in staat gesteld hun natuurgebieden (8131 ha) te beheren conform de door de provincie geformuleerde natuurdoelen (Natuurgebiedsplan Zeeland 2005). Hetzelfde geldt voor het beheer van de landschapselementen door de Stichting 'Landschapsbeheer Zeeland' op grond van de overeengekomen prestatieafspraken (aanleg en onderhoud putten, heggen, knotbomen, herstel historische erven, etc.). Via het IPO is intensief meegewerkt aan de herziening van het Programma Beheer, hetgeen in 2009 moet leiden tot een nieuw stelsel. 160303 Natuurbescherming: De bestaande natuurgebieden en landschapswaarden zijn wettelijk beschermd en zijn daardoor veiliggesteld tegen fysieke aantastingen. Stand van zaken: Bestaande natuur- en landschapswaarden zijn veilig gesteld door een actieve toepassing van de Natuurbeschermingswet, de Flora- en Faunawet, de Boswet en de wet RO. In 2007 zijn circa 40 vergunningsaanvragen op grond van de Nb-wet in behandeling genomen en verleend. In 2007 is hard gewerkt aan de voorbereiding van de Natura-2000 aanwijzingen en de bijbehorende beheersplannen. Het ontwerp-beheersplan 'Voordelta' heeft de inspraakprocedure doorlopen. De provincie heeft hieraan een forse inhoudelijke bijdrage geleverd, waarbij de zorg voor een goede balans tussen bescherming van natuurwaarden en ruimte voor economische activiteiten voorop stond ("eco-2"). Daarnaast hebben Gedeputeerde Staten hun gevoelens kenbaar gemaakt aan de minister op de circa 800 zienswijzen, die zijn ingediend naar aanleiding van de Zeeuwse aanwijzingen. De provincie is inmiddels gestart met de voorbereiding van het opstellen van de provinciale beheersplannen (Yerseke- en Kapelse Moer, Kop van Schouwen, Kreekresten Zeeuws-Vlaanderen). Het bijbehorende Plan van aanpak is vastgesteld.

Effect	Doelstelling
	Handhaving: De verleende vergunningen van de Natuurbeschermingswet en kapmeldingen Boswet zijn gecontroleerd. De capaciteit van de groene handhaving is op sterkte gebracht in overeenstemming met de gewenste beheers- en toezichtsplannen.
ILG natuur	160401 De provincie streeft in de periode 2007-2013 naar het verwerven van grond en het inrichten van ruim 1000 hectare nieuwe EHS, het opheffen van een 2-tal knelpunten in zgn. Robuuste verbindingen, het onder beheer brengen van ruim 12.000 hectare EHS en ruim 2000 hectare buiten EHS gelegen gronden, het verminderen van verdroging in ruim 1400 hectare VHR-gebied en ruim 1100 hectare overige EHS (zogenaamde TOP-lijst), het nemen van effectgerichte en brongerichte maatregelen tegen verzuring en vermessing in EHS-gebieden, het uitvoeren van jaarplannen voor Nationaal Park Oosterschelde, het uitvoeren van jaarplannen soortenbescherming, het verwerven en het inrichten van 600 hectare grond ten behoeve van Natuurpakket Westerschelde en de instandhouding van een 2-tal schaapskuddes ten behoeve van natuurbeheer. Stand van zaken: In 2007 is in het kader van nieuwe EHS 299 hectare verworven waarvan 189 hectare via een specifieke financieringsconstructie (PNB). Zoals uit de toelichting op de balans onder 'voorraden' blijkt, loopt er nog discussie over de omvang van deze verwervingen, die wellicht tot een correctie leidt in 2008. Verder zijn voor het Natuurherstel Westerschelde 161 hectare verworven. Overigens zijn van de vorengenoemde hectares alleen de verwervingen via de PNB-regeling ten laste van dit programma verantwoord, de overige gronden zijn onder voorraden op de balans opgenomen. Vanwege de per 1 januari 2007 van het Rijk overgenomen zogenaamde lopende verplichtingen is 73 hectare ingericht. Verder zijn voor het beheer van nieuwe en bestaande EHS voor circa 2.200 hectare subsidies verstrekt via het zogenaamde programmabeheer. 160402 De provincie streeft in de periode 2007-2013 naar uitvoering van de activiteiten/prestaties zoals opgenomen het uitvoeringsprogramma Nationaal Landschap Zuidwest Zeeland "Van beleid naar uitvoering", het leveren van een jaarlijkse financiële bijdrage aan de Stichting Landschapsbeheer Zeeland en het onder beheer brengen en houden van circa 50 hectare landschap. Stand van zaken: In het kader van de per 1 januari 2007 van het Rijk overgenomen zogenaamde lopende verplichtingen zijn 50 hectare bos- en landschap ingericht.

3. Wat heeft het gekost?

In het onderstaande overzicht staan de baten en lasten van het programma Natuur en Landschap

	(bedragen x €1000)			
	Rekening 2006	Begroting 2007 oorspronkelijk	Begroting 2007 na wijziging	Rekening 2007
lasten	7.434	5.743	31.853	24.883
baten	-1.809	-152	-23.384	-17.920
resultaat voor bestemming	5.625	5.591	8.469	6.963
toevoeging reserve	0	0	0	0
onttrekking reserve	0	0	-2.109	-998
resultaat na bestemming	5.625	5.591	6.360	5.966

Financiële analyse

- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde lasten bedraagt € 6,97 miljoen.
- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde baten bedraagt € 5,46 miljoen.

De niet begrote beheerskosten in het kader van ILG belopen circa € 0,05 miljoen. Deze zijn gedekt uit de rentebaten van het Groenfonds ad € 0,61 miljoen die eveneens niet waren begroot.

De kosten van het projectbureau 'Natuurherstel Westerschelde' zijn € 0,28 miljoen hoger dan begroot voornamelijk vanwege de terugbetaling in 2007 aan de Dienst Landelijk Gebied van een in 2006 ten onrechte ontvangen bedrag van circa € 0,36 miljoen. Daartegenover staat dat het verantwoorde ILG-subsidie ter dekking van de kosten van het projectbureau € 0,23 miljoen hoger is dan begroot vooral omdat in 2007 alsnog tot € 0,17 miljoen kosten over 2006 zijn gedeclareerd.

De belangrijkste oorzaak van de verschillen tussen begroting en realisatie op de eigenlijke ILG-acties betreft de andere verantwoordingswijze van het ILG-subsidie in de programmarekening. Dit vloeit voort uit een wijziging van de verslaggevingregels (BBV). In de begroting was een ILG-subsidie van € 22,4 miljoen geraamd als bate met daartegenover bestedingen tot € 14,8 miljoen. Het verschil tussen beide bedragen, per saldo € 7,6 miljoen, was geraamd als toe te voegen ter nadere besteding aan een voorziening voor € 10,6 miljoen met daartegenover een onttrekking aan dezelfde voorziening tot € 3 miljoen. In de programmarekening is niet het volledig voor 2007 toegezegde ILG-subsidie onder de baten opgenomen, maar slechts het deel wat dient ter dekking van de verantwoorde ILG-lasten minus de bijdragen van derden, te weten € 7,1 miljoen. Daarbij komt dat er in de begroting vanuit gegaan was dat de verwerving van gronden voor 'Nieuwe EHS' (Ecologische Hoofdstructuur) en voor het 'Natuurherstel Westerschelde' (samen begroot op € 7,3 miljoen) ten laste van de programmarekening zouden komen. Krachtens de verslaggevingregels zijn deze verwervingen onder de voorraden in de balans opgenomen, waarop vervolgens het ILG-subsidie in mindering is gebracht. Het niet aangewende deel van het ILG-subsidie is onder de transitorische posten van de balans blijven staan.

Individueel zijn wel enkele ILG-acties overschreden. Dat betreft voor de actie 'Realisatie EHS' de activiteiten 'verwerving' met € 3,8 miljoen (is zogenaamde PNB-subsidiëring in het kader van verwerving), beheer tot € 1,3 miljoen en 'knelpunten robuuste verbindingzones' met € 0,16 miljoen. Verder zijn er overschrijdingen bij de actie 'Nationale landschappen' waarbij het gaat om de activiteiten 'Uitvoering jaarplannen Nationaal Landschap' € 0,88 miljoen, 'Landschap Generiek' € 0,15 miljoen en 'Inrichting bos- en landschap' met € 0,65 miljoen. Voor al deze overschrijdingen geldt dat ze gecompenseerd worden door hogere niet geraamde bijdragen van derden dan wel door ILG-subsidie. Ten aanzien van de subsidiëring van de 'Provinciale stichting Landschapsbeheer', die eveneens onder de actie 'Nationale Landschappen' valt, is er een overschrijding van € 0,55 miljoen. Deze wordt voor

€ 0,29 miljoen gecompenseerd door het ILG-subsidie wat onder de baten is verantwoord. Uit de financieringsopzet van het ILG-project blijkt dat het resterende deel van de overschrijding uit provinciale gelden gedekt wordt ook al kwam dat in de begroting 2007 op deze activiteit niet tot uitdrukking.

Tenslotte is nog te vermelden dat vooruitlopende op de vaststelling van de ILG-subsidie-verordening tot circa € 0,4 exploitatiesubsidies op grond van de algemene subsidieverordening van de provincie zijn betaald in 2007.

Bestuurlijke Organisatie

- 17 - Bestuurlijke Organisatie**
- 18 - Openbare Orde en Veiligheid**

17 Bestuurlijke Organisatie

Inleiding

Het programma Bestuurlijke Organisatie ondersteunt het in- en extern functioneren van de eigen bestuursorganen Provinciale Staten, Gedeputeerde Staten en de Commissaris van de Koningin, het functioneren van de Zeeuwse gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen en de algemene behartiging van Zeeland in interprovinciaal, nationaal en Europees verband. Het programma omvat de onderwerpen 'Bestuurlijke aangelegenheden' en 'Europa' uit de geactualiseerde Statenagenda.

1. Wat willen we bereiken?

De maatschappelijke effecten waaraan de Provincie Zeeland positief wil bijdragen zijn:

1701: Een democratisch provinciaal bestuur dat effectief, efficiënt en transparant is.
1702: De Zeeuwse maatschappelijke opgaven worden behartigd door overheden met een eigen regionale/lokale identiteit, op de juiste schaal en met de juiste middelen.
1703: Een optimale algemene behartiging van de Zeeuwse belangen in interprovinciaal, nationaal en Europees verband.

2. Wat hebben we bereikt?

Effect	Doelstelling
Een democratisch provinciaal bestuur dat effectief, efficiënt en transparant is.	170101 Voor de Statenverkiezingen in 2007 dient de stijgende trend in de opkomstpercentages te worden doorgetrokken. 1999: 48,6% 2003: 51,1% 2007: 53,6% (minimaal). Stand van zaken: De doelstelling is gehaald. De opkomst in maart 2007 was hoger dan in 2003 (53% in 2007 ten opzichte van 51% in 2003). 170102 De betrokkenheid van de burgers bij de provinciale politiek dient vergroot te worden. Het percentage burgers dat niet weet wat er speelt moet worden teruggebracht naar 25% (uit een nulmeting uit 2001 blijkt dat dit toen nog 38% was). Stand van zaken: Door middel van onder andere de internetuitzendingen van de Statenvergaderingen wordt de politiek en de te maken keuzes onder de aandacht van de Zeeuwen gebracht. 170103 De strategische visie, statenagenda en collegeprogramma dienen actueel en met elkaar verbonden te zijn. Stand van zaken: De provincie Zeeland kent een Strategische visie provincie Zeeland 2001-2015 vastgesteld in oktober 2001. Deze visie is door de Provinciale staten in januari 2003 geupdatet. De staten hebben recent gekozen voor speerpunten die kunnen dienen voor het focussen van de aandacht. Het college kent inmiddels het programma Nieuwe Verbindingen.
De Zeeuwse maatschappelijke opgaven worden behartigd door overheden met een eigen regionale/lokale identiteit, op de juiste schaal en met de juiste middelen.	170201 Door het uitoefenen van wettelijk toezicht zorgdragen voor de continuering van een duurzaam financieel evenwicht in de meerjarenbegrotingen van de Zeeuwse gemeenten en waterschappen. Doelstelling: geen gemeenten onder preventief toezicht (In 2006 was er 1 gemeente). Stand van zaken: Geen van de Zeeuwse gemeenten staat momenteel onder preventief toezicht. 170203 Goed toegankelijke en kwalitatief goed beheerde papieren en digitale archieven van provincie, gemeenten, politieregio en gemeenschappelijke regelingen. Uit de tweejaarlijkse rapportage (2004/2005) over de inspecties blijkt dat alle instellingen voldoen aan de wettelijke vereisten. Stand van zaken: Inspecties lopen volgens planning. Het rapport 2006/2007 wordt begin 2008 door Gedeputeerde Staten vastgesteld. 170204 Verzakelijking van de relaties met de door de provincie Zeeland gesubsidieerde instellingen.

Effect	Doelstelling
	Stand van zaken: Inmiddels is extern juridisch advies ingewonnen. In het najaar heeft op basis daarvan bestuurlijk overleg plaatsgevonden met de gesubsidieerde instellingen om te komen tot afspraken rondom verdergaande verzakelijking. Inmiddels zijn daarom met een groot aantal gesubsidieerde instellingen prestatieafspraken gemaakt. Aan de gesubsidieerde instellingen is over 2007 een éénjarig budgetsubsidie verleend. Met name met betrekking tot de positie van Scoop is een andere (juridische) positionering noodzakelijk gebleken in verband met risico's rond aanbesteding. Een voorstel daartoe is in voorbereiding. 170205 De huidige combinatie van schaal en identiteit van de provincie, gemeenten en waterschappen behouden. Stand van zaken: In IPO verband en het contact met de Vereniging Zeeuwse Gemeenten dit standpunt onderlijnen waarbij benadrukt wordt dat de rol en functie van rurale provincies verschilt van die van provincies in stedelijke gebieden. Eind januari 2008 is het eindrapport vastgesteld door Gedeputeerde Staten.
Een optimale algemene behartiging van de Zeeuwse belangen in interprovinciaal, nationaal en Europees verband.	170301 Handhaving van het bestaande netwerk door vertegenwoordigd te zijn in de volgende gremia of organisaties: • Raad van Europa (CLRAE) • Comité van de Regio's • ZEBRALIM • Euregio Scheldemondraad • North Sea Commission • Huis in Brussel • Arnhemoverleg • WVEG-Igresoverleg • Internationale Commissie voor de Bescherming van de Schelde (ICBS); • Rijn Schelde Delta • Inter Provinciaal Overleg (IPO) Stand van zaken: De Commissaris van de Koningin, mevrouw K.M.H. Peijs, zal binnenkort als plaatsvervangend lid zitting nemen in het Comité van de Regio's en als bestuurslid in het IPO Europa platform en het INPA Huis in Brussel. De gedeputeerden Van Waveren en Wiersma nemen zitting in de North Sea Commission. Ambtelijk wordt daarom in ondersteunende zin speciale aandacht gegeven aan deze gremia. 170302 Het versterken van grensoverschrijdende samenwerking en het in de Euregio Scheldemond en de Alliantie Zuid-Nederland verwerven van een zo gunstig mogelijk uitgangspunt voor de Europese subsidieprogramma's 2007 – 2013. Stand van zaken: Zeeland zal deelnemen aan twee grensoverschrijdende Interreg A-programma's:

Effect	Doelstelling
	Grensregioprogramma Vlaanderen – Nederland Maritiem programma Engeland - Frankrijk - Vlaanderen - Nederland. Beide programma's zijn in een vergevorderd stadium van voorbereiding. In de loop van 2007 zullen ze worden aangeboden aan de Europese Commissie ter goedkeuring.

3. Wat heeft het gekost?

In het onderstaande overzicht staan de baten en lasten van het programma Bestuurlijke Organisatie

	(bedragen x €1000)			
	Rekening 2006	Begroting 2007 oorspronkelijk	Begroting 2007 na wijziging	Rekening 2007
lasten	13.632	9.679	11.680	10.251
baten	-366	-74	-809	-1.002
resultaat voor bestemming	13.266	9.604	10.871	9.249
toevoeging reserve	0	0	608	608
onttrekking reserve	0	0	-627	-627
resultaat na bestemming	13.266	9.604	10.852	9.230

Financiële analyse

- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde lasten bedraagt € 1,43 miljoen.
- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde baten bedraagt € 0,19 miljoen.
- De kredieten die in dit programma worden overgeboekt volgens de daarvoor geldende criteria betreffen:

	Lasten
- incidentele prioriteiten	25.000
- jaaroverschrijdende projecten	788.398
- overig	177.082
Totaal	990.480

Toelichting

Incidentele prioriteiten voor meerjarige projecten.

Het budget voor het instellen van het Scheldemondfonds is in 2007 niet besteed. De uitvoeringsregeling is pas onlangs in werking getreden. Derhalve wordt het budget voor 2007 ad € 25.000 overgeboekt naar het begrotingsjaar 2008.

Jaaroverschrijdend

Voor de cofinanciering van projecten en voor activiteiten van de Scheldemondraad is budget beschikbaar. De eindafrekening zal plaatsvinden in 2009. Het resterende budget 2007 € 61.241 wordt overgeboekt naar het begrotingsjaar 2008.

Voor de co-financiering van Interreg III-projecten is door derden budget beschikbaar gesteld. De afwikkeling van de projecten kan plaatsvinden tot en met het jaar 2008/2009. Er wordt € 727.157 overgeboekt.

Overig

Aangezien de werkzaamheden en procedures in verband met de waterschapsorganisatie meer tijd vergen, wordt voorgesteld om het resterende budget 2007 € 93.665 over te boeken naar 2008.

In de vergadering van de Provinciale Staten van 19 mei 2006 is het stuk "Bestemming overschot Rekenkamer" behandeld en vastgesteld. Het restant budget 2007 € 83.417 wordt overgeboekt naar 2008.

Naast het overboeken van kredieten blijft er een verschil aan de lastenkant over, deze is in ruime mate toe te schrijven aan de nog niet gerealiseerde afwikkeling van Europese projecten zoals genoemd

onder 'overboeken kredieten'.

De uitgaven ten behoeve van Provinciale Staten (presentiegelden en dergelijke) zijn € 0,15 miljoen lager als gevolg van de vermindering van het aantal statenleden. Voor twee grensoverschrijdende projecten (Grensregioprogramma Vlaanderen – Nederland en Maritiem programma Engeland – Frankrijk – Vlaanderen – Nederland) zijn de voorbereidingen in 2007 afgerond. In het voorjaar van 2008 kunnen de eerste projectvoorstellen voor de grensregio Vlaanderen Nederland worden ingediend. Door de vertraging zijn de lasten € 0,30 miljoen lager.

18 Openbare Orde en Veiligheid

Inleiding

Het verschaffen van veiligheid en het beheersen van de criminaliteit is een topprioriteit voor de provincie. Het gaat daarbij onder andere om de organisatie van de rampenbestrijding en het functioneren van de operationele diensten.

De overheid kan wetten en regels niet goed handhaven zonder betrokkenheid van burgers en bedrijven. Een veiliger samenleving is een gezamenlijke aangelegenheid voor bestuur (Rijk, provincie en gemeente), bedrijfsleven en burgers. Ieder vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid. Naleving kan worden bevorderd door zichtbaar toezicht. Handhaving is het uiterste middel. De komende jaren zal extra worden geïnvesteerd in toezicht.

Veiligheid staat boven aan de politieke agenda. Het gaat dan niet alleen om sociale veiligheid, maar ook om fysieke veiligheid. Veiligheid in cafés of theaters, op scholen en in feestzalen, maar ook de veiligheid in eigen huis of op straat. Na de vuurwerkramp in Enschede en de nieuwjaarsbrand in Volendam is nieuw beleid ontwikkeld om dergelijke rampen in de toekomst te voorkomen. Ministeries, provincies, gemeenten en brandweer werken hard om dit beleid uit te voeren, om Nederland veiliger te maken.

Veiligheid is de afgelopen jaren een steeds belangrijker maatschappelijk en politiek onderwerp geworden. Deze ontwikkeling houdt verband met een grotere bewustwording van de samenleving omtrent de veiligheidsaspecten, de toename van complexe industriële activiteiten en daaraan verbonden transportstromen, klimatologische ontwikkelingen en toename van infectieziekten onder mensen en dieren en de steeds snellere verspreiding daarvan.

1. Wat willen we bereiken?

De maatschappelijke effecten waaraan de Provincie Zeeland positief wil bijdragen zijn:

1801:

Crisisbeheersing bij rampen en zware ongevallen

1802:

De bevolking dient inzicht te hebben van de gevaarszetting van de omgeving. Hierdoor wordt men zich beter bewust van de risico's en kan men zich in het kader van de zelfredzaamheid ook beter voorbereiden op eventuele calamiteiten.

1803:

Versterking grensoverschrijdende samenwerking binnen netwerk.

2. Wat hebben we bereikt?

Effect	Doelstelling
Crisisbeheersing bij rampen en zware ongevallen	180101 Planvorming rampenbestrijding in Zeeland is actueel en voldoet tenminste aan de wettelijke eisen. Stand van zaken: Er zijn 5 plannen binnengekomen en getoetst: calamiteitenplan Rijkswaterstaat directie Zeeland Rampbestrijdingsplan kernenergiecentrale Borssele Rampbestrijdingsplan kernenergiecentrales Doel Rampbestrijdingsplan Schelde-Rijnverbinding Rampbestrijdingsplan Vopak Rampbestrijdingsplan Trein incident management Daarnaast zijn in de toetsing van afgelopen jaren diverse op- en aanmerkingen gemaakt. In de komende jaren wordt bekeken hoe de partners hieraan invulling geven. Daarnaast worden vanuit de provincie ook voorstellen gemaakt over de verbetering. Toetsing houdt immers niet alleen in dat achteraf zaken worden getraceerd, maar dat ook proactief over de voorbereiding wordt meegedacht. Rampbestrijdingsplannen gelden voor specifieke risico's. De kwaliteit van deze plannen wordt steeds beter. De verbeterpunten die in 2006 zijn opgenomen, zijn in de plannen van 2007 opgenomen. Hierdoor is de voorbereiding op de rampenbestrijding verbeterd. Tenslotte vindt via het kwaliteitsborgingsysteem auditing plaats. Naast rampbestrijdingsplannen zijn er ook gemeentelijke rampenplannen, dat zijn algemene plannen die voor een bepaald gebied, een gemeente, van toepassing zijn. In 2007 zijn er geen nieuwe rampenplannen ter toetsing aangeboden. De huidige rampenplannen zijn in 2005 vastgesteld en pas in 2009 moeten nieuwe rampenplannen worden aangeboden. In de tussentijd worden in deze plannen wel kleine wijzigingen doorgevoerd. Bovendien wordt voortdurend gekeken hoe de gemeentelijke rampenplannen op onderdelen verbeterd kunnen worden. De vigerende rampenplannen zijn voor 2007 actueel en voldoen aan de wettelijke eisen. 180102 Bestuur, staf en rampenploegen betrokken bij rampenbestrijding hebben voldoende oefening en opleiding. Stand van zaken: De eerste helft van 2007 hebben 1 bestuurlijke en 5 ambtelijke oefeningen plaatsgevonden. Op 2 juli heeft het College van Gedeputeerde Staten een training gehouden over rampenbestrijding. Op 27 september heeft het PCC (Provinciaal Coördinatiecentrum) deelgenomen aan een grensoverschrijdende oefening met België en Engeland, rondom de uitbraak van een besmettelijke ziekte. Eén van de doelen van deze oefening was het testen van de informatie-uitwisseling. Op 12 november heeft een bestuurlijke oefening plaatsgevonden rondom een nautisch incident op de Westerschelde met consequenties voor het Zwin. Op 27 en 28 november heeft de provincie, net als vele andere organisaties in Zeeland, deelgenomen aan het Evacuatiepracticum Olympic Offspring.

De bevolking dient inzicht te hebben van de gevaarszetting van de omgeving. Hierdoor wordt men zich beter bewust van de risico's en kan men zich in het kader van de zelfredzaamheid ook beter voorbereiden op eventuele calamiteiten.	180201 Het beschikken over een volledige en actuele inventarisatie van veiligheidsrisico's in Zeeland. Stand van zaken: Het project 3e fase Risicokaart Zeeland bestaat uit 3 sporen: • completeren van de burgerkaart • doorontwikkelen van de professionele kaart • realiseren beheer Risicokaart Met betrekking tot spoor 1 geldt dat er een aantal acties is ingezet om er voor te zorgen dat alle gegevens die op de burgerkaart horen te staan, er ook op komen. Dit hangt ook erg samen met het beheer van de risicokaart. Vanaf 30 maart 2008 zijn gemeenten wettelijk verplicht om deze gegevens aan te leveren. In het kader van spoor 2 is in mei een bijeenkomst georganiseerd voor de (potentiële) gebruikers van de professionele Risicokaart. Omdat deze bijeenkomst nog te weinig opleverde zijn daarna gesprekken geweest met verschillende gebruikersgroepen, waarbij de informatievraag en het informatieaanbod is besproken. De resultaten zijn nog niet gerapporteerd, maar inmiddels is al extra informatie aan de risicokaart toegevoegd (quick-wins). Voor andere informatie moet nog onderzocht worden of het publicatietechnisch en beheersmatig mogelijk is. In het kader van spoor 3 is inmiddels een concept beheerplan opgesteld, waarin verschillende maatregelen voor het beheer van de risicokaart zijn beschreven. Een deel van het plan is inmiddels geïmplementeerd. De afgelopen periode zijn in het kader van het project 3e fase Risicokaart Zeeland acties uitgevoerd om te zorgen voor een actuele en volledig gevulde Risicokaart. De afronding van het project is eind maart 2008 voorzien.
Versterking grensoverschrijdende samenwerking binnen netwerk	180301 De samenwerking met de provincies Antwerpen, Oost- en West-Vlaanderen wordt verstevigd door het organiseren van gezamenlijke overleggen. Stand van zaken: De samenwerking met de drie Belgische aangrenzende provincies wordt met name geïntensiveerd door de projecten inzake de Westerschelde, de grensoverschrijdende evacuatie en de drugsproblematiek rond Terneuzen. Momenteel worden voor een aantal concrete zaken projectvoorstellen uitgewerkt. In de loop van 2008 zullen de besturen van de beoogd samenwerkende overheden in deze projecten worden geadviseerd te besluiten.

3. Wat heeft het gekost?

In het onderstaande overzicht staan de baten en lasten van het programma Openbare Orde en Veiligheid

	(bedragen x €1000)			
	Rekening 2006	Begroting 2007 oorspronkelijk	Begroting 2007 na wijziging	Rekening 2007
lasten	3.309	2.125	2.294	2.440
baten	-1.537	-52	-77	-818
resultaat voor bestemming	1.772	2.073	2.216	1.622
toevoeging reserve	0	0	263	263
onttrekking reserve	0	0	-330	-330
resultaat na bestemming	1.772	2.073	2.150	1.556

Financiële analyse

- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde lasten bedraagt € 0,15 miljoen.
- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde baten bedraagt € 0,74 miljoen.
- De kredieten die in dit programma worden overgeboekt volgens de daarvoor geldende criteria betreffen:

Lasten

- incidentele prioriteiten 113.167

Toelichting

Incidentele prioriteiten voor meerjarige projecten

Het budget van ICT rampenbestrijding is onder andere bestemd voor het realiseren van een glasvezelkabel tussen een aantal crisiscentra (waaronder het Provinciale Coördinatiecentrum). Het offertetraject is in de zomer van 2007 gestart. De afwikkeling, aanvullende vragen en reacties hebben veel tijd gevegd. De gunning van het werk is nu gepland in februari 2008. Het benodigde krediet was in 2007 gereserveerd, hierdoor wordt er een bedrag ad. € 113.167 overgeboekt.

Naast het overboeken van kredieten blijven er nog enkele redenen over voor de verschillen tussen baten- en lastenzijde. Met betrekking tot het bevorderen van externe kwaliteitsbewaking en monitoring zou er in 2007 50% van alle Zeeuwse bestuurlijke crisiscentra worden geaudit, wat is gewaarborgd. Daarnaast heeft de provincie bij vrijwel alle gemeentelijke multidisciplinaire oefeningen als waarnemer in het beleidsteam zitting genomen. Onlangs is de personele capaciteit op het gebied van kwaliteitsborging verminderd, desondanks zijn er meerkosten gemaakt van € 0,43 miljoen. De actuele planvorming bij rampenbestrijding is actueel en voldoet tenminste aan de wettelijke eisen. Pas in 2009 moeten er nieuwe rampenplannen worden aangeboden, de huidige plannen hebben kleine wijzigingen gekregen. De kosten hiervan zijn beduidend lager dan geraamd: € 0,34 miljoen. De extra baten zijn conform de extra lasten, verder zijn er meer inkomsten voor het project spoor boven de Westerschelde doordat er gelden van de Belgische overheid zijn gekomen (€ 0,14 miljoen). Daarnaast zijn er extra inkomsten voor het veiligheidsplan havens ter dekking van bijeenkomsten met de provinciale veiligheidsceel van Oost- en West-Vlaanderen.

Algemene Dekkingsmiddelen en onvoorzien

Algemene Dekkingsmiddelen

Algemene Dekkingsmiddelen	2006 (Realisatie)	2007 (Begroot)	2007 (Gewijzigd)	2007 (Realisatie)
opcenten mrb	26.657.011	26.600.000	28.000.000	28.044.399
provinciefonds	66.631.691	69.171.000	69.453.000	69.272.669
dividend	24.995.729	21.617.000	33.967.853	33.902.361
saldo van de financieringsfunctie	5.539.083	3.592.101	7.571.600	7.561.600
Overige dekkingsmiddelen	4.811.424	4.471.103	3.793.571	3.759.932
onvoorzien incl stelposten	399.524	-2.537.288	-858.228	2.646.819
Algemene Dekkingsmiddelen	129.034.463	122.913.917	141.927.796	145.187.778

Toelichting:

De opcenten zijn € 0,04 hoger als geraamd in verband met een afrekening van oninbare vorderingen. Dit viel positief uit voor onze provincie.

De uitkering van het provinciefonds was € 0,18 miljoen lager als geraamd. De maartcirculaire gaf aan dat de bevoorschotting te hoog is geweest, dit is gecorrigeerd.

Er is een fractie minder dividend ontvangen als in de ramingen vanuit was gegaan (€ 0,06 miljoen).

Onder het saldo van de financieringsfunctie zijn de rentebaten opgenomen.

De overige dekkingsmiddelen bestaan uit de rente die is toegekend aan de investeringen.

Onder onvoorzien en stelposten zijn de bedragen opgenomen voor verschillen op kostenplaatsen en diverse overige opbrengsten. Tevens wordt hier de afroaming zichtbaar van de voorziening bodemsanering ad € 1,16 miljoen

Verloop overzicht onvoorzien

	bedrag	totaal	Omschrijving	begrotings wijziging nummer
Beginstand onvoorzien	155.000			
	-6.909		Restant budget ruimte na najaarsoverleg	2007001
	-30.000		Voortzetting Palazzoli-huizen	2007001
	50.000		Restant reservering Stichting Muziekpodium Zeeland	2007003
	-106.902		Corr. Budgetruimte nr onvoorzien	2007003
	150.853		Extra uitkering Nederlandse Waterschapsbank	2007006
	-55.357		Nieuwe verbindingen/ambitiekaart	2007006
	-35.000		Opening Zeeuws Museum	2007006
	-14.000		Correctie Dienstauto's	2007006
	42.100		Digitalisering	2007006
	117.205		Voorziening WOV aan de stand van de Burap	2007006
	-10.500		Provinciale onderzoeksagenda Archeologie Zeeland	2007007
	-20.000		Ophogen budget verzekeringen	2007007
	-24.879		Decentral arbeidsvoorwaarde gelieerde instellingen	2007007
	-3.526		Huur en exploitatie de Burg	2007007
	-208.085		leegboeken saldo budgettaire ruimte	2007008
Saldo niet besteed onvoorzien	<u>0</u>	<u>0</u>		
Onvoorzien per programma 's	95.000			
	-1.000		Subsidie Veteranendag	awn
	-2.500		Subsidie Stichting Steun Bevrijders Walcheren	awn
	-1.500		Energie Budget	awn
	-5.000		Onderzoeksagenda Archeologie	2007007
	-5.000		Topsportevenementen	2007007
Onvoorzien per programma	<u>80.000</u>			
Saldo niet besteed onvoorzien	<u>80.000</u>			

Oude beleidsvoornemens

Oude beleidsvoornemens

Hierbij wordt u gerapporteerd op de beleidsvoornemens uit oude jaren die nog niet zijn afgedaan in de bestuursrapportage van september 2007.

Beleidsvoornemen 08010105

SCHOUWEN-DUIVELAND	
2 ^e fase recreatieverdeelweg	De grondverwerving is gaande. De bereidheid van de grondeigenaren is afhankelijk van de bereidheid van de overheid om alternatieve gebruiksmogelijkheden voor de resterende gronden mogelijk te maken (recreatief gebruik). Onteigening wordt voorbereid. Afhankelijk van de resultaten van de grondverwerving wordt de planologische inpassing opgestart. De uitvoering wordt hierdoor vertraagd en kan op z'n vroegst in 2009 starten.
3 ^e fase recreatieverdeelweg	Gedeputeerde Staten hebben in januari 2008 het tracé vastgesteld. Het project wordt verder uitgewerkt en de planologische procedure wordt opgestart. De planning gaat uit van aanleg 2010/2011.
N654, reconstructie Noordgouwe-Zonnemaire	De planologische inpassing is afgerond. De gemeente heeft vrijstelling verleend op grond van art. 19 WRO. De grondverwerving loopt. Het budget staat in het MIZ gepland in 2009, maar als de grondverwerving voorspoedig verloopt, kan het werk wellicht reeds in 2008 starten.
Tweede brug Bruinisse	Bevindt zich in het stadium van financiële afronding.
THOLEN – ST. PHILIPSLAND	
N286 aansluiting Langeweg, Scherpenisse	De aansluiting van de Langeweg op de N286 te Scherpenisse is in 2007 aangepast.
N286, fietspad Eeweg	De ontbrekende schakel in de fietsverbinding tussen het fietspad langs de N286 en de aansluiting van de Luchtenburgseweg op de Eeweg nabij Tholen is in 2007 aangelegd.
N286, Tholen-Poortvliet	Er zijn twee varianten uitgewerkt die nog intern moeten worden besproken. Daarbij zal ook de discussie over het landbouwverkeer op de rondweg Poortvliet en op de hoofdrijbaan op de Nieuwe Postweg tussen de aansluiting Oesterdam en de Thoolse brug en de nog eventueel op te stellen verkeersvisie Tholen worden betrokken. De uitvoering staat gepland in 2010.
N656, fietspad Oud Vossemeer-Broekseweg	Het plan is met de betrokken overheden besproken en vastgesteld. De planologische inpassing is gestart. Zodra dit rond is kan vervolgens de benodigde grond worden verworven. De uitvoering staat gepland in 2009/2010.
N257, T-aansluitingen Philipsdam	Beide T-aansluitingen zullen in 2008 worden omgebouwd tot een rotonde.
NOORD-BEVELAND	
N256, verkeersregelininstallatie kruispunt Noordlangeweg, Colijnsplaat	Het werk is aanbesteed en de uitvoering vindt plaats in de eerste helft van 2008
N255, rotonde Banjaard	Dit betreft een financiële bijdrage aan dit Rijksproject. De rotonde is in 2007 in gebruik genomen.
ZUID BEVELAND	
Ontsluiting glastuinbouwcomplex eerste Bathpolder	Omdat de grond via onteigening moet worden verworven, is de uitvoering van de werkzaamheden verschoven naar 2010.
N254, spoorwegviaduct 's Heer Arendskerke	Het viaduct is 20 december 2006 in gebruik genomen. De asfaltdeklagen op de aansluitende wegvakken en de markeringen zijn in mei 2007 aangebracht, waarmee de werkzaamheden ten behoeve van het wegverkeer zijn afgerond. Onder het viaduct zijn daarna nog een aantal werkzaamheden uitgevoerd. Het werk is eind 2007 afgerond.
N664, downgraden A58- 's Heer Arendskerke-'Goes	De vrije rechtsafer op het kruispunt Deltaweg vanaf de A256 richting Goes en de wegversmalling op het afrijvak vanaf Tiendenplein te Goes richting verkeersregelininstallatie (VRI) Deltaweg is definitief gemaakt. Op het dubbelbaans

	gedeelte tussen de A58 en Eindewege is een verkeersremmer aangebracht. Daarnaast is de weg over de volle lengte voorzien van de essentiële herkenbaarheidkenmerken en zijn de verkeerslichten aangepast. Vervolgens is een onderzoek uitgevoerd naar de effecten van deze maatregelen op het doorgaand vrachtverkeer. De resultaten daarvan zijn nog niet bekend.
N665, herinrichting traverse Nisse, fietspad Nisse-N666 en verbetering aansluiting N665-N666.	Het schetsplan is door de provincie vastgesteld. De gemeente Borsele heeft op 9 februari 2007 op grond van artikel 19 lid 2 Wet Ruimtelijke Ordening vrijstelling van het bestemmingsplan verleend, waarmee de aanleg planologisch mogelijk is gemaakt. Tegen dit besluit zijn twee bezwaarschriften ingediend, die op grond van het advies van de commissie bezwaarschriften Borsele op 25 mei 2007 ongegrond zijn verklaard. Belanghebbenden zijn hier tegen in beroep gegaan bij de Rechtbank te Middelburg, sector Bestuursrecht. De verdere voortgang van het project is afhankelijk van het tijdstip van behandeling en uitspraak van de rechtbank. Dit is toe nu toe niet gebeurd en hiervoor is ook geen termijn gesteld. De planning gaat uit van aanleg in 2009.
N673, kruispunt Nishoek	Het werk is eind augustus 2007 aanbesteed en vervolgens in uitvoering genomen. Het grondwerk is uitgevoerd. Na de noodzakelijke zettingsperiode zal verder gegaan worden met de aanleg. Het werk zal volgens planning medio 2008 gereed zijn.
N667, fietsvoorziening 's Heerenhoek-kruispunt Stoofweg	De verbetering van de fietsvoorziening wordt meegenomen in de studie naar de verdubbeling van de Sloeweg. Vooruitlopend daarop zijn omwille van de verkeersveiligheid van de fietsers in 2007 rode fietsstroken aangebracht.
N669, kruispunt Kloetingseweg	In het kader van de Brede Verkeersvisie Zuid-Beveland en de mogelijke ontsluiting van Goes-Zuid op de A58 is gekozen voor de aanleg van een rotonde. De planologische inpassing wordt meegenomen in de herziening bestemmingsplan buitengebied van de gemeente Borsele. Aangezien de exacte ligging van de aan te leggen rotonde nog niet duidelijk is en binnenkort de Nansenbaan ter ontsluiting van Goes –Zuid wordt geopend, wordt bezien of minder ingrijpende maatregelen mogelijk zijn om de verkeersveiligheid ter plaatse te verbeteren. De uitvoering staat gepland in 2008.
N62, Sloeweg	De MER is gereed, het advies van de commissie m.e.r. is binnen. Het vast te stellen besluit wordt voorbereid. Bij een convergent besluitvormingsproces kan dat resulteren in een vaststelling van het MER en het tracé in juni/juli 2008. Separaat is een brede toekomstvisie opgesteld voor de verkeersafwikkeling van alle modaliteiten binnen het gebied tussen het Kanaal door Zuid-Beveland en het Kanaal door Walcheren. De resultaten van deze studie worden met betrokken gemeenten en wegbeheerders overlegd. De visie is onderdeel van de MER-studie. In een nadere uitwerking van deze visie onderzoekt DHV de mogelijkheden voor het verbeteren van de ontsluiting van de kernen Heinkenszand, Goes en Kapelle in samenhang met de alternatieven uit de MER Sloeweg. Gepland is het resultaat van dit onderzoek bij de inspraak en de besluitvorming van het MER te betrekken.
WALCHEREN	
Rondweg Serooskerke Noord	Op 24 april 2007 heeft het college van GS het bestemmingsplan Rijksweg N57 en rondweg Serooskerke Noord goedgekeurd, met uitzondering van de hoogte van de grondwal tussen de N57 en de begraafplaats Serooskerke. Momenteel loopt bij de Raad van State de bezwarenprocedure tegen het goedkeuringsbesluit. Het definitief ontwerp is gereed. De uitvoering is onzeker door het besluit van de minister om het gedeelte van de N57 in de gemeente Veere niet aan te leggen.
N287, downgraden traverse Serooskerke	Het downgraden van de traverse Serooskerke maakt onderdeel uit van de Belvédère aanvraag. Er zijn nog geen activiteiten opgestart. Werkzaamheden worden uitgevoerd nadat de rondweg Serooskerke in gebruik is genomen.
N288, herinrichting Middelburg-Koudekerke	Als gevolg van de inspraak is een 60 km/u variant onderzocht. Gedeputeerde Staten hebben besloten deze variant uit te voeren. Mits goedkeuring van dit besluit door Provinciale Staten word het werk in 2008 uitgevoerd.
Voetgangersbrug Schroefbrug, Middelburg	Het werk is aanbesteed en inmiddels gegund. De brug zal uiterlijk december 2008 worden opgeleverd.

ZEEUWSCH- VLAANDEREN	
N252, fietspad H.H. Dowweg	In verband met werkzaamheden door DOW aan toegangspoort I is de aanleg van het fietspad verschoven naar 2008. De aanbesteding vindt in het vroege voorjaar 2008 plaats waarna zo spoedig mogelijk met de uitvoering wordt begonnen.
N252, aansluiting sluiscomplex/ Hoekseweg	De tijdelijke verkeersgeleiding is medio 2007 definitief gemaakt.
Duurzaam veilig west Zeeuwsch-Vl.	Per 1-1-2007 is de looptijd van de overeenkomst voor het uitvoeren van het project Duurzaam Veilig West Zeeuwsch-Vlaanderen geëindigd. Niet alle voorgenomen projectonderdelen waren toen zijn gerealiseerd. Met alle partners zijn afspraken worden gemaakt hoe e.e.a. af te ronden. Deze afspraken zijn eind 2006 in een bestuurlijke wijzigingsovereenkomst vastgelegd. In 2007 zijn de provinciale deelprojecten N675, het gedeelte Boerenhol-Groede en N251, Aardenburg-Eede afgerond. Resteert nog de aanleg van de N251 rondweg Aardenburg incl. afronden natuurcompensatie. Het bestemmingsplan hiervoor is eind augustus 2007 door de gemeenteraad van Sluis vastgesteld en ligt nu ter goedkeuring bij GS. Gewacht wordt op de nieuwe ontheffing van de Flora- en faunawet. Er is bezwaar ingediend tegen de vaststelling door de gemeenteraad. Uitgaande van een uiteindelijke procesgang naar de Raad van State (ook voor de grondaankoop) vindt de uitvoering op z'n vroegst plaats in 2009/2010.
Ruit om Axel, N258 Absdale-Hulst	Gekozen is voor het tracé direct naast de hoofdrijbaan. Daarvoor moeten twee huizen gesloopt worden. De huiseigenaren gaan akkoord met verkoop van hun woning, mits de gemeente medewerking verleend voor herbouw op de door hen gewenste locatie. De bestemmingsplanprocedure wordt begin 2008 opgestart nu het noodzakelijke archeologisch – en milieuonderzoek is afgerond. Uitvoering staat gepland in 2009.
N687, fietsvoorziening Koewacht-Bontekoe	Besloten is om alleen over het gedeelte Koewacht – Nieuwe Molen een vrijliggend fietspad aan te leggen. Op het gedeelte Nieuwe Molen –Bontekoe zal op de bestaande rijbaan de verkeersveiligheid voor de fietsers worden verbeterd en het kruispunt Bontekoe wordt omgevormd tot een plateau. De uitvoering staat, gezien de doorlooptijd van de planologische procedure, gepland in 2009. De mogelijkheid wordt nagegaan om het gedeelte Nieuwe Molen-Bontekoe in 2008 uit te voeren aangezien dit past binnen het huidige bestemmingsplan.
N62, Tractaatweg	De verkeersprognoses zijn opgesteld en de verkennende studie is afgerond. Daarin wordt de bestaande situatie beschreven en aandacht geschonken aan de toekomstige functie van de weg en de gewenste aanpassingen aan de huidige weg. Momenteel vindt afstemming plaats met de ontwikkelingen in de omgeving van de Tractaatweg, Bedrijventerrein Koegorspolder en Glastuinbouw op de Axelsche Vlake. Gemeente Terneuzen is akkoord met een projectmer-procedure voor de Tractaatweg. De globale eerste alternatieven zijn ontworpen, verkeersonderzoek naar het aantal en de plaats van de aansluitingen wordt geïnitieerd, de projectgroep wordt gestart. Het uitvoeren van de MER-studie is uitbesteed. De startnotitie is gereed. De publicatie en inspraak is gepland eind april/mei 2008. De uitvoering van het werk staat gepland in 2011-2013
N252, rotonde Sluiskil noord	De rotonde is eind 2007 in gebruik genomen.
N682, kruispunt Altenastraat, Hoek	De rotonde is eind 2007 in gebruik genomen.

Beleidsvoornemen 08020109

In 2006 is het openbaar vervoer in Zeeuws-Vlaanderen en Noord-Zeeland openbaar aanbesteed en zijn voor de reeds eerder aanbesteede concessie Midden-Zeeland nieuwe afspraken met de vervoerder gemaakt. Daarmee is met ingang van 2007 overal in Zeeland de basismobiliteit ingevoerd (busvervoer in elke woonkern). Gelijktijdig is het collectief vraagafhankelijk vervoer (beltaxi) beëindigd.

De OV-te-waterconcessie Fast Ferry Vlissingen-Breskens loopt ongewijzigd door.

De nota bedrijfszekerheid Fast Ferry, zoals aangekondigd, is uitgesteld om eerst een onderzoek uit te voeren naar de in het verleden gemaakte keuzes en de overwegingen daarbij. Een audit team, samengesteld uit enkele provincie medewerkers is hieraan in oktober begonnen. In de tussentijd stonden de ontwikkelingen rondom de fast ferry niet stil. In januari kreeg de Prins Willem Alexander te kampen met een defecte hoofd dieselmotor. Een soortgelijke schade was een jaar eerder opgetreden op de Prinses Maxima. Om de oorzaak en de gevolgen nader te kunnen onderzoeken was het nodig om in het laatste weekend in maart ook het andere schip anderhalve dag uit de vaart te nemen. Daarbij zijn enkele aanpassingen uitgevoerd die de bedrijfszekerheid op dit punt verhogen. Toen de Prins Willem Alexander in april weer in de vaart kwam, werd een vreemd geluid gehoord aan één van de elektrische voortstuwingsmotoren (EPM). Dat geluid bleek de voorbode van een defect waardoor het schip medio september buiten dienst moest worden gesteld en vervroegd in onderhoudsbeurt werd genomen. Omdat de situatie met betrekking tot de EPM aan het begin van de zomer al onzeker was, is gedurende de twee drukste zomermaanden (juli en augustus) een reserveschip stand by gehouden. Dat schip, de Maarten Tromp, hoefde niet te worden ingezet. Ondertussen werd door GS het besluit genomen tot aankoop van een ruil dieselmotor, met het oog op de 2 geplande revisiebeurten in 2008. Inmiddels was nl. duidelijk dat de doorlooptijd voor een dieselrevisie circa 8 weken bedraagt. Zonder ruilmotor zou het schip dan ook zolang niet inzetbaar zijn. Ook is een besluit genomen tot aanschaf van een nieuw evacuatiesysteem. Het systeem waarmee de schepen zijn afgeleverd voldeed niet volledig. Gevolg was dat de bemanningssterkte zolang dit systeem aan boord is, met 1 man moet worden uitgebreid. Dat vergt extra kosten, die voor rekening van de provincie komen, immers de schepen zijn met deze uitrusting door de provincie aan de operator Veolia geleverd. Om op termijn deze kosten te kunnen besparen is een nieuw evacuatiesysteem opgedragen. De configuratie van dit systeem is anders en het systeem is eenvoudiger in bediening. Daardoor is de uit veiligheidsoverwegingen toegevoegde 5^e man niet meer nodig. De reparatie van de EPM van de Prins Willem Alexander is een langdurige kwestie geworden. Onderzoek naar de schadeoorzaak, ontwikkelen van een reparatiemethode, levertijden van materialen en de reparatie zelf, alles kostte veel tijd. Ondertussen is ook besloten tot uitbouw en inspectie van de andere EPM in dit schip. Dat om zekerheid te hebben of het eventueel ging om een repeterend fenomeen. Dat is niet aangetoond.

Op 21 december ontstond een hoogst ongelukkige situatie. Het enige schip wat in de vaart was, de Prinses Maxima, voer in dichte mist aan de grond in de veerhaven te Breskens. Reparatie van de schade moest in een droogdok gebeuren. De beschikbaarheid van een droogdok bleek de moeilijke factor. Daarbij komt nog dat gebruik van een drijvend dok, mits groot genoeg, niet aan de orde is, wegens de te grote risico's voor het kwetsbare onderwaterschip. Uiteindelijk moest tot 8 januari 2008 worden gewacht vooraleer er plaats was in het droogdok. De langdurige stremming heeft vele reacties losgemaakt. Tijdens de stremming is alternatief (bus) vervoer ingezet.

De operator, Veolia Transport Fast Ferries, heeft in de loop van het najaar gevraagd om verlenging van de concessie. De maximale duur van een OV concessie is momenteel 8 jaar, dus een verlenging met 2 jaar is mogelijk. GS nam eind december 2007. een voorgenomen besluit tot verlenging met 2 jaar, mits belanghebbenden zich niet tegen een dergelijke verlenging zullen verzetten.

Beleidsvoornemen 08060102

Walcheren

De planvorming voor de herinrichting N660 Middelburg - Koudekerke is inmiddels voor uitvoering dit jaar gereed. De herinrichting van de N660 weg wordt niet uitgevoerd zoals dat in de regiovisie Walcheren 2000+ was beoogd door een herziening van de uitgangspunten Op Tholen is in 2007 gesproken over de nieuwbouw van de brandweerkazerne met een aansluiting op de N286. Vanuit de provincie zijn er randvoorwaarden meegegeven en in 2008 wordt er verder over gesproken.

Zuid Beveland

Voor de gebiedsgerichte aanpak Zuid-Beveland (Masterplan 'Op weg naar een verkeersveiliger Zuid-Beveland') is in 2007 aan een aantal zaken gewerkt:

Zachte knip N664 (nieuwe naam voor N254)

In het kader van de verdubbeling van de Sloeweg is gekeken naar een definitieve oplossing voor het voorkomen van ongewenst doorgaand verkeer op de N664 bij 's-Heer Arendskerke. Zie daarvoor de MER-Sloeweg die in 2007 in de inspraak is gebracht. Als voorlopige oplossing is in 2007 is een vrije

'rechtsaffer' op het kruispunt Deltaweg N664–N256 bij Goes gemaakt en daarnaast een snelheidsremmer bij 's-Heer Arendskerke. Eind 2007 is een kentekenonderzoek gehouden met het doel te bepalen wat de effecten zijn van deze maatregelen. Op basis van de uitslag van het kentekenonderzoek wordt in 2008 wel of niet een haalbaarheidsstudie naar de (on)mogelijkheden voor de invoering van een gesloten verklaring voor vrachtverkeer met automatische verkeershandhaving uitgevoerd.

Brede Verkeersvisie Zuid-Beveland, de uitwerking ervan en actualisatie Masterplan
In 2007 is de Brede Verkeersvisie als bijlage bij de MER-Sloeweg gevoegd en heeft in het inspraakproces van de MER-Sloeweg meegelopen.

Ontsluiting Goes

Op basis van eerdere onderzoeken en de MER-Sloeweg is in 2007 een nadere studie uitgevoerd naar een betere ontsluiting van Goes-Zuid waarbij een relatie is gelegd met de MER-Sloeweg. Rijk en provincie samen hebben dit project getrokken. Het onderzoek is februari 2008 gereed. Het is een nadere uitwerking van de Brede Verkeersvisie Zuid-Beveland en van de Netwerkanalyse.

Problematiek landbouwverkeer door kernen

De ROVZ-werkgroep landbouwverkeer heeft in 2007 een afwegingskader gemaakt en voorstellen ontwikkeld voor een drietal pilots in Poortvliet, Tholen en 's-Gravenpolder. Naast Borsele zijn ook de gemeente Tholen, waterschap, ZLTO en provincie actief in de werkgroep.

Schouwen Duiveland

Op Schouwen is gewerkt aan de grondverwerving die nodig is om de Recreatieverdeelweg 2e fase te kunnen realiseren. Daarnaast is het tracé van de 3e fase voorbereid en op 15 januari 2008 vastgesteld. In de gebiedsgewijze aanpak is in 2007 gewerkt aan maatregelen voor het onderliggende wegennet van de 2e fase.

Daarnaast is door RWS, in samenspraak met de andere wegbeheerders een reconstructieplan voor de Kraaijensteinweg opgesteld.

In de loop van 2007 is groenlicht gegeven vanuit het ministerie om een verkenning op te starten voor de N57/N59. Dit zal in 2008 gaan gebeuren door RWS.

Beleidsvoornemen 09010112

Het jaar 2007 is een jaar van verandering geworden. Het aantal dodelijke verkeersslachtoffers is het laagste sinds 1952 en dat is een betere ontwikkeling dan 2006 ons liet zien met 39 verkeersdoden. Het ROVZ kreeg een nieuwe voorzitter, mevrouw K.M.H. Peijs. Zij heeft de nieuwe ambitie uitgesproken om op termijn (5 tot 10 jaar) de veiligste provincie van Nederland te willen worden. Bij deze ambitie hoort ook een andere visie. Niet een reductie van aantallen slachtoffers is het hoogste doel. Want hoe kunnen we in 2010 tevreden zijn als er nog steeds 321 ernstige slachtoffers in het verkeer vallen, maar we wel onze doelstelling hebben bereikt? Daarom omarmen we Vision Zero (nog te vertalen in een pakkende Nederlandse term): het voorkomen van alle VERMIJDBARE ongevallen. Zo denken we de ambitie van onze voorzitter waar te maken en sluiten we aan op de strategie 2010 - 2020 van de minister.

17 december 2007 was een gedenkwaardige dag. Het ROVZ bestond toen exact 20 jaar. Kort hebben we stilgestaan hier bij stilgestaan in een geanimeerde interne bijeenkomst.

Het ROVZ werkt tegenwoordig als projectorganisatie. Voorheen waren er werkgroepen rond de thema's Duurzaam Veilig Verkeer (DVV), Permanente Verkeerseducatie, Communicatie & Voorlichting en Verkeershandhaving. Dit jaar zijn er projectgroepen geformeerd rond de gekozen speerpunten.

In 2007 waren dat ernstige verkeersslachtoffers, bestelverkeer, fietsers, (land)bouw gerelateerd verkeer en scootmobiel en een aantal activiteiten die niet onder een speerpunt te vangen zijn.

Ernstige Verkeersslachtoffers

De stijging van het aantal dodelijke verkeersslachtoffers in 2006 (39) leidde tot het verzoek van de staten om een onderzoek in te stellen naar de oorzaken. Een uitgebreide analyse van alle ernstige verkeersongevallen in 2006 heeft geen duidelijke oorzaken opgeleverd en geen aanwijzingen dat aanvullende maatregelen wenselijk dan wel noodzakelijk zijn. Volgend op dit onderzoek is eind 2007 de voorbereiding gestart voor een onderzoek naar de oorzaken van enkelvoudige ongevallen. Dit is een veel voorkomend type ongeval in Zeeland (circa 30% van het totaal).

Voor beide onderzoeken zijn betrouwbare ongevalgegevens van wezenlijk belang. Het ROVZ, politie en OM hebben in dit kader een convenant ondertekend voor de aanlevering van data en gegevens van procesverbalen. Gekoppeld hieraan is een interne gedragscode ontwikkeld met betrekking tot het gebruik van deze privacygevoelige gegevens. De SWOV voert het onderzoek uit. Samengewerkt wordt met het Ministerie van Verkeer en Waterstaat. De eerste resultaten worden in de loop van 2009 verwacht.

Bestelverkeer

Steeds vaker zijn bestel- en vrachtwagens betrokken bij ongevallen met ernstig letsel. De verwachting is dat dit in de toekomst zal toenemen. In de Nota Mobiliteit is rond dit thema ook een 'essentieel onderdeel van beleid' geformuleerd. Dit betekent dat alle provincies en regio's dit thema in het regionale verkeer- en vervoerbeleid moeten opnemen.

In het beleidsplan Verkeersveiligheid Zeeland 2005-2010 wordt vooral ingezet op een 'safety culture' bij bedrijven. Het bedrijfsleven moet het eigen personeel gaan stimuleren een gedragscode ten aanzien van verkeersveiligheid te gebruiken. In 2007 was de doelstelling om de aanpak uit te breiden met tien bedrijven en één bedrijventerrein. Dit zou in samenwerking met het Ministerie van V&W opgepakt worden. Echter het Ministerie stelde andere prioriteiten. Dit heeft geresulteerd in een vertraging van enkele maanden. In november is besloten om zonder het ministerie de aanpak voort te zetten.

Fietsers en veiligheid

Ongeveer 18% van alle verkeersslachtoffers zijn fietsers. Vooral jeugdige fietsers (4 tot 15 jaar) en oudere fietsers (65+) zijn kwetsbaar. Om de veiligheid van deze doelgroepen te verhogen werkt het ROVZ nauw samen met het Zeeuws Coördinatiepunt Fiets (ZCF). Beoogd wordt om zowel het fietsgebruik als de verkeersveiligheid onder deze doelgroepen te vergroten. In mei is de eerste Zeeuwse fietsdag voor ouderen georganiseerd. Samen met het COS, Zeeuwse Sportraad, het NBTC, de Nederlandse Toer Fiets Unie en VVN Zonder al te veel publiciteit bleken toch ruim 800 fietsers deelgenomen te hebben. In het najaar is de fietsverlichtingscampagne gevoerd. Mensen met fietsverlichting aan werden verspreid over heel Zeeland door overvalteams (promotieteams) aangehouden en beloond met een kanskaart. Mensen zonder licht konden via fietsenmakers ook meedoen als ze hun licht lieten maken. Hiermee maakten ze kans op een reis naar de lichtstad Parijs.

Landbouw- en bouwgerelateerd verkeer

De Provinciale projectgroep heeft in juni tijdens de Zeeuwse ploegwedstrijden de actie 'Een boer mag gezien worden' gevoerd ter promotie van het belang van een goede verlichting en reflectiemateriaal voor landbouwvoertuigen en aanhangers.

De in 2006 gestarte pilot op Tholen is in de eerste helft van 2007 gecontinueerd. De gemeente Borsele is bij de werkgroep pilot Tholen aangesloten. De pilot heeft een bestuurlijk gedragen afwegingskader opgeleverd voor de manier waarop landbouwverkeer zowel binnen als buiten de bebouwde kom op een veilige en verantwoorde manier afgewikkeld kan worden. Op verschillende wegen worden in 2008 proeven uitgevoerd. Verder is het onderzoek naar de barrièrewerking van de N61 voor landbouwers en fietsers is afgerond.

Scootmobiel

De toenemende vergrijzing heeft tot gevolg dat het aantal scootmobielen flink zal toenemen. Door de kwetsbaarheid van deze groep zal naar verwachting het aantal ongevallen toenemen, tenzij er maatregelen getroffen worden. Op dit moment komt deze groep weggebruikers nauwelijks voor in de ongevalstatistieken. Mensen krijgen een scootmobiel toegewezen zonder enige praktische rijervaring. Het jaar 2007 is gebruikt om een aanpak te ontwikkelen in samenwerking met het Gors, het Klaverblad, de Provincie en VVN. Het hoofdspoor is het creëren van een structureel aanbod van rijvaardigheidstrainingen op lokaal niveau voor scootmobielers. Daarnaast willen we bij het overige verkeer aandacht vragen voor de kwetsbaarheid van deze groep.

Week van de Verkeersveiligheid Verenigde Naties (23-27 april 2007)

Deze week was niet in de jaarplanning opgenomen.

Geconcentreerd in een week zijn een groot aantal verkeersveiligheidsacties uitgevoerd, zoals het aanbieden van het Manifest Verkeersveiligheid aan Provinciale Staten, openen van een fietsoversteek op een weg van het Waterschap Zeeuwse Eilanden, de uitreiking van het 45^e verkeersveiligheidslabel aan een basisschool. Dit heeft veel aandacht van de pers gekregen. Het manifest leidde in 2007 tot

het uitwerken van de onderdelen in concrete voorstellen. Het onderdeel jeugdparticipatie is opgepakt in samenwerking met de Provinciale denktank die in december gestart is. Ook de introductie van het ANWB-educatieprogramma Streetwise voor Basisscholen heeft plaatsgevonden. De spelregels voor het Verkeersveiligheidsfonds zijn ontwikkeld en behoeven alleen nog goedkeuring van GS. De voortgezette rijopleiding voor jonge rijbewijsbezitters wordt in 2008 uitgewerkt.

Monitoring

De monitor van het ROVZ-werkplan 2006 is gerealiseerd. De conclusie is dat alle in het werkplan genoemde activiteiten voor het merendeel uitgevoerd zijn of in gang gezet.

Kennismanagement

Eind 2007 is een drukbezochte eindejaarsbijeenkomst georganiseerd voor alle deelnemende partners in het ROVZ, de Regionale Overleggen Verkeer en Vervoer (ROVV) en in de Regionale Verkeersveiligheids Overleggen (RVO) in het kader van 20 jaar ROVZ. Naast het versterken van netwerken werd door de SWOV teruggeblikt en door het Ministerie een kijkje in de strategie tot 2020 geboden. Zeeland kent drie ROVV's en twee RVO's en kennis- en informatieuitwisseling staat centraal. In totaal zijn deze gremia drie keer bijeen gekomen. Het ROVZ gaat in 2008 'werkateliers' organiseren. Kennisuitwisseling rondom actuele zaken die spelen in de regio in korte bijeenkomsten met geïnteresseerde partners. Voor meer uitgebreide onderwerpen worden themabijeenkomsten georganiseerd. De eerste vindt plaats in de eerste helft van 2008.

Communicatie en voorlichting

Campagnes: In Zeeland sluiten we aan bij de landelijke campagnekalender van het Rijk en vullen dit aan met specifieke Zeeuwse campagnes zoals 'Modder op weg'. De campagnes BOB winter en zomer, autogordel, rij met je hart, fietsverlichting en modder op de weg zijn uitgevoerd. In het kader van BOB 2006-2007 hebben we een restaurantactie gehouden met meer dan 50 deelnemende restaurants. Verder zijn 15.000 Zeeuwen benaderd via een SMS-bombardement. Voor de actie 2007-2008 hebben ruim 100 restaurants zich gemeld.

Samen met Delta en het waterschap Zeeuwse Eilanden zijn elektriciteitshuisjes benut voor verkeersveiligheidscampagnes.

Draagvlak bij partners: we zijn een traject gestart om bestaande verbindingen met partners te optimaliseren en nieuwe verbindingen aan te gaan. Afronding wordt medio 2008 verwacht.

Integrale Verkeershandhaving

Medio 2006 is de pilot Integrale Verkeershandhaving Zeeland van het ministerie van Justitie afgerond en is de bestuursovereenkomst voor onbepaalde tijd verlengd. De organisatie van IVZ is verbonden aan die van het ROVZ onder leiding van de portefeuillehouder verkeersveiligheid van de Provincie en de verkeersofficier van het OM. Eind 2006 trad de zevende voorzitter van het ambtelijk vooroverleg (de Taakgroep) aan. De aandacht is met name uitgegaan naar de voorbereidingen van een Publiekscampagne gericht op de gebruikers van de A58. In februari 2008 start deze gezamenlijke campagne van het ROVZ, Rijkswaterstaat en de Politie Zeeland. De voorbereidingen voor een congres/verkeersveiligheidsdag rondom verkeershandhaving zijn in september gestaakt, omdat er niet voldoende draagvlak was bij het OM en politie.

Paragrafen

Paragrafen jaarrekening 2007

Paragraaf Provinciale Heffingen

Paragraaf weerstandsvermogen

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Financieringsparagraaf

Bedrijfsvoeringsparagraaf

Paragraaf Verbonden partijen

Paragraaf Grondbeleid

Paragraaf Provinciale heffingen

Paragrafen Provinciale heffingen

1. Gerealiseerde inkomsten

Tabel 1: Gerealiseerde inkomsten provinciale heffingen (bedragen x 1.000 euro)

	Rekening 2006	Begroting 2007	Rekening 2007
Opcenten motorrijtuigenbelasting	26.657	28.000	28.044
Leges	63	78	49
Grondwaterheffing	410	160	121
Totaal	27.130	28.238	28.214

1.1 Opcenten motorrijtuigenbelasting

In de programmabegroting van 2007 is uitgegaan van een stijging van de opcenten motorrijtuigenbelasting met 1%. De oorspronkelijke raming voor 2007 was € 27,0 miljoen. Op grond van de hogere werkelijke gerealiseerde ontvangsten, zijn de begrote inkomsten in de loop van het jaar met € 1,0 miljoen naar boven bijgesteld. In werkelijkheid zijn de inkomsten gestegen van € 26,7 miljoen in 2006 naar € 28,0 miljoen in 2007. Absoluut is dit een stijging van € 1,3 miljoen en procentueel 4,9. De stijging van de opbrengsten is te verklaren door een autonome groei.

1.1.1. Autonome groei

Op grond van de meest recente informatie over de hoeveelheid voertuigen en de onderverdeling naar gewichtsklassen van het Ministerie van Financiën (situatie per 31 december 2007), blijkt dat de hoeveelheid auto's in Zeeland is toegenomen tot 201.183. Dit aantal is nader te specificeren naar personenauto's (180.713) en bestelauto's (21.470). Rekening houdend met de verschillende tariefcategorieën (volledig tarief, kwarttarief, vrijstellingen en schorsingen) is ten opzichte van de situatie één jaar eerder sprake van een stijging van het aantal auto's met 1,6%. Behalve het aantal auto's is ook het gemiddelde gewicht gedurende het afgelopen jaar toegenomen met 1,4% tot 1.120 kg.

Overigens is er geen eenduidige relatie tussen de procentuele stijging van de opbrengsten MRB en de procentuele stijging van het aantal auto's of het gewicht daarvan. Dit komt omdat de belasting een progressief trapsgewijs patroon volgt waardoor er soms meer belasting moet worden betaald bij slechts een geringe toename van het gewicht (valt dan in een volgende gewichtsklasse).of

1.1.2 Nominale groei

In 2007 heeft geen nominale groei plaats gevonden. In werkelijkheid zijn de opcenten in 2007 gelijk gebleven aan de opcenten in 2006 namelijk 69,3 opcenten.

1.2. Leges

De werkelijke opbrengsten voor leges in 2007 zijn lager dan de begrote opbrengsten. Deze daling wordt met name verklaard door een daling van de opbrengsten van de leges in verband met milieu, geluidhinder en de grondwaterverordening. Daarnaast is een terugval van de verkoop van statenstukken zichtbaar als gevolg van de digitalisering.

1.3 Grondwaterheffing

Onder de naam "grondwaterheffing" wordt een directe provinciale belasting geheven, wegens het onttrekken van grondwater ter bestrijding van de ten laste van de provincie komende kosten. De opbrengst van de grondwaterheffing bestaat jaarlijks uit een groot deel (circa € 120.000) uit inkomsten van belastingplichtigen waarbij de onttrekking van het grondwater een "permanent" karakter heeft. Deze opbrengst blijft dus jaarlijks gelijk. Daarnaast is er jaarlijks een extra opbrengst van de grondwaterheffing uit inkomsten van belastingplichtigen waarbij de onttrekking van het grondwater een "incidenteel" karakter heeft. Dit bedrag varieert van € 0 tot circa € 100.000. In het jaar 2007 heeft er vrijwel geen incidentele onttrekking van grondwater plaats gevonden.

2. Beleid ten aanzien van lokale heffingen

2.1 Opcenten motorrijtuigenbelasting

Het Rijk stelt jaarlijks het maximale niveau van de opcenten vast. De provincie dient zelf te bepalen in hoeverre zij de vrije capaciteit (verschil wettelijk maximumprovinciaal opcentenniveau) wil benutten. In de Statenvergadering is besloten de opcenten in 2007 niet te laten stijgen. Dit betekent dat het opcententarief van 69,3 opcenten is gehandhaafd.

2.2 Leges

De provincie heft voor diverse diensten leges. In de legesverordening Zeeland zijn de belastbare feiten, alsmede de tarieven opgenomen. Elke vier jaar wordt de legesverordening geactualiseerd. Met leges wordt in beginsel bedoeld, vergoedingen voor kosten welke de overheid maakt ten behoeve van de dienstverlening aan individuele burgers en het bedrijfsleven. De legesverordening bestaat uit de verordening en de tarieventabel. Per 1 januari 2007 is de verordening geactualiseerd. Daarnaast zijn in de tarieventabel een aantal tarieven vervallen en een aantal nieuwe tarieven zijn toegevoegd. De hoogte van tarieven zijn aangepast aan de loon- en prijsontwikkelingen.

2.3 Grondwaterheffing

Onder de naam "grondwaterheffing" wordt een directe provinciale belasting geheven, wegens het onttrekken van grondwater ter bestrijding van de ten laste van de provincie komende kosten. In de grondwaterheffingsverordening provincie Zeeland 1999 zijn de belastbare feiten, alsmede de tarieven opgenomen.

De grondwaterheffingsverordening wordt periodiek geactualiseerd. Per 1 januari 2007 is het oude tarief van € 0,0254 aangepast aan de loon- en prijsstijgingen van de afgelopen vier jaar. Op basis van cijfers van het CBS betekent dat voor de periode januari 2002 tot en met januari 2006 een stijging van 8,3%.

Het nieuwe tarief is dan ook gestegen naar afgerond € 0,0275 per kubieke meter onttrokken grondwater.

3. Lokale lastendruk

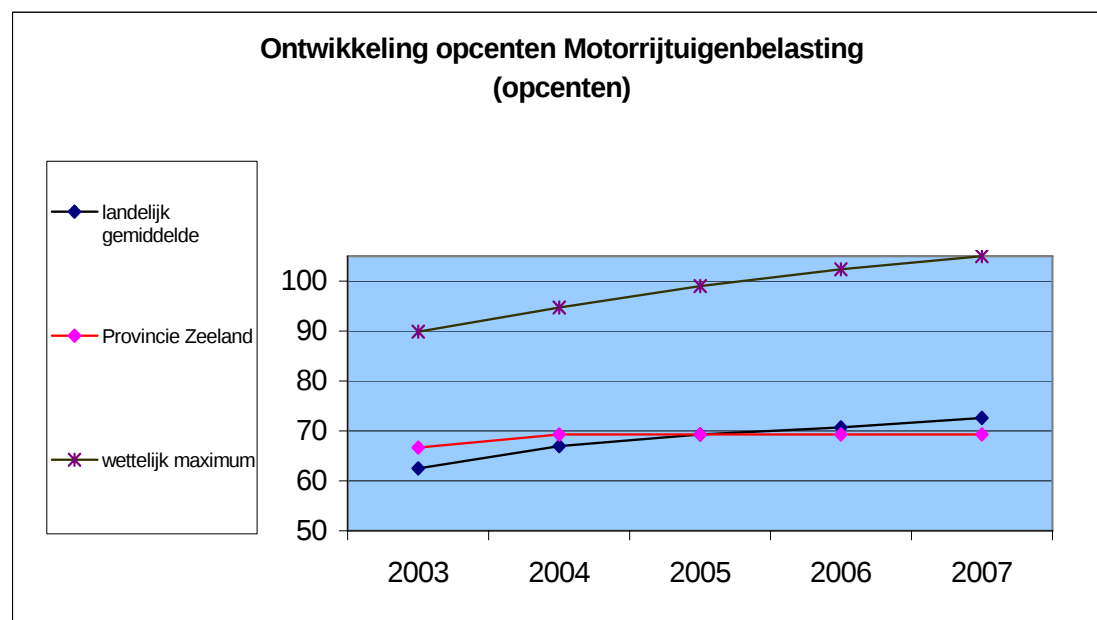
Onder lokale lastendruk wordt verstaan hoe de lokale lastendruk zich verhoudt ten opzichte van de landelijke lastendruk. Hierbij is voornamelijk de hoogte van de opcenten van belang.

Zoals eerder vermeld, stelt het Rijk jaarlijks het maximale niveau van de opcentenheffing vast. Voor 2007 bedraagt dit 105,0 opcenten. De Provincie Zeeland hanteert met ingang van 1 april 2007 69,3 opcenten. Op de ranglijst van duurste provincie van Nederland, neemt de Provincie Zeeland per genoemde datum de negende plaats in. Het gemiddelde over alle provincies is 72,6. In de rangorde van stijgingen ten opzichte van 1 april 2006 neemt de Provincie Zeeland een gedeelde 11e plaats in.

Onderstaand overzicht toont de ontwikkeling van het percentage ten opzichte van het landelijk gemiddelde en het stijgingspercentage over de afgelopen jaren.

Tabel 2: Ontwikkeling opcenten Motorrijtuigenbelasting in de jaren 2003 tot en met 2007 van 1 april t/m 31 maart:

ontwikkeling opcenten motorrijtuigenbelasting	2003	2004	2005	2006	2007
Provincie Zeeland	66,7	69,3	69,3	69,3	69,3
landelijk gemiddelde	62,5	67,0	69,3	70,7	72,6
Provincie Zeeland als % van landelijk gemiddelde	106,7	103,4	100,0	98,0	95,5
wettelijk maximum	89,9	94,7	99,0	102,4	105,0
Provincie Zeeland als % van wettelijk maximum	74,2	73,2	70,0	67,7	66,0

7

Stijgingspercentages opcenten	2003	2004	2005	2006	2007
Provincie Zeeland	2,3	3,9	0,0	0,0	0,0
Landelijk gemiddelde	3,6	7,2	3,3	2,0	2,7
Wettelijk maximum	6,0	5,3	4,5	3,4	2,5

Paragraaf Weerstandsvermogen

Paragraaf weerstandsvermogen

1. Algemeen

De paragraaf weerstandsvermogen is bedoeld om risico's en het vermogen om eventuele tegenvallers op te vangen, in beeld te brengen. Daarnaast is het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's een onderdeel van de paragraaf weerstandsvermogen. Dus niet alleen het noemen van risico's en middelen, maar ook een visie op de verhouding tussen deze twee elementen en de formulering van het beleid ter beheersing van de risico's. Dit is echter geen eenvoudige opgave. Om een goede inschatting te kunnen maken, is het noodzakelijk om te beschikken over specifieke deskundigheid op het gebied van risicomanagement en het doorrekenen van mogelijke scenario's. Daarnaast vergt het uitwerken van risico's ook de nodige tijd.

Drie begrippen die regelmatig worden gehanteerd in deze paragraaf staan hieronder toegelicht.

- **Weerstandsvermogen**
Dit is het vermogen van de Provincie Zeeland om financiële tegenvallers op enig moment, buiten de bestaande budgetten en voorzieningen om, te kunnen opvangen. Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit en de risico's.
- **Weerstandscapaciteit**
Dit bestaat uit de middelen en mogelijkheden om tegenvallers op te vangen.
- **Risico's**
Een risico is een gebeurtenis met een negatieve invloed op het bereiken van de provinciale doelstellingen.

De doelstelling van de paragraaf weerstandsvermogen is om de gebruiker van de programmabegroting en jaarstukken te informeren over de "kwaliteit" van de financiële positie.

2. Beleid

Het provinciaal beleid ten aanzien van risicomanagement is in ontwikkeling. In 2006 is een plan van aanpak risicomanagement opgesteld en vastgesteld door gedeputeerde staten. In het plan van aanpak is de centrale doelstelling "het ontwikkelen van een systeem van risicomanagement waarin de identificatie, de kwantificering en de beheersing van risico's centraal staan, met als uitgangspunt dat dit systeem zoveel mogelijk wordt geïntegreerd in reeds bestaande processen".

Een werkgroep is eind 2006 gestart met de uitvoering van het plan van aanpak. Ter ondersteuning van de werkgroep is ook een extern bureau ingeschakeld. De werkzaamheden richten zich op de volgende vier centrale punten uit het plan van aanpak.

- het zoveel mogelijk systematisch kwantificeren van reeds gesignaleerde risico's en het bepalen van de optimale beheersmaatregelen
- het signaleren en zoveel mogelijk systematisch kwantificeren van nieuwe risico's en het bepalen van de optimale beheersmaatregelen
- het doorlichten van organisatieprocessen vanuit het oogpunt van risicomanagement en het zonodig doorvoeren van verbeteringen
- het bepalen van de noodzakelijke weerstandscapaciteit van de provincie rekening houdend met de genomen beheersmaatregelen.

Tijdens het opstellen van deze paragraaf zijn de werkzaamheden voor de ontwikkeling van risicomanagement dus nog in volle gang. De verwachting is dat in 2008 de doelstellingen uit het plan van aanpak zijn gerealiseerd. De werkzaamheden zullen ook leiden tot een verdere ontwikkeling van het beleid. In een handleiding risicomanagement wordt daarom het risicomanagementbeleid

vastgelegd. Uiteindelijk leidt het nieuwe beleid ook tot inhoudelijke wijzigingen van de paragraaf weerstandsvermogen.

De huidige werkzaamheden omtrent risicomanagement nemen overigens niet weg dat er reeds risico's worden gerapporteerd in de programmabegroting, bestuursrapportage en programmarekening. Er worden reeds activiteiten ondernomen op het gebied van risicopreventie en -signalering. De volgende activiteiten worden als voorbeeld genoemd.

- De recente oprichting van een auditfunctie die de taak heeft het kwaliteitsmanagement en de uitvoering van doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoeken te verzorgen;
- Het opzetten en instandhouden van een administratieve organisatie en interne controle, dat overigens in het kader van rechtmatigheid nog op het gewenste niveau gebracht moet worden;
- Het systeem van medeparafering bij ambtelijke advisering aan het college van gedeputeerde staten, waarbij in voorkomende gevallen met name op juridisch en financieel gebied een centrale beoordeling plaatsvindt van risico's en maatregelen;
- Het beschikken over een organisatiebreed integriteitbeleid waarmee preventief ongewenst gedrag of erger wordt bestreden;
- Het beleidskader informatiebeveiliging.

Ter ondersteuning van de weerstandscapaciteit wordt de gedragslijn gehanteerd dat terughoudend wordt omgegaan met de structurele aanwending van eventueel aanwezige budgettaire ruimte.

3. Inventarisatie van de risico's

Risico's die relevant zijn voor het weerstandsvermogen zijn risico's die niet anderszins zijn ondervangen. Reguliere risico's (daarmee worden de risico's bedoeld die zich regelmatig voordoen en die meestal vrij goed meetbaar zijn) maken geen deel uit van de risico's in deze paragraaf. Hiervoor kunnen immers verzekeringen worden afgesloten of voorzieningen worden gevormd. Een andere randvoorwaarde is dat er sprake dient te zijn van substantiële gevolgen wanneer een risico zich manifesteert. Bij substantieel moet niet alleen in financiële termen worden gedacht, soms kan er om andere redenen aanleiding bestaan om risico's te behandelen. Overigens zijn zeer extreme calamiteiten, zoals bijvoorbeeld een watersnoodramp of een ontploffing in de kerncentrale, niet in deze paragraaf opgenomen, omdat de kans dat een dergelijke calamiteit zich daadwerkelijk voordoet erg klein wordt ingeschat. Overigens wordt in het programma Openbare Orde en Veiligheid wel aandacht besteed aan de wijze waarop de provincie omgaat met deze risico's.

In deze paragraaf zijn alle risico's opgenomen en toegelicht die tot het moment van opstellen van de programmarekening bekend zijn. Er is natuurlijk nooit een garantie te geven dat de weergegeven risico's volledig zijn, maar in de gevolgde procedure is wel een aantal waarborgen opgenomen om de risico-inventarisatie zo volledig mogelijk te laten zijn.

In de paragraaf worden twee groepen risico's onderscheiden. Risico's die specifiek betrekking hebben op de Provincie Zeeland worden in hoofdstuk 4 beschreven en risico's met een meer algemeen karakter worden in hoofdstuk 5 beschreven.

De risico's 4.6 Nazorg voormalige stortplaatsen, 4.9 Planschadeovereenkomsten, 4.13 Huisvesten statushouders, 4.15 Schadeclaim Cobelfret, 4.17 ASB Greenworld, 4.18 Onteigening S14/S15 en 5.2 BTW-compensatiefonds uit de programmabegroting 2007 zijn niet opgenomen in deze paragraaf weerstandsvermogen. Deze risico's zijn komen te vervallen of zijn nagenoeg tot nihil gereduceerd, waardoor ze reeds in de bestuursrapportage 2007 zijn afgedaan en ook niet zijn opgenomen in de programmabegroting 2008.

4. Specifieke Risico's voor Provincie Zeeland

4.1 DELTA-dividend

Naast enkele structurele inkomstenbronnen (uitkering uit het provinciefonds, opcenten motorrijtuigenbelasting) wordt in de programmabegroting rekening gehouden met jaarlijkse dividendopbrengsten uit deelnemingen. Hoewel ook deze inkomstenbron in de praktijk een min of meer structureel karakter heeft, betreft het in formele zin een eenmalige opbrengst. Of er daadwerkelijk dividend wordt uitgekeerd is afhankelijk van de door de deelnemingen over enig jaar behaalde financiële resultaten.

De raming van de dividenduitkering van Delta in de komende jaren is gebaseerd op de verwachte nettoresultaten in het ondernemingsplan. Daarbij wordt uitgegaan van een uitkering van 50% van het netto groepsresultaat na belastingen aan de aandeelhouders.

Het ondernemingsplan van Delta gaat steeds uit van de ramingen in de komende drie jaar. De provinciale meerjarenbegroting gaat verder dan drie jaar. In de afgelopen jaren is voor de latere jaren steeds uitgegaan van de garantie-uitkering voor de provincie. Het meest recente voorstel inzake dividendbeleid gaat uit van een minimale uitkering per jaar van € 50 miljoen, voor de Provincie € 25 miljoen dus. Indien de ramingen in het ondernemingsplan van Delta worden aangepast, zal ook de raming in de provinciale (meerjaren)programmabegroting aangepast worden.

Bij dit exploitatie risico dient er opgemerkt te worden dat de Provincie het dividend voor een groot gedeelte incidenteel inzet, zodat direct geanticipeerd kan worden op dividend schommelingen.

4.2 Milieuparagraaf Zeeland Seaports

In de bestuursovereenkomst inzake de opheffing van de havenschappen Vlissingen en Terneuzen is een milieuparagraaf opgenomen, waarin is geregeld dat het Rijk tot 2008, onder bepaalde financiële condities die zoveel mogelijk de oude financiële situatie benaderen, verantwoordelijk blijft voor de kosten van onderzoek en sanering van (water)bodemverontreiniging. Na afloop van deze periode zal derhalve een groter risico bestaan voor de Provincie Zeeland voor wat betreft eventuele lasten van aangetroffen verontreinigingen. Dit vanwege het feit dat de provincie voor 50% deelneemt in Zeeland Seaports (voor de uittreding van het Rijk was dit 25%). Op dit moment zijn de verontreinigingslocaties in beeld gebracht. Deze zijn schriftelijk doorgegeven aan het Rijk begin 2007, dus ruim voor 31 december 2007. Omtrent de milieuparagraaf voert Zeeland Seaports overleg met de Landsadvocaat en het Ministerie van Verkeer en Waterstaat. Opgemerkt dient te worden dat van Zeeland Seaports geen dividend in de exploitatie opgenomen is en dat Zeeland Seaports in eerste instantie zelf de bedrijfsrisico's opvangt met haar eigen vermogen.

4.3 Exploitatie van de Westerscheldetunnel

Provinciale staten hebben op 17 april 1998 besloten deel te nemen in de NV Westerscheldetunnel voor een vast percentage van 4,6% en in te stemmen met een aandeelhoudersovereenkomst met de Staat. Op 14 maart 2003 is de tunnel geopend en vanaf dat moment is de exploitatiefase begonnen. De provincie draagt ook bij in de kosten van de exploitatie van de tunnel. Deze bijdrage wordt onttrokken aan de reserve Westerschelde-oeververbinding. Een toevoeging aan de reserve is de dividenduitkering van de NV Westerscheldetunnel. De voornaamste risicofactor in de exploitatiefase is daarom het aantal voertuigen dat gebruik maakt van de tunnel, omdat dit mede van invloed is op de winst en dus de dividenduitkering van de NV. Er zijn aannames gemaakt ten aanzien van het aantal voertuigen dat per etmaal gebruik maakt van de tunnel. Zo is in eerste instantie uitgegaan van een hoeveelheid van 12.000 voertuigen per etmaal. De tunnel is geheel gefinancierd met eigen vermogen. Het nettoresultaat is daarmee een vergoeding voor het beschikbaar stellen van het eigen vermogen. Jaarlijks worden de berekeningen voor de reserve geactualiseerd en integraal opgenomen in de programmabegroting en als bijlage in de bestuursrapportage.

Jaar	Resultaat na belastingen	Rendement eigen vermogen	Gemiddeld aantal voertuigen per dag
2003	€ 16,9 miljoen	2,23%	12.504
2004	€ 23,8 miljoen	3,26%	13.500
2005	€ 25,3 miljoen	3,67%	13.700
2006	€ 28,3 miljoen	4,27%	13.450

4.4 Opheffing Provinciale Stoomboot Diensten (PSD)

De voorziening wachtgelden PSD wordt jaarlijks geactualiseerd op grond van de ervaringen met het werkelijk uitbetaalde wachtgeld. De actualisering is mede gebaseerd op de door Loyalis, de uitvoerende instantie voor de wachtgelden, verstrekte gegevens. Daarbij wordt bijvoorbeeld ook rekening gehouden met een sterftekans en met de verwachting dat binnen een afzienbare termijn een aantal oud medewerkers aan het werk komt. De stand van de wachtgeldvoorziening was per 1 januari 2008 € 36,4 miljoen. De middelen zijn voor een langere termijn vastgezet. Het voordeel hiervan is dat het rendementsrisico lager wordt. Met deze stand van de voorziening en door de jaarlijkse actualisering is het risico van een toekomstig tekort laag te noemen.

4.5 Asbestclaims voormalig PSD-personeel

De provincie is door een aantal voormalige medewerkers of hun familieleden aansprakelijk gesteld voor de gevolgen van de aanwezigheid van asbest aan boord van de schepen van de PSD. In de meeste gevallen gaat het om een formele aansprakelijkstelling en is onzeker in hoeverre schade zal intreden. In reactie op deze aansprakelijkstellingen heeft de provincie laten weten dat zij zich niet op verjaring van een eventuele claim zal beroepen, zodat betrokkenen niet telkens opnieuw, voordat de termijn van verjaring verstrijkt, deze behoeven te sluiten. Verzekeraars hebben de provincie inmiddels laten weten zich alle rechten voor te behouden, in het bijzonder het recht een beroep op verjaring te doen. In een aantal gevallen heeft de verzekeraar een beroep gedaan op verjaring. In die gevallen zal de provincie eventuele schade (deels) zelf moeten dragen. De omvang van de mogelijke schade is afhankelijk van diverse factoren. Hierdoor is op dit moment een goede schatting van eventuele schade niet mogelijk. De provincie heeft in 2007 nog eens herbevestigd, dat zij geclaimde en door blootstelling aan asbest veroorzaakte schade, ontstaan ten tijde van het werken aan boord van de schepen van de PSD, al of niet via haar verzekeraar, voor haar rekening neemt en zich nimmer beroept op verjaring van de termijn van schadevordering. Tevens heeft het college van gedeputeerde staten meegedeeld dat het personeel in voorkomende gevallen zal worden verwezen naar het ter zake deskundige Instituut Asbestslachtoffers (IAS).

Er bestaat nog geen duidelijkheid over de vraag welke verzekeraar eventuele claims in behandeling moet nemen. Zekerheidshalve zijn de zaken zowel onder de vorige (AON)-polis als onder de huidige (Centraal Beheer) polis gemeld. Centraal Beheer Achmea heeft zich beroepen op een asbestuitsluiting die in de polis is opgenomen. Het is nog niet duidelijk wat het standpunt van de vorige verzekeraar in dezen is.

4.6 Bodemsanering Kanaal door Walcheren

In 1991 is het Kanaal door Walcheren overgedragen van het Rijk aan de provincie. Onderdeel van de daartoe opgestelde overeenkomst is de sanering van de kanaalbodem. De kosten voor de bodemsanering komen ten laste van het Rijk. Indien echter blijkt dat voor de sanering tevens verontreinigde specie verwijderd moet worden die binnen het nautisch profiel ligt, draagt de provincie bij in de kosten. Omdat het nautisch profiel is ingemeten ten tijde van de overdracht, gaat het hierbij om eventuele verontreinigingen die in de beheersperiode van de provincie (na 1991) zijn ontstaan. De kans hierop is zeer gering, aangezien potentiële saneringsbronnen reeds waren verwijderd.

4.7 Garant- en borgstellingen

In hun vergadering van 15 mei 1998 hebben provinciale staten ingestemd met een wijziging van de gemeenschappelijke regeling van het nieuwe havenschap, waarmee de deelnemers zich jegens geldgevers expliciet garant stellen voor de nakoming van huidige en toekomstige verplichtingen (zie artikel 22 lid 1 van de gemeenschappelijke regeling Zeeland Seaports). De Provincie Zeeland neemt voor 50% deel in de gemeenschappelijke regeling waarmee de garantstelling per 31 december 2007 € 80,9 miljoen bedraagt. Via de instemming van Provinciale Staten met samenwerkingsovereenkomsten Valuepark Terneuzen en Exploitatiemaatschappij Schelde-Maas bedraagt de garantstelling als gevolg van de deelnemingen van Zeeland Seaports per 31 december 2007 respectievelijk € 14 miljoen en € 64 miljoen. Doordat de provincie deelnemer is in de gemeenschappelijke regeling kan ze invloed uitoefenen op het risico en deze dus ook beperkt houden. Het totale eigen vermogen van de gemeenschappelijke regeling Zeeland Seaports bedraagt per 31 december 2007 € 168,5 miljoen.

De provincie heeft het verlenen van garanties voor de betaling van rente en aflossing c.a. van geldleningen aangegaan door instellingen in de gezondheidszorg per 1 januari 1985 beëindigd. Periodiek worden leningen ondergebracht bij het Waarborgfonds voor de Zorg. Het risico op de portefeuille neemt hierdoor af, omdat dit fonds in kan grijpen in de bedrijfsvoering van een zorginstelling wanneer dit financieel gezien noodzakelijk blijkt. De omvang van de gegarandeerde leningenportefeuille zal als gevolg van de invoering van de rentenormering bij de instellingen en het niet meer garanderen van nieuwe leningen naar verwachting versneld afnemen. Het gewaarborgde bedrag is op 31 december 2007 afgenomen tot € 9,4 miljoen.

Provinciale staten hebben op 11 december 1998 besloten voor een percentage van 3,7% garant te staan voor door het Groenfonds aangegane leningen. Tevens hebben provinciale staten besloten het college van gedeputeerde staten te machtigen voor volgende jaren garantieverklaringen af te geven voor convenantleningen. Per 31 december 2007 stond de provincie Zeeland garant voor een bedrag van € 4,8 miljoen. Omdat de provincies bij deze leningen zelf de rente en aflossing jaarlijks betalen is het risico kleiner dan bij de garanties voor gezondheidszorginstellingen.

4.8 Grondbanken

De provincie verwerft gronden voor diverse projecten. In de paragraaf grondbeleid wordt hier dieper op ingegaan. De risico's bij het verwerven van gronden zijn uiteenlopend. Bij een ruilgrondbank is het de bedoeling dat het grootste deel van de gronden weer wordt verkocht, een klein deel is nodig voor de eigenlijke projecten. De provincie loopt risico met betrekking tot een eventuele waardedaling van de grond en ook speelt het risico van extra juridische kosten en project verdragingskosten een rol bij de realisatie van projecten. De omvang van het risico is afhankelijk van de ontwikkelingen op de markt.

4.9 B3-instellingen

Een "B3-instelling" is een privaatrechtelijke instelling, die op basis van artikel B3 van de Algemeen Burgerlijke Pensioenwet op 31 december 1995 was aangewezen als lichaam waarvan de werknemers geheel of ten dele ambtenaar zijn in de zin van de Algemeen Burgerlijke Pensioenwet. Op 26 oktober 1990 hebben provinciale staten besloten in te stemmen met de aanwijzing van de provincie Zeeland als publiekrechtelijk lichaam dat aansprakelijk of medeaansprakelijk is voor de

betaling van de door Delta NV als zogenaamde B3-instelling krachtens het Pensioenreglement van de Stichting Pensioenfonds ABP verschuldigde bedragen. Deze bedragen betreffen de pensioenbijdragen, de wachtgeldtijd bijdragen en de eventueel eenmaal aan het ABP te betalen schadeloosstelling. Het risico dat de provincie met deze aanwijzing loopt, is zeer gering. Op 7 februari 1997 hebben provinciale staten een soortgelijke partiële garantie afgegeven voor de N.V. Afvalverbranding Zuid-Nederland met een contragarantie van Delta NV.

De provincie is gelieerd aan enkele andere B3-instellingen, waarbij de financiële betrokkenheid verder gaat en wel in de vorm van exploitatiesubsidies of subsidiëring in de personeelslasten. Deze instellingen zijn:

Zeeuwse Museumstichting;
Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland;
Stichting Scoop;
Stichting SportZeeland;
Schelde Informatie Centrum;
Roosevelt Study Center.

Er hebben zich in 2007 geen risico's gemanifesteerd.

4.10 Sociaal plan herstructurering welzijn

In de vergadering van 7 november 1997 hebben provinciale staten een sociaal plan herstructurering welzijn vastgesteld. Per 1 januari 1998 zijn alle personeelsleden die betrokken waren bij de herstructurering bij de Stichting Scoop herplaatst. Dit betekende voor een aantal medewerkers van de voormalige welzijnsinstellingen die onder de welzijns-CAO vielen, een wijziging van rechtspositie en van pensioenfonds (ABP in plaats van PGGM). Op grond van het sociaal statuut hebben betrokken personeelsleden recht op deze "betere" pensioenvooruitzichten en premievoorwaarden. De financiële consequenties hiervan zijn voor het grootste deel afgedekt en al eerder verwerkt.

4.11 Schadeclaim Eastman Chemicals

De provincie heeft Eastman op 14 november 2000 een last onder dwangsom opgelegd wegens het niet voldoen aan de Regeling Verbranden Gevaarlijke Afvalstoffen (RVGA). Vervolgens heeft de provincie bij besluit van 3 juli 2001 de vergunning van Eastman gewijzigd. Tengevolge van deze besluiten heeft Eastman wijzigingen doorgevoerd in de wijze waarop zij met stromen solvenol omging. Eastman heeft tegen deze besluiten bezwaar respectievelijk beroep ingesteld. De Raad van State heeft in haar uitspraak van 28 mei 2003 bepaald dat de provincie de stromen solvenol ten onrechte heeft aangemerkt als afvalstof. De Raad van State heeft het provinciaal besluit daarom vernietigd. Eastman stelt schade te hebben geleden ten gevolge van het provinciaal besluit en heeft in 2004 een schadeclaim ingediend van € 3,3 miljoen.

De provincie is inmiddels in een civiele procedure verwickeld, welke in eerste aanleg is gewonnen. Eastman heeft echter hoger beroep bij het Hof aangetekend. Naar verwachting zal het nog zeker een jaar duren alvorens het Hof uitspraak doet in deze zaak. De schadeclaim is gemeld bij de verzekeraar van de provincie. Nadat deze aanvankelijk dekking afwees, is thans erkend dat er maximaal € 1.250.000 gedekt is onder de polis. De verzekeraar stelt zich nog wel op het standpunt dat er een eigen risico geldt van € 250.000. De provincie is van oordeel dat een dergelijk eigen risico in deze zaak niet aan de orde is. Over deze kwestie wordt overleg gevoerd.

4.12 Schadeclaim Hoondert

Hoondert heeft bij de provincie een verzoek tot nadeelcompensatie ingediend, vanwege het feit dat zij ten gevolge van een wegversperring "omrij schade" lijdt. De provincie heeft de kwestie voorgelegd aan de onafhankelijke commissie die ingesteld door het Rijk en de Provincie ten behoeve van de afwikkeling van claims die verband houden met de opheffing van de veerdiensten en de aanleg van de Westerscheldetunnel (het schadeloket). De commissie heeft ter zitting aangegeven dat zij van mening is dat de vordering daar niet thuis hoort en de betrokken overheden moeten bezien wie het verzoek kan afhandelen. De provincie heeft het verzoek vervolgens in behandeling genomen en het

verzoek afgewezen. Dit besluit is door Hoondert verder niet aangevochten. Hoondert blijft aandringen op een oordeel van de onafhankelijke schadecommissie. Deze is gehouden de zaak in behandeling te nemen.

4.13 Sanering voormalige stortplaatsen

Een voormalige stortplaats kan gezien worden als een "black box". Dat wil zeggen dat het mogelijk is dat er op dit moment geen aanleiding is om onderzoek of sanering te plannen, maar dat dit in de toekomst wellicht anders kan liggen. Op basis van de thans beschikbare onderzoeksgegevens heeft de provincie besloten om particuliere eigenaren van voormalige stortplaatsen duidelijkheid te verschaffen over hun financiële bijdrage in eventueel noodzakelijke onderzoeks- en sanerings/beheersingskosten. Door die duidelijkheid nu te verschaffen worden dergelijke percelen weer verkoopbaar. De provincie is van mening dat de betreffende eigenaren recht hebben op deze duidelijkheid, omdat deze voormalige stortplaatsen, en daarmee van de daardoor ontstane bodemverontreiniging, zijn ontstaan in opdracht of met toestemming van de overheid (dikwijls de gemeenten). De provincie neemt daarmee wel een financieel risico, want door nieuwe onderzoeksgegevens kan de situatie ernstiger blijken te zijn dan op het moment van schrijven werd verondersteld. In 2007 hebben zich op dit punt geen bijzonderheden voorgedaan.

5. Algemene risico's

5.1 Uitgangspunten bij het opstellen van de programmabegroting

Bij het opstellen van de programmabegroting worden een aantal uitgangspunten gehanteerd. Eén ervan is dat de inschatting van de risico's jaarlijks worden geactualiseerd. Onder toepassing van deze uitgangspunten wordt een sluitende programmabegroting gepresenteerd. Er is altijd een risico aanwezig dat de gehanteerde uitgangspunten zich in werkelijkheid anders ontwikkelen dan voorzien. De uitgangspunten die worden bedoeld zijn meer van algemene aard en in principe bij iedere provincie aan de orde. Te denken valt aan de volgende zaken:

- Ontwikkeling rentestand;
- Aanpassing van wet- en regelgeving;
- Ontwikkelingen in de Rijksuitgaven welke doorwerken in de uitkering uit het Provinciefonds of andere rijksbijdragen aan de provincie;
- Bijdragen in het exploitatiesaldo van gemeenschappelijke regelingen;
- Etc.

5.2 Fiscale controles

Periodiek worden door de Belastingdienst controles loonbelasting en BTW uitgevoerd. Hoewel er wordt gestreefd naar een juiste toepassing van de fiscale regels is in de voorgaande jaren gebleken dat uit deze controles naheffingen, mogelijk met rentes en boetes, kunnen voortvloeien. In 2007 hebben zich geen bijzonderheden voorgedaan.

5.3 Subsidieverlening

In toenemende mate is de provincie bij subsidieverlening belast met het doorbetalen van gelden van derden (Europese Unie, Rijk) aan instellingen en projectuitvoerders. De provincie dient over deze bijdragen financieel en vaak ook inhoudelijk rekening en verantwoording af te leggen. De provincie loopt hierbij risico's in het geval de oorspronkelijke subsidieverstrekker niet instemt met de provinciale verantwoording. Er is dus een risico dat de subsidie lager wordt vastgesteld. Ook bestaan er risico's bij tussentijdse wijziging in de EU-regelgeving. De administratieve organisatie en interne controle zijn de afgelopen tijd met de invoering van het nieuwe subsidiebeleid per 1 januari 2007 verder aangescherpt en vastgelegd in de Algemene subsidieverordening Zeeland 2007 en het Algemeen subsidiebesluit Zeeland 2007 om de risico's zoveel mogelijk te beperken.

In 2006 heeft de Europese Commissie in een brief aan de permanente vertegenwoordiger van de Lidstaat Nederland in Brussel kritiek geleverd op de wijze waarop in Nederland omgegaan wordt met EFRO bijdragen vanuit de Europese Commissie in het kader van de doelstelling 2 programma's. De kritiek van de Commissie richt zich op het opvoeren van BTW als subsidiabele kosten, op de wijze waarop omgegaan wordt met de Europese aanbestedingsregels en op de conformiteit van de controles door zowel de programma-autoriteiten en betalingsautoriteiten.

Een hercontrole van projecten zal plaatsvinden over de periode 2000 tot en met 2006 om inzicht te krijgen in mogelijke onzekerheden en fouten in de subsidiabele kosten en de op basis daarvan verstrekte EFRO-bijdrage. De uitkomst van deze hercontrole wordt in de loop van 2008 verwacht. Pas dan kunnen de financiële gevolgen voor de provincie beter in beeld worden gebracht.

Per schrijven van 18 juni 2007 deelt het Ministerie van Financiën mede dat BTW die gedeclareerd kan worden bij het BTW Compensatiefonds geen subsidiabele uitgave vormt voor de provincies en gemeenten in EC-subsidies. Dit in verband met de interpretatie door de Europese Commissie dat de Europese subsidieregels niet toestaan dat de BTW-kosten worden gesubsidieerd wanneer deze ook bij het BTW Compensatiefonds kunnen worden gedeclareerd. Voor alle subsidies geldt dat de betaalaanvragen bij de Europese Commissie van na 18 juni 2007 geen BTW mogen bevatten die declarabel is bij het BTW Compensatiefonds.

Het Ministerie van Financiën heeft zich garant gesteld voor de eventuele budgettaire risico's rondom declaratie van BTW-compensatie kosten van subsidies waarvoor vóór 18 juni 2007 een beschikking is afgegeven. De subsidies waarvan de beschikking na 18 juni 2007 is afgegeven vallen niet onder de garantstelling.

Cebeon is na 18 juni 2007 begonnen met een onderzoek voor het Ministerie om de financiële omvang van de garantstelling te bepalen. De resultaten van dit onderzoek zijn op dit moment nog niet bekend gemaakt.

5.4 Dwangsommen en bestuursdwang

De provincie kan in het kader van haar handhavingsbeleid dwangsombeschikkingen opleggen. In het geval een dwangsom verbeurt en er niet tot betaling van de dwangsom wordt overgegaan kan de provincie dwangbevelen doen uitgaan. Dit kan leiden tot (verzet)procedures met als mogelijk resultaat dat de dwangsom niet inbaar wordt verklaard. In 2007 hebben zich op dit punt geen bijzonderheden voorgedaan.

5.5 Juridische risico's

Als gevolg van maatschappelijke ontwikkelingen, waaronder gewijzigde opvattingen in de jurisprudentie over aansprakelijkheid en schade, worden overheden steeds vaker aansprakelijk gesteld voor al dan niet vermeend geleden schade als gevolg van overheidsoptreden, of juist het ontbreken daarvan. Voor de provincie gaat het zowel om aansprakelijkheid als eigenaar, bijvoorbeeld van (vaar)wegen, als om aansprakelijkheid voor gebrekkige besluiten en handelingen.

Gewezen wordt alvast op de naar verwachting per 1 januari 2009 in werking tredende Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen. Deze wet beoogt burgers een effectiever rechtsmiddel te geven tegen te trage besluitvorming door bestuursorganen. Daartoe wordt in de Awb een regeling opgenomen die burger in staat stelt om, als een bestuursorgaan niet binnen de wettelijke termijn beslist, het bestuursorgaan een dwangsom op te leggen ofwel snel een uitspraak van de rechter te krijgen, zonder voorafgaande bezwaarschriftprocedure.

Gewezen zij op het aanbestedingenbeleid op grond van (provinciale, rijks- en Europese) regelgeving. Het niet naleven van de aanbestedingsregels kan forse boetes en schadeclaims opleveren. De verantwoordelijke ministers hebben aangekondigd dat het Rijk het toezicht op naleving van die regels door de (lagere) overheden zal aanscherpen. Dit betekent dat de provincie risico's loopt indien bijdragen aan derden worden verstrekt in de vorm van subsidies terwijl het instrument van opdrachtverlening van toepassing zou zijn.

Het Europese beleid inzake (verboden) staatssteun wordt steeds stringenter gehandhaafd. Een en ander brengt uitdrukkelijk de noodzaak met zich van herbezinning ten aanzien van de verstrekking van onderhouds- en instandhoudingsbijdragen (onder meer in relatie tot subsidiëring).

De nieuwe subsidiestructuur (Algemene subsidieverordening Zeeland 2007) zal, nog afgezien van de risico's in relatie met het aanbestedingsrecht en de staatssteunregels, – zeker in de aanvang – een mogelijke bron van risico's zijn. Met voldoende interne training en begeleiding kan dat risico verkleind worden.

Uit Europese jurisprudentie blijkt dat overheden aansprakelijk kunnen worden gesteld voor het niet adequaat handhaven van de openbare orde, bijvoorbeeld bij blokkades. Met name op dit terrein is gewerkt aan een kwaliteitstoetsingssysteem ter vermindering van de risico's.

De aansprakelijkheid kan dus publiekrechtelijk dan wel privaatrechtelijk van karakter zijn. Voor ongevallen en schade heeft de provincie Zeeland op dit moment een wettelijke aansprakelijkheidsverzekering voor bestuurders en ambtenaren met een dekking van € 2,5 miljoen per aanspraak, gelimiteerd tot € 5 miljoen per verzekeringsjaar voor personen- en zaakschade en van € 1,25 miljoen voor vermogensschade per aanspraak, gelimiteerd tot € 2,5 miljoen per verzekeringsjaar. Deze verzekering dekt de aansprakelijkheid van de verzekerden voor door derden geleden schade. Ook uitzendkrachten en karweiwerkers vallen onder de verzekering. Voor de beroepsaansprakelijkheid van de provincieadvocaat is de provincie verzekerd voor een bedrag van € 500.000 als maximum per schadegeval en € 1 miljoen per contractsjaar. Tevens heeft de provincie een frauderisicoverzekering afgesloten met een verzekerd bedrag van € 1,15 miljoen.

Mede in dit verband is van buitengewoon belang de mate van zorgvuldigheid in het handelen van bestuurders en ambtenaren. Te denken valt aan het aangaan van verplichtingen jegens derden (schriftelijk en mondeling), waarbij ook van belang is het gevaar van het binden van de provincie als gevolg van toezeggingen door onbevoegde vertegenwoordigers.

In het handhavingsbeleid van de provincie wordt ook het middel bestuursdwang toegepast. Het toepassen van dit middel betekent veelal het voorfinancieren van de te maken kosten. Uitgangspunt is dat alle kosten dienen te worden verhaald. Op voorhand is echter niet zeker of dit altijd kan worden gerealiseerd.

Andere risico's in dit verband zijn de gevolgen van het onvoldoende zorgvuldig en ten onrechte handhavend optreden, bijvoorbeeld bij het opleggen van dwangsommen, bij het toepassen van bestuursdwang en bij mogelijke materiële schade aan in beslag genomen goederen. Met name daar waar het handhavend optreden van de provincie de bedrijfsprocessen beïnvloedt, kan sprake zijn van forse financiële gevolgen voor het desbetreffende bedrijf. Een bedrijf dat zich benadeeld voelt, kan trachten de financiële gevolgen te verhalen bij de handhavende instantie.

5.6 Bestuur en personeel

De provincie is als werkgever geconfronteerd met een aanscherping van de wetgeving inzake arbeidsbescherming en risicoaansprakelijkheid. Dit betreft wet- en regelgeving op het gebied van arbeidsomstandigheden (ARBO-wet) en de doorwerking in het ambtenarenrecht van het Burgerlijk Wetboek waarin de zorgplicht van de werkgever nader wordt omschreven.

Deze zorgplicht betreft volgens de ARBO-wet het eigen maar ook ingeleend personeel; de bewijslast is in het Burgerlijk Wetboek bij de werkgever komen te liggen. De werkgever zal moeten bewijzen dat de schade niet is veroorzaakt door tekortkomingen in zijn zorgplicht.

Het Arbozorgsysteem (met als basis de risico-inventarisatie en -evaluatie) van de provincie Zeeland is bedoeld om de Arbozorg/veilige en gezonde arbeidsomstandigheden, voor eigen en ingeleend personeel zo goed mogelijk te borgen en daarnaast aansprakelijkheidsstelling te voorkomen dan wel te beperken. In 2007 is een start gemaakt met het uitvoeren van risico-inventarisaties en -evaluatie (RI&E's) voor alle directies waarbij risico's in de arbeidsomstandigheden systematisch worden opgespoord en zoveel als mogelijk volgens een planmatige aanpak worden verholpen. Resultaten en Plannen van aanpak die de basis vormen om de eventuele risico's concreet te verhelpen, worden in de eerste helft van 2008 verwacht.

Overtreding van de ARBO-wet en verdere ARBO-regelgeving levert een strafbaar feit op. De Arbeidsinspectie is belast met toezicht op de naleving van de ARBO-wet. De Arbeidsinspectie heeft in 2007 bij een aantal provincies inspecties uitgevoerd. De inspecties richten zich specifiek op de werkzaamheden van medewerkers in de buitendienst. De inspectie bij de provincie Zeeland heeft geleid tot een aantal aandachtspunten die intussen zijn opgepakt. Zoals het aanbieden van cursussen op het gebied van agressie en geweld (voor buitendienstmedewerkers) en het opstellen van een Protocol Agressie en Geweld.

Doelstelling van de inspectie is om de veiligheids- en gezondheidsrisico's op de werkplek terug te dringen. Indien overtredingen van de ARBO-wet worden aangetroffen zal de inspecteur aangeven welke handhavinginstrumenten (bijvoorbeeld: waarschuwing, eis tot naleving) zullen worden ingezet. Uiteindelijk kan dat betekenen dat een boete wordt opgelegd. De ARBO-wet bevat nadere regels over de wijze waarop de boete wordt berekend; bij de beleidsregels behoort de tarieflijst boetenormbedragen bestuurlijke boete Arbeidsomstandighedenwet.

De Arbowet is per 1 januari 2007 gewijzigd. De nieuwe Arbowet betekent meer verantwoordelijkheid voor werkgever en werknemer, minder regels en een harder optreden van de Arbeidsinspectie bij misstanden en uiteindelijk een veilige en gezonde werkplek. Met ingang van 1 januari 2007 zijn de maximale boetes die de Arbeidsinspectie kan opleggen verdubbeld en deze kunnen oplopen tot maximaal € 22.500. Ook werknemers kunnen worden beboet voor het niet naleven van bepaalde voorschriften.

5.7 Gevolgen invoering Wet Verbetering Poortwachter (WVP)

Het beleid inzake verzuimbegeleiding en verzuimbeheersing van de Provincie Zeeland is reeds sinds jaren ingericht op het bereiken van een voorspoedige reïntegratie waarbij de Wet Verbetering Poortwachter (WVP) leidend is.

Op 29 december 2005 is de WAO vervangen door de WIA, Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen. In de WIA staat werk voorop. Als de werknemer twee jaar ziek is en als het niet is gelukt om weer aan de slag te gaan ondanks alle inspanningen dan volgt een keuring. Hierbij kijkt het UWV eerst naar wat de werknemer nog kan. Veel meer dan de WAO legt de WIA de verantwoording voor een gezonde werkomgeving bij de werkgevers en werknemers. Dat blijkt allereerst uit de 'toelatingsdrempel' van de nieuwe regeling: voor de WAO lag deze bij 15% arbeidsongeschiktheid. Voor de WIA is dit percentage verhoogd naar 35%.

De WIA kent twee regelingen, te weten:

- De IVA (Inkomensvoorziening volledig arbeidsongeschikten) biedt een solide uitkering voor volledig arbeidsongeschikten zonder (of met een hele kleine) kans op herstel.
- De WGA (Werkhervatting gedeeltelijk arbeidsgeschikten) vult het inkomen van gedeeltelijke arbeidsgeschikten aan. Werken wordt daarbij gestimuleerd: hoe meer iemand werkt, hoe hoger zijn inkomen.

De WIA kent geen uitkering voor werknemers die minder dan 35% arbeidsongeschikt zijn.

Als de werknemer in het stelsel minder dan 35% loonverlies heeft, blijft betrokkene volgens de WIA in dienst van de provincie.

Eigen risico dragen is binnen de WIA vooralsnog alleen mogelijk voor de regeling Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (WGA) en nog niet voor de Inkomensvoorziening Volledig Arbeidsongeschikten (IVA).

De provincie heeft per 1 januari 2007 gekozen voor het eigenrisicodragerschap. Dit eigen risico heeft de provincie herverzekerd. Herverzekering is goedkoper dan het betalen van de zogenaamde gedifferentieerde premie, terwijl het risico bij een verzekeraar wordt gelegd.

5.8 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet regelt onder meer de door beschermde diersoorten toegebrachte schade aan gewassen. Toegekende schaden kunnen worden verhaald uit het faunafonds. Hierbij wordt uitgegaan van het gezamenlijk onderschreven rijksbeleid. De provincie kan hiervan afwijken en eigen beleid volgen. Indien dit leidt tot extra schade, zal deze ten lasten komen van de provincie. Op dit moment

heeft de provincie ervoor gekozen de landelijke richtlijnen te volgen. Er hebben zich in 2007 geen bijzonderheden voorgedaan.

5.9 Wet op de jeugdzorg

Per 1 januari 2005 is de Wet op de jeugdzorg van kracht. In deze wet is het recht op jeugdzorg opgenomen. De provincie is ervoor verantwoordelijk dat cliënten hun aanspraak op jeugdzorg tot gelding kunnen brengen bij een zorgaanbieder. De provincie krijgt om deze verantwoordelijkheid waar te kunnen maken een doeluitkering voor de hulpverlening. Afhankelijk van de vraag naar jeugdzorg zal duidelijk worden of deze doeluitkering voldoende is. Schommelingen in de vraag zullen in eerste instantie opgevangen dienen te worden binnen de voorziening jeugdhulpverlening. Indien de vraag naar jeugdzorg groter blijft dan het beschikbare aanbod dat binnen de middelen van de doeluitkering beschikbaar is, garandeert de rijksoverheid niet op voorhand dat er aanvullende middelen beschikbaar worden gesteld.

Uitgangspunt is dat de wet wordt uitgevoerd op basis van uitsluitend rijksmiddelen. Voor de periode 2004 t/m 2006 is tussen Rijk en het Inter Provinciaal Overleg (IPO) een bestuursakkoord gesloten over de wijze waarop uitvoering kan worden gegeven aan de wet binnen het vastgestelde financiële rijkskader. Deze periode is in 2006 verlengd tot en met 2007. De verwachting is dat voor 2008 opnieuw verlenging zal plaatsvinden.

5.10 Verdrag van Valletta

Door de implementatie van het Verdrag van Valletta (Malta) in de Nederlandse wetgeving veranderen de taken en verantwoordelijkheden van de provincie op het gebied van archeologie. Ook vormt zich een risico voor de provincie. De nieuwe wetgeving verplicht de provincie als vergunningverlenende instantie namelijk een vergoeding toe te kennen voor de (opgravings)kosten die de verstoorder niet of niet geheel voor zijn rekening kan nemen. In eerste instantie zijn de verstoorders aansprakelijk. Maar in geval van excessieve kosten zal de provincie financieel moeten bijdragen tot een maximum van € 0,50 per inwoner per casus. Wanneer het drempelbedrag (€ 0,50 / inwoner) wordt overschreden, kan de provincie een aanvraag indienen tot bijdrage in excessieve kosten bij het Rijk.

6. Inventarisatie van de weerstandscapaciteit

In het voorgaande is geprobeerd een zo goed mogelijk overzicht van de meest relevante risico's weer te geven. Risico's kunnen zich binnen korte tijd manifesteren. Ook is het mogelijk dat meerdere risico's zich tegelijkertijd laten gelden. Om de financiële gevolgen ervan op te kunnen vangen, is het noodzakelijk dat de Provincie Zeeland beschikt over voldoende opvangcapaciteit in financiële zin. Zoals eerder aangegeven bestaat er geen richtlijn voor de hoogte van het noodzakelijk geachte weerstandscapaciteit.

De provincie krijgt, net als andere overheidsorganisaties, te maken met toenemende risico's bij het uitvoeren van de eigen taken. Zo worden meer en hogere claims bij de overheden ingediend die voortvloeien uit hun overheidstaak. Verder verschuift het takenpakket van de provincie van planning naar uitvoering. Hiermee en zeker met de uitvoering van omvangrijke projecten nemen de risico's voor de provincie toe en zal de weerstandscapaciteit hierop aangepast moeten worden. De onderdelen waaruit de weerstandscapaciteit is opgebouwd worden hieronder vermeld.

6.1 Post onvoorzien in de programmabegroting

In de programmabegroting 2008 is een bedrag beschikbaar van € 0,25 miljoen voor onvoorziene uitgaven. De posten voor onvoorzien zijn met name geschikt om kleinere tegenvallers op te vangen en kunnen op korte termijn worden ingezet. In 2007 resteert een bedrag van € 80.000 op de posten onvoorzien. Dit bedrag komt ten gunste van het rekening resultaat.

6.2 De algemene reserve

De stand van de algemene reserve op 31 december 2007 bedraagt € 129,6 miljoen. Door reeds genomen bestemmingsbesluiten is per saldo een bedrag van € 41 miljoen nodig om de verplichtingen af te dekken. Hierdoor resteert een direct beschikbaar bedrag van € 88,6 miljoen om in te zetten ten behoeve van de weerstandscapaciteit.

In voorgaande jaren is conform de hoofdpunten van financieel beleid van de provincie de zelf door de provincie Zeeland gestelde norm van de algemene reserve jaarlijks geïndexeerd met de materiële overheidskostenstijging. In de afgelopen jaren is deze norm niet bijgesteld in afwachting van de resultaten van de uitvoering van het plan van aanpak risicomanagement. Deze resultaten zullen bekend zijn bij het opstellen van de begroting 2009.

6.3 Vrij aanwendbaar deel bestemmingsreserves

Naast de algemene reserve beschikt de provincie over een aantal bestemmingsreserves. Zolang er geen harde en concrete verplichtingen zijn aangegaan, kan altijd worden besloten tot het geven van een andere bestemming aan de bestemmingsreserves. Dit vrij aanwendbare deel van de bestemmingsreserves bedraagt per 31 december 2007 circa € 11,2 miljoen. Deze middelen kunnen op korte termijn worden ingezet.

6.4 De onbenutte belastingscapaciteit bij de Motorrijtuigenbelasting

De provincie mag per 1 april 2007 maximaal 105,0 opcenten heffen. Het werkelijk tarief bedraagt 69,3 opcenten. In 2007 was de opbrengst per opcent € 404.000. Op basis van de opcenten en de opbrengsten per opcent bedraagt de vrije belastingscapaciteit op jaarbasis zo'n € 14,4 miljoen. Het tarief per 1 april 2008 zal ook 69,3 bedragen.

6.5 Ruimte in meerjarenbegroting

Hieronder staat het meerjarenperspectief, zoals opgenomen in de najaarsnota behorend bij de programmabegroting 2008.

	2008	2009	2010	2011
<u>Ruimte</u> (bedragen x 1 miljoen)	€ 0	€ 0,2	€ 7,7	€ 9,8

6.6 Weerstandscapaciteit

Samenvattend beschikt de Provincie Zeeland over de volgende weerstandscapaciteit (in miljoenen):

Op korte termijn:

Post onvoorzien in de lopende begroting	€	0,2
Algemene reserve	€	88,6
Vrij besteedbaar deel van de bestemmingsreserves	€	11,2
Totaal op korte termijn beschikbaar	€	100,0

Een belangrijk aandachtspunt betreft de uitvoering van het Regeerakkoord van het Kabinet Balkenende, waarin een éénmalige afroaming van het vermogen van de provincies is opgenomen van € 800 miljoen. Deze gelden moeten worden ingezet voor de realisatie van Rijksdoelen. Voor de provincie Zeeland is sprake van een aandeel van € 12,5 miljoen voor 2008. Dit bedrag wordt in 2008 onttrokken aan de algemene reserve. Voor de jaren 2009 tot en met 2011 moeten de consequenties nog worden bezien. Hierover wordt nog onderhandeld in relatie tot een mogelijke decentralisatie van

rijkstaken. Hoewel de hoogte dus nog kan wijzigen wordt vooralsnog voor deze periode uitgegaan van een korting van € 12,5 miljoen per jaar. Dit betekent dat het vrij besteedbaar deel van de algemene reserve in de komende jaren naar schatting met € 37,5 miljoen zal dalen. Dit bedrag is nog niet als verplichting opgenomen en dus nog niet verwerkt in het saldo van € 89,1 miljoen.

Voor de jaren na 2008 zijn nog de nodige miljoenen euro's inzetbaar door de belastingcapaciteit maximaal te benutten en de geraamde ruimte in de meerjarenraming in te zetten.

Naast genoemde bronnen bestaan er uiteraard mogelijkheden in de uitgavensfeer om structurele tegenvallers op te vangen, bijvoorbeeld door het vaststellen van een lager ambitieniveau. Dit is echter ingrijpend en beïnvloedt direct de beleidsuitvoering. Strikt genomen valt dit ook buiten de definitie van het weerstandsvermogen, zoals in de inleiding weergegeven. In deze definitie worden namelijk de bestaande budgetten en voorzieningen buiten beschouwing gelaten. De mate waarin van dit middel gebruik kan worden gemaakt, is afhankelijk van de flexibiliteit van de uitgaven (de incidentele en structurele uitgaven). Zo zal vermindering van de personeelsformatie op korte termijn weinig budgettair voordeel opleveren. In de subsidiesfeer bestaan veelal meerjarige verplichtingen. Een ander laatste redmiddel kan zijn het verzilveren van eventuele stille reserves. Dit is overigens alleen van belang bij zogenaamde niet-bedrijfsgebonden activa. Activa die wel bedrijfsgebonden zijn, kunnen immers niet zomaar worden verkocht (denk aan huisvesting). Bij niet-bedrijfsgebonden activa kan dit in principe wel (denk bijvoorbeeld aan kunstvoorwerpen en een verbonden partij waarbij de doelstelling los staat van de provinciale doelstelling). Van stille reserves is sprake bij activa die voor een lager bedrag op de balans zijn verantwoord dan dat zij bij verkoop naar verwachting zullen opbrengen. De omvang van de stille reserves van niet-bedrijfsgebonden activa is niet exact bekend, maar is van zeer gering belang om als weerstandscapaciteit te fungeren.

Jaarlijks is naast bovenstaande bedragen op korte termijn tevens de budgettaire ruimte beschikbaar van € 0,2 miljoen in 2009, € 7,7 miljoen in 2010 en € 9,8 miljoen in 2011 en aanvullend de onbenutte belastingcapaciteit van € 14,4 miljoen ter dekking van eventuele risico's.

Op basis van het voorgaande kan worden gesteld dat de weerstandscapaciteit in 2007 ruim voldoende van omvang was.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

1. Algemeen

In de paragraaf 'Onderhoud kapitaalgoederen' wordt ingegaan op het beleidskader en de daaruit voortvloeiende consequenties met betrekking tot het beheer en onderhoud van de grote kapitaalgoederen van de provincie.

Het beleidskader moet inzicht geven in de huidige onderhoudssituatie van het goed, het gewenste onderhoudsniveau en de daarmee gemoeide jaarlijkse kosten in meerjarenperspectief.

Een en ander zal moeten worden vastgelegd in onderhoudsplannen, nota's, managementsystemen of andere documenten met dit doel.

In artikel 12 BBV zijn de volgende kapitaalgoederen voorgeschreven die tenminste opgenomen dienen te worden in de paragraaf kapitaalgoederen:

- Wegen;
- Riolering;
- Water;
- Groen;
- Gebouwen

Daar bij de provincie riolering niet van toepassing is, zal hierover niet worden gerapporteerd. Het onderdeel water is uitgebreid met bruggen en sluizen, daar die onder het beheer van de provincie vallen. Tot slot zijn de onderdelen schepen, ICT en wandtapijten toegevoegd, die voor de provincie grote kapitaalgoederen vormen.

2. Wegen & Water (infrastructuur)

2.1 Het beleidskader

Het beleid voor de bij de provincie zelf in beheer zijnde infrastructuur wordt gevormd door de landelijke wet- en regelgeving en het provinciale verkeer- en vervoerbeleid met de bijbehorende sectorale deelplannen. Ook beleid afkomstig van andere beleidsvelden kan invloed hebben op het gebruik en onderhoud van de infrastructuur, bijvoorbeeld ecologisch bermbeheer en gebruik milieuvriendelijke bouwstoffen.

Daarnaast zijn er ook een aantal specifieke beleidsnota's voor de instandhouding van de infrastructuur in ontwikkeling. De stand van zaken wordt hieronder kort toegelicht:

Beleidsplan wegen en vaarwegen en beleidsplan openbare verlichting

In december 2004 is door Provinciale Staten een kwaliteitsvisie voor wegen en vaarwegen vastgesteld. Met deze visie is bepaald welk technisch kwaliteitsniveau de Provincie nastreeft. Binnen de provincie Zeeland is gekozen voor een kwaliteitsniveau dat overeenkomt met het landelijk gemiddelde, met positieve afwijkingen voor groenvoorzieningen en gladheidbestrijding. Voor vaarwegen is, als gevolg van het ontbreken van een landelijke systematiek, een analoge methode uitgewerkt, waarbij voor de thema op basis waarvan de volgende kwaliteitsvisie is bepaald: specifiek wordt een zo hoog mogelijk kwaliteitsniveau voor thema's veiligheid en bereikbaarheid nagestreefd en algemeen is: goed is goed genoeg.

Om inzicht te krijgen in de (financiële) consequenties van deze beleidsvisie is de visie vertaald in concrete beheermaatregelen en hun kosten, welke opgenomen zijn in een zogenaamd beheerplan. Vanwege de beheersbaarheid is deze vertaling eerst voor het wegennet uitgevoerd. Het beheerplan wegen is in december 2006 definitief door het college vastgesteld. Voor vaarwegen (natte infrastructuur) zal in 2008 een beheerplan worden opgesteld. De beheerplannen worden doorlopend geactualiseerd, zodat er geen achterstallig onderhoud ontstaat. Omdat de vastgestelde

beheerplannen zich richten op de instandhouding van de infrastructuur zal in 2008 een apart beheerplan voor de hieraan gerelateerde bedrijfsvoeringkosten worden opgesteld. Naast het beleidsplan wegen en vaarwegen is in januari 2006 het beleidsplan openbare verlichting vastgesteld ("Verlichten met beleid"). Het beleid richt zich op de beperking van energiegebruik en voorkomen van omgevingshinder. Het beleidsplan voorziet in een uitvoeringsprogramma dat start in 2006 en eindigt in 2010

2.2 Financiële consequenties en de vertaling in de begroting

Investerings in infrastructuur zijn investeringen met maatschappelijk nut in de openbare ruimten. Sinds 2006 komen de uitgaven ten laste van de exploitatie, zodat er geen beslag op middelen in de meerjarenraming wordt gelegd. De investeringen in voorgaande jaren uitgevoerd tot en met 2005 zijn geactiveerd, hiervan worden de jaarlijkse kapitaallasten (ongeveer 2,7 miljoen per jaar) in de exploitatie verwerkt. De bedragen aan investeringen zijn in detail opgenomen in het Meerjarenprogramma Infrastructuur Zeeland, wat jaarlijks opgesteld wordt en aan gedeputeerde staten ter goedkeuring aangeboden wordt en daarna ter info verzonden wordt aan uw staten. In de begroting 2007 is voor de sector infrastructuur incidenteel € 11.800.000 voor investeringen wegen opgenomen. In 2007 zijn er geen onderhoudsinvesteringen gepland en uitgevoerd.

Voor onderhoud waren in de begroting 2007 voor de sector infrastructuur de volgende bedragen opgenomen: onderhoud wegen € 5.078.000 (structureel € 4.739.000) en onderhoud Kanaal door Walcheren/Zeelandbrug € 895.000 (structureel € 1.062.000) en € 773.000 incidenteel. De bestedingen in 2007 bedragen voor het onderhoud wegen € 5.767.000 en voor het onderhoud Kanaal door Walcheren/Zeelandbrug € 1.695.000, waarvan € 804.000 incidenteel. Voor het onderhoud aan de gebouwen: wegsteunpunten, bedieningsgebouwen en busstation Terneuzen is in de begroting € 217.000 (structureel € 99.000) opgenomen en gerealiseerd € 218.000.

2.3 SWATH-schepen, aanlandingsvoorzieningen en terminals fietsvoetveer

In 2004 zijn de 2 SWATH-schepen, de aanlandingsvoorzieningen en de terminals voor het fietsvoetveer in gebruik genomen.

De Provincie Zeeland is eigenaar van deze schepen en verhuurt deze aan de exploitant van het fietsvoetveer Vlissingen-Breskens.

De schepen dienen door en voor rekening van de exploitant te worden onderhouden. Het onderhoudsplan voor de exploitant is in 2004 door de provincie vastgesteld.

Ook de aanlandingsvoorziening, gebouwen en terreinen zijn eigendom van de provincie en worden verhuurd aan de exploitant. Het onderhoud daarvan gebeurt door en voor rekening van de provincie volgens het onderhoudsplan.

2.3.1 Financiële consequenties en de vertaling in de jaarrekening

In de begroting 2007 was voor onderhoud aanlandingsinrichting € 81.000 (structureel € 64.000) geraamd, voor de gebouwen en terreinen is dit € 69.000 (structureel € 95.000). De werkelijke kosten zijn voor het onderhoud aanlandingsinrichtingen € 66.000 en voor de gebouwen en terreinen € 68.000. Voor het toetsen van de uitvoering van de onderhoudsplannen wordt externe deskundigheid ingehuurd. Hiervoor was in de begroting 2007 € 72.000 (structureel € 76.000) geraamd en de werkelijke kosten zijn € 21.000.

2.4 Overige Vaartuigen

Voor het onderhoud van de Zeelandbrug en het Kanaal door Walcheren heeft de provincie een 2-tal vaartuigen in eigendom.

2.4.1 Financiële consequenties en de vertaling in de jaarrekening

Voor het planmatig onderhoud was € 18.000 (structureel € 18.000) in de begroting 2007 opgenomen. De werkelijke kosten 2007 waren € 15.000.

3. Groen

3.1 Het beleidskader

Voor het groenbeheer wordt een beheerplan groen ontwikkeld. Het plan beschrijft hoe vanuit een maatschappelijk verantwoorde benadering het beste met de provinciale beplantingen wordt omgegaan en waarom. De bomen die deel uitmaken van de huidige provinciale wegbeplanting zijn opgenomen in een boombeheersysteem (BBS). In het BBS wordt alle informatie (mutaties en resultaten jaarinspecties) bijgehouden die van belang is voor een effectieve zorgplicht en voor een systematische aanpak van het boomonderhoud. Het BBS verschaft dus inzicht in de behoefte aan periodiek boomonderhoud en de noodzaak om andere beheersmaatregelen aan de boombeplanting uit te voeren. Vanuit de invalshoek natuur en landschap is een groenstructuurvisie voor de provinciale beplantingen opgesteld.

Duurzame veilige inrichting van de wegen stelt eveneens voorwaarden en eisen voor wat betreft de aanvaardbaarheid en plaats van bomen en struiken in wegbermen.

Een en ander wordt in een onderling evenwichtige samenhang verwerkt in een beheerplan groen dat een samenhangend specifiek onderdeel zal vormen van de beheerplannen voor de (vaar)wegen.

3.2 Financiële consequenties in de jaarrekening

Het begrotingsbudget voor 2007 was € 347.000 (structureel € 247.000). De werkelijke kosten in 2007 waren € 344.000.

4. Gebouwen

4.1 Het beleidskader

4.1.1 Abdijcomplex inclusief St. Jorisdoelen, gebouw De Burg en Gistpoortgebouw

Het Abdijcomplex valt binnen het beschermd stadsgezicht van de gemeente Middelburg en is aangewezen als beschermd monument. Voor onderhoud aan beschermde monumenten bestaat afzonderlijke wet- en regelgeving. Voor verbouwplannen vindt toetsing plaats bij de monumenten-/welstandcommissie van de gemeente Middelburg alsmede door de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM), de vroegere Rijksdienst voor de Monumentenzorg.

4.1.2 Buitenonderhoud

Basis voor het beleid voor het regulier onderhoud aan de buitenkant (leien daken, schilderwerk, goten, metselwerk) zijn de 2-jaarlijkse inspectierapporten van de Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland (SCEZ), voorheen Monumentenwacht. In deze inspectierapporten vindt een kwalificatie plaats van de onderhoudstoestand van voornoemde gebouwen verdeeld in: "goed, redelijk, matig tot slecht". Het provinciaal beleid is erop gericht de onderdelen die de kwalificatie "slecht" en "matig" hebben op te nemen in de planning van het Beheers- en onderhoudssysteem (BOS) voor de daaropvolgende jaren.

4.1.3 Binnenonderhoud

Hiervoor is een planning opgesteld door de eigen technische dienst gebaseerd op de te verwachten levensduur van voorzieningen en apparatuur.

4.1.4 Groene Woud en overige gebouwen

Hiervoor is door de eigen technische dienst een onderhoudsplan opgesteld gebaseerd op de technische levensduur van de voorzieningen en de staat van onderhoud van de objecten.

4.1.5 Renovatie, nieuwbouw en aankopen

De provincie heeft het voornemen conform het meerjarig onderhoudsplan BOS om de gebouwen gelegen binnen het Abdij-complex de komende jaren te renoveren.

Als gevolg van de reorganisatie welke per 1 juli 2007 zijn beslag heeft gekregen is de voorgenomen renovatie van gebouw Kaatsbaan naar voren gehaald en met de uitvoering van deze renovatie is in oktober 2007 begonnen.

In 2007 is begonnen met de renovatie van het Gistpoortcomplex. Per balansdatum was de renovatie nog in uitvoering. Het streven is het gebouw de derde week van april 2008 op te leveren.

Met de gemeente Middelburg is overeengekomen dat de provincie Zeeland de oude brandweerkazerne aankoopt voor huisvesting van SCEZ voor de depots en de garages. In 2006 zijn plannen voorbereid voor de verbouw van de brandweerkazerne.

In 2007 zijn deze verbouwingsplannen verder uitgewerkt en heeft het college van GS de nodige middelen voor de verbouw beschikbaar gesteld. De aankoop van de oude brandweerkazerne is per balansdatum nog niet geëffectueerd, omdat er nog nadere onderzoeken (bodem en asbest) lopen. Het streven is de aankoop eind 1^e kwartaal 2008 te effectueren.

In het kader van "Duurzaam Bouwen" vinden er momenteel nog een aantal aanpassingen plaats aan het verbouwingsplan. Het streven is de verbouwing in het 2^e kwartaal 2008 aan te besteden en de renovatie te starten in september 2008.

4.2 Veiligheidsaspecten

In het kader van het verlenen van gebruiksvergunningen voor de provinciale gebouwen heeft de brandweer alle gebouwen geïnspecteerd op veiligheidsaspecten. De brandweer heeft per gebouw een inspectierapport opgesteld en hierin zijn maatregelen opgenomen om aan deze veiligheidsaspecten te kunnen voldoen.

De afgelopen jaren zijn diverse maatregelen uitgevoerd om de gebouwen te laten voldoen aan de eisen van de gebruikersvergunningen. Ook heeft de brandweer controles uitgevoerd en zijn er naar aanleiding van deze controles weer aanvullende maatregelen uitgevoerd.

De brandweer heeft inmiddels voor het gehele Abdijcomplex en aanliggende panden een positief advies uitgebracht aan de gemeente Middelburg om een gebruikersvergunning voor het gehele Abdijcomplex te verlenen. Deze gebruiksvergunning voor het gehele Abdijcomplex is inmiddels ontvangen.

4.3 Financiële consequenties en de vertaling in de begroting

Financiële consequenties, vertaling en uitvoering van dit beleid vindt plaats via het BOS. Het BOS-systeem is opgezet voor een voortschrijdende periode van 10 jaar. In het budget wordt onderscheid gemaakt voor jaarlijks structureel onderhoud ad € 520.000 en een stelpost voor jaarlijks incidenteel onderhoud ad € 435.000.

Naast het BOS-systeem voor beheer en onderhoud van provinciale gebouwen is in de begroting een bedrag beschikbaar van € 84.500 voor spoedeisende vervangingen van apparatuur en materieel.

Investerings in gebouwen zijn investeringen met economisch nut.

De uitgaven worden geactiveerd volgens de financiële verordening en zoals de BBV-regelgeving dit voorschrijft.

Sinds 2003 wordt er indien mogelijk direct een egalisatiereserve gevormd om de toekomstige afschrijvingslasten uit te dekken, zodat er geen beslag op middelen in de meerjarenraming wordt gelegd. De investeringen in voorgaande jaren uitgevoerd tot en met 2005 zijn geactiveerd, hiervan worden de jaarlijkse kapitaallasten (ongeveer € 6,5 miljoen per jaar) in de exploitatie verwerkt.

5. ICT

5.1 Het beleidskader

De essentie van het omgaan met ICT-kapitaalgoederen is continuïteit. Dit is verwoord in een nota die het vigerende beleid beschrijft: : Beleidskader digitale dienstverlening die in 2007 tot stand is gekomen en naar verwachting begin 2008 door het college zal worden vastgesteld. De hiervan afgeleide ICT-uitvoeringsplannen beschrijven in hoofdlijnen activiteiten die onder meer moeten leiden tot een nog betere borging van die continuïteit.

Concrete aanpak continuïteit:

- Planning van tijdige vervangingen, rekening houdend met de te verwachten technische en economische levensduur.
- Onderhoudscontracten die zo goed mogelijk borgen dat binnen een aantal uren de betreffende voorzieningen bij storing weer operationeel zijn.
- Beschikbaar houden van adequate reserveapparatuur en –onderdelen.
- Uitvoering regelmatige back-ups
- Verbeteren van de beschikbaarheid. In 2007 is onderzoek uitgevoerd naar het virtualiseren van de ondersteunende computersystemen. Vanaf 2008 zal virtualisatie geleidelijk ingevoerd worden in de ICT technische infrastructuur teneinde de beschikbaarheid nog verder te vergroten.

In de begroting zijn structurele middelen opgenomen om de vervanging van de ICT-kapitaalgoederen te dekken. Tot deze kapitaalgoederen worden ook gerekend de investeringen voor de bekabelingnetwerk inclusief telefonie.

6. Wandtapijten

De collectie wandtapijten van de provincie Zeeland is in langdurige bruikleen gegeven aan het Zeeuws Museum. Het museum heeft een meerjarig plan voor beheer en onderhoud van de wandtapijten opgesteld. Voor de uitvoering daarvan is een meerjarig contract gesloten met Paswerk (de voormalige werkplaats tot herstel van antiek textiel) in Haarlem. In de structurele subsidie aan het Zeeuws Museum is een bedrag voor de uitvoering van dit plan opgenomen.

Financieringsparagraaf

Financieringsparagraaf

Inleiding

De financieringsparagraaf is in samenhang met het Besluit financieringsstatuut een belangrijk instrument voor het transparant maken en daarmee voor het sturen, beheersen en controleren van de financieringsfunctie.

In de voorliggende paragraaf wordt verslag gedaan over het in 2007 gevoerde financieringsbeleid. De opzet van deze paragraaf komt overeen met de opzet in de programmabegroting 2007.

1. Algemeen

In de financiële verordening ¹ is in artikel 14.2 opgenomen dat Gedeputeerde staten er zorg voor dragen dat, bij de uitvoering van de financieringsfunctie de regels, zoals vastgelegd in:

- de Wet financiering decentrale overheden (Wet FIDO),
- de bijbehorende "Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden" en
- de "Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden",

in acht worden genomen. Tevens zijn bepaalde uitvoeringsregels vastgesteld in het "Besluit Financieringsstatuut" zoals in de financiële verordening is vereist. De belangrijkste uitvoeringsregels zijn:

- het uitzetten van overtollige geldmiddelen gebeurt uitsluitend bij:
 - financiële instellingen binnen het EMU-gebied met minimaal een A-rating afgegeven door tenminste één gezaghebbende rating agency, voor uitzettingen langer dan 1 jaar;
 - financiële instellingen binnen het EMU-gebied met minimaal een P3-rating (A-3) afgegeven door tenminste één gezaghebbende rating agency, voor uitzettingen van maximaal 1 jaar;
 - publiekrechtelijke lichamen.
- van het totaal aan belegde middelen mag niet meer dan 50% bij één marktpartij worden geplaatst;
- overtollige geldmiddelen worden uitsluitend uitgezet tegen vastrentende waarden, dan wel in producten waarbij tenminste de hoofdsom aan het eind van de looptijd in tact is.

2. Beheer

2.1 Risicobeheer vlottende schuld, kasgeldlimiet

De zogenaamde "kasgeldlimiet" stelt een grens (7% van het begrotingstotaal) aan de korte financiering. Dit betekent dat investeringen tot deze kasgeldlimiet gefinancierd mogen worden met kort geld (looptijd gemiddeld 1 jaar), waardoor het renterisico van korte financiering wordt beperkt.

Dit is van belang omdat juist voor korte financiering geldt dat het renterisico aanzienlijk kan zijn. Fluctuaties in de korte rente hebben direct een relatief grote impact op de rentelasten.

Uit staat 1 blijkt dat er in geen enkel kwartaal sprake is van een overschrijding van het kasgeldlimiet.

¹ Ingangsdatum 15 november 2003

2.2 Risicobeheer vaste schuld, renterisiconorm

Voor de vaste schuld is in de Wet Fido eveneens een norm beschreven, de zogenaamde "renterisiconorm". Deze norm geeft aan over welk deel van de vaste schuld renterisico gelopen mag worden. De renterisiconorm wordt berekend door het vastgestelde percentage van 20% te vermenigvuldigen met de totale vaste schuld. Hierbij geldt een minimumbedrag van € 2,5 miljoen.

Het renterisico op de vaste schuld kan bepaald worden door na te gaan:

- welk deel van de vaste schuld in enig jaar hergefinancierd moet worden door het aangaan van nieuwe leningen behorend tot de vaste schuld;
- welk deel van de vaste schuld door een wijziging van de rente op basis van de leningvoorwaarden niet kan worden beïnvloed

De Provincie Zeeland had in 2007 geen vaste schulden, er zijn geen lopende leningen. Over eventuele nieuwe leningen als financiering van bijvoorbeeld nieuwe activa wordt volgens de nieuwe definitie geen risico gelopen. De lasten van deze leningen worden immers meegenomen in de meerjarenraming bij de kapitaallasten van nieuwe activa.

2.3 Kredietrisico verstrekte gelden

2.3.1 Zeeuws Studiefonds

In 2007 was de schuld per 1 januari € 33.389,53. In 2007 hebben geen personen gebruik gemaakt van de 25%-kortingsregeling en hebben 2 personen gebruik gemaakt van de mogelijkheid kwijtschelding te krijgen van de jaarlijkse aflossing (maximaal € 544,54); het totaalbedrag hiervan is € 1072,77. Verder is er voor € 2.659,72 regulier afgelost, waardoor er in totaal dus € 3.732,49 is afgelost en kwijtgescholden. De schuld per 31 december 2007 was derhalve € 29.657,04.

2.3.2 Leningen werkgelegenheid

In 2007 is € 18.691,01 afgelost op de verstrekte geldleningen in het kader van de werkgelegenheid en is er voor € 3.951,80 aan rente ontvangen over deze leningen. Leningen zijn op de balans op nihil gewaardeerd. In 2007 zijn er geen vorderingen oninbaar verklaard.

2.3.3 Leningen NV Economische Impuls Zeeland en Zeeuws Museum

In 2007 zijn 2 nieuwe leningen verstrekt aan NV Economische Impuls voor € 300.000 en aan het Zeeuws Museum voor € 647.000. Van de lening aan het Zeeuws Museum is in 2007 al weer € 215.664 afgelost en is er voor € 8.357 aan rente ontvangen over deze lening.

Staat 2 geeft een overzicht van de kredietwaardigheid van de uitzettingen en staat 4 een overzicht van de verstrekte leningen.

3. Provinciefinanciering

3.1 Financieringspositie

In 2007 zijn de gepleegde investeringen volledig gefinancierd met eigen financieringsmiddelen, waardoor geen beroep nodig was op vreemd vermogen. Overtollige financieringsmiddelen zijn uitgezet in deposito's en internetspaarrekeningen.

3.2 Uitzettingen

In staat 2 zijn de per 31-12-2007 uitgezette gelden opgenomen.

3.3 Relatiebeheer

De relaties met de financiële instellingen, zoals bijvoorbeeld het huisbankierschap bij de Bank Nederlandse Gemeenten, zijn in het afgelopen jaar naar tevredenheid verlopen. In het treasurystatuut is de richtlijn opgenomen om bestaande bankrelaties en bancaire condities minimaal iedere drie jaar te analyseren en te beoordelen. In 2007 is besloten om de geplande evaluatie van de bestaande situatie niet uit te voeren en door te schuiven.

4. Rentevisie

In de programmabegroting 2007 gaven wij aan dat het Centraal Economisch Plan 2006 de verwachting had dat de korte en lange rente in 2006 licht zou stijgen en in 2007 zich zou stabiliseren. De gemiddelde rente is in de loop van 2007 echter fors gestegen van 3,78% in kwartaal 1 tot 4,60% in kwartaal 4. Uiteindelijk is in 2007 een gemiddelde rente gehaald van 4,17%. Een aanzienlijke stijging in vergelijking met de gemiddelde rente van 3,03% in 2006.

Staat 1:

Kasgeldlimiet 2007:		Bedragen * € 1 mln.							
		1e kwartaal		2e kwartaal		3e kwartaal		4e kwartaal	
		raming	realisatie	raming	realisatie	raming	realisatie	raming	realisatie
Omvang begroting per 1 januari 2007 (= grondslag)		191	292	191	292	191	292	191	292
1. Toegestane kasgeldlimiet									
* in procenten van de grondslag		7,0%	7,0%	7,0%	7,0%	7,0%	7,0%	7,0%	7,0%
* in bedrag		13,37	20,44	13,37	20,44	13,37	20,44	13,37	20,44
2. Vlottende schuld									
Opgenomen gelden < 1 jaar		-	-	-	-	-	-	-	-
Schuld in rekening-courant		-	0,05	-	0,04	-	0,03	-	0,02
Gestorte gelden door derden < 1 jaar		-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00
Overige geldleningen niet zijnde vaste schuld		-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00
Totaal (2)		-	0,05	-	0,04	-	0,03	-	0,02
3. Vlottende middelen									
Contante gelden in kas			0,00		0,00		0,00		0,00
Tegoeden in rekening-courant (Groenfonds)			4,90		8,00		12,10		15,20
Overige uitstaande gelden < 1 jaar		-	179,00	-	165,00	-	162,50	-	157,00
Totaal (3)		-	183,90	-	173,00	-	174,60	-	172,20
Toets kasgeldlimiet:									
4. Saldo vlottende middelen (3) - (2)		-	183,85	-	172,96	-	174,57	-	172,18
Toegestane kasgeldlimiet (1)		-	20,44	-	20,44	-	20,44	-	20,44
Ruimte (+) / Overschrijding (-); (1) + (4)		-	204,29	-	193,40	-	195,01	-	192,62

Staat 2:

Kredietrisico op verstrekte gelden per 31 december 2007:		
Risicogroep	Met/zonder (hypothecaire) zekerheid	Bedrag
Hypothecaire geldlening personeel	met:hypotheek	€ 83.717,00
Semi overheidsinstellingen: Stg Groenfonds	zonder	€ 15.233.505,00
Uitzettingen < 1 jaar	zonder	€ 164.777.092,00
Uitzettingen > 1 jaar	zonder	€ 30.404.660,00
Lening Nv Economische Impuls Zeeland	zonder	€ 300.000,00
Lening Zeeuws Museum	zonder	€ 431.336,00
Leningen Zeeuws Studiefonds	zonder	€ 29.657,00
Leningen werkgelegenheid	zonder	p.m.
Totaal		€ 211.259.967,00

Staat 3:

FINANCIERINGSOVERZICHT (bedragen x € 1 mln.) per 31 december:		
	2006	2007
Aanwezige vaste financieringsmiddelen	257	246
-/- Geactiveerde investeringen, deelnemingen	130	103
Saldo	127	143
Vaste voorraad aanwezige liquide middelen	60	35
Te beleggen financieringsmiddelen	187	178
LIQUIDITEITSOVERZICHT (bedragen x € 1 mln.) per 31 december:		
	2006	2007
Aanwezige liquide middelen	219	202
-/- Belegd via rekeningcourant Groenfonds NCW+ILG	5	15
Saldo	214	187

Staat 4:

Leningen portefeuille per 1-1-2007						
Leningen uitgezet		Stand per 1-1-2007	reguliere aflossingen	rente aanpassing (oud %)	rente aanpassing (nieuw %)	Stand per 31-12-2007
Hypothecaire geldleningen personeel		92.369	8.653	-	-	83.717
Uitzettingen > 1 jaar		35.056.123	4.651.464	-	-	30.404.660
Leningen Zeeuws Studiefonds		33.390	3.732	-	-	29.657
Lening Emergya		200.000	200.000	-	-	0
Lening NV Economische Impuls Zeeland		-	-	-	-	300.000
Lening Zeeuws Museum		-	215.664	-	-	431.336
totaal		35.381.882	5.079.513	-	-	31.249.370
Rente	rente %	2007	2006			2008
Hypothecaire geldleningen personeel	7,2729%	7.055	11.388	-	-	6.393
Uitzettingen > 1 jaar		1.318.568	-	-	-	1.138.740
Leningen Zeeuws Studiefonds		1.670	-	-	-	1.494
Lening Emergya	10,0000%	20.000	20.000	-	-	-
Lening Economische Impuls Zeeland	5,5000%	3.713	-	-	-	-
Lening Zeeuws Museum	3,0000%	8.357	6.470	-	-	7.009
totaal rente		1.359.363	37.858	-	-	1.153.636
gemiddelde rente		3,84%	4,82%			3,69%

Bedrijfsvoeringsparagraaf

Bedrijfsvoeringsparagraaf

1. Inleiding

De inhoud van deze paragraaf is te splitsen in twee delen:

- Het eerste deel bevat informatie over de wijze waarop de provincie Zeeland een adequate bedrijfsvoering bereikt en waarborgt. Er wordt weergegeven welke kaders door Provinciale Staten zijn aangegeven en hoe planning- en controlcyclus eruit ziet voor 2007.
- Het tweede deel gaat in op de ondersteuning. De manier waarop ondersteuning wordt geboden om de programma's te realiseren en de ontwikkelingen die op ondersteuningsgebied hebben plaatsgevonden in 2007. Deze zijn van invloed op de adequaatheid van de bedrijfsvoering. Ook de vraag "wat heeft de ondersteuning gekost?" wordt beantwoord in dit gedeelte van de bedrijfsvoeringsparagraaf.

In beide delen is niet getracht om uitputtend te zijn maar er is wel rekening gehouden met de wettelijke eis². Deze eis houdt in dat provinciale staten dienen te worden geïnformeerd over bestaand beleid en nieuwe beleidsontwikkelingen ten aanzien van de bedrijfsvoering.

2. Rechtmatigheid

Bij het onderzoek naar de rechtmatigheid door de accountant zijn, naast zes criteria die worden getoetst in het kader van de getrouwheidsverklaring, drie aspecten van belang. Dit zijn:

- het begrotingscriterium
Dit betreft het tot stand komen van financiële handelingen binnen het kader van de geautoriseerde begroting (ex. Artikel 216 Provinciewet). Het college dient ervoor zorg te dragen dat de lasten van de programma's zoals geautoriseerd in de begroting na wijziging niet worden overschreden. Om dit te bereiken wordt er twee maal per jaar een ronde budgetbewaking uitgevoerd. De resultaten worden verwerkt in een begrotingswijziging. Indien er toch nog over- of onderschrijdingen resteren aan het eind van het jaar worden deze toegelicht in de jaarrekening.
- het voorwaardencriterium
Bij het voorwaardencriterium moet worden aangegeven welke regelgeving, zowel intern als extern, van toepassing is bij de uitvoering van financiële beheershandelingen zijn. Met ingang van 2007 is de nieuwe Algemene Subsidie Verordening (ASV) ingevoerd. De werking ervan is derhalve aan controle onderworpen. In 2007 is tevens een start gemaakt met het invoeren van checklists die worden gebruikt bij de subsidieverlening. Deze checklists zorgen dat de uniformiteit in de uitvoering van het proces wordt geborgd en dat de rechtmatigheidstoets wordt geïntegreerd. Naast de subsidieverlening wordt getoetst of is voldaan aan de wetgeving voor het Europees aanbesteden.
- het M&O-criterium.
Het gaat hierbij om misbruik en oneigenlijk gebruik van de wet- en regelgeving. Basis hiervoor vormt een inventarisatie of alle risico's zijn afgedekt door wet- en regelgeving. Deze inventarisatie is afgerond in het eerste kwartaal van 2008.

3. Planning en control

Op 7 maart 2007 vonden de verkiezingen plaats om een nieuwe samenstelling te bepalen voor de provinciale staten. Het nieuwe college heeft het collegeprogramma Nieuwe Verbindingen opgeleverd. De looptijd is 2007-2011. Daarnaast hebben zij de Zeeuwse Ambitiekaart gepresenteerd; dit is een

² Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten 2003, Hoofdstuk 2, Titel 2.3, artikel 14

grafische samenvatting van de provinciale ambities. Verder is de planning- en controlcyclus gevolgd zoals in de begroting 2007 was aangekondigd.

4. Ontwikkeling van de programmabegroting

De ontwikkeling die in de begroting 2007 is doorgevoerd waarbij de politiek relevante acties (beleidsvoornemens en prioriteiten) in een apart document worden opgenomen is in 2007 doorgevoerd in de bestuursrapportage en de programmarekening. Derhalve ontstonden een actieburap en een actierekening als sturingsinstrument voor het college. Deze rapportages zijn ter inzage voor staten. De programmarekening volgt op een aantal punten niet de programmabegroting 2007. Er is een kwaliteitsverbetering ingezet om de leesbaarheid te verbeteren. In dit kader zijn bedragen afgerond op duizendtallen, de cijfers per programma worden niet meer gesplitst in prioriteiten en bestaand beleid. Ook worden de reservemutaties per programma weergegeven. De importantie van de programmarekening als verantwoordingsdocument aan het Rijk over specifieke uitkeringen is verder toegenomen. Dit komt omdat in 2007 meer regelingen onder de SiSa (single information, single audit) zijn komen te vallen.

5. Kaders

De programmabegroting vormt het budgettaire kader voor de uitvoering van de beleidsdoelstellingen. Er zijn nog andere kaders waar het college rekening moet houden bij de uitvoering van het beleid. De kaders bestaan uit de financiële verordening, financiële controleprotocol, verordening periodiek onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid, regeling ambtelijke organisatie en de gedragscode bestuurlijke integriteit. In de kaders hebben zich in 2007 geen wijzigingen voorgedaan, er is wel gewerkt aan actualisatie van de financiële verordening.

6. Procesbeheersings- en meetinstrumenten

Of de middelen rechtmatig, doelmatig en doeltreffend worden ingezet en of de bijbehorende doelen worden bereikt binnen de kaders wordt gecontroleerd met behulp van een aantal instrumenten. Er is sprake van interne instrumenten als de uitvoering door de provincie zelf wordt verzorgd. Bij de externe instrumenten wordt een onafhankelijk oordeel door een derde partij gegeven.

6.1 Interne instrumenten:

- Verbijzonderde interne controle naar rechtmatigheid.
Deze controle is centraal gecoördineerd door de afdeling Financieel Economische Zaken en wordt in samenwerking met de bedrijfsvoeringsafdelingen uitgevoerd. Doelstelling is om de interne controle zoveel mogelijk in te bedden in de reguliere processen. Zie ook punt 1.0 van deze paragraaf.
- Kwaliteitsmanagement.
In het kader van kwaliteitsmanagement kan worden gemeld dat een werkgroep met de naam Werkwijzer bezig is met het beschrijven en inzichtelijk maken van werkprocessen. Dit verheldert verantwoordelijkheden en bevordert consistentie in de uitvoering van het werk. Werkzaamheden wordt hierdoor niet alleen beter overdraagbaar, maar tevens inzichtelijk voor nieuwe medewerkers. Het beschrijven van processen levert op deze wijze een bijdrage aan de beheersing van bestuurlijke, juridische en financiële risico's en biedt mogelijkheden voor het aanbrengen van verbeteringen. Echter, naast een interne doelstelling draagt het tevens bij aan een voor de burger meer transparante overheid.
- Audit.
De auditfunctie, ondergebracht bij de afdeling Personeel, Organisatie en Informatie, heeft in 2007 onderzoeken uitgevoerd als gepland in het onderzoeksprogramma doelmatigheid en doeltreffendheid. Eind 2007 is nog een audit uitgevoerd die niet vooraf in het onderzoeksprogramma stond. Het betrof een audit naar het besluitvormingsproces Fast Ferry. De auditfunctie publiceert een jaarverslag 2006-2007 waarin de resultaten worden gepubliceerd. In 2007 is er een onderzoeksprogramma voor 2008 opgesteld.

- Commissie Bestuurlijke en Financiële zaken
Deze commissie behandelt jaarlijks de programmarekening en het accountantsrapport en doet aanbevelingen. Over de voortgang van de aanbevelingen van de rekeningcommissie en de accountant is door gedeputeerde staten gerapporteerd bij de bestuursrapportage. Nog openstaande punten worden bij de rekening gerapporteerd.

6.2 Externe instrumenten:

- Rekenkamer. De Rekenkamer Zeeland heeft in april 2006 het onderzoeksprogramma 2006-2008 gepresenteerd. Conform de provinciewet publiceert de rekenkamer ook een jaarverslag waarin de resultaten van de onderzoeken en de voortgang van het onderzoeksprogramma te vinden is. De voortgang in het opvolgen van de aanbevelingen van de rekenkamer is als bijlage opgenomen.
- Accountantscontrole. De accountantscontrole verloopt volgens het vastgestelde controleprotocol.
- Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Er zijn geen bijzonderheden te melden voor 2007.

7. Ondersteuning

Onder dit punt van de bedrijfsvoeringsparagraaf wordt verder ingegaan op de kosten, ontwikkelingen en prioriteiten ten aanzien van de ondersteuning.

7.1 Wat mag het kosten?

Er wordt een specificatie gegeven van de begrote en gerealiseerde bedragen voor de verschillende beleidsvelden. Verschillen vallen uiteen in apparaatskosten en de materiele kosten. Aan de hand van de geplande en de gerealiseerde uren zouden de verschillen kunnen worden verklaard tussen de geraamde en de bestede apparaatskosten per onderdeel. De afwijkingen op materiele kosten worden op hoofdlijnen toegelicht. De specificatie van lasten en baten per onderdeel is als volgt:

(bedragen x € 1.000)

personeelszorg	Rekening 2006	Begroting 2007	Begroting 2007 na wijziging	Rekening 2007	Vershil	In %
Lasten	9.039	5.636	7.121	6.978	-143	-2.01
Baten	387	164	87	103	16	18.39
Totaal	8.652	5.472	7.034	6.875		

Zie de opmerking bij het onderdeel organisatie.

(bedragen x € 1.000)

organisatie	Rekening 2006	Begroting 2007	Begroting 2007 na wijziging	Rekening 2007	Vershil	In %
Lasten	450	531	638	786	148	23.2
Totaal	450	531	638	786		

De overschrijding op apparaatskosten wordt veroorzaakt doordat op activiteiten in organisatie is geschreven in plaats van personeelszorg. De scheidslijnen zijn voor deze twee onderdelen moeilijk aan te geven. De verschillen vallen per saldo tegen elkaar weg.

(bedragen x € 1.000)

ICT	Rekening 2006	Begroting 2007	Begroting 2007 na wijziging	Rekening 2007	Vershil	In %
lasten	2.280	2.482	2.652	2.515	-137	-5.17
baten	44	10	10	51	41	410
totaal	2.236	2.472	2.642	2.464		

De onderschrijding van € 0,03 miljoen op materiele kosten en € 0,10 miljoen aan apparaatskosten is niet specifiek toe te schrijven aan een bepaalde activiteit. Het verschil in baten vindt voornamelijk zijn oorsprong in de detachering van een medewerker.

(bedragen x € 1.000)

financiën	Rekening 2006	Begroting 2007	Begroting 2007 na wijziging	Rekening 2007	Vershil	In %
lasten	3.055	2.426	2.732	2.694	-38	-1.39
baten	1	0	0	0	0	
totaal	3.054	2.426	2.732	2.694		

De onderschrijding bij onderdeel financiën is zo gering dat een verantwoording niet nodig is.

(bedragen x € 1.000)

facilitaire zaken	Rekening 2006	Begroting 2007	Begroting 2007 na wijziging	Rekening 2007	Vershil	In %
lasten	10.211	7.765	10.271	10.611	340	3.31
baten	297	60	187	312	125	66.84
totaal	9.914	7.705	10.084	10.298		

Een deel van de doorberekening energiekosten 2006 aan onder andere de Rijksgebouwendienst en het Zeeuws Museum is geboekt in 2007. Dit gegeven gevoegd bij de doorberekening van de eindafrekening energiekosten 2006 verklaart grotendeels de hogere inkomstenpost.

De verbouwing van het gebouw Kaatsbaan stond gepland voor 2008. Deze planning is naar voren gehaald waardoor er in 2007 € 0,23 miljoen is uitgegeven zonder dat daar in de begroting rekening is gehouden. Het voor de verbouwing beschikbaar gestelde krediet in 2008 bedroeg € 0,315 miljoen, hetgeen gedeeltelijk had moeten worden overgeboekt naar 2007. Ook resteert er op de exploitatiekosten van het Gistpoortgebouw een bedrag van € 0,1 miljoen. Dit bedrag is abusievelijk niet meer toegevoegd aan het verbouwingskrediet conform besluitvorming. Dit wordt in 2008 gecorrigeerd.

De afrekening van energiekosten uit voorgaande jaren is geboekt in 2007. Per saldo is er voor energie € 0,09 miljoen meer uitgegeven dan begroot.

(bedragen x € 1.000)

management- en secretariële ondersteuning	Rekening 2006	Begroting 2007	Begroting 2007 na wijziging	Rekening 2007	Vershil	In %
Lasten	3.411	4.214	3.293	3.503	210	6.38
Totaal	3.411	4.214	3.293	3.503		

De overschrijding zit hoofdzakelijk onder apparaatskosten, dit onderdeel is niet in de begroting bijgesteld waardoor er een verschil ontstaat tussen geplande en gerealiseerde uren.

(bedragen x € 1.000)

juridische ondersteuning	Rekening 2006	Begroting 2007	Begroting 2007 na wijziging	Rekening 2007	Vershil	In %
Lasten	403	413	402	473	71	17.66
Baten	0	0	0	0	0	
Totaal	403	413	402	473		

De overschrijding op apparaatskosten is voornamelijk gelegen in de afwikkeling van bezwaar- en beroepsprocedures, juridische advisering en de investering in juridische kwaliteitszorg. De planning is op deze onderdelen niet bijgesteld waardoor er een aanzienlijk verschil is ontstaan tussen geplande en gerealiseerde uren.

(bedragen x € 1.000)

communicatie	Rekening 2006	Begroting 2007	Begroting 2007 na wijziging	Rekening 2007	Vershil	In %
Lasten	1.106	805	1.071	1.024	-47	-4.39
Baten	8	0	0	0	0	
Totaal	1.098	805	1.071	1.024		

De inzet van communicatieadviseurs is in enkele gevallen ten laste van het algemene budget voor communicatieactiviteiten gebracht. Feitelijk hadden deze uitgaven ad. € 0,02 miljoen moeten drukken op de post uitzendkrachten.

De onderschrijding op apparaatskosten is voornamelijk het gevolg van het langdurig vacant blijven van de functie hoofd afdeling Communicatie.

(bedragen x € 1.000)

Totaal generaal	Rekening 2006	Begroting 2007	Begroting 2007 na wijziging	Rekening 2007	Vershil	In %
Lasten	29.955	24.272	28.180	28.584	404	14.34
Baten	737	234	284	466	182	64.08
Totaal	29.218	24.038	27.896	28.118		

7.2 Personeelszorg en Organisatie

Op het gebied van personeelszorg ligt het accent op het begeleiden van de verdere implementatie van het nieuwe beoordelings- en beloningsbeleid. Dit gebeurt op basis van de resultaten van de evaluatie die medio 2006 wordt opgezet. Bovendien wordt een strategisch plan opgezet teneinde de organisatie verder te ontwikkelen naar een meer uitvoeringsgerichte en meer integrale werkwijze (bijvoorbeeld via het opzetten van een strategisch opleidingsbeleid en het ontwikkelen van generieke competenties). Verder wordt in dat plan nader bezien welke (beleids)maatregelen (bijvoorbeeld op het terrein van levensfasegericht personeelsbeleid, management development, inzetten van werkervaringsplaatsen) nodig zijn om tijdig in te spelen op de verwachte toenemende krapte op de arbeidsmarkt (a.g.v. demografische ontwikkelingen).

Op het gebied van arbeidsomstandigheden wordt, naast het voldoen aan wetgeving, gekoerst op het minstens continueren van het lage verzuimpercentage van ongeveer 3,5%.

Met betrekking tot het organisatiebeleid ligt het accent op het toepassen en waar nodig verder uitbouwen van de systematiek van het werken met ontwikkelplannen. Bovendien worden audits uitgevoerd conform het vastgestelde programma.

7.2.1 Optimaliseren beoordelings- en beloningsbeleid

Wat willen we bereiken?

Het per 1 januari 2005 ingevoerde HRM-instrumentarium (jaargesprekken, competentie management en beoordelen & belonen en fuwaprov) biedt de mogelijkheid om de kwaliteit van de organisatie

gericht te ontwikkelen. Het succes daarvan hangt af van de mate waarin dit instrumentarium (in kwalitatieve en kwantitatieve zin) gebruikt wordt.

Toelichting:

Een interprovinciale evaluatie van het beoordelings- en beloningsbeleid vindt, conform CAO-afspraken, plaats over de periode 2005 t/m 2007. Daarvan zijn de resultaten eerst eind 2008 bekend.

Waarom kunnen we zien of alles bereikt is?

Volwaardig gebruik van dit instrument dient na 3 ervaringsjaren (dus m.i.v. de cyclus 2008) gerealiseerd te zijn.

Wat hebben wij bereikt?

Leidinggevenden en medewerkers zijn positief over het systeem van jaargesprekken, competenties en beoordelen en belonen. Zowel kwalitatief als kwantitatief (aantal gehouden gesprekken) is sprake van een positieve ontwikkeling.

Wat doen we daarvoor?

Momenteel is de eerste volledige jaargesprekscyclus (2005) afgerond. Om van meet af aan na te kunnen gaan of de toepassing van het instrumentarium beantwoordt aan de gestelde doelen (bevorderen van de kwaliteit van het apparaat) is in 2006 gestart met een gerichte evaluatie. Bezien zal worden of, na afronding van de evaluatie, de competentieprofielen in het licht van interne en externe ontwikkelingen (integraler en uitvoeringsgericht werken) aangescherpt moeten worden. Ook zal worden bekeken of de gehanteerde normen in het kader van beoordelen en belonen voldoen. Bovendien wordt de vinger aan de pols gehouden wat betreft het voeren van jaargesprekken kwantitatief (worden alle gesprekken gevoerd) en kwalitatief (worden SMART-afspraken gemaakt over resultaten, competenties, opleiding, mobiliteit en arbeidsomstandigheden). Daar waar nodig wordt het instrumentarium verbeterd en worden afspraken gemaakt m.b.t. optimalere toepassing.

Wat hebben we gedaan?

Provinciebreed is een evaluatie gehouden naar het gebruik van het nieuw ingevoerde instrumentarium. De conclusie zijn hiervoor beknopt weergegeven. Bovendien is in 2007 een op web-technologie gebaseerde toepassing ontwikkeld om de administratieve last van het vastleggen van jaargesprekken zoveel mogelijk te beperken.

7.2.2 Uitvoeringsgericht en integraler werken

Strategische opleidingsbeleid en generieke competenties

Wat willen we bereiken?

Door het volwaardig toepassen van jaargesprekken, competentie management en beoordelen en belonen wordt ingespeeld op de noodzaak integraler, meer extern georiënteerd en uitvoeringsgericht te gaan werken. Dat wordt versterkt door het opzetten van een strategisch opleidingsbeleid. Bij de opzet van een strategisch opleidingsbeleid gaat het erom medewerkers te stimuleren en uit te dagen om hun eigen kennis, capaciteiten en competenties aan te wenden en te ontwikkelen binnen de context van het doel en de strategie van de organisatie.

Waarom kunnen we zien of alles bereikt is?

De nadrukkelijke link tussen de aangeboden opleidingsfaciliteiten en de organisatiestrategie moet uiterlijk m.i.v. 2009 gerealiseerd zijn.

Wat hebben we bereikt?

Dit project is stilgelegd in 2007 in verband met de reorganisatie van de provinciale organisatie. In het kader van het cultuurtraject wat daarop volgde is een visie ontwikkeld, waarop het strategisch opleidingsbeleid verder geënt kan worden. Daarmee is de initiële fase (doel en strategie van de organisatie zijn helder geformuleerd) van het project feitelijk gerealiseerd.

Begin 2008 wordt het project vanuit het vertrekpunt van de inmiddels gedefinieerde visie vervolgd.

Wat doen we daarvoor?

In 2007 wordt het in het najaar van 2006 geformuleerde strategisch opleidingsbeleid ingevoerd. Hierbij komt nadrukkelijk de afstemming tussen strategische (organisatie) doelen, operationele- (afdelingsdoelen) en persoonlijke doelen in beeld. Dat garandeert dat kennis- en kundevermeerdering die niet past bij of ten dienste staat van de organisatiestrategie niet wordt ondersteund. In dit kader wordt bijvoorbeeld onderzocht of een budget per medewerker ("rugzakje") de gerichte ontwikkeling van medewerkers organisatiebreed kan bevorderen. Dit "rugzakje" is te besteden in overleg met het management en gekoppeld aan opleidingsplannen op afdelings- en organisatieniveau. Ook wordt verkend welke opleidingsvormen (uit oogpunt van efficiency en effectiviteit) voor de organisatie het best passend lijken. Gemengd (intern/extern) leren, e-learning, in-company organiseren, loopbaanontwikkeling (horizontaal/verbreding van de ervaring of verticaal/promotie), coaching, intervisie, begeleiding door ervaren collega's, zijn vormen die de aandacht verdienen. Ook wordt nadrukkelijk ingezet op het bijhouden van (en bij voorkeur anticiperen op) vakkennis voor het benodigde werkterrein.

Specifiek wordt bovendien aan een beperkt aantal geselecteerde medewerkers de mogelijkheid geboden om via stage en of detachering bij de Europese Commissie relevante kennis en ervaring op te doen.

Bovendien worden de leden van de directieoverstijgende samenwerkingverbanden getraind in de generieke competentie coöperatief gedrag/samenwerken; het doel is de belemmeringen voor integrale samenwerking op te sporen en weg te nemen. Het doel is in 2007 een vast format beschikbaar te hebben ter ondersteuning van succesvol samenwerken van alle toekomstige brede interne en externe samenwerkingsverbanden.

Wat hebben we gedaan?

Een essentiële bouwsteen voor strategisch opleidingsbeleid is ontwikkeld: de visie van de provincie Zeeland.

7.2.3 Inspelen op de verwachte arbeidsmarktkrapte

Management development

Wat willen we bereiken?

Permanent voldoende potentieel binnen de organisatie beschikbaar hebben met de juiste competenties om tijdig te kunnen voorzien in de vervulling van toekomstige vacatures voor functies met aansturende taken (management, projectleiding, coördinatie, etc.).

Waaraan kunnen we zien of alles bereikt is?

Talenten binnen de organisatie met behulp van een gericht programma kennis laten maken met en vaardigheden laten opdoen in het aansturen van medewerkers.

Wat hebben wij bereikt?

Het eerste MD-traject is afgerond in 2006. De 13 deelnemers daarvan zijn grotendeels doorgestroomd naar complexere (8) en in sommige gevallen ook naar functies met aansturende elementen (4). Het tweede MD-traject is recent gestart (najaar 2007).

Wat doen we daarvoor?

Het programma start najaar 2007 en is afgerond medio 2009.

Wat hebben we gedaan?

Er zijn 13 young potentials geselecteerd die eind 2007 naar een ontwikkelassessment zijn geweest. O.b.v. de resultaten is een individueel ontwikkelplan opgezet, wat voor betrokkenen leidraad wordt in het MD-traject.

7.2.4 Werkervaringsplaatsen

Wat willen we bereiken?

Naast kansen bieden aan mensen met een achterstand op de arbeidsmarkt (doelgroepenbeleid) is het ook, in het licht van de arbeidsmarktontwikkeling, van belang om groepen die een belangrijke arbeidsreserve vertegenwoordigen tijdig te introduceren bij de provincie.

Waaraan kunnen we zien of alles bereikt is?

De 9 beschikbare werkervaringsplaatsen zijn aan het eind van het kalenderjaar ingevuld door de doelgroep en deze zijn vervolgens intern of extern doorgestroomd.

Wat hebben wij bereikt?

Er zijn 7 plaatsingen gerealiseerd. Dat zijn er minder dan beoogd. De oorzaak hiervan ligt bij het feit dat er een grote reorganisatie liep en dat ook het aanbod van voor werkzaamheden bij de provincie geschikte kandidaten in de periode sterk wisselde.

Wat doen we daarvoor?

Jaarlijks worden 3 werkervaringsplaatsen ingevuld door alloctonen en arbeidsgehandicapten, 3 door voormalig PSD-ers en 3 plaatsen zomogelijk door erkende vluchtelingen.

Wat hebben we gedaan?

Via contacten met verschillende bemiddelaars of aanbieders van potentiële kandidaten is er in 2007 een zevental plaatsingen gerealiseerd, m.n. uit de doelgroep arbeidsgehandicapten en voormalig PSD-ers.

7.2.5 Levensfasegericht personeelsbeleid

Wat willen we bereiken?

De provincie Zeeland staat voor de vraag hoe op de langere termijn voldoende en gemotiveerd personeel in dienst genomen en gehouden kan worden, in verband met de te verwachten schaarste op de arbeidsmarkt, die rond 2011 volop voelbaar zal zijn.

Naast het vergroten van de wervingskracht is het van belang serieus te investeren in het behoud van medewerkers.

Waaraan kunnen we zien of alles bereikt is?

Doel is vanaf 2009 een arbeidsvoorwaardenpakket te hebben, passend binnen de interprovinciaal afgesproken kaders, waarbij er geen belemmeringen zijn voor potentiële of huidige medewerkers om een dienstverband met provincie aan te gaan of te behouden.

Wat hebben wij bereikt?

In de inventarisatie onder medewerkers is onder meer gebleken dat er behoefte is aan meer flexibiliteit t.a.v. werktijden en t.a.v. werk/privé, meer kennis over mogelijkheden binnen het arbeidsvoorwaardenpakket, mentoring en de mogelijkheid om in duo-banen te gaan werken. Daarvoor zijn maatregelen getroffen (zie hieronder).

Wat doen we daarvoor?

Levensfasegericht personeelsbeleid betreft het nemen van beleidsmaatregelen gericht op het wegnemen van reële belemmeringen:

- Via workshops voor medewerkers en leidinggevenden ontstaat een gemeenschappelijke visie.
- Het in kaart brengen van belemmeringen die medewerkers ervaren. Op basis daarvan ontwikkelen van concrete beleidsmaatregelen, waarbij op flexibele wijze tegemoet gekomen kan worden aan de behoeften van medewerkers in verschillende levens- of carrièrefasen.
- In overleg met leidinggevenden bepalen welke vaardigheden nodig zijn om met vraagstukken op het gebied van leeftijdsbewust personeelsbeleid om te gaan. Deze vervolgens met een training aanleren.

Wat hebben we gedaan?

Naar aanleiding van de inventarisatie is de mogelijkheid gecreëerd om in overleg maatwerk mogelijk te maken binnen de werktijden, is de mogelijkheid voor 4x9 werken open gesteld en is een beperkte tele/thuiswerkregeling opgezet. Voorstellen omtrent duo-banen en m.b.t. mentoring worden in 2008 gedaan.

7.2.6 Arbeidsomstandigheden**Wat willen we bereiken?**

Voldoen aan de Arbo-wet. In dit verband is in 2006 een nieuwe cyclus van (1 maal per 3 jaar) wettelijke verplichte RIE's (Risico-inventarisatie en evaluatie) gestart.

Waarom kunnen we zien of alles bereikt is?

Het lage verzuimpercentage van ongeveer 3,5% minstens continueren.

Wat hebben wij bereikt?

Het verzuimpercentage ligt na de reorganisatie (1/7/07) op 3,6%. Daarmee is de doelstelling om het lage verzuimpercentage te continueren vrijwel gerealiseerd.

Wat doen we daarvoor?

In 2007: een risico-inventarisatie conform planning uitvoeren. In 2007 eveneens een (SMART) Plan van aanpak opstellen ter uitvoering van de aanbevelingen. Voorts wordt het succesvolle verzuimbeleid gecontinueerd.

Wat hebben we gedaan?

Er is gekozen voor een digitaal vormgegeven RIE, die provinciebreed is opgestart. Deze RIE wordt naar verwachting medio 2008 afgerond.

7.2.7 Kwaliteitsmanagement en auditfunctie

De permanente organisatieontwikkeling wordt ondersteund door de systematiek van het jaarlijks herijken van ontwikkelplannen. Daarmee is er sprake van een duurzame focus op ontwikkelingen in en rond de organisatie alsmede de vertaling daarvan in gevolgen voor de organisatie (zowel qua mensen, qua werkwijze, als qua middelen). Leidend daarbij is de gedachte van stapsgewijze verbetering van de organisatie. De in 2006 opgestarte auditfunctie en de medewerkers kwaliteitszorg houden de vinger aan de pols wat betreft de juiste toepassing van deze systematiek, en voortgang van actiepunten uit ontwikkelplannen. Ook voert de auditfunctie, op basis van een door ons vastgesteld onderzoeksprogramma, onderzoeken naar doelmatigheid en doeltreffendheid uit.

Wat willen we bereiken?

Borgen dat onze producten voldoen aan het afgesproken kwaliteitsniveau. Stimuleren van een werkwijze gericht op een externe oriëntatie van de organisatie.

Waarom kunnen we zien of alles bereikt is?

Permanente monitoring van de provinciale organisatie door uitvoering van beheers- en kwaliteitsaudits.

Wat hebben wij bereikt?

Alle organisatieonderdelen hebben een ontwikkelplan opgesteld. Het onderzoeksprogramma van de auditfunctie is voorts uitgevoerd. Audits zijn gehouden m.b.t. rittenadministratie dienstauto's; inhuur externe capaciteit en deskundigheid; procesevaluatie najaarsconferentie: invoering Coda; besluitvorming Fast Ferry. Separaat wordt daarvan verslag gedaan.

Waarom kunnen we zien of alles bereikt is?

Coördinatie en ondersteuning van kwaliteitsmanagement en, conform het onderzoeksprogramma, coördinatie/uitvoering van audits en het jaarlijks herijken van de ontwikkelplannen.

Wat hebben wij bereikt?

Alle organisatieonderdelen hebben een ontwikkelplan opgesteld. Het onderzoeksprogramma van de auditfunctie is voorts uitgevoerd. Audits zijn gehouden m.b.t. rittenadministratie dienstauto's; inhuur externe capaciteit en deskundigheid; procesevaluatie najaarsconferentie: invoering Coda; besluitvorming Fast Ferry. Separaat wordt daarvan in het verplichte onderzoeksjaarverslag van de auditfunctie verslag gedaan.

Wat doen we daarvoor?

Coördinatie van de kwaliteitszorg (incl. de kwaliteitsaudits), coördinatie/uitvoering van de beheersaudits conform het onderzoeksprogramma en het jaarlijks herijken van de ontwikkelplannen.

Wat hebben we gedaan?

Opstellen van ontwikkelplannen, het opzetten van de auditfunctie en vervolgens het uitvoeren van audits. Separaat wordt daarvan in het verplichte onderzoeksjaarverslag van de auditfunctie verslag gedaan.

7.3 ICT**Wat willen we bereiken?**

Vertrekpunt voor ICT-beheer en -ontwikkeling is het door GS vastgestelde Raamwerk Informatievoorziening 2004 - 2007. In dit beleidskader zijn diverse ICT-speerpunten benoemd.

Toelichting:

Vertrekpunt voor ICT-beheer en -ontwikkeling is het in 2007 opgestelde en nog door GS vast te stellen beleidskader digitale dienstverlening 2007 - 2011. In dit beleidskader worden de belangrijkste ambities op digitale dienstverlening en de hiervan af te leiden activiteiten in de verschillende uitvoeringsprogramma's (DIV, GIS, ICT en Digitale Media) verwoord.

De ambities zijn:

- Provinciale dienstverlening beter toegankelijk maken via Internet;
- Meer aandacht besteden aan de (digitale) communicatie met burgers en bedrijven
- Verlaging administratief lasten door slimme inzet van ICT.

Waarom kunnen we zien of alles bereikt is?

Concrete doelstelling (analoog aan de nationale doelstelling) is dat in 2007 65% van de dienstverlening op elektronische wijze verloopt. Deze doelstelling kan alleen worden gerealiseerd als een aantal belangrijke basisvoorzieningen zijn ontwikkeld en worden toegepast. Een belangrijke voorziening betreft de invoering van en aansluiting op basisregistraties als voorwaarde voor het realiseren van eenmalige gegevensverstrekking.

Wat hebben wij bereikt?

Op de provinciale website is een catalogus beschikbaar van alle provinciale producten en diensten. Enkele van deze producten en diensten zijn ontsloten middels een digitaal loket, zoals vergunningaanvragen in het kader van de wet milieubeheer en subsidie aanvragen sociale zorg. Dit digitaal loket is gekoppeld aan de interne backoffice systemen, waarbij de afhandeling grotendeels langs digitale weg plaats vindt.

Verder zijn in 2007 de eerste stappen gezet op weg naar de aansluiting van de basisregistratie bedrijven. Dit krijgt in 2008 een vervolg.

Wat doen we daarvoor?

In 2007 zal worden geëvalueerd in hoeverre de volgende doelen zijn gerealiseerd:

- ontwikkeling naar meer interactief bestuur
- verbetering van de uitvoerende processen
- verbetering van de samenwerking in projecten
- borging van de continuïteit van de dienstverlening

Voorts zal de dienstverlening meer en meer via elektronische wijze gaan verlopen, de zogenaamd E - dienstverlening die via de provinciale website wordt aangeboden. De provincie gaat verder met de verbetering van de transparantie van de overheid door wetten, regels, vergunningen en dergelijke via internet raadpleegbaar te maken.

Wat hebben we gedaan?

- Interactief bestuur

In 2007 is de provinciale website vernieuwd en zijn de technische voorzieningen op dit punt verruimd.

- Verbetering uitvoerende processen

Bij de verdere realisatie van het project digitalisering heeft dit de nodige aandacht gekregen (procesbeschrijvingen, documentair structuurplan, kenniskaarten)

- Verbetering van de samenwerking in projecten

Op het interne computernetwerk zijn hiervoor al langere tijd technische faciliteiten beschikbaar

- Borging continuïteit van de dienstverlening

In 2007 is een scan uitgevoerd van de risico's rondom informatiebeveiliging met specifieke aandacht voor netwerk- en systeembeheer. Uit de scan zijn een aantal verbeteracties voortgekomen waarvan de belangrijkste eind 2007 in gang zijn gezet, zoals het verminderen van de kwetsbaarheid van ICT specialisten en het verhogen van de technische beschikbaarheid van de ICT infrastructuur. In 2008 wordt dit verder opgepakt en uitgewerkt.

- E-dienstverlening

Bouwstenen overheid: aangesloten bij bekendmakingen (sinds 2005), vergunningen (milieu en bodembeschikkingen), webrichtlijnen (vrijwel voltooid), samenwerkende catalogi (vrijwel voltooid), DigiD (alleen technisch, niet juridisch).

Implementatie mid-office als uitwerking van informatie architectuur voor digitale afhandeling subsidie aanvragen (geïmplementeerd)

Afronden van diverse deelprojecten voor invoering digitale werkwijze. In 2007 is een quick scan uitgevoerd naar de stand van zaken van de digitalisering. Het resultaat van deze scan is een aangepaste projectstructuur die in 2008 opnieuw aan de slag gaat.

7.4 Financiën

Op financieel gebied heeft de provincie op dit moment te maken met enkele belangrijke ontwikkelingen die deels voortvloeien uit nieuwe regelgeving en deels hun oorsprong hebben in autonome keuzes. Deze ontwikkelingen en de gevolgen daarvan zijn vastgelegd in een notitie over de financiële functie die in juli 2005 door ons college is vastgesteld. Uiteraard vormt de uitvoering van de planning- en controlcyclus een kernelement in de financiële functie. Het gebruikte instrumentarium zal waar mogelijk verder worden verbeterd. Ook zal in 2007 de nodige aandacht en tijd worden besteed aan de verdere implementatie en optimalisatie van het nieuwe financiële informatiesysteem. Daarnaast doen zich nieuwe zaken voor die vragen om inpassing in de financiële functie. Hieronder wordt ingegaan op enkele belangrijke ontwikkelingen.

7.4.1. Rechtmatigheid

Wat willen we bereiken?

Een organisatie die voldoet aan de eisen die worden gesteld op het gebied van de financiële rechtmatigheid.

Toelichting:

Het gestelde doel is bereikt: de organisatie blijkt te hebben voldaan aan de eisen op het gebied van financiële rechtmatigheid.

Waarom kunnen we zien of alles bereikt is?

Een goedkeurende accountantsverklaring op het gebied van de rechtmatigheid.

Wat hebben wij bereikt?

In 2007 heeft de accountant een goedkeurende rechtmatigheidsverklaring afgegeven bij de jaarrekening 2006. Een goedkeurende rechtmatigheidsverklaring bij de jaarrekening 2007 zal in 2008 worden afgegeven door de accountant.

Wat doen we daarvoor

Het toetsen of de financiële beheershandelingen binnen de provincie op rechtmatige wijze plaatsvinden. Hierbij ligt de nadruk op die handelingen waarbij het financieel belang groot is, zoals het verlenen van subsidies, inkoop en aanbestedingen, salarissen en wachtgeld.

De toetsing op rechtmatigheid gebeurt op basis van een controleplan. Mede op basis van de bevindingen hierbij wordt gewerkt aan de borging van de rechtmatigheid. Dit kan geschieden langs twee wegen. Enerzijds wordt de regelgeving bezien op bepalingen die als dwingende regels ongewenst zijn. Anderzijds worden de relevante procedures op rechtmatigheidsaspecten bezien en waar nodig aangepast. Het uiteindelijke doel is te komen tot een sluitend systeem van administratieve organisatie (AO) en interne controle (IC), waarbij als uitgangspunt geldt dat decentraal de verantwoordelijkheid bestaat voor een correcte AO en een adequate IC en dat de afdeling FEZ de kaders bepaalt en toetst op de aanwezigheid en de juiste toepassing van de regels.

Tenslotte zal moeten worden getoetst of de wet- en regelgeving geen aanleiding geeft tot misbruik en oneigenlijk gebruik. Daartoe zal eerst het beleid op dit gebied helder moeten worden geformuleerd en de risico's in beeld gebracht. Vervolgens zullen waar nodig de maatregelen moeten worden genomen om misbruik en oneigenlijk gebruik tegen te gaan.

Wat hebben we gedaan?

In 2007 is de rechtmatigheidstoetsing in het kader van de jaarrekeningcontrole deels door de afdeling FEZ en deels door de extern accountant verzorgd. De inzet van de extern accountant is op dit punt verder teruggebracht. Er was echter nog steeds sprake van een toetsing achteraf, waar een toetsing tijdens de verschillende processen de voorkeur geniet. Immers alleen dan kan nog een tijdige bijsturing plaatsvinden. Voor het komende jaar wordt bij een van de belangrijkste processen waarbij rechtmatigheid een belangrijke rol speelt, het subsidieproces, voorzien door het gebruik van subsidiechecklists. Daarmee wordt de toetsing tijdens het proces geïntensiveerd.

7.4.2. Risicomanagement**Wat willen we bereiken?**

Een systeem van risicomanagement waarbij

- een goed inzicht bestaat in de belangrijkste risico's die de provincies loopt en de omvang daarvan
- voorzien is in optimale beheersmaatregelen
- de weerstandscapaciteit is afgestemd op de gekwantificeerde risico's en de getroffen beheersmaatregelen.

Toelichting:

Het gestelde doel is in 2007 nog niet geheel bereikt, maar er zijn wel belangrijke vorderingen geboekt. In opdracht van het Directieteam heeft een werkgroep zich in 2007 beziggehouden met de structurele verankering van risicomanagement binnen de Provincie Zeeland. Hoewel risicomanagement een continu proces is, wordt de afronding van de implementatie voorzien in het voorjaar van 2008. Op dat moment zal ook de vertaling van de onderkende risico's met een significante financiële impact naar de benodigde weerstandscapaciteit gereed zijn zodat de uitkomsten hiervan kunnen worden verwerkt in de begroting 2009.

Waarom kunnen we zien of alles bereikt is?

Afgezien van volstrekt onvoorzienbare gebeurtenissen en calamiteiten mag het zich voordoen van tegenvallers niet leiden tot grote financiële of andere problemen.

Wat hebben wij bereikt?

In 2007 hebben zich geen tegenvallers voorgedaan die van zodanige invloed waren dat de beschikbare weerstandscapaciteit onvoldoende was.

Wat doen we daarvoor?

Het uitvoeren van een plan van aanpak risicomanagement, waarin is opgenomen het systematisch signaleren en kwantificeren van bestaande en nieuwe risico's, het bepalen van adequate beheersmaatregelen en het uitvoeren daarvan en het zorgdragen voor de noodzakelijke weerstandscapaciteit.

Wat hebben we gedaan?

Het uitvoeren van het plan van aanpak risicomanagement is volgens planning uitgevoerd. In 2007 zijn een aantal workshops voor de directies en het management gehouden teneinde het risicobewustzijn te vergroten en de reeds bekende risico's te inventariseren. Afronding van de implementatiewerkzaamheden is voorzien in het voorjaar 2008.

7.4.3 Subsidiebeleid**Wat willen we bereiken**

Een publieksvriendelijker, transparanter en zakelijker subsidiebeleid dat als instrumentarium zichtbaar bijdraagt aan de realisering van de provinciale beleidsdoelstellingen.

Toelichting:

Op 1 januari 2007 is het nieuwe subsidiebeleid zoals vastgelegd in de Algemene Subsidieverordening en het bijbehorende Algemene Subsidiebesluit (ASV/ASB 2007) van kracht geworden. Het opnemen van prestatieafspraken in de subsidieverlening zorgt ervoor dat nadrukkelijk wordt nagedacht over de eigen provinciale doelstellingen. Dit wordt als een belangrijke meerwaarde van het subsidiebeleid gezien. De eerste ervaringen met de nieuwe subsidieverordening zijn positief.

Waarom kunnen we zien of alles bereikt is?

Als in een groot deel van de jaarlijks door ons verstrekte subsidies inzicht bestaat in de met de subsidie geleverde prestaties, wordt voldaan aan een meer zakelijk en outputgericht subsidiebeleid. Een publieksvriendelijker en transparanter subsidiebeleid moet blijken uit de door ons te houden evaluaties bij gesubsidieerde instellingen en provinciaal apparaat. Na één jaar zal een evaluatie worden uitgevoerd naar met name de incidentele subsidies en na twee jaar een evaluatie van de budgetsubsidies. Tot slot wordt na vier jaar een evaluatie uitgevoerd naar de effecten van het nieuwe subsidiebeleid.

Wat hebben wij bereikt?

Een eerste interne evaluatie heeft plaatsgevonden in het voorjaar van 2007. De uitkomsten daarvan waren positief. Een meer beleidsmatige evaluatie zal worden uitgevoerd in de 2^e helft van 2008.

Wat doen we daarvoor?

Wij publiceren de ASV Zeeland 2007 en de ASB Zeeland 2007 en hanteren hiermee per 1 januari 2007 nieuwe subsidiebepalingen welke aansluiten bij de doelstelling van een publieksvriendelijker, transparanter en zakelijker subsidiebeleid. Wij publiceren een (digitale) Subsidiewijzer en wij introduceren standaardformulieren en interne checklists in het subsidieproces voor de aanvraag, beoordeling en verantwoording van subsidies.

Wat hebben we gedaan?

De voorgenomen acties zijn allen uitgevoerd.

7.5 Facilitaire zaken

Facilitaire zaken betreffen: huisvesting bestuur en ambtenaren, bedrijfshulpverlening, beheer en onderhoud provinciale gebouwen, installaties en terreinen, telefooncentrale, inkoop meubilair en kantoorbenodigdheden, koffie- en theevoorziening, receptie- en portiersdiensten, schoonhouden gebouwen en terreinen, uitvoering representatie bestuur en beheer filmzaal. Het facilitair servicepunt ondersteunt als eerste aanspreekpunt de facilitaire dienstverlening op alle terreinen. Nader uitgewerkt worden de punten:

- Huisvesting
- Consumptieve dienstverlening
- Receptie, beveiliging en BHV
- Inkoop

7.5.1 Huisvesting

Wat willen we bereiken?

De huisvesting van bestuur, ambtelijk apparaat en gelieerde instellingen conform Arbo- en provinciale normen.

Waaraan kunnen we zien of alles bereikt is?

Voldoen aan de ARBO-normen en NEN-normen en het verkrijgen en behouden van gebruikersvergunningen voor gebouwen.

Wat hebben wij bereikt?

Wij hebben inmiddels een gebruiksvergunning voor het gehele Abdijcomplex en blijven ernaar streven om de huisvesting te laten voldoen aan de gestelde normen en wetgeving..

Wat doen we daarvoor?

Uitvoeren van het vastgestelde onderhoudsplan.

Wat hebben we gedaan?

In 2007 is het geplande reguliere onderhoud uitgevoerd. Om de 2 jaar inspecteert de Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland (SCEZ) de onderhoudstoestand van de provinciale gebouwen. Op basis van deze inspectierapporten vindt planning van het buitenonderhoud plaats. Prioriteit wordt gegeven aan die onderdelen die in de inspectierapporten aangeduid zijn met "slecht" danwel "matig".

7.5.2 Consumptieve dienstverlening

Wat willen we bereiken?

Ondersteuning bestuur en ambtelijk apparaat op consumptief gebied.

Waaraan kunnen we zien of alles bereikt is?

Geen klachten van gebruikers. Geen aanwijzingen en boetes van Voedsel- en WarenAutoriteit (VWA). Tevredenheidsbetuigingen van gebruikers.

Wat hebben wij bereikt?

Er zijn weinig klachten van gebruikers geweest over de consumptieve dienstverlening. Er zijn geen aanwijzingen danwel boetes geweest van de VWA.

Wat doen we daarvoor?

Goed gastheerschap bij recepties en officiële ontvangsten. Koffie- en theevoorziening bestuur en medewerkers. Verzorging catering bedrijfskantine. Voldoen aan regelgeving HACCP en ISO-normering

Wat hebben we gedaan?

Zo goed mogelijk deze rol vervullen en hierbij letten op het voldoen aan wet- en regelgeving. Jaarlijks wordt een microbiologisch onderzoek uitgevoerd in de bedrijfskantine. In 2007 gaf dit onderzoek geen reden tot het nemen van maatregelen.

7.5.3 Receptie beveiliging en BHV**Wat willen we bereiken?**

Publieksvriendelijke ontvangst. Veilige omgeving voor bestuurders, medewerkers en bezoekers. Effectieve hulpverlening bij calamiteiten

Toelichting:

Van bestuurders, medewerkers en bezoekers zijn geen klachten over de ontvangst aan de receptie ontvangen.

Waarom kunnen we zien of alles bereikt is?

Geen klachten van gebruikers. Tevredenheidsbetuigingen van gebruikers. Afgifte gebruiksvergunning gebouwen. Afname inbraken en ontvreemdingen.

Wat hebben wij bereikt?

Afgifte van een gebruiksvergunning voor het Abdijcomplex en een afname in het aantal inbraken. Wel zijn er zorgen over het aanbrengen van vernielingen op en rond het Abdijplein en dan met name in het weekend als er geen toezicht overdag is. Het gaat hier dan om vernielingen aan gebouwen, installaties en het natuursteen op het Abdijplein

Wat doen we daarvoor?

Receptiefunctie bezet tijdens openingstijden. Voldoende hulpmiddelen beschikbaar stellen voor beveiliging en bedrijfshulpverlening. Regelmatig houden van oefeningen, minimaal 2 per jaar waarvan 1 ontruimingsoefening. Preventiemaatregelen treffen op het punt van toegangsbeveiliging. Inventarisbeheer conform FMIS.

Wat hebben we gedaan?

Het gehele jaar door zijn er BHV-oefeningen geweest. Het concept van het nieuwe beveiligingsplan is gereed en gaat de inspraak in. Er is een begin gemaakt met het inventarisbeheer in het FMIS, dit zal in het 1e kwartaal 2008 zijn vervolg krijgen d.m.v. een pilot-project in een van de gebouwen.

7.5.4 Inkoop**Wat willen we bereiken?**

Rechtmatige, doelmatige en duurzame inkoop voor de gehele provinciale organisatie.

Waarom kunnen we zien of alles bereikt is?

Geen klachten van de gebruikers. Weinig claims van afgewezen partijen. Geen onnodige verspilling van overheidsmiddelen.

Wat hebben wij bereikt?

Instelling van een KIA (Kenniscentrum Inkoop en Aanbesteding) ressorterend onder de afdeling Facilitaire Dienstverlening. Het KIA is operationeel sinds het 1e kwartaal 2007. Er is nu provinciebrede aandacht voor inkoop

Wat doen we daarvoor?

Het instellen van een Kenniscentrum Inkoop en Aanbesteding met decentrale participatie binnen de provinciale overheid.

Tot de kerntaken van dit Kenniscentrum behoren:

Het afsluiten van organisatiebrede raamovereenkomsten en het voorbereiden en uitvoeren van (Europese)aanbestedingsprocedures;

Het actueel houden van het inkoopbeleid (incl. aanbestedingsbeleid);
Het uitvoeren van periodieke inkoopdiagnoses;
Het jaarlijks opstellen van het inkoopactieplan en aanbestedingskalender;
Het adviseren op het gebied van inkoop en aanbestedingen;
Het coördineren van de overgang naar 100% duurzame inkoop in 2020.

Wat hebben we gedaan?

Het KIA is in de loop van 2007 van start gegaan.

De 1e aanbesteding van zgn. kantoorartikelen is gehouden. Ook wordt de eigen - en Europese regelgeving inzake aanbestedingen zoveel mogelijk nageleefd.

7.6 Documentaire informatievoorziening

7.6.1 Taken Documentaire informatievoorziening

De afdeling informatieverzorging en documentatie heeft de volgende taken:

Postkamerfunctie ontvangen inkomende post en verzenden uitgaande post.

Beheer van documenten, archief en bibliotheek en verstrekken informatie vanuit archief en bibliotheek.

Verzorgen drukwerk en kopieerwerk.

Beheer website en intranet.

Projecten digitalisering informatievoorziening en digitale werkwijze organisatie en project inrichten servicepunt I&D.

Wat willen we bereiken?

Goed beheer van informatie conform de wet- en regelgeving, zodat het papieren en digitale archief in geordende en toegankelijke staat blijft en kan worden overgedragen.

De beide projecten spelen daarbij een rol.

Het project digitalisering heeft tot doel om in de loop van 2007 provinciebreed over te gaan van papier naar een digitale werkwijze.

De belangrijkste directieoverstijgende deelprojecten zijn:

- De ontwikkeling van een Documentair structuurplan (DSP)
- Het scannen en digitaal beschikbaar stellen van alle in en uitgaande post
- Verder zijn er per directie een aantal deelprojecten. Ook worden de mogelijkheden van Corsa Case (workflow) verder benut.

Het project inrichting servicepunt heeft als doel om de dienstverlening en informatieverstrekking vanuit de afdeling te verbeteren en op effectieve wijze naar de tevredenheid van de klanten uit te voeren.

Waarom kunnen we zien of alles bereikt is?

Tevreden klanten. En weinig of geen klachten.

Wat hebben wij bereikt?

Het DSP is nog in ontwikkeling. Inmiddels is het DSP voor de helft gevuld. In 2008 wordt verder gegaan met de ontwikkeling van het DSP.

Alle in en uitgaande post wordt gescand en is digitaal beschikbaar in Corsa DMS.

Een aantal nieuwe workflows is ontwikkeld, één workflowbeheerder is opgeleid en ingewerkt en nog eens 2 workflowbeheerders (1,5fte) zijn aangenomen. Zij zullen in het tweede kwartaal beginnen.

Een nieuwe inrichting van Corsa is per 1 januari 2008 in gebruik genomen. De nieuwe inrichting past beter bij de digitale werksituatie.

Er is nog niet overgegaan naar een volledige digitale werkwijze, omdat nog niet alle randvoorwaarden is voldaan. Dit is bevestigd door de quickscan digitalisering/div die eind 2007 heeft plaatsgevonden.

Het project inrichting servicepunt is inmiddels afgerond, de doelstelling is gehaald en het servicepunt is in de beheersfase gekomen. In deze fase vinden uiteraard ook verbeteringen plaats.

Wat doen we daarvoor?

De projecten goed uitvoeren en de informatieverstrekking vraaggericht in plaats van aanbodgericht inrichten en uitvoeren.

Wat hebben we gedaan?

Gewerkt aan herinrichting Corsa, eerste stappen gezet tot opschonen Corsa DMS, proces scannen uitgaande post ingericht, eerste aanzet naar inrichting beheer workflows, ontwikkeling van 260 kenniskaarten.

7.6.2 Digitale media

Taak: beheer en onderhoud website en intranet.

Wat willen we bereiken?

Nadat in december 2004 het Raamwerk Digitale Media 2004-2007 is vastgesteld, zijn een aantal zaken in uitvoering. Het Raamwerk digitale media 2004-2007 wordt uitgewerkt op de thema's vraaggerichte overheid, efficiënte overheid, interactieve overheid en betrouwbare overheid in jaarlijks verschijnende actieplannen. Het houdt ook in het vergroten van het gebruik van de digitale hulpmiddelen als website (maatschappelijk gezien) en intranet (intern hulpmiddel als bijdrage voor zorgvuldig overheidshandelen). Per jaar wordt een jaarplan opgesteld.

Waarom kunnen we zien of alles bereikt is?

Vergroten van het bereik van de digitale hulpmiddelen voor het provinciaal functioneren in de verschillende maatschappelijke contexten. Het aantal hits van de website zal sterk groeien, cq meer dan verdubbelen.

Doel is om in 2007 65% van de publieke dienstverlening plaats te laten vinden via het Internet en in 2006 zullen de administratieve lasten voor burgers (en bedrijfsleven) met 25% zijn verminderd, naar analogie van het actieprogramma Andere Overheid (2004).

Wat hebben wij bereikt?

Uitwerking Raamwerk Digitale Media 2004-2007 is afgerond, nieuwe website is geïmplementeerd en vrijwel alle doelstellingen (op het faciliteren van werkgroepen na) zoals geformuleerd in het raamwerk zijn behaald.

Wat doen we daarvoor?

In het uitvoeringsplan voor 2006-2007 zijn de volgende activiteiten opgenomen:

Activiteiten 2006 die nog doorlopen in 2007 betreffen:

- Het invoeren van DigiD als digitale handtekening voor de ondertekening van o.a. digitale formulieren.
- Het gepersonaliseerd aanbieden van informatie via de website en het uitbouwen van het provinciale e-loket;
- Het ombouwen van het Intranet naar een portaal voor de verschillende informatiesystemen (Corsa DMS, Corsa Case e.a.)

Wat hebben we gedaan?

- website zeeland.nl vernieuwd naar aanleiding van het deelplan "portaal zeeland.nl"
- bijdragen geleverd aan de koppelingen front-office -> mid-office ten behoeve van de inrichting van de provinciale e-dienstverlening
- informatie op zeeland.nl gepersonaliseerd en faciliteiten gecreëerd voor het gepersonaliseerd (op doelgroepen) opvragen van informatie door bezoekers, gestart met het multi-taal inrichten van zeeland.nl
- DigiD op diverse niveaus in de dienstverlening aan de front-office geïmplementeerd, zichtbaar onder andere middels www.zeeland.nl/mijnzeeland Gestart met de herinrichting van intranet, in 2008 verder op te pakken in samenwerking met de afdeling Communicatie in het kader van inzet als middel in interne communicatiestrategieën.

7.7 Communicatie

De missie van de afdeling Communicatie is:

"het bevorderen, intern en extern van een effectieve, doelgerichte en proactieve communicatie van de provincie Zeeland met de Zeeuwse bevolking, gemeenten en maatschappelijke organisaties"

Wat willen we bereiken?

Samen met bestuur en ambtelijke organisatie wil de afdeling communicatie het volgende bereiken:
De Zeeuwse bevolking weet:

- waar de Provincie voor is
- waar de Provincie te bereiken is
- welke beleidsplannen gemaakt worden
- wat de overwegingen voor en tegen zijn, wat de keuzes zijn
- wanneer ze kunnen meedenken, inspreken, subsidie kunnen aanvragen, meedoen aan de uitvoering en bezwaar kunnen maken

De Zeeuwse gemeenten en maatschappelijke organisaties weten waar de Provincie mee bezig is. Ze zijn actief betrokken bij het vormen van beleid en zijn gemotiveerd om samen met de Provincie uitvoering te geven aan beleid. Er bestaat over en weer helderheid over de rollen, posities, bijdragen en verwachtingen van elkaar.

In Den Haag en Brussel weten bestuurders, politici en ambtenaren waarvoor Zeeland staat. Ze weten wat ze aan Zeeland hebben. Ze worden door het Provinciebestuur uitgedaagd en verleid om bij te dragen en samen te werken aan het realiseren van Zeeuwse plannen. Er bestaat over en weer helderheid over de rollen, posities, bijdragen en verwachtingen van elkaar.

De medewerkers van de Provincie kijken over de schutting van de eigen afdeling en communiceren met elkaar, wisselen kennis en ervaring uit en informeren elkaar. Ze ontwikkelen integraal beleid en leren door samen te werken. De medewerkers weten waar de Provincie voor staat en welke bijdrage zij leveren aan de realisering van de beleidsdoelen.

Waaraan kunnen we zien of alles is bereikt?

Als de Zeeuwse bevolking en de gemeenten en maatschappelijke organisaties tevreden zijn over de wijze waarop ze geïnformeerd worden door de Provincie. Dat blijkt onder andere uit de bereidheid om mee te spreken en te stemmen.

Als de gemeenten en maatschappelijke organisaties tevreden zijn over de wijze waarop ze betrokken zijn bij de vorming van beleid.

Als de gemeenten en maatschappelijke organisaties tevreden zijn over de samenwerking met het Provinciebestuur en zich inspannen om de beleidsdoelen te realiseren.

Als bestuurders, politici en ambtenaren in Den Haag en Europa tevreden zijn over de samenwerking met het Provinciebestuur en zich inspannen om de beleidsdoelen te realiseren.

Als de medewerkers van de Provincie tevreden zijn over de gezamenlijke bijdrage aan het realiseren van beleidsdoelen.

Wat hebben wij bereikt?

- Wekelijks wordt de GS-agenda voor dinsdag al vrijdagmiddag geplaatst op de website en toegestuurd aan de pers. Dit heeft in 2007 geresulteerd in het opvragen van 1203 bijlagen bij de agendapunten (in totaal ruim 1700 agendapunten);
- Bij de beleidsontwikkeling worden in een vroegtijdig stadium burgers, maatschappelijke organisaties en gemeenten betrokken. Specifieke aandacht gaat daarbij uit naar jongeren. Door middel van het jongerenpersbureau, jeugdpanels en een op jongeren gerichte website jouwezeeland.nl wordt hier inhoud en vorm aan gegeven;
- door middel van de website en het informatiecentrum zijn zowel digitaal als telefonisch en per e-mail provinciale producten toegankelijk en opvraagbaar. Van de fysieke toegankelijkheid door bij het informatiecentrum provinciale producten (nota's, brochures, e.d.) op te vragen wordt door burgers, organisaties en gemeenten niet of nauwelijks meer gebruik gemaakt;
- voor het versterken van de identiteit van de provincie als bestuursorgaan is de afgelopen jaren stevig ingezet op de uitbouw en professionalisering van twee relatie-evenementen, namelijk de nieuwjaarsbijeenkomst en de oesterpartij.

Wat doen we daarvoor?

Het ontwikkelen van de communicatiefunctie van de provincie.

- Aanbrengen van beleidskaders voor overheidscommunicatie en interne communicatie
- Verhogen van de communicatievaardigheid van de bestuurlijke en ambtelijke organisatie.
- Bundelen en verbeteren van communicatiemiddelen
- Zorgen voor eenheid in stijl en uitvoering

Het adviseren van het bestuur en de organisatie over de inzet van communicatie als beleidsinstrument.

Het uitvoeren van de communicatiewerkzaamheden.

Wat hebben we gedaan?

- in samenwerking en overleg met de portefeuillehouders binnen GS en de beleidsafdelingen zijn afspraken gemaakt over de ondersteuning van communicatie bij de ontwikkeling en – uitvoering van beleid. Deze zijn vastgelegd in zogenaamde dienstverleningsovereenkomsten. Op deze wijze krijgt communicatie niet alleen een nadrukkelijke adviesfunctie in het beleidsproces, maar wordt tevens gezorgd voor eenheid in stijl en uitvoering;
- het afgelopen jaar zijn website en huisstijl vernieuwd en zijn richtlijnen vastgesteld voor een eenduidig gebruik en toepassing;
- ter verhoging van de communicatievaardigheid van bestuurders en ambtenaren zijn diverse trainingen en cursussen georganiseerd, waaronder cursus webredacteur, mediatrainingen en cursussen begrijpelijk schrijven;
- de afstemming tussen Leo Mare, Intranet en de Website is verbeterd.

7.8 Juridische ondersteuning**Wat willen we bereiken?**

Rechtsbescherming en vertegenwoordiging, de behandeling van juridische kwesties, die de gehele provincie betreffen en de advisering over juridische kwesties, die door andere organisatieonderdelen worden voorgelegd.

Toelichting:

De provincie Zeeland zal als besluitvormer de objecten van haar besluitvorming de mogelijkheid moeten geven zich te verweren tegen genomen besluiten. Hiertoe heeft de provincie overeenkomstig de Algemene Wet Bestuursrecht een onafhankelijke commissie voor bezwaar en beroep ingesteld. Deze commissie wordt ondersteund door medewerkers van de cluster Juridische Zaken van de afdeling KJB.

Op haar beurt kan ook de provincie het oneens zijn met besluiten van andere overheden of op een andere wijze in een juridisch conflict betrokken raken. Het is dan zaak dat de provincie op een kundige wijze wordt bijgestaan. Hiertoe heeft de provincie vier advocaten in dienstbetrekking. Zij kunnen de provincie in juridische procedures bijstaan op civielrechtelijk en bestuursrechtelijk terrein. Om conflicten te voorkomen dient bij de besluitvorming door de provincie altijd goed worden gekeken naar de juridische aspecten. Dit is in principe decentraal geregeld. Directies beschikken over eigen vakjuridische kennis. Daarnaast beschikken de meeste directies over een zogenaamde juridisch toetser die namens de directie een laatste toets geeft en stukken parafeert. De afdeling KJB doet dit voor de directie SBO met uitzondering van de afdelingen Bestuur en Welzijn. Deze twee afdelingen hebben hun eigen juridisch toetser. KJB is tevens verantwoordelijk voor de zogenaamde tweedelijns-toets. Wanneer de juridisch toetsers niet zeker zijn van hun zaak, of wanneer zij een second opinion willen van iemand die meedenkt, kan een beroep worden gedaan op de specifieke juridische kennis van de afdeling KJB. Ook het Directie Team of het college van GS kunnen eventueel zaken voorleggen aan de afdeling KJB voor een juridisch advies.

Waaraan kunnen we zien of alles is bereikt?

Optimale juridische kwaliteitszorg in de organisatie en gedegen juridische producten.

Wat hebben wij bereikt?

Wat er aan optimalisering van de juridische kwaliteitszorg in een bepaald jaar is bereikt is moeilijk aan te geven. In verschillende gevallen hebben de kwaliteitszorgkaders binnen de organisatie goed

gewerkt. Zodoende konden juristen van de afdelingen en directies of juristen van de afdeling KJB er voor zorgen dat er gedegen juridische producten werden gemaakt en dat het college juridisch houdbare beslissingen heeft genomen. Uit het feit dat soms ook op het laatste moment wordt geconstateerd dat producten juridisch niet goed zijn, kan echter worden opgemaakt dat de bestaande juridische kwaliteitszorgkaders niet altijd optimaal of zelfs helemaal niet functioneren. Omdat juridische fouten niet altijd worden opgemerkt en niet altijd leiden tot bezwaren of juridische procedures, kan onmogelijk worden aangegeven of de juridische kwaliteitszorg optimaal is. Wel is duidelijk een daling in het aantal bezwaarschriften zichtbaar. Dit kan een indicatie van betere en juridisch correctere besluitvorming zijn.

Wat doen we daarvoor?

Procesvertegenwoordiging in civiele zaken en bestuursrechtelijke procedures. Het voeren van de secretariaten van de bezwaar- en beroepscommissies, de klachtencommissie en het behandelen van bemiddelingsverzoeken aan de Commissaris van de Koningin. Advisering over en medeparafering van nieuwe provinciale regelgeving en het trekken van of deelnemen in projecten of werkgroepen. Zorgdragen voor deskundigheidsbevordering en het voorzitten van het Juridisch Vakoverleg en het Juridisch vakberaad. Advisering aan directies en verrichten van juridische toetsing van producten van andere organisatieonderdelen.

Wat hebben we gedaan?

Gedurende het jaar 2007 is de druk op de commissie bezwaar en beroepschriften opnieuw afgenomen. Het aantal bezwaren- en beroepschriften is opnieuw gedaald. Of de afname structureel is, is nog niet met zekerheid te zeggen. Of er een verband bestaat met betere besluitvorming door de provincie evenmin. De binnengekomen bezwaarschriften zijn op de reguliere wijze door de commissie afgedaan. Voor een meer diepgaande analyse van het jaar 2007 wordt hier korthedshalve verwezen naar het nog te verschijnen jaarverslag van de commissie en het burgerjaarverslag van de commissaris van de Koningin.

Gedurende het jaar 2007 is opnieuw veel inzet gepleegd op juridische advisering. De overheid krijgt steeds meer te maken met het civiel recht. De inzet op dit terrein is relatief groot. Ook op het snijvlak van het civiel recht en het bestuursrecht is veel inzet gepleegd. Om in de toekomst beter en meer afgewogen beslissingen te kunnen nemen over een te kiezen strategie zijn twee projecten in 2007 opgestart waaraan juristen een bijdrage hebben geleverd. Het gaat om de projecten "Financiële Strategie" en "Risicomanagement".

Ook ten aanzien van andere zaken zijn projecten opgestart om de juridische kwaliteit van de producten te verhogen. Zo is het delegatie en mandaatregister geactualiseerd. Dit project loopt nog door in 2008. Ook is er invulling gegeven aan de Europese dienstenrichtlijn. Deze verplicht de overheden van de lidstaten om hun regelgeving te screenen aan de bepalingen in de dienstenrichtlijn en regelgeving waar nodig aan te passen. De dienstenrichtlijn brengt niet alleen een screeningsverplichting met zich mee. Ook zal er in alle lidstaten één loket ingevoerd moeten worden, waar dienstverrichters van andere lidstaten terechtkunnen voor de afhandeling van de administratieve procedures die nodig zijn wanneer zij zich willen vestigen in een andere lidstaat of aldaar diensten willen gaan verrichten. Het onderzoek naar deze één loket gedacht is een vervolgproject dat in 2008 zal worden opgestart. In 2007 is ook uitvoering gegeven aan de Wet Bibob. Op 1 juni 2003 is de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (BIBOB) inwerkinggetreden. De wet stelt provincies en andere bestuursorganen in staat extra voorwaarden te stellen aan de integriteit van aanvragers van vergunningen, subsidies en gegadigden voor een overheidsopdracht. Dit om te voorkomen dat de overheid ongewild criminaliteit faciliteert. Met de Wet BIBOB kunnen bestuursorganen malafide ondernemers buiten de deur houden en zo een bijdrage leveren aan gezond en integer ondernemerschap.

Tot slot is er in 2007 gestart met het project "Juridische Kwaliteitszorg". Dit project heeft als doel na te gaan op welke wijze de provincie kan borgen dat haar producten voldoen aan de wensen van de gebruiker (zowel intern als extern) én aan de eisen van wet en regelgeving. Uiteindelijk dient het project voorstellen op te leveren voor het verbeteren van de juridische kwaliteitszorgkaders.

Paragraaf Verbonden partijen

Paragrafen verbonden partijen

1. Algemeen

Vanwege bestuurlijke, beleidsmatige en/of financiële belangen en mogelijk dito risico's is het gewenst dat in de begroting aandacht wordt besteed aan derde rechtspersonen waarmee de provincie een bestuurlijke en financiële band heeft. Er wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de aanbevelingen van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in haar rol als financieel toezichthouder.

2. Het begrip verbonden partijen

Het is in deze paragraaf niet de bedoeling te rapporteren over alle partijen waarmee de Provincie Zeeland op enigerlei wijze verbonden is. Het criterium is door de wetgever daarom gelegd bij die partijen waarin de provincie een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur van een participatie of het hebben van stemrecht. Met een financieel belang wordt bedoeld dat de provincie middelen ter beschikking heeft gesteld die zij kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de provincie.

De definitie houdt in dat participaties in NV's, BV's, VOF's, commanditaire vennootschappen en gemeenschappelijke regelingen verbonden partijen zijn. Ook stichtingen en verenigingen kunnen onder de verbonden partijen vallen, indien de provincie een zetel in het bestuur heeft en financiële risico's loopt.

Uit de definitie blijkt voorts dat er relaties met derde partijen kunnen zijn die niet onder de verbonden partijen vallen. Het gaat dan om derde partijen waarin of alleen een bestuurlijk belang, of alleen een financieel belang bestaat. Een goed voorbeeld is een door de Provincie Zeeland gesubsidieerde stichting waarin één van de bestuursfuncties namens onze provincie wordt bekleed (bijv. de Roosevelt stichting). In zo'n situatie is er wel een bestuurlijk belang, maar geen financieel belang. Een bijzondere positie nemen de zogenaamde "B3-instellingen" in. Ten aanzien van deze instellingen kan soms wel een beperkt financieel belang bestaan (naast een reeds aanwezig bestuurlijk belang) vanwege de door de Provincie Zeeland afgegeven garantie inzake de betaling van pensioenpremies. De B3-instellingen worden ook behandeld in de paragraaf weerstandsvermogen, zodat daarnaar wordt verwezen.

3. Aan de Provincie Zeeland verbonden partijen

De verbonden partijen welke op basis van de gegeven definitie in het jaar 2007 op basis van de nu bekende gegevens kunnen worden onderkend, zijn de volgende:

Privaatrechtelijke organisaties:

1. Delta N.V.
2. N.V. Westerscheldetunnel
3. Nederlandse Waterschapsbank N.V.
4. Zeeuws Participatiefonds B.V.
5. Economische Impuls Zeeland N.V.
6. Vereniging Interprovinciaal Overleg (IPO)
7. Stichting Grootchalige BasisKaart Nederland voor Zeeland

Publiekrechtelijke organisaties:

8. Zeeland Seaports

9. Natuur- en recreatieschap De Grevelingen
10. Zeeuwse bibliotheek

Bovenstaande organisaties zijn verbonden partijen die volledig voldoen aan de gegeven definitie. Enkele voorbeelden van organisaties waarin alleen een bestuurlijk belang bestaat (eventueel in combinatie met een beperkt financieel belang als gevolg van de B3-status van de organisaties):

- Stichting Scoop
- Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland
- Roosevelt Stichting
- Etc.

Organisaties waarin slechts een financieel belang wordt gehouden zijn er gedurende het jaar 2007 niet.

Voor Provinciale Staten zijn in eerste instantie de doelen van belang welke worden nagestreefd met de verbonden partijen (zie verder bij paragraaf 4 tot en met 6). Naast deze meer beleidsmatige aspecten beschikt het college van Gedeputeerde Staten tevens over een "overzicht verbonden partijen". Dit overzicht bevat meer informatie over de genoemde verbonden partijen, waaronder ook beheersmatige informatie. Het beschikken over een "overzicht verbonden partijen" is met ingang van het begrotingsjaar 2004 voorgeschreven. Het overzicht behoeft niet door Provinciale Staten te worden vastgesteld. Hoewel niet voorgeschreven is voor een goede beeldvorming een "business sheet" opgenomen van de belangrijkste verbonden partijen. Voor de overige organisaties is de desbetreffende informatie uiteraard op verzoek beschikbaar.

4. Algemene visie op het aangaan en aanhouden van verbonden partijen

Verbonden partijen voeren veelal beleid uit dat de provincie in principe ook zelf kan (blijven) doen. Het takenpakket of beleid van de provincie is autonoom of wettelijk verplicht. In principe kunnen beide soorten taken worden uitbesteed aan een verbonden partij. Als ervoor wordt gekozen om een taak te laten uitvoeren door een verbonden partij, dan is en blijft de provincie verantwoordelijk voor een adequate uitvoering. Naast de bestuurlijke verantwoordelijkheid bestaat er veelal een groot financieel belang en/of risico's waarvoor Provinciale Staten uiteindelijk verantwoordelijk zijn.

Kernvragen die de provincie zichzelf regelmatig dient te stellen ten aanzien van de bestaande verbonden partijen:

- corresponderen de doelstellingen van de verbonden partij nog steeds met die van de provincie?;
- worden de doelstellingen van de provincie via de verbonden partij gerealiseerd?

Het gaat om de vraag wat de beste en meest doelmatige wijze is om een taak uit te voeren. Daarbij dient overigens wel bedacht te worden dat niet vanuit een nulsituatie geredeneerd kan worden; de huidige constellatie van verbonden partijen kan slechts als een gegeven worden geaccepteerd. Dat neemt niet weg dat periodiek de vraag kan of zelfs moet worden gesteld of de taakuitoefening zoals die via de participatie is georganiseerd nog wel de juiste is.

Ten aanzien van nieuwe verbonden partijen hanteert de Provincie Zeeland de volgende uitgangspunten. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen publiekrechtelijke en privaatrechtelijke samenwerkingsvormen. Bij het beantwoorden van de vraag of aan een samenwerking moet worden deelgenomen speelt dit onderscheid een belangrijke rol.

Publiekrechtelijke samenwerking

Afhankelijk van de aard van samenwerking kan wel of geen rechtspersoon worden gecreëerd. Wordt er geen rechtspersoon gecreëerd dan bestaat de samenwerking vooral uit overleg. De eerste vraag is dus of er overwegingen zijn om een samenwerkingsverband aan te gaan. Deze overwegingen zullen veelal zijn gebaseerd op de uitgangspunten van doelmatigheid (samen goedkoper kunnen uitvoeren van een taak) en/of doeltreffendheid (samen beter in staat om doelstelling te bereiken). Als er een rechtspersoon in het leven wordt geroepen, dan hebben we te maken met de zwaardere vorm van verlengd lokaal bestuur. In dat geval zullen bevoegdheden en verantwoordelijkheden worden overgedragen en zullen hogere eisen moeten worden gesteld aan de democratische controle. De Wet

Gemeenschappelijke Regelingen is hiervoor het geschikte kader. In algemene zin kan worden gesteld dat wanneer er overwegingen zijn om een samenwerkingsverband aan te gaan, dit in de publiekrechtelijke vorm zal zijn. De hierbij horende grondhouding kan worden geduid als "ja, mits" aan een aantal voorwaarden op het terrein van aansturing, beheer en verantwoording is voldaan.

Privaatrechtelijke samenwerking

De benadering voor privaatrechtelijke samenwerkingsvormen is omgekeerd. In algemene zin kan worden gesteld dat dit een vorm is waaraan niet moet worden deelgenomen, tenzij er bijzondere redenen zijn die een uitzondering op deze regel rechtvaardigen. De belangrijkste bijzondere reden om te besluiten tot een privaatrechtelijke samenwerking is wanneer het samenwerkingsverband zich bezighoudt met activiteiten die voornamelijk liggen op het commerciële vlak. Deze afweging is een zaak van Provinciale Staten en zal van geval tot geval moeten worden gezien. Een belangrijk aandachtspunt bij het aangaan van een privaatrechtelijk samenwerkingsverband vormt het risico op vermenging van functies die zowel in persoon als qua belang optreden. Er is immers veelal sprake van vermenging van publieke en particuliere belangen. De mogelijkheden van borging van publieke belangen en democratische controle zijn beperkter dan bij publiekrechtelijke samenwerking. Hier past dus een grote mate van terughoudendheid die is te duiden als een grondhouding van: "nee, tenzij" er bijzondere redenen zijn om van de regel af te wijken. In het verlengde van het laatste is het goed te onderkennen dat er nogal wat verschillende soorten privaatrechtelijke samenwerkingsvormen zijn. Het is goed daarbij even stil te staan. Ze hebben ieder zo hun eigen dynamiek. Reden om de hiervoor vermelde algemene grondhouding nog iets te verbijzonderen.

Allereerst kennen we de deelnemingen in vennootschappen met min of meer een structureel karakter, althans er is geen duidelijk einde bepaald. Het gaat hierbij meestal om door de overheid genomen initiatieven die moeten gedijen in een marktomgeving. Zoals eigenlijk altijd, gaat het om initiatieven waar in eerste instantie de markt geen brood in ziet. Zou dat laatste wel het geval zijn, dan behoeft de overheid zich niet actief op de markt te begeven en kan de uitvoering worden overgelaten aan het particulier initiatief. Terughoudendheid is derhalve geboden.

Een bijzondere vorm van deelnemingen in vennootschappen vormt de zogenoemde Privaatrechtelijke Publiekrechtelijke Samenwerking (PPS) bij grote (infrastructurele) projecten. Hier wil de overheid samen met ondernemers (projectontwikkelaars) of bijvoorbeeld woningbouwcoöperaties een concreet project realiseren en wordt de samenwerking veelal door middel van het participeren in commanditaire, besloten of naamloze vennootschappen gerealiseerd. Op die manier wordt zowel de verdeling van zeggenschap als van risico's vastgelegd. Publiekrechtelijke rechtsvormen bieden voor deze samenwerkingsverbanden geen soulaas. Als er zwaarwegende argumenten zijn om een dergelijk publiek-/ privaatrechtelijke samenwerking aan te gaan, wordt dit in deze privaatrechtelijke vorm gegoten. Vooraf wordt kritisch nagegaan of de provincie haar doelen het beste kan realiseren met de beoogde samenwerking of dat daarvoor andere instrumenten ter beschikking staan (subsidieverlening, garantstelling, voorfinanciering, etc.). Indien gekozen wordt voor PPS dan wordt met alle daarvoor noodzakelijke expertises de samenwerking zo duidelijk mogelijk vorm gegeven. Zodat doeleinden, belangen, zeggenschap, inbreng, risico's en verantwoording voor alle partijen helder zijn.

Een andere categorie van privaatrechtelijke samenwerking betreft de participatie in stichtingen en verenigingen. Hierbij participeert de provincie soms in besturen met daaronder functionerende directies en werkapparaten. De voorkeur gaat hier niet naar uit en voor deze bestuursvorm geldt dat eerst naar alternatieven wordt gekeken. Bijvoorbeeld door het subsidiëren van de betreffende instelling. De subsidie wordt dan onder voorwaarden verstrekt. In de voorwaarden worden prestaties, prestatiemetingen en gevolgen van behaalde prestaties opgenomen. Indien dit op een goede wijze gebeurt, is bestuurlijke participatie onnodig. Veel taken kunnen met behulp van deze prestatiesubsidies door andere organisaties worden uitgevoerd.

Uit het voorgaande blijkt dat eerst de vraag wordt gesteld of het zinvol is om een samenwerkingsverband aan te gaan. Daarbij spelen doelmatigheid en doeltreffendheid een belangrijke rol. Als deze vraag positief wordt beantwoord, dan is de volgende vraag in welke vorm: publiekrechtelijk of privaatrechtelijk. Het antwoord daarop is in principe publiekrechtelijk. Alleen wanneer daartoe bijzondere redenen bestaan (bijvoorbeeld wanneer sprake is van overwegend commerciële activiteiten) zal worden gekozen voor een privaatrechtelijke samenwerking. In al die

gevallen is het aan de staten om aan te geven waarom zij van mening is dat er sprake is van een publiek belang.

5. Beleidsnota verbonden partijen

Het beleid van de Provincie Zeeland ten aanzien van verbonden partijen is niet vastgelegd in een aparte nota. Tot op heden zijn voorgestelde wijzigingen in de verbonden partijen steeds afzonderlijk door Provinciale Staten beoordeeld. De ervaring heeft geleerd dat het aangaan van een relatie met een verbonden partij niet zo vaak voorkomt. Bovendien liggen de overwegingen in iedere situatie weer anders doordat sprake is van specifieke aandachtspunten. Daarom ligt het voor de hand de huidige gedragslijn te continueren. Wanneer elk besluit over het al dan niet deelnemen in een verbonden partij afzonderlijk wordt beoordeeld, is het overbodig om een aparte nota op te stellen waarin criteria zijn vastgelegd om in verbonden partijen te participeren.

6. Beleidsmatige doelstellingen en ontwikkelingen in 2007

In de voorgaande paragraaf is een uiteenzetting gegeven van de algemene beleidsmatige uitgangspunten voor verbonden partijen. In deze paragraaf komen de beleidsmatige doelstellingen en ontwikkelingen in relatie tot de belangrijkste bestaande verbonden partijen aan bod.

DELTA NV

De participatie door de Provincie Zeeland in het aandelenkapitaal dateert al van zeer lang geleden. In het verleden is gesproken over het aandeelhouderschap in DELTA NV. Toen is geconstateerd dat het niet gewenst is om op korte termijn veranderingen aan te brengen in de bestaande aandeelhouderssituatie. Wel is aangegeven dat toekomstige ontwikkelingen eventueel zouden kunnen leiden tot een heroverweging. Deze beleidslijn is later ook ondersteund door de overige aandeelhouders van DELTA.

Inmiddels is het, in de Tweede Kamer aangenomen wetsvoorstel betreffende de splitsing van energiebedrijven, door de Eerste Kamer aangenomen. De invoeringswet is inmiddels ook vastgesteld. De splitsingswet komt erop neer dat bij wet wordt vastgelegd dat Nederlandse energiebedrijven uiterlijk 31 december 2010 worden gesplitst in een publiek netwerkbedrijf en in een commercieel leverings- en productiebedrijf. Uiterlijk per 1 juli 2009 moet een splitsingsplan bij het Ministerie van Economische Zaken worden ingediend. Omdat splitsing nu aan de orde is, is een statenvoorstel in voorbereiding om te komen tot een visie van de staten over haar deelneming in DELTA na splitsing.

Zeeland Seaports

Zeeland Seaports is een gemeenschappelijke regeling waarin provincie en gemeenten samenwerken. Gemeenschappelijke doelstelling is het versterken van de Zeeuwse economie en daarmee ook van de regionale werkgelegenheid.

Naar aanleiding van het meerjarig beleidsplan dat in het voorjaar van 2004 in Provinciale Staten is behandeld, is ook de discussie geopend over de meest geëigende rechtsvorm. Voorstanders van een aanpassing van een gemeenschappelijke regeling naar een vennootschap geven aan dat dit de slagvaardigheid van Zeeland Seaports ten goede komt. Tegenstanders daarentegen wijzen op de verminderde invloed op dit voor de Zeeuwse economie belangrijke bedrijf. Mogelijk dat de discussie over de rechtsvorm van Zeeland Seaports in het komend jaar leidt tot concrete wijzigingsvoorstellen.

In financieel opzicht loopt de Provincie Zeeland een groter risico bij een gemeenschappelijke regeling dan bij een vennootschap. Bij deze laatste is het risico immers in principe beperkt tot de kapitaalbreng en de eventuele overige garantstellingen. Bij een gemeenschappelijke regeling dienen ontstane tekorten, voor zover de reserves van Zeeland Seaports daartoe ontoereikend blijken, door de deelnemers te worden bijgepast. De praktijk van de afgelopen jaren is dusdanig dat er jaarlijks een overschot bestond op de rekening van baten en lasten van Zeeland Seaports. Ook een jaarlijkse exploitatiebijdrage is sedert langere tijd niet meer nodig. De exploitatie van de beide havengebieden heeft voor de Provincie Zeeland op dit moment dus slechts indirecte financiële consequenties. Een belangrijke ontwikkeling in dit verband is echter wel de eventuele aanleg van de Westerschelde containerterminal (WCT) door Zeeland Seaports, al dan niet in ESM-verband. Gelet op de omvang van

dit project in relatie tot de huidige exploitatie kan de WCT zorgen voor een belangrijke wijziging in het risicoprofiel.

Over het voortzetten van de samenwerking met Havenbedrijf Rotterdam in ESM lopen momenteel besprekingen.

NV Westerscheldetunnel

Een andere belangrijke deelneming betreft de NV Westerscheldetunnel. Ten tijde van de oprichting van deze vennootschap in 1998 lag het initiatief bij de Rijksoverheid. Om de realisatie van de Westerscheldetunnel mogelijk te maken heeft het Ministerie van Verkeer & Waterstaat gekozen voor de figuur van een naamloze vennootschap. Om de betrokkenheid van de Provincie Zeeland bij het project tot uitdrukking te brengen is verzocht om in de vennootschap te participeren voor een bedrag van 75 miljoen gulden. Vrij snel na aanvang van de exploitatiefase (per 15 maart 2003) is het aandeelhouderschap aan Rijkszijde overgegaan naar het Ministerie van Financiën.

Bij een evaluatie van de staatsdeelnemingen in december 2004 is één daarvan de NV Westerscheldetunnel, waarin het Rijk voor 95,4% participeert. De conclusie van de evaluatie luidt dat er geen zwaarwegende omstandigheden worden onderkend die de deelname van het Rijk in genoemde vennootschap nog langer noodzakelijk maken. Er is wel onderkend dat sprake is van een publiek belang (tariefstelling en onderhoudsniveau), maar dat kan volgens het ministerie op adequate wijze worden gewaarborgd. Provinciale Staten zijn een andere mening toegedaan hetgeen bleek uit een motie die is aangenomen in april 2006 en die als strekking heeft dat de aandelen van de NV Westerscheldetunnel in handen dienen te blijven van "de overheid". Belangrijke overwegingen hiervoor betroffen de aard van het actief (infrastructuur) en het gebrek aan alternatieven (geografisch monopolie). Toen heeft de Minister van Financiën, mede ingegeven door deze zienswijze van Provinciale Staten van Zeeland, besloten om het verkooptraject aan een particuliere partij stop te zetten. Het aandelenbezit in 2007 is ongewijzigd ten opzichte van de eerste situatie (4,6%).

Eind 2007 is een bod uitgebracht door de Provincie Zeeland op de aandelen van het Rijk in de NV WST. Dit is gedaan om tot een oplossing te komen voor het tekort in de financiële dekking van de Kanaalkruising Sluiskil (KKS). Het overrendement in de NV WST was namelijk al, middels een motie, toegezegd ten goede te komen aan de KKS. De bedoeling is nu om de KKS te realiseren middels gelijktijdige overname van de aandelen NV WST van het Rijk. Door middel van deze financiële constructie wordt het overrendement naar voren gehaald en kan de KKS eerder worden gerealiseerd dan zonder de overname het geval zou zijn. Omdat het overnamebod geen privatisering betreft, de aandelen blijven immers in overheidshanden, is er geen veto op verkoop van de tunnel.

In 2007 is er wel een verandering opgetreden in het profiel van de onderneming. Tot op heden hield de NV zich alleen bezig met het exploiteren van de Westerscheldetunnel. Inmiddels is het activiteitenniveau uitgebreid. Met instemming van de aandeelhouders is Movenience B.V. opgericht, wat zich bezighoudt met o.a. projecten in de tolbeprijzing.

In financieel opzicht is de exploitatie van de Westerscheldetunnel momenteel redelijk stabiel. Alle gerealiseerde positieve bedrijfsresultaten worden volledig aan de aandeelhouders uitgekeerd. Ten aanzien van de Provincie Zeeland geldt echter dat de ontvangen dividenden niet ter vrije besteding staan. Vanuit de resultaatbestemming vindt egalisatie van alle met de Westerscheldetunnel samenhangende baten (dividenden) en lasten (rentelasten, exploitatiebijdragen) plaats via de reserve WOV. Op dit moment overtreffen de lasten samenhangende met de Westerscheldetunnel de baten ruimschoots. De reserve omvat mede de exploitatie van het fiets-voetveer over de Westerschelde. Provinciale Staten worden over de stand van zaken jaarlijks apart geïnformeerd middels de bestuursrapportage.

Economische Impuls Zeeland N.V.

De NV Economische Impuls Zeeland is één van de jongste verbonden partijen aan de Provincie Zeeland. Op 2 juli 2007 is de NV Economische Impuls Zeeland opgericht met als doel het vergroten van de dynamiek van de Zeeuwse (kennis)economie, met groei van werkgelegenheid, door uitvoering van concrete projecten en door acquisitie van bedrijven en investeringen van elders. NV EIZ heeft de volgende drie kerntaken:

- 1 Economische structuurversterking/ontwikkelfunctie
- 2 Promotie & Acquisitie
- 3 Stimulering kenniseconomie

Deze 3 taken zijn door de directie van de NV EIZ verder uitgewerkt in een jaarprogramma dat door de aandeelhouders wordt goedgekeurd. De provinciale doelstellingen, met name vanuit het Provinciaal Sociaal-economisch Beleidsplan 2005-2008, komen duidelijk tot uiting in het jaarprogramma.

Het idee voor het oprichten van de NV komt uit het Provinciaal Economisch Beleidsplan van 2005-2008 waarin het beleidsvoorstel is opgenomen om een onderzoek uit te voeren naar de oprichting van een ontwikkelingsbedrijf in Zeeland en zo mogelijk tot operationalisering te komen in de beleidsperiode. Een belangrijke aanleiding voor dit onderzoek was het besef bij alle betrokken partijen dat er een groot gat gaapt tussen enerzijds ideeën en eerste planontwikkeling en anderzijds de daadwerkelijke uitvoering van projecten. Provincie Zeeland heeft in samenwerking met betrokken partijen als trekker gefungeerd bij de oprichting van de NV EIZ. EIZ is een gezamenlijk initiatief van het bedrijfsleven, de kennisinstellingen, gemeenten en de Provincie Zeeland.

Het gezamenlijke initiatief komt ook tot uiting in de aandeelhoudersstructuur en de financiële jaarlijkse bijdrage van de partners aan de NV. De Provincie Zeeland heeft ultimo 2007 een belang van 69% in de NV. In 2008 zal dit belang naar verwachting van 69% worden afgebouwd naar 49%.

Overige ontwikkelingen

Enkele ontwikkelingen bij de overige verbonden partijen zijn vermeldenswaardig.

In 2007 heeft er een onderzoek plaatsgevonden naar de gewenste organisatieopzet van de Zeeuwse Bibliotheek. Dit onderzoek heeft geresulteerd in het per 1 januari 2008 omzetten van de gemeenschappelijke regeling Zeeuwse Bibliotheek naar een stichtingsvorm.

Verder neemt de provincie vanaf 1 januari 2007 niet langer deel in het samenwerkingsverband Collectief Vervoer Zeeuwsch-Vlaanderen.

7. Risico's

Ten aanzien van de verbonden partijen gelden de algemene uitgangspunten van verbonden partijen. Dat betekent een hogere mate van risico's voor gemeenschappelijke regelingen, dan voor vennootschappen. Voor vennootschappen is het risico beperkt tot de kapitaal inbreng. Voor wat betreft de specifieke risico's wordt verwezen naar de paragraaf weerstandsvermogen.

Verder verwijzen we naar de bijlagen bij deze paragraaf waarin van de belangrijkste vijf verbonden partijen de business sheet zijn weergegeven. Op deze sheets is het financieel belang van de provincie vermeld, alsmede de hoogte van het eigen vermogen van de diverse verbonden partijen, de rechtspersoonlijkheid, waaruit blijkt welke mogelijke risico's de provincie per partij loopt.

Overzicht verbonden partijen bij de jaarrekening 2007

1. **Statutaire naam**
DELTA N.V.

Vestigingsplaats
Middelburg

Bestuurlijk belang

De vennootschap wordt bestuurd door een directie bestaande uit één of meer leden, onder toezicht van een Raad van Commissarissen (RvC). De RvC stelt het aantal leden van de directie vast. Op dit moment bedraagt dit aantal 2. Een lid van de directie wordt benoemd door de RvC. De RvC bestaat uit een door haar zelf vast te stellen aantal leden, maar ten minste 7 en ten hoogste 9. Op dit moment zijn er negen commissarissen. De leden van de RvC worden door de AvA benoemd. De algemene vergadering van aandeelhouders (AvA), de ondernemingsraad (OR) en de directie kunnen personen voor benoeming tot commissaris aanbevelen. Het bestuurlijk belang bestaat uit een nadere afspraak met DELTA N.V. (buitenom de statuten), waarin is vastgelegd dat de Provincie Zeeland als grootaandeelhouder 1 van de 9 commissarisposities mag aanbevelen.

Financieel belang

Het maatschappelijk kapitaal van de vennootschap bestaat uit:	(x € 1.000)
20.000 aandelen, met een nominale waarde elk van € 454	
Totaal maatschappelijk kapitaal is derhalve	€ 9.080
Van het maatschappelijk kapitaal is geplaatst en volgestort:	
15.280 aandelen, met een nominale waarde elk van € 454	
Totaal geplaatst kapitaal is derhalve	€ 6.937
Hiervan is 50% (7.640 aandelen) in bezit van de Provincie Zeeland.	

Doelstelling van de vennootschap

- A werkzaam te zijn op het gebied van de elektriciteits-, gas-, water- en warmtevoorziening, de inzameling, be- en verwerking van afval en water en op het gebied van de voorziening in andere goederen of diensten die daarmee samenhangen of daaraan verwant zijn in de sector van de openbare nutsvoorzieningen en daaraan verwante sectoren;
- B werkzaam te zijn op het gebied van de overdracht van gegevens, informatie en/of programma's van welke aard dan ook, via (ge)leidingen of andere verbindingen;
- C het leveren van goederen en diensten, het verlenen van diensten en het verrichten van werkzaamheden, die in de ruimste zin genomen, direct of indirect deel uitmaken van-, verband houden met-, dienstig zijn tot-, voortvloeien uit-, of bevorderlijk zijn tot hetgeen is vermeld sub a en sub b, of leiden tot een optimale benutting van kennis, mankracht en/of de middelen waarover de vennootschap in het kader van het gestelde sub a en Sub b kan beschikken.

Doelstelling van het aanhouden van de verbonden partij

De situatie dat de Provincie Zeeland participeert in DELTA N.V. duurt reeds vele jaren en is ontstaan op het moment dat het leveren van energie e.d. nog volledig in handen was van overheidsorganisaties. Met de splitsingswet die aangenomen is wordt het energiebedrijf Gesplitst in een netwerkbedrijf en een commercieel handels-productiebedrijf. Deze splitsing moet uiterlijk 31 december 2010 gerealiseerd zijn. Voor die datum zullen specifieke beleidsdoelstellingen, nagestreefd met het aandelenbezit, geformuleerd worden.

Enige financiële cijfers

Het laatste boekjaar waarover cijfers beschikbaar zijn, is het jaar 2006.	(x € 1.000)
Het boekjaar is bij DELTA N.V. gelijk aan het kalenderjaar.	
De voor winstverdeling beschikbare winst over 2006 bedroeg	€ 133.100
Hiervan is aan dividend beschikbaar gesteld	€ 67.500
Hiervan is door de Provincie Zeeland ontvangen	€ 37.750

Het totale eigen vermogen per primo boekjaar bedroeg	€ 1.198.416
Het totale eigen vermogen per ultimo boekjaar bedroeg	€ 1.288.441
Het balanstotaal per primo boekjaar bedroeg	€ 1.636.251
Het balanstotaal per ultimo boekjaar bedroeg	€ 1.720.926
Het aantal medewerkers per 31 december 2006 bedroeg	1.653

Overige bijzonderheden

Op dit moment staat de wetgeving niet toe dat de waterdivisie van DELTA NV, na de fusie met Waterbedrijf Europoort ondergebracht in Evides, wordt geprivatiseerd.

Ook de energienetten zijn op dit moment nog niet vrij verkoopbaar (in ieder geval niet aan buitenlandse investeerders). Voor de levering en productie van energie gelden geen restricties voor wat betreft de overdracht van de aandelen.

Wanneer de Provincie Zeeland of één van de andere aandeelhouders de aandelen wenst te verkopen, dan moeten deze op statutaire gronden eerst worden aangeboden aan de overige aandeelhouders.

Door DELTA N.V. is aan de aandeelhouders toegezegd dat gedurende een periode van 5 jaar het dividend zal worden vastgesteld op minimaal € 50 miljoen. Uiteraard moeten de bedrijfsresultaten dit wel mogelijk maken, maar daar wordt op dit moment wel van uitgegaan

2. Statutaire naam N.V. Westerscheldetunnel

Vestigingsplaats Borssele

Bestuurlijk belang

De vennootschap wordt bestuurd door een directie bestaande uit één of meer leden, onder toezicht van een Raad van Commissarissen (RvC). De RvC stelt het aantal leden van de directie vast. Op dit moment is er één algemeen directeur. Een lid van de directie wordt benoemd door de RvC. De RvC bestaat uit een vast aantal leden (5 personen).

De leden van de RvC worden weer benoemd door de algemene vergadering van aandeelhouders (AvA). De benoeming door de algemene vergadering zal voor wat betreft de benoeming van één commissaris geschieden in overeenstemming met de Provincie Zeeland.

Financieel belang

Het maatschappelijk kapitaal van de vennootschap bestaat uit		(x € 1000)
2.000.000 aandelen, met een nominale waarde elk van	€ 45	
Totaal maatschappelijk kapitaal is derhalve		€ 90.000
Van het maatschappelijk kapitaal is geplaatst en volgestort:		
1.692.000 aandelen, met een nominale waarde elk van	€ 45	
Totaal geplaatst kapitaal is derhalve		€ 76.140
Hiervan is 4,6% (77.832 aandelen) in bezit van de Provincie Zeeland.		

Doelstelling van de vennootschap

Het doel van de vennootschap is omschreven in artikel 3 van de statuten: "De vennootschap heeft als doel een tunnel onder de Westerschelde -met aansluitende wegen en bijbehorende werken- tot stand te brengen en als rechthebbende te exploiteren of doen exploiteren, alsmede ter bevordering van dit doel het deelnemen in, het voeren van beheer over, het financieren van andere ondernemingen en vennootschappen en het stellen van zekerheid voor schulden van anderen en al hetgeen daarmee verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord.

Doelstelling van het aanhouden van de verbonden partij

De doelstelling is niet zozeer gelegen in het aanhouden van de verbonden partij. Doel was immers de realisatie van een vaste oeververbinding. De daaruit voortvloeiende verbondenheid

met de N.V. Westerscheldetunnel is een gegeven waarmee tenminste 30 jaar (te rekenen vanaf de ingebruikname op 14 maart 2003) rekening dient te worden gehouden.

Enige financiële cijfers

Het laatste boekjaar waarover cijfers beschikbaar zijn, is het jaar 2006.	(x € 1.000)
Het boekjaar is bij de N.V. Westerscheldetunnel gelijk aan het kalenderjaar.	
De voor winstverdeling beschikbare winst over 2006 bedroeg	€ 28.264
Hiervan is aan dividend beschikbaar gesteld	€ 28.264
Door de Provincie Zeeland is over het boekjaar aan dividend ontvangen	€ 1.300
Het totale eigen vermogen per primo boekjaar bedroeg	€ 690.964
Het totale eigen vermogen per ultimo boekjaar bedroeg	€ 662.935
Het balanstotaal per primo boekjaar bedroeg	€ 711.249
Het balanstotaal per ultimo boekjaar bedroeg	€ 682.921
Het gemiddeld aantal formatieplaatsen in 2006 bedroeg	

57

Per 14 maart 2003 is de exploitatiefase aangevangen. Eerst vanaf dat moment behaalt de vennootschap positieve exploitatieresultaten.

Verder betalen de aandeelhouders jaarlijks een exploitatiebijdrage aan de N.V. Westerscheldetunnel. Over het tijdvak 1 januari 2007 tot en met 31 december 2007 is door is door de Provincie Zeeland een bijdrage verleend van afgerond € 2,77 miljoen.

Overige bijzonderheden

De Provincie Zeeland heeft zoals gezegd 4,6% van de aandelen in bezit.

De overige 95,4% is in handen van het Ministerie van Financiën.

3. Statutaire naam Nederlandse Waterschapsbank N.V.

Vestigingsplaats 's-Gravenhage

Bestuurlijk belang

De vennootschap wordt bestuurd door een directie bestaande uit drie leden, onder toezicht van een Raad van Commissarissen (RvC). De RvC zelf bestaat uit 7 personen. Geen van de leden van de directie of RvC is direct of op voordracht van de Provincie Zeeland benoemd. Daarvoor is de participatie te gering in omvang (zie financieel belang). Het bestuurlijk belang bestaat uit het stemrecht dat de provincie heeft als aandeelhouder Van de vennootschap.

Financieel belang

Het geplaatst kapitaal van de vennootschap bestaat uit:		(x € 1.000)
50.478 aandelen A, met een nominale waarde van	€ 115	
8.511 aandelen B, met een nominale waarde van	€ 460	
Totaal geplaatst kapitaal is derhalve		€ 9.720
De aandelen B zijn overigens niet volledig volgestort.		
Het aandeel van de Provincie Zeeland in het geplaatste kapitaal is zeer gering te noemen:		
15 aandelen A, met een nominale waarde van	€ 115	
20 aandelen B, met een nominale waarde van	€ 460	
Totaal aandeel in het geplaatst kapitaal is derhalve		€ 11
In procenten gaat het dus om een financieel belang van circa 0,11%.		

Doelstelling van de vennootschap

De Nederlandse Waterschapsbank is eigenlijk een normale bank, maar dan een die zich met haar diensten exclusief richt op de overheidssector. Zij draagt zorg voor de financiering Van waterschappen, gemeenten en provincies. Ook verstrekt zij langlopende kredieten aan instellingen voor de volkshuisvesting, de gezondheidszorg en het onderwijs. Ook financiert de bank overheidsbedrijven die werkzaam zijn op het gebied van water en milieu.

Doelstelling van het aanhouden van de verbonden partij

De situatie dat de Provincie Zeeland participeert in de Nederlandse Waterschapsbank is al in een lang verleden ontstaan. De doelstelling is voornamelijk van financiële aard. Het jaarlijks dividend dat aan de aandeelhouders wordt uitgekeerd is relatief hoog.

Enige financiële cijfers

Het laatste boekjaar waarover cijfers beschikbaar zijn, is het jaar 2006.

Het boekjaar is bij de NWB gelijk aan het kalenderjaar.

	(x € 1.000)
De voor winstverdeling beschikbare winst over 2006 bedroeg	€ 97.742
Hiervan is aan dividend beschikbaar gesteld	€ 40.000
Hiervan is door de Provincie Zeeland ontvangen	€ 24
Het totale eigen vermogen per primo boekjaar bedroeg	€ 1.264.000
Het totale eigen vermogen per ultimo boekjaar bedroeg	€ 1.310.000
Het balanstotaal per primo boekjaar bedroeg	€ 33.156.000
Het balanstotaal per ultimo boekjaar bedroeg	€ 35.172.000
Het aantal medewerkers per ultimo 2006 bedroeg	34

Overige bijzonderheden

Alle aandelen van de bank zijn in handen van overheden. De sleutelwoorden bij de activiteiten Van de NWB zijn maatschappelijke relevantie en duurzaamheid. De bank heeft een zeer sterke vermogenspositie. Zowel door Moody's als door Standard & Poor's zijn triple A ratings toegekend (de hoogst mogelijke rating voor kredietwaardigheid).

4. Statutaire naam Zeeuws participatiefonds B.V.

Vestigingsplaats Middelburg

Bestuurlijk belang

De vennootschap wordt bestuurd door een directeur. Het toezicht wordt uitgevoerd door Een Raad van Commissarissen (RvC) die bestaat uit 4 leden. Eén commissaris wordt benoemd door de ABN AMRO bank, één door de Provincie Zeeland, één door de ZLM en één door de ABN AMRO bank en de Provincie Zeeland gezamenlijk.

Financieel belang

Het maatschappelijk kapitaal van de vennootschap bestaat uit:	(x € 1.000)
5.000 aandelen, met een nominale waarde elk van € 454	
Totaal maatschappelijk kapitaal is derhalve	€ 2.268
Van het maatschappelijk kapitaal is per ultimo 2006 geplaatst en volgestort:	
1.882 aandelen, met een nominale waarde elk van € 454	
Totaal geplaatst kapitaal is derhalve	€ 854
Hiervan is 50% (941 aandelen) in bezit van de Provincie Zeeland.	

Doelstelling vennootschap

In het directieverslag is in een eerder boekjaar vermeld dat "het fonds een wezenlijke functie heeft en kan vervullen door risicodragend vermogen te verstrekken aan startende bedrijven en kleinere bedrijven die door willen groeien". De innovatieve en kennisintensieve facetten van de onderneming blijven daarbij voor het fonds een belangrijk aandachtspunt. Daarnaast speelt bij de beoordeling van initiatieven in toenemende mate behoud of uitbreiding van werkgelegenheid een rol. Het management van het Zeeuws participatiefonds B.V. zal in 2008 worden overgedragen aan de N.V. Economische Impuls Zeeland.

Doelstelling van het aanhouden van de verbonden partij

De doelstellingen van de Provincie Zeeland zijn bij de oprichting van de vennootschap begin 1997 aan de orde geweest. Uiteraard strookt de doelstelling van de vennootschap met die van de provincie zelf. De reden dat ervoor is gekozen om deze doelstelling te realiseren middels het inschakelen van een derde rechtspersoon, is dat daarmee de

specifieke deskundigheid vanuit het bankwezen die nodig is bij het toekennen van financieringsaanvragen ook direct voorhanden is.

Enige financiële cijfers

Het laatste boekjaar waarover cijfers beschikbaar zijn, is het jaar 2006.

Het boekjaar is bij het Zeeuws Participatiefonds B.V. gelijk aan het kalenderjaar. (x € 1.000)

De winst over 2006 bedroeg € 52

Aangezien er sprake is van een negatieve algemene reserve is er geen dividend uitgekeerd.

Het geringe positieve resultaat is dan ook toegevoegd aan het eigen vermogen.

Het totale eigen vermogen per primo boekjaar bedroeg € 315

Het totale eigen vermogen per ultimo boekjaar bedroeg € 767

Het balanstotaal per primo boekjaar bedroeg € 326

Het balanstotaal per ultimo boekjaar bedroeg € 773

Het aantal medewerkers in 2005 Geen

Overige bijzonderheden

Op dit moment kan nog geen dividend worden uitgekeerd. In artikel 20 van de statuten is bepaald dat de vennootschap aan de aandeelhouders en andere gerechtigden tot de voor uitkering vatbare winst slechts uitgekeerd kunnen worden voor zover het eigen vermogen groter is dan het totaal van het gestorte en opgevraagde aandelenkapitaal en de wettelijke reserves. Per ultimo 2006 is echter sprake van een negatieve stand van de algemene reserve van € 86.905,- Wanneer er in de toekomst winsten worden gemaakt groter dan het genoemde bedrag zou er in principe dividend kunnen worden uitgekeerd.

5. Statutaire naam Economische Impuls Zeeland N.V.

Vestigingsplaats Middelburg

Bestuurlijk belang

De vennootschap wordt bestuurd door twee directeuren. Het toezicht wordt uitgevoerd door een Raad van Commissarissen van 4 leden. De leden van de RVC worden aangesteld door de aandeelhouders. Geen van de leden van de directie of RvC is direct of op voordracht van de Provincie Zeeland benoemd.

Financieel belang

Het maatschappelijk kapitaal van de vennootschap bestaat uit: (x € 1.000)

750.000 aandelen, met een nominale waarde elk van € 1

Totaal maatschappelijk kapitaal is derhalve € 750

Van het maatschappelijk kapitaal is per ultimo 2006 geplaatst en volgestort:

150.000 aandelen, met een nominale waarde elk van € 1

Totaal geplaatst kapitaal is derhalve € 150

Hiervan is 69% (103.500 aandelen) in bezit van de Provincie Zeeland.

Doelstelling vennootschap I

De voornaamste doelstelling betreft het vergroten van de dynamiek van de Zeeuwse (kennis) economie, met groei van werkgelegenheid, door uitvoering van concrete projecten en door acquisitie van bedrijven en investeringen van elders. Daarnaast is o.a. het oprichten en verwerven van, het deelnemen in, het samenwerken met, het besturen van, alsmede het (doen) financieren van andere ondernemingen, in welke rechtsvorm ook een belangrijke doelstelling.

Doelstelling van het aanhouden van de verbonden partij

De doelstellingen van de Provincie Zeeland voor de oprichting van de vennootschap zijn opgenomen in het Provinciaal Economisch Beleidsplan 2005-2008. NV EIZ dient het gat tussen enerzijds ideeën en eerste planontwikkeling en anderzijds de daadwerkelijke uitvoering van projecten te dichten. De NV EIZ is voor provincie Zeeland de belangrijkste partner bij het ontwikkelen en stimuleren van de Zeeuwse economie

Enige financiële cijfers

Het boekjaar is bij Economische impuls Zeeland N.V. gelijk aan het kalenderjaar.

Aangezien de NV EIZ op 2 juli 2007 is opgericht zijn er nog geen financiële cijfers beschikbaar.

Het aantal medewerkers per ultimo 2007 bedroeg 5,6 FTE.

Overige bijzonderheden

Het management van het Zeeuws participatiefonds B.V. zal in 2008 worden overgedragen aan de N.V. Economische Impuls Zeeland.

8. Statutaire naam Zeeland Seaports

Vestigingsplaats Terneuzen

Bestuurlijk belang

Zeeland Seaports is een openbaar lichaam met rechtspersoonlijkheid o.g.v. de Wet gemeenschappelijke regelingen. Het is een samenwerkingsverband van de Provincie Zeeland (50%), de gemeente Terneuzen (25%), de gemeente Vlissingen (12,5%) en de gemeente Borsele (12,5%). Het algemeen bestuur van Zeeland Seaports bestaat uit 8 personen, waarvan er 2 worden benoemd door Provinciale Staten uit het College van Gedeputeerde Staten. Eén van de twee door de Provincie Zeeland aangewezen leden van het algemeen bestuur wordt tevens benoemd als voorzitter van het algemeen bestuur. Er is ook een dagelijks bestuur. Dit bestaat uit 4 leden, allen gerecruteerd uit het algemeen bestuur (iedere deelnemer levert één DB-lid). De voorzitter van het AB is tevens voorzitter is van het dagelijks bestuur.

Financieel belang

Zoals reeds aangegeven bij het bestuurlijk belang is de provincie Zeeland voor 50% deelnemer in Zeeland Seaports.

Doelstelling rechtspersoon

De publieke rechtspersoon heeft tot taak de economische ontwikkeling, het beheer, het onderhoud en de exploitatie van havens, wegen, werken, inrichtingen, gebouwen werktuigen, industrie- en handelsterreinen en wateren binnen de gebieden die zij beheert. Deze doelstelling is opgenomen in artikel 3 van de gemeenschappelijke regeling. Bij deze gemeenschappelijke regeling behoort een bijlage waarin de gebieden zijn weergegeven die door Zeeland Seaports worden beheerd.

Doelstelling van het aanhouden van de verbonden partij

De reden van deelname aan de gemeenschappelijke regeling is met name gericht op het belang van het creëren van werkgelegenheid. Uiteraard lopen de doelstellingen die Zeeland Seaports nastreeft (hiervoor genoemd) parallel met de doelstellingen van de Provincie Zeeland.

Enige financiële cijfers

Het laatste boekjaar waarover cijfers beschikbaar zijn, is het jaar 2006.

Het boekjaar is bij Zeeland Seaports gelijk aan het kalenderjaar.

	(x €1.000)
Totaal positief resultaat over 2006 voor resultaatbestemming	€ 7.809
Hiervan heeft betrekking op de business unit Terneuzen	€ 562
Hiervan heeft betrekking op de business unit Vlissingen	€ 7.247
Het totale eigen vermogen per primo boekjaar bedroeg	€ 149.754
Het totale eigen vermogen per ultimo boekjaar bedroeg	€ 157.563
Het balanstotaal per primo boekjaar bedroeg	€ 362.784
Het balanstotaal per ultimo boekjaar bedroeg	€ 323.138
Het aantal medewerkers in 2006 in vaste dienst	circa 61

Overige bijzonderheden

Zeeland Seaports neemt op haar beurt ook weer deel in een samenwerkingsverband met het Havenbedrijf Rotterdam (HbR). Beide participanten (ZSP en HbR) bezitten direct of indirect de helft van de aandelen in Exploitatiemaatschappij Schelde Maas Beheer B.V. respectievelijk Exploitatiemaatschappij Schelde Maas C.V. Ook werkt Zeeland Seaports samen met DOW Chemical N.V. in de joint venture "Valuepark Terneuzen".

Paragraaf Grondbeleid

Paragraaf grondbeleid

1. Algemeen

Het verwerven en inzetten van gronden om provinciale ambities te bereiken komt steeds nadrukkelijker aan de orde. Dit blijkt ook uit de ontwikkelingen van de laatste jaren in het volume van de diverse voorraden ruilgrond. Mede op basis van deze ontwikkelingen is het mogelijk dat het huidige grondbeleid van de provincie wijzigingen zal ondergaan.

De provincie voert geen actief grondbeleid, zodat er voor deze paragraaf niet voldaan dient te worden aan hetgeen vermeld staat in artikel 15 BBV.

De voorraden grond waarvan de provincie eigenaar is staan tevens als activa op de balans en zijn onderdeel van de toelichting op de balans.

Hieronder worden enkele projecten genoemd waarbij de provincie betrokken is bij aan en verkoop van gronden en waarbij de provincie soms voor een korte periode eigenaar is.

2. Projecten aankoop gronden

2.1 Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en Westerschelde

Voor de realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en voor de natuurcompensatie Westerschelde (2^e verdieping) zijn onder regie van de provincie gronden aangekocht en overgedragen aan natuurbeheerders teneinde de natuurdoelen te realiseren. Het Bureau Beheer Landbouwgronden is daarbij opdrachtnemer van de provincie en heeft de gronden tevens in eigendom.

In 2005 is besloten tot een derde verdieping van de Westerschelde. In dat kader zijn ook afspraken met het Rijk gemaakt over de aanleg van 600 hectare nieuwe natuur. Daarnaast is als collectieve maatregel voor de landbouw besloten om een grondruilbank te starten, waarmee tot 2014 de structuur van de landbouw in Zeeuws-Vlaanderen en op de Bevelanden verbeterd kan worden. Vanuit de Westerschelde gelden is hiervoor € 6,5 miljoen beschikbaar. Per 31 december 2007 was het volume aan gronden voor het Natuurpakket Westerschelde 173,6 hectare.

Bij de aankoop van de 600 hectare voor estuariene natuurontwikkeling en bij het ruilen van gronden via ruilgrondbanken speelt DLG, onder regie van de provincie, een belangrijke uitvoerende rol.

2.2 Grondbank; Duurzaam Veilig Verkeer West Zeeuws-Vlaanderen

Voor het project Duurzaam Veilig Verkeer West Zeeuws-Vlaanderen is er een grondbank opgezet. Een van de doelstellingen van dit verkeersveiligheidsproject is het beperken van de verkeersbewegingen van landbouwers door hun gronden door middel van ruiling zoveel mogelijk aan één kant van de weg te situeren. Hiertoe heeft de Provincie Zeeland op 15 november 1996 een overeenkomst gesloten met de DLG ten behoeve van grondruil en aankopen voor het project Duurzaam Verkeersveilig West Zeeuws-Vlaanderen. Op 30 oktober 1997 werd een aanvullende overeenkomst afgesloten. In totaal werd

DLG gemachtigd om maximaal 200 hectare grond aan te kopen. Bij GS-besluit van 5 oktober 1999 werd de looptijd van de overeenkomst verlengd tot 16 november 2000. Eind 2005 is de overeenkomst verlengd tot 1 januari 2007. Naast de verwerving via DLG heeft de Provincie Zeeland ook nog grond verworven in eigen beheer.

De stand van zaken per 31 december 2007 is dat er nog circa 65 hectare in de grondbank zit. De verwachting is dat de voorraad ruilgrond in 2008 verder zal teruglopen.

2.3 Ruilgrondbank; Gebiedenbeleid

Met het besluit van Provinciale Staten van 28 juni 2002 is ingestemd met de operationalisering van de ruilgrondbank Zeeland. De bedoeling daarvan is dat de provincie kan beschikken over voldoende gronden om snel te kunnen inspelen op strategische kansen en mogelijkheden op het vlak van gebiedenbeleid. Voorop staat daarbij dat de provincie slechts tijdelijk eigenaar is van de gronden. Uiteindelijk dienen de gronden aan de eindbeheerder te worden verkocht.

De provincie loopt in dit verband risico voor de kosten van de tijdelijke investeringen in de gronden (transactiekosten en rentekosten) en de uitvoeringskosten (kosten van ruilen en verwerven).

Aangezien in 2007 geen nieuwe gronden zijn aangekocht is het volume van de ruilgrondbank ongewijzigd ten opzichte van 2006. De ruilgrondbank heeft per 31 december 2007 een omvang van 110,5 hectare. De verwachting is dat het volume van de ruilgrondbank in 2008 wel zal toenemen.

2.4 Ruilgrondbank; Gebiedsplan Veerse Meer

In samenhang met de ontwikkeling en vaststelling van het gebiedsplan voor het Veerse Meer gebied is in 2004 ook het besluit genomen om voor dit gebied een ruilgrondbank te operationaliseren. Hiervoor is inmiddels € 200.000 beschikbaar. Er zijn tot nu toe nog geen gronden aangekocht.

Sociaal jaarverslag 2007 van de Provincie Zeeland

Inhoud

Voorwoord

1. Organisatorische ontwikkelingen

Organisatieontwikkeling en kwaliteitszorg
Personeelsformatie
2. Personeelsbeleid

Strategisch plan P&O
Integraal doelgroepenbeleid
Samenstelling personeel
Mobiliteit en opleidingen
Arbeidsvoorwaarden
3. Arbeidsomstandigheden

Kwaliteitsimpulsen en laag verzuim
Arbo en ICT
Ongewenst gedrag op het werk
Bedrijfshulpverlening
4. Medezeggenschap

Georganiseerd Overleg
Ondernemingsraad

Organisatieschema van de Provincie Zeeland

Voorwoord

Het jaar 2007 stond in het teken van verandering. De wijziging van de organisatiestructuur als onderdeel van de organisatieontwikkeling is een feit. Vervolgens hebben we een traject van cultuurontwikkeling ingezet, waarbij we samen met medewerkers een visie voor de komende jaren hebben neergezet.

De ontwikkelingen en de bijbehorende visie liggen in lijn met ons nieuwe collegeprogramma voor de komende vier jaar. Met het oog op duurzame ontwikkeling van Zeeland en haar inwoners en rekening houdend met de diversiteit binnen de provincie, zijn we op zoek naar nieuwe verbindingen.

Vanuit de visie wordt gezocht naar nieuwe werkwijzen, die zowel de inwoners van Zeeland als de medewerkers van de provincie ten goede komt.

We kunnen onze doelen alleen bereiken door een blijvend gemotiveerde inzet van onze medewerkers. In dit sociaal jaarverslag geven wij een beeld van het gevoerde sociale beleid in het afgelopen jaar. Als gevolg van de gewijzigde organisatiestructuur kunnen wij in dit sociaal jaarverslag in veel gevallen geen trendgegevens meer laten zien.

Gedeputeerde Staten van Zeeland
Middelburg, maart 2008

1. Organisatorische ontwikkelingen

Organisatieontwikkeling en kwaliteitszorg

Organisatieontwikkeling

Zoals al in de inleiding staat verwoord, is de organisatie volop in ontwikkeling. De directie Welzijn, Economie en Bestuur (WEB) is opgeheven. De afdeling Economie is in z'n geheel ondergebracht bij de nieuwe directie Economie & Mobiliteit (E&M) en de afdelingen Welzijn en Bestuur behoren nu tot de nieuwe directie Samenleving, Bestuur en Organisatie (SBO). Door deze aanpassingen zijn de pijlers van de duurzaamheidsdriehoek meer in evenwicht gebracht en zijn in het algemeen gelijkwaardige directies ontstaan. Doordat bovengenoemde afdelingen in z'n geheel zijn overgegaan, heeft dit betrekkelijk weinig consequenties gehad voor de betrokken medewerkers. De cluster bedrijfsvoering van de stafeenheden is opgenomen in de afdeling Bedrijfsvoering van directie SBO, met uitzondering van enkele medewerkers die nu afdeling Bedrijfsvoering van directie E&M versterken.

Gelijktijdig met de reorganisatie hebben 6 afdelingen een nieuw afdelingshoofd gekregen, door middel van een managementcarrousel.

Uit de gehouden managementconferenties en de workshops met medewerkers is een visie geformuleerd.

Tijdens de diverse workshops gingen zo'n 25 collega's per dag enthousiast aan de gang om in subgroepjes na te denken over het hoger doel (waarom bestaan wij?), de kernwaarden (waarvoor staan wij?), kernkwaliteiten (waarin blinken wij uit?) en het gewaagde doel (waarheen gaan wij?) van de Provincie Zeeland.

Vanuit de visie wordt gezocht naar nieuwe werkwijzen, die zowel de inwoners van Zeeland als de medewerkers van de provincie ten goede komen.

De visie bestaat uit vier onderdelen:

1. Hoger doel:

Zeeland is zee, land en mensen, verbonden in een cultuur van verschillen. Vanuit deze diversiteit ontwikkelen wij samen de kwaliteit van de Zeeuwse samenleving.

2. Gewaagd doel:

In 2010 worden wij door onze partners gewaardeerd als aanjager van nieuwe verbindingen. De provincie Zeeland heeft in 2015 met haar partners innovatieve oplossingen gevonden voor de gevolgen van klimaatverandering, bevolkingsontwikkeling en sociale dynamiek die (inter)nationaal als voorbeeld worden erkend.

3. Kernwaarden:

Integer, vernieuwend, samenbindend.

4. Kernkwaliteiten:

Open, omgevingsbewust, creatief, daadkrachtig.

Gedeputeerde Staten en het management hebben zich vervolgens gebogen over de vraag welke ontwikkeldoelen nodig zijn om de visie ook werkelijk te realiseren. Zij deden dat in groepjes aan de hand van vier centrale veranderthema's die uit de workshops met alle medewerkers naar voren waren gekomen:

- leg meer nadruk op externe samenwerking
- leg meer nadruk op interne samenwerking
- denken en werken in programma's
- verzorg een cultuuromslag

In 2008 wordt verder gesproken over de uitwerking van de ontwikkeldoelen.

Kwaliteitsmanagement / auditfunctie

De interne auditfunctie voert onderzoeken uit naar doelmatigheid en doelgerichtheid op grond van de provinciewet. Op initiatief van deze kwaliteitsfunctie zijn de ontwikkelplannen en de werkbegroting, in

goed overleg met de afdeling Financieel Economische Zaken en het overleg van de hoofden bedrijfsvoering, in elkaar geïntegreerd. Dit heeft een indikking van de papierstroom tot gevolg.

In 2007 zijn de volgende onderzoeken afgerond:

1. Inhuur van externe capaciteit en deskundigheid;
2. Procesevaluatie najaarsconferentie;
3. Rittenadministratie dienstauto's;
4. Invoering CODA;
5. Besluitvorming Fast Ferry.

Uit deze onderzoeken zijn aanbevelingen gekomen om tot een betere werkwijze te komen.

Ontwikkeljaarplannen

Tegen de achtergrond van beperking van de interne administratieve last, zijn in 2007 het ontwikkelplan en de werkbegroting in elkaar geschoven in het ontwikkeljaarplan. Hiermee zijn de ontwikkelingscomponent en de planningscomponent samengevoegd. Het ontwikkeldeel schetst externe en interne factoren voor de komende jaren met consequenties voor de organisatie, terwijl het planningsdeel de concrete afdelingplanning voor één begrotingsjaar is. Bij het opstellen van het ontwikkeljaarplan is rekening gehouden met het verankeren van het collegeprogramma Nieuwe Verbindingen en de gevolgen van de reorganisatie van juli 2007.

Interne dienstverlening ICT

Uit de gehouden quickscan over risico's bij netwerk- en systeembeheer is een lijst verbeteracties opgesteld, onder andere een uitbreiding met 1 fte per 1 januari 2008.

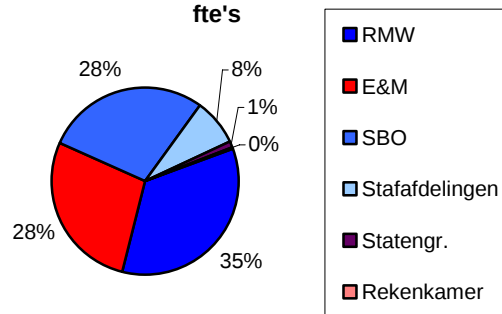
Voor managers is software ontwikkeld om formulieren van jaargesprekken beter vast te leggen. Binnenkort kunnen ook medewerkers deze formulieren raadplegen. Alle mobiele werkplekken zijn voorzien van een apart beeldscherm en toetsenbord.

Personeelsformatie

Ten opzichte van 2006 is de formatie toegenomen met ongeveer 7 fte. Onderstaande overzichten tonen de formatiegetallen per directie en de procentuele onderverdeling begin 2008.

Formatieomvang per 01-01 -(formatie in fte's)	2008	2008 %
Ruimte, Milieu en Water	229,7	34,3%
Economie & Mobiliteit	186,7	27,9%
Samenleving, Bestuur en Organisatie	190,3	28,4%
Stafafdelingen	54,1	8,1%
Subtotaal	660,8	98,7
Statengriffie	6,7	1,0%
Rekenkamer	2,0	0,3%
Totaal	669,5	100 %

Personeelsformatie per 01-01-2008 in fte's

Naast deze formatie zijn externen ingehuurd voor het uitvoeren van externe adviezen, met als redenen het ontbreken van voldoende personele capaciteit, onvoldoende expertise in de beleidssector en behoefte aan onafhankelijk advies.

2. Personeelsbeleid

Strategisch plan P&O

Het strategisch plan P&O geeft de planning weer van de activiteiten op het gebied van personeel en organisatie voor de komende 2 jaren. Veel activiteiten die gepland stonden voor 2007 zijn afgerond, zoals de evaluatie jaargesprekken, vormgeving van personeelsadvertenties, actualisatie en implementatie van stagemogelijkheden en de beleidsnotitie levensfasegericht personeelsbeleid. Ook is voor werkervaringsplaatsen ingezet op het verleggen van het accent naar plaatsingen op HBO/WO niveau, met name met het oog op allochtonen en vluchtelingen. Andere werkzaamheden zijn enigszins naar de achtergrond gedrukt vanwege de organisatieontwikkeling.

P&O beleid

Het vernieuwend P&O-beleid is volgens CAO-afspraken in 2005 ingevoerd. In diezelfde CAO is afgesproken om dit beleid drie jaar na de invoering te evalueren.

De provincie Zeeland heeft zelf al enkele evaluaties op het gebied van jaargesprekken en beoordelen en belonen uitgevoerd. Daaruit is gebleken dat het houden van de jaargesprekken nog steeds verbetert. De voortgangsgesprekken blijven een onderdeel van de jaargesprekscyclus. Ook blijft de clustercoördinator betrokken bij het voortgangsgesprek en het evaluatiegesprek bij die afdelingen waar het naar tevredenheid van alle betrokkenen op deze wijze plaats vindt.

De competentiemeter wordt volgens de evaluatie nog niet vaak gebruikt. In reactie daarop hebben we in het najaar van 2007 bijeenkomsten georganiseerd, om meer bekendheid aan het instrument te geven.

Eén van de aanbevelingen was het verbeteren van de kwaliteit van het jaargespreksformulier. Het aangepaste formulier is eind 2007 in gebruik genomen. Daarnaast zijn enkele aanpassingen op het gebied van beoordelen en belonen doorgevoerd. Zo is de mogelijkheid voor het geven van inputbeloning beperkt tot 3 procent, terwijl dit daarvoor 1% tot 3% was. Dit is met name een verbetering voor de lagere functieschalen, die eerder op input worden beloond.

Strategisch opleidingsbeleid

Met de invoering van de systematiek van competentie management hebben we gekozen voor het benoemen van 2 generieke competenties, te weten coöperatief gedrag/samenwerken en doelgericht handelen.

In 2006 is een achttal directieoverstijgende samenwerkingsverbanden, als pilot, aan de slag gegaan met de generieke competentie 'coöperatief gedrag'. Deze pilot is afgerond met een evaluatie, waaruit bleek dat training op het gebied van samenwerken een goede investering was. Over het algemeen was men het er over eens dat er onvoldoende stil wordt gestaan bij het aspect samenwerken.

Op basis van de evaluatie is een advies geformuleerd, wat begin 2008 handen en voeten krijgt. Deze uitwerking heeft even op zich laten wachten, doordat prioriteit is gegeven aan de uitwerking van de organisatieontwikkeling. Het advies houdt in dat per groep een maatwerkprogramma moet worden opgesteld en dat tussentijdse afstemming vaker nodig is. Vanwege de positieve ervaringen is geadviseerd de maatwerkprogramma's uit te breiden naar afdelingen en clusters.

Levensfasegericht personeelsbeleid

Het doel van het project Levensfasegericht personeelsbeleid is optimale employability (inzetbaarheid) van medewerkers gedurende hun gehele loopbaan bij de provincie Zeeland: productief, gezond, gemotiveerd en betrokken. In dit kader hebben we de mogelijkheid ingevoerd om 4 x 9 uur per week te werken en om op incidentele basis en voor korte duur telethuiswerken toe te staan. Voor beide mogelijkheden geldt dat dit uiteraard in overleg tussen werkgever en werknemer gebeurt.

Om medewerkers op de hoogte te stellen van de nieuwe mogelijkheden, is organisatiebreed voorlichting georganiseerd. Voor informatie op maat konden medewerkers bij de verschillende directies naar het inloopspreekuur arbeidsvoorwaarden.

Integriteit

Ook in 2007 is verder gewerkt aan het vormgeven van het integriteitbeleid. Veel is in 2006 gerealiseerd, waardoor de activiteiten in 2007 minder zichtbaar waren. Niet onvermeld mag blijven dat de provincie Zeeland door middel van een ambtelijke vertegenwoordiger direct betrokken is bij

twee pilot-projecten van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), te weten de ontwikkeling van een uniform systeem voor de registratie van integriteitschendingen en het opzetten voor een meldpunt, waar een ieder schendingen van ambtelijke en bestuurlijke integriteit kan melden. Het opzetten van een uniform systeem voor het registreren van integriteitschendingen is een uitvloeisel van de toezegging van minister Remkes om de Kamer periodiek over het integriteitsbeleid te informeren en daarbij statistisch materiaal te overleggen. Het tweede project betreft het onderbrengen van de mogelijkheid schendingen van integriteit anoniem te melden bij de Stichting M (Meld Misdaad Anoniem). Voorts is op ambtelijk en bestuurlijk niveau meegewerkt aan de enquêtes van BZK, die voorafgaan aan de herijking van het beleid ten aanzien van klokkenluiders. Afsluitend melden wij nog dat begonnen is aan het formuleren van beleid ten aanzien van verklaringen omtrent het gedrag bij het verlenen van aanstellingen en van beleid ten aanzien van de melding van financiële belangen. Wij gaan ervan uit dat wij dit beleid voor de zomer van 2008 zullen hebben vastgesteld.

Management Development-traject

Vanwege de positieve resultaten uit het eerste MD-traject is in december 2007 een nieuw MD-traject van start gegaan. Een groep van 13 medewerkers, bestaande uit 5 vrouwen en 8 mannen heeft ontwikkelingsassessments afgelegd en zij gaan het komende jaar aan de slag om zich verder te bekwamen op het gebied van managementvaardigheden en (theoretische) kennis over management. Het traject bestaat uit het volgen van modules en intervisiesessies en het uitvoeren van praktijkopdrachten. In december 2008 wordt het traject afgerond.

Integraal doelgroepenbeleid

De directies en stafafdelingen hebben voor 2008 streefcijfers voor de instroom van de categorieën jongeren en vrouwen vastgesteld. Naast het streven om meer jongeren en vrouwen in dienst te krijgen, streven wij ook naar meer vrouwen in hogere functies.

In het vorige sociaal jaarverslag zijn streefcijfers genoemd per directie. Vanwege de gewijzigde organisatiestructuur is het niet mogelijk om in dit rapport per directie de gerealiseerde cijfers te vergelijken met de streefcijfers.

We melden dat in totaliteit werd gestreefd naar het in dienst nemen van 8 jongeren en 9 vrouwen. Helaas hebben we dit niet gerealiseerd: er zijn 2 jongeren bij gekomen (één andere jongere is vertrokken) en de organisatie is 6 vrouwen rijker geworden (2 andere vrouwen zijn vertrokken). Het volgende overzicht geeft het streven voor 2008 weer.

Streven 2008		
Directie	Jongeren	Vrouwen hoger schaal 8 (exclusief jongeren)
E&M	1	2
RMW *	4	6
SBO, STA, SG + RK	2	0**

* Is aantal exclusief vertrekkende medewerkers

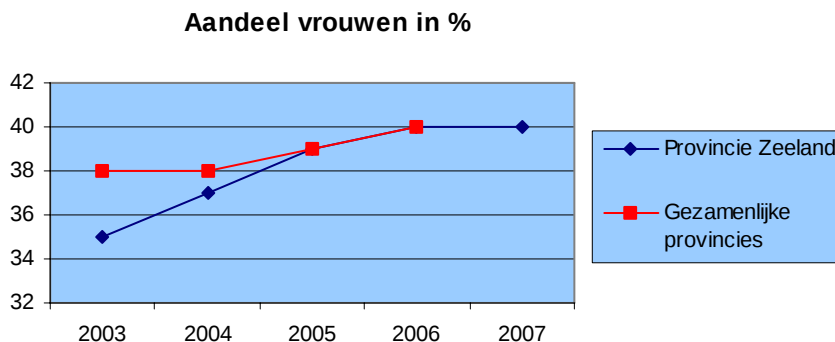
** handhaven niveau 2007

N.B. Een jongere is in principe iemand in de leeftijdscategorie t/m 24 jaar. Het kan ook iemand zijn die buiten deze leeftijdscategorie valt, maar als schoolverlater benoemd is in een instroomfunctie. Hierbij geldt dan de leeftijdsgrens tot en met 29 jaar.
Datum van aanvang werkzaamheden, doorstroom naar of ontslag uit functie is bepalend voor indeling.

In 2007 zijn twee minderjarigen voor het uitvoeren van een taakstraf geplaatst.

Man-vrouw verhouding

De Provincie streeft ernaar om de verhouding man-vrouw een afspiegeling van de Zeeuwse arbeidsmarkt te laten zijn. Het aandeel vrouwen in onze organisatie is ten opzichte van 2006 gelijk gebleven met 40%.

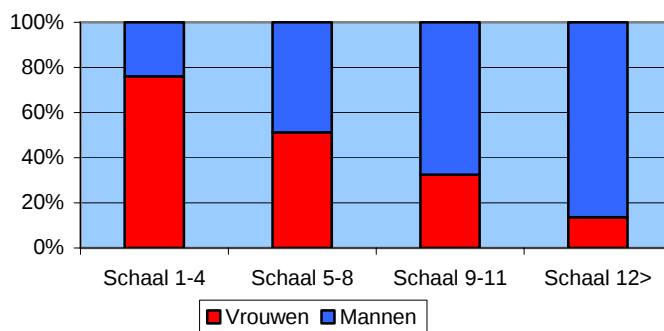

Bijgaande figuur geeft de trend weer van het aandeel vrouwen. Ter vergelijking is ook de trend van de gezamenlijke provincies³ gegeven.

Verdeling over de salariscategorieën

In de zwaarste categorie functies is circa 13,6% vrouw. Dit is een stijging van ruim 2,5% ten opzichte van het jaar daarvoor. In de categorie schaal 1-4 is een tegengestelde beweging te zien. Het aandeel vrouwen was in 2007 76% ten opzichte van 79% in 2006. In de figuur linksonder staat het relatieve aandeel vrouwen en mannen eind 2006 per functiecategorie.

Aandeel vrouw-man per functiecategorie

Samenstelling personeel

Aantallen medewerkers per 31 december 2007

Eind 2007 werkten 773 mensen bij onze organisatie (2006: 769). Het aantal deeltijders is verder gestegen van 312 (40,5%) in 2006 naar 318 (41,1%) in 2007. Het aantal mannelijke deeltijders is afgenomen, ten opzichte van een stijging van vrouwelijke deeltijders.

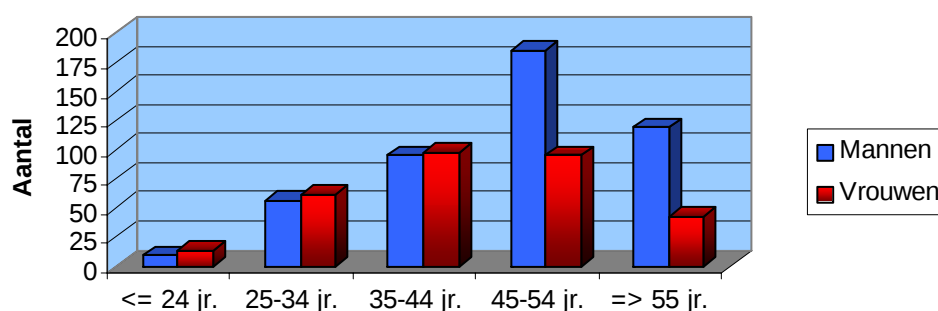
³ Ten tijde van het opstellen van dit sociaal jaarverslag is het % vrouwen in de sector provincies 2007 nog niet bekend.

Directie / organisatie-eenheid	Totaal aantal medewerkers	Vol tijd		Deel tijd		Vast	Tijdelijk
		M	V	M	V		
Ruimte, Milieu en Water	252	130	25	29	68	231	21
Economie & Mobiliteit	199	127	15	23	34	195	4
Samenleving, Bestuur en Organisatie + stafafdelingen POI en FEZ	315	111	44	42	118	281	34
Statengriffie	7	2	1	0	4	7	0
Totaal 2007	773	370	85	94	224	714	59

Leeftijdsopbouw

De gemiddelde leeftijd is ten opzichte van 2006 zowel voor mannen als voor vrouwen met 1 jaar gestegen: 43 jaar voor vrouwen en 47 jaar voor mannen. Alle medewerkers samen waren gemiddeld ruim 45 jaar, dat is een stijging van bijna anderhalf jaar. Ten opzichte van 2006 is het aantal medewerkers in de leeftijdscategorieën tot 45 jaar gedaald en is het aantal medewerkers van 45 jaar en ouder in beide categorieën gestegen. In 2007 was één persoon van 65 jaar op uitzendbasis werkzaam bij onze organisatie.

Leeftijdsopbouw medewerkers provincie per 31-12-2007

Mobiliteit en opleidingen

Personeelsvoorziening en introductie nieuw personeel

Voor nieuwe medewerkers zijn in het verslagjaar twee bijeenkomsten gehouden waarbij nieuwe medewerkers bekendheid krijgen met de verschillende aspecten van de organisatie, maar ook met elkaar. De bijeenkomsten zijn gecombineerd met een educatieve trip in het Zeeuwse land.

Wij blijven streven naar mobiliteit van medewerkers. Mobiliteit vergroot de inzetbaarheid en bevordert het kijken over de grenzen van de eigen werkeenheden. Ook ontwikkelingskansen voor medewerkers nemen toe door mobiliteit. De jaargesprekken vormen een belangrijk instrument om mobiliteitswensen te registreren.

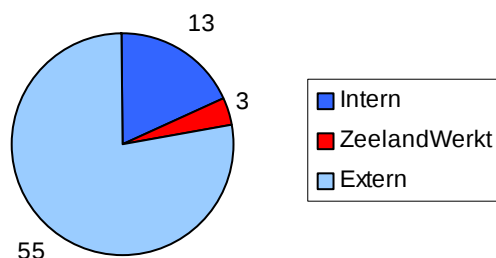
Onze organisatie heeft een samenwerkingsverband met de combinatie Randstad/Tempo-team, met als doel onderlinge mobiliteit tussen de Zeeuwse overheden voor medewerkers.

In totaal maken 120 medewerkers actief gebruik van de website, waarvan 39 medewerkers daadwerkelijk bemiddelbaar zijn.

Onderstaande figuur geeft de verhouding tussen interne mobiliteit en andere bronnen van instroom van medewerkers in een nieuwe functie⁴.

⁴ Een overzicht van bronnen instroom in nieuwe functie vanaf 2000 staat in de bijlage.

Bronnen instroom in nieuwe functie

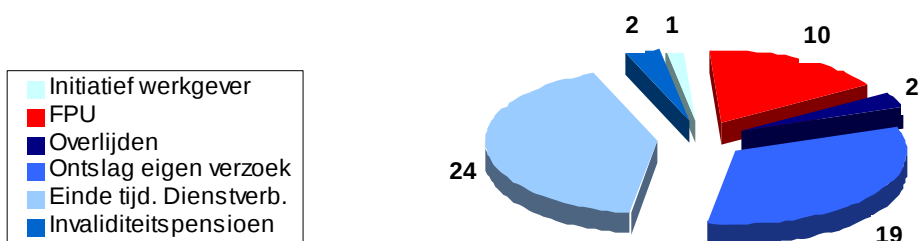
ZeelandWerkt 2007 provincie

Geregistreerd:	120
Aangemelde vacatures:	36
Vervulde vacatures:	3
Uitstroom via ZeelandWerkt:	2

Vertrek

In 2007 vertrokken 58 medewerkers, waardoor het verloopcijfer 7,5% was (2006: 6%). Uit de figuur hieronder blijkt, dat ontslag op eigen verzoek, het einde van een tijdelijk dienstverband en FPU de belangrijkste redenen waren van het personeelsverloop. Het aantal beëindigingen van tijdelijke dienstverbanden is ten opzichte van 2006 verdubbeld. Ook vertrek op initiatief van de werkgever, invaliditeitspensioen en overlijden kwamen voor.

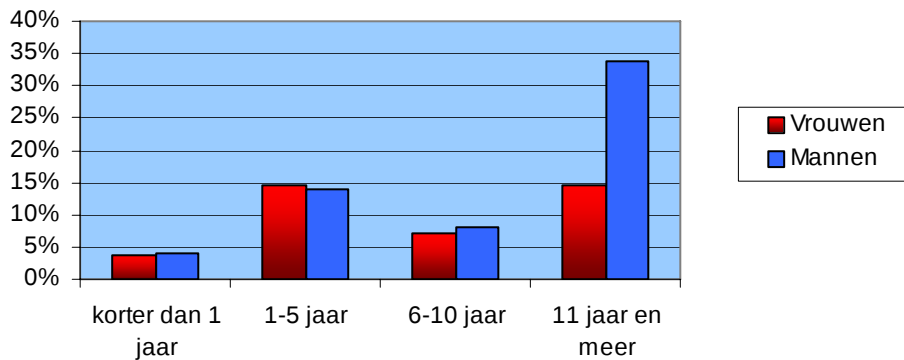
Aantallen vertrokken medewerkers met vermelding van vertrekreden

Honkvastheid

De Provincie is nog steeds een werkgever waar medewerkers relatief lang (willen) blijven werken. In 2007 werkte ruim 48% van de medewerkers 11 jaar of langer bij de Provincie. Dit is een lichte daling van 1% ten opzichte van 2006, terwijl het percentage vrouwen in deze groep juist gestegen is met anderhalf %. De preciezere cijfers staan in onderstaande grafieken.

Honkvastheid mannen en vrouwen 2007

Ontwikkeling, vorming en opleiding

In 2007 is vormgegeven aan de opleidings- en ontwikkelingsactiviteiten zoals afgesproken met directieteam en ondernemingsraad.

Evenals in vorig jaar is ook in 2008 kwaliteitsversterking van management en medewerkers op het gebied van competentieontwikkeling een belangrijk item geweest. Daarnaast is geïnvesteerd in coaching, teamreflectie en trainingen op het gebied van projectmanagement, timemanagement, projectmatig werken, politiek onderhandelen en effectief vergaderen en gespreksvoering.

Ook hebben afgelopen jaar verschillende medewerkers deelgenomen aan office gebruikerscursussen, zoals word en excel, om hun vaardigheden op peil te brengen of te houden.

De nota Strategisch Opleidingsbeleid zal een kader geven voor ontwikkeling en opleiding in relatie tot afdelingsontwikkelplannen.

Arbeidsvoorwaarden

Eind 2007 is op de valreep de CAO getekend, na een onderhandelingsperiode van ruim een half jaar. Deze nieuwe CAO heeft een looptijd van 1 juni 2007 tot 1 juni 2009.

Belangrijke onderwerpen zijn de aandacht voor meer diversiteit onder de medewerkers en versterking van de arbeidsmarktpositie. Dit laatste wordt vormgegeven door het al bestaande levensfase-gericht personeelsbeleid en een nieuwe scholingsmogelijkheid in de vorm van de DuizendMax-regeling. Deze subsidieregeling richt zich op individuele medewerkers van provincies. Het doel is om hen te stimuleren na te denken over hun werk en loopbaan door op eigen initiatief een cursus of opleiding te volgen die hun kennis en ervaring verbreedt en hun arbeidsmarktpositie versterkt.

Vooralsnog richten we ons op doorwerken van medewerkers tot de leeftijd van 65 jaar.

Voor oudere werknemers die via de levensloopregeling onvoldoende hebben kunnen sparen om korter te gaan werken en die ook geen gebruik van de FPU kunnen maken, geldt een tijdelijke overgangsvoorziening.

Eind 2007 is de bestaande IKAP-regeling geëvalueerd. De gezamenlijke provincies bespreken in het voorjaar van 2008 de aanbevelingen over uitbreiding van mogelijkheden om verlof te kopen en te verkopen. De aanbevelingen worden in regelgeving verwerkt en zo mogelijk nog in 2008 geïmplementeerd.

In 2007 hebben 54 medewerkers gespaard voor levensloopverlof. In datzelfde jaar namen 424 medewerkers deel aan de spaarloonregeling. Opvallend is dat beide aantallen zijn gezakt ten opzichte van 2006 (respectievelijk 56 en 495).

Afgelopen jaar is voor het eerst levensloopverlof opgenomen. Vier medewerkers hebben hiervan gebruik gemaakt.

Seniorenregeling

In 2007 werkten 54 medewerkers van 55+ korter met de seniorenregeling of deeltijd FPU. Dat zijn er 3 minder dan het jaar daarvoor.

Ouderschapsverlof

Tot en met 2008 kunnen medewerkers gebruik maken van de regeling betaald ouderschapsverlof. Daarna moet ouderschapsverlof uit het gespaarde verlof uit de levensloopregeling worden opgenomen.

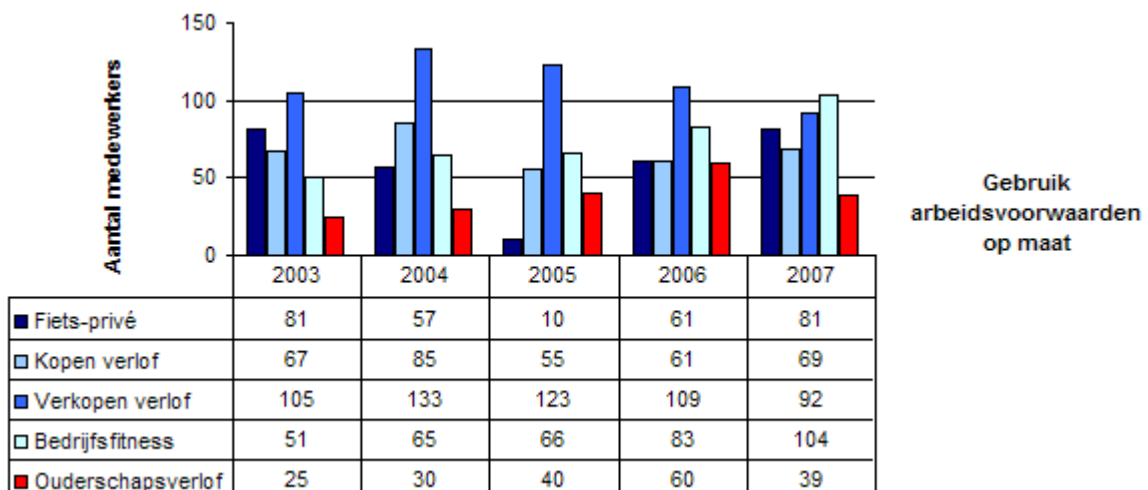
In 2007 hebben 24 medewerkers gebruik gemaakt van de huidige regeling.

Intermediair Beste Werkgeversonderzoek

Jaarlijks publiceert Intermediair, weekblad voor hoogopgeleiden, het Beste Werkgeversonderzoek non profit, een onderzoek naar arbeidsvoorwaarden en bedrijfscultuur. Naast het onderzoek naar arbeidsvoorwaarden, vindt ook een onderzoek plaats naar de medewerkertevredenheid.

Ook in 2007 hebben we weer meegedaan aan beide onderzoeken, waarbij we zelfs de eerste plaats behaalden bij het Medewerkertevredenheidsonderzoek.

Ook op het gebied van arbeidsvoorwaarden scoorden we beter dan het voorgaande jaar, door de 12^e plaats te behalen (2006: 15e plaats). We scoorden met name beter dan de andere deelnemers op vrijheid in het werk (7,7) en tevredenheid met het werk (7,7). Werkinhoud en werksfeer beoordeelden onze medewerkers met een 7,8.

Bovenstaande figuren geven een samenvatting van het gebruik van arbeidsvoorwaarden à la carte.

3. Arbeidsomstandigheden

Kwaliteitsimpuls en laag verzuim

De arbozorg is hecht ingebed in de organisatie. Het versterken van de kwaliteit van de arbeidsomstandigheden en het vasthouden van het gunstige niveau van verzuim zijn daarbij speerpunten. Daartoe is er intensieve zorg voor verzuimbegeleiding en reïntegratie en zorg voor arbeidsomstandigheden met een duidelijke preventieve insteek. De belangrijkste samenhangende kenmerken daarbij zijn: verantwoordelijkheid van het management voor verzuimbegeleiding, gerichte zorg voor de individuele medewerker, medewerkers aanspreken op eigen verantwoordelijkheid (in het verzuimgesprek) en gestructureerde aandacht voor preventie en arbeidsomstandigheden.

Digitale Risico-Inventarisatie & Evaluatie

In 2007 zijn we gestart met de uitvoering van de digitale Risico-Inventarisatie & – Evaluatie (RI&E). In dit kader zijn rondgangen gemaakt in alle gebouwen. Hierbij is gekeken naar de voorzieningen op de werkplekken, maar ook naar het onderhoud en de veiligheid van de gebouwen zelf. Ook de buitendienstlocaties zijn hierin meegenomen.

Bij alle directies is een inventarisatie uitgevoerd naar de aanwezigheid van toxische stoffen, waardoor het register weer up-to-date is.

De Arbeidsinspectie heeft een regulier onderzoek uitgevoerd, waarbij de arbeidsomstandigheden als goed worden beoordeeld. Wel heeft de Arbeidsinspectie een opmerking gemaakt over agressie en geweld bij buitendienstfuncties. Naar aanleiding hiervan is een protocol omgaan met agressie en geweld voor buitendienstmedewerkers opgesteld. Daarnaast krijgen deze medewerkers training in het voorkomen van agressie en geweld en hoe er zondig mee om te gaan. Deze training wordt georganiseerd voor alle buitendienstmedewerkers, en wordt minimaal eens per drie jaar herhaald. Een agressieregistratiesysteem is ontwikkeld en wordt in het eerste kwartaal van 2008 geïntroduceerd in de organisatie.

In 2007 is tevens de lijst met functies voor aanstellingskeuringen en intredeonderzoeken gesaneerd. Dit proces ronden we begin 2008 af.

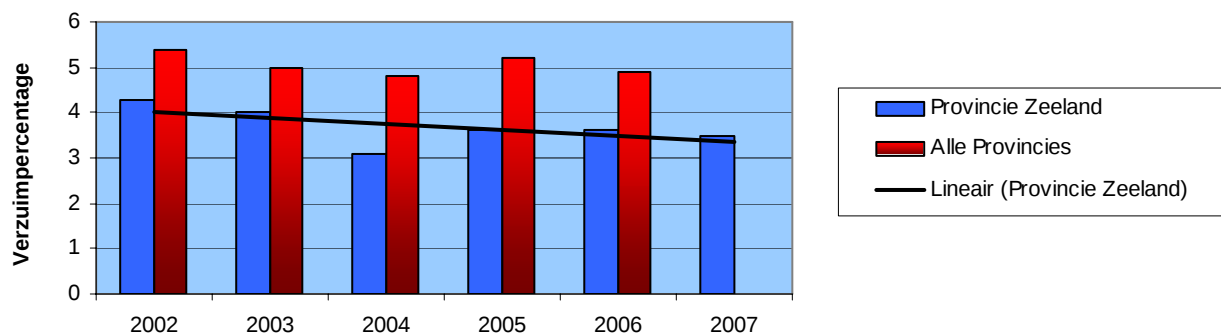
Daarnaast zijn voorbereidingen getroffen voor de ontwikkeling van een interprovinciale arbocatalogus. Deze is per 1 januari 2009 een feit.

Verzuim

Het gemiddelde verzuim is ten opzichte van 2006 iets gezakt tot een percentage van 3,5.

Hieronder geven wij de belangrijkste verzuimpercentages van de afgelopen 6 jaren weer.

Verzuim provincies

Verbaannorm

De Verbaannorm geeft een indicatie van het haalbare verzuimniveau in de organisatie, afgezet tegen het ingeschatte, haalbare verzuim in heel Nederland. De Verbaannorm maakt hiervoor gebruik van twee belangrijke variabelen: de leeftijd verdeeld in vijf klassen en het functieniveau verdeeld in vijf klassen. Om een betrouwbare norm te krijgen, moet de groep die wordt gemeten uit tenminste 50 personen bestaan. Hieronder vindt u een overzicht van de verzuimpercentages per directie en de Provincie in totaal, afgezet tegen de geldende verbaannorm per groep.

Verzuimpercentages / Verbaannorm

Opvallend ten opzichte van 2006 zijn de daling van het verzuimpercentage van directie RMW met 1,2% en de stijging van het verzuimpercentage bij de directie E&M met 1,6%. In totaliteit blijft de organisatie ruim onder de Verbaannorm. We blijven echter aandacht houden voor verzuimbegeleiding en –preventie.

In onze provincie is het verzuimpercentage onder vrouwen aanzienlijk gedaald met 0,7% tot 4,2%. Bij de mannen zien we een lichte stijging van 0,2% tot 3,2%.

De gemiddelde verzuimduur steeg zowel bij vrouwen als bij mannen met respectievelijk 0,8% en 1,5%.

Het gemiddeld aantal verzuimmeldingen bleef voor vrouwen (1,9) en mannen (1,3) gelijk ten opzichte van 2006.

Bekijken we de verzuimduur bij de Provincie Zeeland over een wat langere periode, dan blijkt dat de gemiddelde verzuimduur zowel bij vrouwen als bij mannen aanzienlijk is gedaald.

De verzuimfrequentie⁵ in onze Provincie over dezelfde periode is meer constant en bij de mannen sinds 2005 zelfs gelijk gebleven met een gemiddelde van 1,3 ziekmeldingen per jaar. Bij de vrouwen is het aantal meldingen in deze periode in dalende lijn. Vanaf 2006 is hier nu ook een stagnatie te zien.

Arbo en ICT

Enkele groepen medewerkers die veel beeldschermwerk verrichten hebben dubbele beeldschermen gekregen om het aantal muisklikken terug te brengen. Het advies over wanneer een medewerker in aanmerking komt voor een aangepaste ICT werkplekinrichting wordt in 2008 geëffectueerd.

Het cursuslokaal voor ICT-trainingen is volledig conform arbonormen ingericht.

Ongewenst gedrag op het werk

(Seksuele) Intimidatie, pesten, agressie en geweld zijn vormen van ongewenst gedrag. Om dit ongewenste gedrag te voorkomen en te bestrijden kent onze organisatie een regeling 'voorkomen en bestrijden van seksuele intimidatie, pesten, agressie en geweld op het werk'. Daarnaast zijn acht vertrouwenspersonen actief en heeft de Provincie een begeleidingscommissie en een klachtencommissie.

De vertrouwenspersonen hebben ook dit jaar een training gevolgd om de vaardigheden op peil te houden. In de training lag de nadruk op de introductie van de vertrouwenspersoon bij nieuwe medewerkers en hoe de vertrouwenspersoon een gesprek met een klager inleidt.

Onder de 8 vertrouwenspersonen hebben zich geen wisselingen voorgedaan. De vertrouwenspersonen hebben in 2007 vier nieuwe meldingen gehad. De klachtencommissie heeft geen officiële klachten ontvangen.

⁵ Gemiddelde verzuimfrequentie 2006: sector provincies per fte: mannen 1,4 (Zld 1,3) en vrouwen 2,1 (Zld 1,9)

Bedrijfshulpverlening

De BHV-organisatie draait op volle toeren. De inhaalslag die in 2004 is begonnen om de BHV op een hoger niveau te tillen, is in 2007 afgerond. Om de kwaliteit te waarborgen, is iedere BHV-ploeg in het Abdijcomplex reserve voor een andere ploeg. Daarnaast zijn er twee ondersteunende ploegen. Dit vraagt wel de nodige kennis van gebouwen. De ploegen zijn op volle sterkte gebracht en hebben alle (herhalings)oefeningen gevolgd.

Om ervoor te zorgen dat nieuwe BHV-ers de juiste opleidingen, documentatie en instructies verkrijgen is in 2006 de 'afvinklijst' ontwikkeld. Pas wanneer alle items van de lijst afgewerkt zijn is de BHV-er volledig inzetbaar. Deze manier van werken werd in 2007 als prettig ervaren en wordt in 2008 doorgezet.

Ook in 2007 is volop op locatie geoefend. Aan het Groene Woud zijn gesprekken gevoerd met gemeente en brandweer, waarna een aantal aanpassingen is doorgevoerd. Met de brandweer is afgesproken dat ze bij de provincie directie RMW mogen oefenen in het gebouw (tijdens de avonduren) en dat wij de brandweer bij een algehele ontruiming in 2008 als observator mogen inzetten.

In 2007 is één themabijeenkomst geweest waarbij de medewerkers wordt verteld wat zij mogen verwachten van de BHV-organisatie en wat de BHV-organisatie van hen verwacht.

In 2007 is een nieuw overkoepelend BHV-plan opgesteld en aan Arbonormen getoetst. In 2008 stellen GS dit plan vast. De ontruimingsplannen worden hieraan aangepast.

4. Medezeggenschap

Georganiseerd Overleg

De commissie voor georganiseerd overleg heeft in 2007 twee keer vergaderd. De belangrijkste onderwerpen van deze vergadering waren:

- vergoeden van een parkeervergunning: dit wordt in 2008 in IKAP-verband geregeld;
- Vergoeding consignatiediensten: bij een oproep wordt minimaal een halfuur overwerk uitbetaald en de medewerkers tot en met salarisschaal 6 krijgen een aanvulling om een stukje achteruitgang door de nieuwe regeling te compenseren;
- Omvorming gemeenschappelijke regeling Zeeuwse Bibliotheek: bij de omvorming van de gemeenschappelijke regeling tot een stichting treden de medewerkers in dienst van de provincie Zeeland en worden vervolgens gedetacheerd bij de stichting.
- Ontwikkeling van de organisatie;
- Sociaal Statuut Zeeland: hierbij zijn enkele inhoudelijke en technische wijzigingen doorgevoerd.

De inhoudelijke wijzigingen komen in grote lijnen neer op het volgende:

- het personeel van SCEZ valt niet meer onder de werking van het sociaal statuut
- de procedureregels voor kleine reorganisaties zijn versoepeld.

Ondernemingsraad

De ondernemingsraad (OR) heeft dit jaar constructief meegewerkt aan belangrijke ontwikkelingen. Naast de ondernemingsraad zijn er onderdeelcommissies per directie en een (advies)commissie Veiligheid, Gezondheid, Welzijn en Milieu (VGWM). De ondernemingsraad en de commissies hebben regelmatig contact om standpunten op elkaar af te stemmen en informatie uit te wisselen.

De zittingsperiode van de ondernemingsraad en de commissies is per 31 december 2007 afgelopen. Door het lage aantal kandidaten waren verkiezingen niet nodig. De OR en de OC's gaan per 1 januari 2008 in een nieuwe samenstelling van start.

Overleg en vertegenwoordigingen

In 2007 heeft de OR 10 keer vergaderd en is er 8 maal een Overlegvergadering gehouden.

De OR is vertegenwoordigd in de stuurgroep organisatieontwikkeling, de begeleidingscommissie ongewenste omgangsvormen, de stuurgroep Huisvesting, het landelijk overleg voor provinciale ondernemingsraden (PROVOR), de projectgroep leeftijdsfasegericht personeelsbeleid en de projectgroep evaluatie jaargesprekken.

De medezeggenschap heeft zich het hele jaar bezig gehouden met de organisatieontwikkeling en het daaraan gekoppelde cultuurontwikkelingstraject.

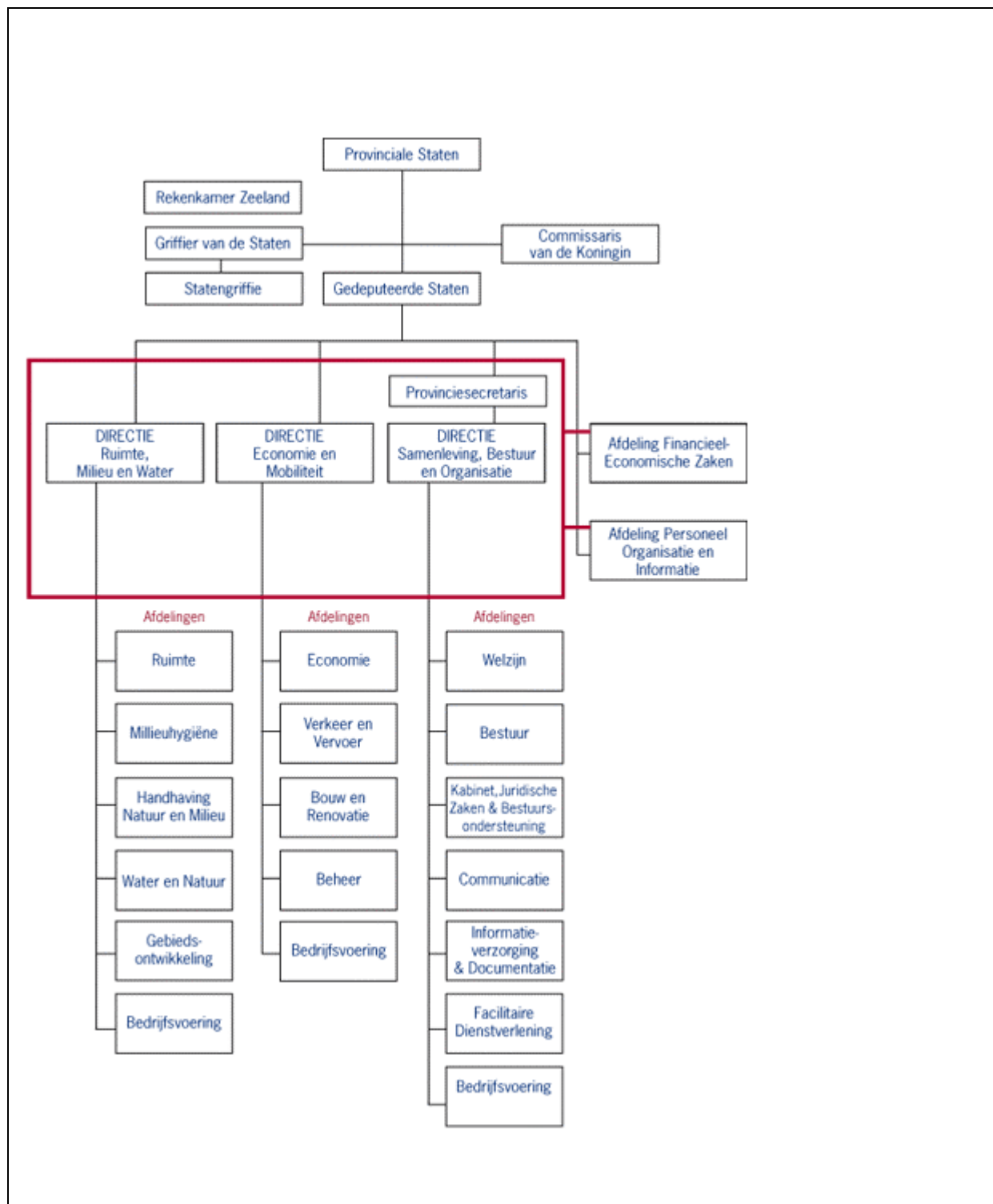
Op arbogebied heeft de OR gesproken over de eindevaluatie Arboconvenant Provincies en de managementletter en heeft de OR ingestemd met de organisatie van de arbozorg en preventietaken en de startnotitie voor de Digitale RI&E Arbeidsomstandigheden.

Daarnaast heeft de OR ingestemd met voorstellen, afgeleid uit het leeftijdsfasegericht personeelsbeleid, over 4 x 9 uur werken en telethuiswerken.

Achterban

De OR informeerde de medewerkers via de informatiebulletins "wORdt vervolgd" en de verslagen van de vergaderingen. Agenda's, notulen en stukken zijn te raadplegen via het intranet.

Organisatieschema van de Provincie Zeeland

Jaarrekening

Rekening baten en lasten 2007

Rekening van baten en lasten 2007

Totaal (bedragen x €1000)

	Rekening 2006	Begroting 2007 oorspronkelijk	Begroting 2007 na wijziging	Rekening 2007
lasten	223.443	193.838	319.242	296.740
baten	-203.291	-63.339	-158.615	-148.727
subtotaal programma's	20.152	130.499	160.627	148.013
lasten/baten algemene dekkingsmiddelen	-129.034	-122.914	-141.928	-145.188
resultaat voor bestemming	-108.882	7.585	18.699	2.825
toevoeging reserve	124.924	5.051	134.272	154.494
onttrekking reserve	-9.015	-9.199	-166.648	-171.747
resultaat na bestemming	7.026	3.437	-13.676	-14.427

De specificatie en toelichting van de Algemene Dekkingmiddelen staat op pagina 145.

01 Economie (bedragen x €1000)

	Rekening 2006	Begroting 2007 oorspronkelijk	Begroting 2007 na wijziging	Rekening 2007
lasten	2.685	6.177	8.399	4.261
baten	-49	-1.159	-3.492	-560
resultaat voor bestemming	2.636	5.018	4.907	3.701
toevoeging reserve	0	0	4.948	4.948
onttrekking reserve	0	0	-5.423	-5.423
resultaat na bestemming	2.636	5.018	4.432	3.226

02 Toerisme en Recreatie (bedragen x €1000)

	Rekening 2006	Begroting 2007 oorspronkelijk	Begroting 2007 na wijziging	Rekening 2007
lasten	5.314	1.795	4.129	2.951
baten	-2.957	0	-2.166	-903
resultaat voor bestemming	2.358	1.795	1.963	2.048
toevoeging reserve	0	0	76	76
resultaat na bestemming	2.358	1.795	2.039	2.124

03 Milieu (bedragen x €1000)

	Rekening 2006	Begroting 2007 oorspronkelijk	Begroting 2007 na wijziging	Rekening 2007
lasten	16.089	13.020	17.763	17.061
baten	-4.787	-3.227	-5.722	-5.803
resultaat voor bestemming	11.303	9.793	12.041	11.258
toevoeging reserve	0	0	662	662
onttrekking reserve	0	0	-1.761	-1.761
resultaat na bestemming	11.303	9.793	10.942	10.158

04 Onderwijs (bedragen x €1000)

	Rekening 2006	Begroting 2007 oorspronkelijk	Begroting 2007 na wijziging	Rekening 2007
lasten	2.752	1.739	998	994
batens	-74	-25	-25	-25
resultaat voor bestemming	2.678	1.714	973	969
toevoeging reserve	0	0	937	937
resultaat na bestemming	2.678	1.714	1.910	1.906

05 Stedelijke Vernieuwing (bedragen x €1000)

	Rekening 2006	Begroting 2007 oorspronkelijk	Begroting 2007 na wijziging	Rekening 2007
lasten	9.338	10.867	11.109	11.270
batens	-8.570	-9.834	-8.976	-9.161
resultaat voor bestemming	767	1.033	2.133	2.110
onttrekking reserve	0	0	-1.170	-1.170
resultaat na bestemming	767	1.033	963	939

06 Vitaal Platteland (bedragen x €1000)

	Rekening 2006	Begroting 2007 oorspronkelijk	Begroting 2007 na wijziging	Rekening 2007
lasten	1.564	1.333	2.457	1.297
batens	-125	0	-770	-234
resultaat voor bestemming	1.439	1.333	1.688	1.063
toevoeging reserve	0	0	231	231
onttrekking reserve	0	0	-653	-653
resultaat na bestemming	1.439	1.333	1.265	641

07 Ruimtelijke Ontwikkeling (bedragen x €1000)

	Rekening 2006	Begroting 2007 oorspronkelijk	Begroting 2007 na wijziging	Rekening 2007
lasten	10.126	6.093	12.809	9.281
batens	-3.005	0	-1.098	-1.969
resultaat voor bestemming	7.121	6.093	11.711	7.311
onttrekking reserve	0	0	-3.083	-3.083
resultaat na bestemming	7.121	6.093	8.628	4.228

08 Mobiliteit (bedragen x €1000)

	Rekening 2006	Begroting 2007 oorspronkelijk	Begroting 2007 na wijziging	Rekening 2007
lasten	38.016	36.537	56.684	56.353
batens	-22.527	-20.998	-25.057	-25.764
resultaat voor bestemming	15.489	15.539	31.627	30.589
toevoeging reserve	119.184	5.051	119.961	120.223
onttrekking reserve	-9.015	-9.009	-144.159	-144.086
resultaat na bestemming	125.657	11.580	7.429	6.726

09 Verkeersveiligheid (bedragen x €1000)

	Rekening 2006	Begroting 2007 oorspronkelijk	Begroting 2007 na wijziging	Rekening 2007
lasten	15.936	10.237	16.223	17.465
batens	-11.974	-3.776	-11.613	-11.877
resultaat voor bestemming	3.963	6.460	4.610	5.588
toevoeging reserve	0	0	1.482	1.482
onttrekking reserve	0	0	-670	-670
resultaat na bestemming	3.963	6.460	5.421	6.399

10 Infrastructuur (bedragen x €1000)

	Rekening 2006	Begroting 2007 oorspronkelijk	Begroting 2007 na wijziging	Rekening 2007
lasten	25.012	26.139	62.823	61.927
batens	-113.364	-842	-40.995	-40.969
resultaat voor bestemming	-88.352	25.296	21.828	20.958
toevoeging reserve	0	0	2.844	2.844
onttrekking reserve	0	0	-3.860	-3.860
resultaat na bestemming	-88.352	25.296	20.812	19.941

11 Sociaal Beleid (bedragen x €1000)

	Rekening 2006	Begroting 2007 oorspronkelijk	Begroting 2007 na wijziging	Rekening 2007
lasten	9.785	9.005	11.153	9.747
batens	-280	-240	-240	-234
resultaat voor bestemming	9.505	8.765	10.913	9.513
toevoeging reserve	0	0	1.000	1.000
onttrekking reserve	0	0	-338	-338
resultaat na bestemming	9.505	8.765	11.576	10.175

12 Zorgvoorzieningen (bedragen x €1000)

	Rekening 2006	Begroting 2007 oorspronkelijk	Begroting 2007 na wijziging	Rekening 2007
lasten	27.385	24.920	30.401	32.578
batens	-23.576	-21.291	-26.015	-27.240
resultaat voor bestemming	3.809	3.629	4.386	5.338
onttrekking reserve	0	0	-53	-53
resultaat na bestemming	3.809	3.629	4.333	5.285

13 Cultuur (bedragen x €1000)

	Rekening 2006	Begroting 2007 oorspronkelijk	Begroting 2007 na wijziging	Rekening 2007
lasten	24.471	22.110	26.856	24.951
batens	-4.028	-1.108	-4.330	-3.140
resultaat voor bestemming	20.443	21.002	22.526	21.811
toevoeging reserve	5.740	0	1.088	1.088
onttrekking reserve	0	-189	-1.019	-1.019
resultaat na bestemming	26.183	20.813	22.595	21.880

14 Watermanagement (bedragen x €1000)

	Rekening 2006	Begroting 2007 oorspronkelijk	Begroting 2007 na wijziging	Rekening 2007
lasten	6.557	5.306	6.881	6.227
batens	-1.691	-547	-782	-411
resultaat voor bestemming	4.866	4.760	6.099	5.816
toevoeging reserve	0	0	0	0
onttrekking reserve	0	0	-1.339	-1.339
resultaat na bestemming	4.866	4.760	4.760	4.477

15 Landbouw en Visserij (bedragen x €1000)

	Rekening 2006	Begroting 2007 oorspronkelijk	Begroting 2007 na wijziging	Rekening 2007
lasten	4.038	1.013	4.729	2.804
batens	-2.574	-13	-3.063	-698
resultaat voor bestemming	1.465	1.000	1.665	2.106
toevoeging reserve	0	0	249	249
onttrekking reserve	0	0	-129	-129
resultaat na bestemming	1.465	1.000	1.785	2.226

16 Natuur en Landschap (bedragen x €1000)

	Rekening 2006	Begroting 2007 oorspronkelijk	Begroting 2007 na wijziging	Rekening 2007
lasten	7.434	5.743	31.853	24.883
baten	-1.809	-152	-23.384	-17.920
resultaat voor bestemming	5.625	5.591	8.469	6.963
toevoeging reserve	0	0	0	0
onttrekking reserve	0	0	-2.109	-998
resultaat na bestemming	5.625	5.591	6.360	5.966

17 Bestuurlijke Organisatie (bedragen x €1000)

	Rekening 2006	Begroting 2007 oorspronkelijk	Begroting 2007 na wijziging	Rekening 2007
lasten	13.632	9.679	11.680	10.251
baten	-366	-74	-809	-1.002
resultaat voor bestemming	13.266	9.604	10.871	9.249
toevoeging reserve	0	0	608	608
onttrekking reserve	0	0	-627	-627
resultaat na bestemming	13.266	9.604	10.852	9.230

18 Openbare Orde en Veiligheid (bedragen x €1000)

	Rekening 2006	Begroting 2007 oorspronkelijk	Begroting 2007 na wijziging	Rekening 2007
lasten	3.309	2.125	2.294	2.440
baten	-1.537	-52	-77	-818
resultaat voor bestemming	1.772	2.073	2.216	1.622
toevoeging reserve	0	0	263	263
onttrekking reserve	0	0	-330	-330
resultaat na bestemming	1.772	2.073	2.150	1.556

Financiële analyse

Financiële analyse

1. Resultaat

Het positief resultaat na bestemming is € 14,4 miljoen. Dit wordt resultaat na bestemming genoemd omdat toevoegingen en beschikkingen over reserves volgens de voorschriften als bestemming van het resultaat moeten worden gepresenteerd. Het negatief resultaat voor bestemming bedraagt € 2,8 miljoen. Per saldo wordt conform begroting € 17,2 miljoen van de programmalasten uit de reserves gedekt. Een gedetailleerd verloopoverzicht van de reserves is te vinden in de bijlage Verloop reserves en voorzieningen

Door een wijziging in de voorschriften is het niet toegestaan om het overboeken van kredieten als mutatie te verwerken in de jaarrekening. De kredieten die voldoen aan de daarvoor gestelde criteria ad € 7,6 miljoen zijn daarom inbegrepen in het gepresenteerde resultaat na bestemming. In de tweede begrotingswijziging van 2008 wordt aan u voorgelegd met het verzoek om het bedrag van over te boeken kredieten te bestemmen ten laste van het rekeningsaldo 2008. Er resteert dan € 4,4 miljoen dat kan worden betrokken bij de voorjaarsnota.

De opbouw van het resultaat voor en na bestemming wordt hieronder weergegeven. Vervolgens wordt ingegaan op de oorzaken van de verschillen tussen de begrote en bestede bedragen in de programma's. Het verschil op de financiering en algemene dekkingsmiddelen wordt eveneens toegelicht.

Resultaat voor bestemming (X 1.000) -/- € 2.825

Vermeerderingen in de loop van het boekjaar

Algemene reserve (excl. Saldo rekening 2006)	-/- € 147.377
Egalisatiereserve Gistpoortgebouw	-/- € 700
Egalisatiereserve Verbouwing brandweerkazerne	-/- € 295
Reserve WOV	<u>-/- € 6.123</u>
Totaal toegevoegd	-/- € 154.494

Verminderings in de loop van het boekjaar

Algemene reserve	€ 52.282	
Reserve WOV	€ 8.065	
Reserve Tunnel Sluiskil	€ 134	
Egalisatiereserve Gistpoortgebouw		
Egalisatiereserve vervangende nieuwbouw		
Groene Woud	€ 115	
Egalisatiereserve verbouwing Zeeuws museum	€ 199	
Reserve afkoopsom Kanaal door Walcheren	<u>€ 110.951</u>	
Totaal beschikt		€ 171.747
Saldo mutaties reserves		<u>€ 17.252</u>
Resultaat na bestemming		€ 14.427

Analyse verschillen per programma (bedragen in € x 1000)

Programma		Begroot	Besteed	Verschil tussen begroot en besteed	Overboeken kredieten	Verder te analyseren	Overhead en apparaats- kosten	Verder te analyseren	In % be- groting na wijziging
1. Economie	Lasten	8.399	4.261	4.138	-672	3.466	61	3.405	40,54%
	Baten	-3.492	-560	-2.932	0	-2.932	0	-2.932	83,97%
2. Toerisme en Recreatie	Lasten	4.129	2.951	1.178	0	1.178	-128	1.306	31,64%
	Baten	-2.166	-903	-1.263	0	-1.263	0	-1.263	58,29%
3. Milieu	Lasten	17.763	17.061	702	-279	423	188	236	1,33%
	Baten	-5.722	-5.803	81	0	81	0	81	-1,42%
4. Onderwijs	Lasten	998	994	4	0	4	-4	8	0,83%
	Baten	-25	-25	0	0	0	0	0	0,00%
5. Stedelijke Vernieuwing	Lasten	11.109	11.270	-161	-25	-186	-35	-151	-1,36%
	Baten	-8.976	-9.161	185	0	185	0	185	-2,06%
6. Vitaal Platteland	Lasten	2.457	1.297	1.160	-543	617	77	540	21,99%
	Baten	-770	-234	-535	0	-535	0	-535	69,56%
7. Ruimtelijke Ontwikkeling	Lasten	12.809	9.281	3.528	-3.087	441	-44	485	3,78%
	Baten	-1.098	-1.969	872	-797	75	0	75	-6,84%
8. Mobiliteit	Lasten	56.684	56.353	331	0	331	867	-536	-0,94%
	Baten	-25.057	-25.764	707	0	707	0	707	-2,82%
9. Verkeers- veiligheid	Lasten	16.223	17.465	-1.243	0	-1.243	-709	-534	-3,29%
	Baten	-11.613	-11.877	265	0	265	0	265	-2,28%
10. Infra- structuur	Lasten	62.823	61.927	896	-149	748	63	685	1,09%
	Baten	-40.995	-40.969	-26	0	-26	0	-26	0,06%
11. Sociaal Beleid	Lasten	11.153	9.747	1.407	-26	1.381	-119	1.500	13,45%
	Baten	-240	-234	-6	0	-6	0	-6	2,62%
12. Zorg- voorzieningen	Lasten	30.401	32.578	-2.177	-11	-2.187	73	-2.260	-7,43%
	Baten	-26.015	-27.240	1.225	0	1.225	0	1.225	-4,71%
13. Cultuur	Lasten	26.856	24.951	1.905	-347	1.558	-83	1.641	6,11%
	Baten	-4.330	-3.140	-1.190	0	-1.190	0	-1.190	27,48%
14. Water- management	Lasten	6.881	6.227	654	-643	11	1	10	0,15%
	Baten	-782	-411	-371	331	-40	0	-40	5,17%
15. Landbouw en Visserij	Lasten	4.729	2.804	1.925	0	1.925	-63	1.988	42,04%
	Baten	-3.063	-698	-2.366	0	-2.366	0	-2.366	77,22%
16. Natuur en Landschap	Lasten	31.853	24.883	6.970	0	6.970	9	6.961	21,85%
	Baten	-23.384	-17.920	-5.464	0	-5.464	0	-5.464	23,37%
17. Bestuurlijke Organisatie	Lasten	11.680	10.251	1.429	-990	439	-64	503	4,31%
	Baten	-809	-1.002	192	0	192	0	192	-23,76%
18. Openbare Orde en Veiligheid	Lasten	2.294	2.440	-146	-113	-259	-108	-151	-6,59%
	Baten	-78	-818	740	0	740	0	740	-954,91%
subtotaal Lasten		319.242	296.740	22.501	-6.885	15.616	-19	15.635	4,90%
subtotaal Baten		-158.615	-148.727	-9.887	-466	-10.353	0	-10.353	6,53%
subtotaal programma's		160.627	148.013	12.614	-7.351	5.263	19	5.282	3,29%
0. Algemene Dekkingsmiddelen									
	Lasten	927	-2.478	3.405	0	3.405	-44	3.361	362,42%
	Baten	-142.855	-142.710	-145	0	-145	0	-145	0,10%
Ondersteuning	Lasten	0	0	0	-231	-231	0	-231	
Personeelslasten	Lasten	0	0	0	-11	-11	0	-11	
subtotaal alg dekkingsmiddelen									
		-141.928	-145.188	3.260	0	3.260	-44	3.215	-2,27%
subtotaal Lasten		320.169	294.262	25.906	-7.127	18.779	0	18.754	
subtotaal Baten		-301.470	-291.437	-10.033	-466	-10.498	0	-10.498	
Saldo voor bestemming		18.699	2.825	15.874	-7.593	8.281	-25	8.255	44,15%
Mutatie reserves		-18.699	-17.252	-1.447	0	0	0	-1.447	
Saldo na bestemming		0	-14.427	14.427	-7.593	6.834	-25	6.809	

2. Analyse

2.1 Inleiding

In voorgaand overzicht (analyse per programma) zijn de verschillen tussen begrote en bestede bedragen per programma inzichtelijk gemaakt. De cijfers die in het overzicht worden weergegeven bestaan per programma uit drie basisgegevens en een detaillering van de verschillen.

Basisgegevens

1. De begrote lasten en baten, dit betreffen de bedragen van de begroting na wijziging
2. De bestede lasten en baten
3. Het verschil tussen begrote en bestede lasten en baten.

Detaillering van de verschillen

De detaillering van de verschillen bestaat uit drie items. Deze opsplitsing maakt het gemakkelijker om de verschillen nader te analyseren.

1. Overboeken kredieten
Dit item bestaat uit niet bestede maar wel geraamde bedragen in 2007. De systematiek en resultaten worden in deze analyse globaal toegelicht en een gedetailleerde bijlage van de over te boeken kredieten per programma is als bijlage toegevoegd.
2. De overhead- en apparaatskosten
Dit punt bestaat uit de salariskosten en de kosten die aan de programma's zijn toegerekend voor de kosten van de ondersteuning. De systematiek wordt nader uitgelegd en grote afwijkingen worden bij punt 3 toegelicht. Een toelichting op de kosten van de ondersteuning is opgenomen in de bedrijfsvoeringsparagraaf.
3. Een nader te analyseren bedrag
Dit bedrag bestaat uit materiele kosten en/of subsidiebedragen. In de laatste kolom van het overzicht "analyse per programma" wordt het nader te analyseren bedrag weergegeven in een percentage van het begrote bedrag na wijziging. Overschrijdingen moeten worden toegelicht om aan de begrotingsrecht-matigheid te voldoen.
Onder punt 3 worden ook de mutaties op de reserves weergegeven en krijgt u een toelichting op de nader te analyseren verschillen in de algemene dekkingsmiddelen.

Hieronder volgt een nadere toelichting op de items.

2.2 Overboeken kredieten

In het overzicht analyse per programma is in een aparte kolom weergegeven hoeveel over te boeken krediet volgens de criteria voorgesteld wordt om over te boeken van begrotingsjaar 2007 naar 2008. De criteria die uw staten hebben gesteld voor het overhevelen van geraamde bedragen die niet zijn besteed in 2007 worden hieronder weergegeven. De opgegeven kredieten zijn aan deze criteria getoetst en worden uitgebreid per programma toegelicht in een bijlage bij deze analyse. De kredieten die worden voorgesteld om via de algemene reserve over te boeken vanuit de programma's kunnen als volgt worden ingedeeld:

• Incidentele prioriteiten	€ 0,9 miljoen
• Jaaroverschrijdende projecten	€ 6,0 miljoen
• Overige	<u>€ 0,4 miljoen</u>
• Totaal programma's	€ 7,4 miljoen
Overboeken kredieten vanuit de ondersteuning.	
• Incidenteel	<u>€ 0,2 miljoen</u>
Totaal	€ 7,6 miljoen

De over te boeken kredieten zijn getoetst aan de volgende criteria:

Overgeboekt krediet moet dezelfde bestemming krijgen als in het jaar daarvoor. Structurele en eenjarige incidentele posten voldoen niet aan een criterium voor overboeking.

- **Jaaroverschrijdende projecten**
Kredieten voor jaaroverschrijdende projecten mogen worden overgeboekt naar een volgend begrotingsjaar. Voorwaarde is dat subsidie van derden wordt ontvangen, en de besteding van deze bijdrage niet jaargebonden is. Het verschil tussen de raming en de werkelijk uitgaven en ontvangsten is toe te rekenen aan verschillen in betalingsritme. In de toelichting wordt gemeld of aan de subsidievoorwaarden (zoals tijdige en volledige tussentijdse rapportages) is voldaan, en wat de eventuele risico's zijn, wanneer niet is voldaan aan de voorwaarden. Bovendien dient te worden aangegeven wanneer de eindafrekening uiterlijk plaatsvindt.
- **Incidentele prioriteiten met een meerjarige looptijd**
Incidentele prioriteiten met een looptijd van meer dan één jaar, mogen worden overgeboekt naar een volgend begrotingsjaar. De prioriteit moet bovendien bestemd zijn voor een meerjarig project. De oorspronkelijke looptijd mag niet worden overschreden. Meerjarige prioriteiten bestemd voor jaarlijkse gelijksoortige prestaties hebben het karakter van een structureel budget. Deze mogen niet worden overgeheveld. In de bestuursrapportage is over de stand van zaken gerapporteerd.
- **Kredieten en stelposten personeelskosten die bestaan uit budgetten die zijn opgebouwd op grond van CAO afspraken** mogen worden overgeboekt. De besteding van deze budgetten is niet jaargebonden. Overige budgetten voor salarislasteren worden niet overgeboekt.
- **Overige**
Posten die niet voldeden aan bovenstaande criteria zijn niet geaccepteerd als over te boeken krediet en dus ook niet als zodanig verwerkt met uitzondering van de posten die gemarkeerd zijn als "overige". Voor een aantal posten is een uitzondering gemaakt.

Het betreft:

- vervanging materieel (€ 148.500). Het betrof hier de uitvoering van een werk. De richtlijnen voor het opnemen van werken als nog te betalen bedragen zijn in de loop van het jaar aangescherpt. Omdat voor dit werk meer kon worden geanticipeerd in de begroting wordt voorgesteld om eenmalig een overboeking van het restantkrediet toe te staan.
- voor het instandhouden van molens en buitenplaat is in de bestuursrapportage verzocht om het restantkrediet over te hevelen. Een bedrag van € 35.121 is daarbij vergeten. Voorgesteld wordt om dit te herstellen
- het onderzoek naar de waterschapsorganisatie loopt nog en kost meer tijd dan in de raming rekening mee was gehouden. Via uw presidium is verzocht om een bedrag van € 93.665 over te boeken naar 2008.

2.3 Overhead- en apparaatskosten

Apparaatskosten zijn salariskosten De salariskosten worden aan de programma's toegerekend op basis van de urenverantwoording. De provincie hanteert een sluitende urenverantwoording. In totaliteit bedroeg de salarislaster € 39,2 miljoen. De overheadkosten betreffen de materiële en personele kosten voor de ondersteuning. Een toelichting op de ondersteuningskosten is te vinden in de bedrijfsvoeringsparagraaf. Het totaalbedrag voor de kosten van ondersteuning bedroeg € 28,1 miljoen, dit was € 0,2 miljoen meer als geraamd. De kosten van de ondersteuning zijn over de programma's verdeeld op basis van de geboekte apparaatskosten per programma.

Het voordeel op begrote en bestede overhead- en apparaatskosten bedraagt in het overzicht "analyse verschillen per programma" € 0,03 miljoen. Naast dit verschil resteerde er ook een stelpost op de algemene dekkingsmiddelen die kon worden ingezet voor salarissen (€ 0,8 miljoen). De oorzaak van deze overschotten is in hoofdzaak dat vacatures niet onmiddellijk ingevuld zijn.

Tevens zijn er vacatures ingevuld waarvan de vertrekkende werknemers hoger ingeschaald waren als de nieuwe werknemers.

Er heeft een verschuiving in gerealiseerde uren plaatsgevonden tussen het programma Mobiliteit (€ 0,8 miljoen over) en Verkeersveiligheid (0,7 miljoen overschrijding). Dit is toe te rekenen aan projectmanagement Duurzaam Veilig.

2.4 Nader te analyseren bedrag

In het overzicht resteert dan nog een kolom waarin nader te analyseren verschillen staan die betrekking hebben op materiële budgetten. Om dit nader te analyseren is er een overzicht opgesteld waarin duidelijk wordt aangegeven op welke programma's de grootste verschillen zitten tussen begrote en bestede lasten en baten. De verschillen en de algemene dekkingsmiddelen en mutaties in reserves worden nader toegelicht.

Daarnaast worden de mutaties op de reserves weergegeven. In deze analyse wordt nader ingegaan op het over te boeken krediet, wordt een korte toelichting gegeven op de apart zichtbaar gemaakte verschillen tussen geraamde en bestede apparaatskosten, krijgt u een toelichting op de nader te analyseren verschillen en de algemene dekkingsmiddelen en mutaties op reserves.

Overzicht meer of minder baten en lasten per programma (bedragen X € 1 miljoen)

Programma	Lasten		Baten			Mutaties reserve	Saldo
	Minder	Meer	Minder	Meer	Verschil		
1. Economie	3,4		2,9		0,5		0,5
2. Toerisme en Recreatie	1,3		1,3		0,0		0,0
3. Milieu	0,2			0,1	0,3		0,3
4. Onderwijs	0,0		0,0		0,0		0,0
5. Stedelijke Vernieuwing		0,2		0,2	0,0		0,0
6. Vitaal Platteland	0,5		0,5		0,0		0,0
7. Ruimtelijke Ontwikkeling	0,5			0,1	0,6		0,6
8. Mobiliteit		0,5		0,7	0,2	-0,3	-0,2
9. Verkeers- veiligheid		0,5		0,3	-0,3		-0,3
10. Infrastructuur	0,7		0,0		0,7		0,7
11. Sociaal Beleid	1,5		0,0		1,5		1,5
12. Zorg- voorzieningen		2,3		1,2	-1,0		-1,0
13. Cultuur	1,6		1,2		0,4		0,4
14. Water- management	0,0		0,0		0,0		0,0
15. Landbouw en Visserij	2,0		2,4		-0,4		-0,4
16. Natuur en Landschap	7,0		5,5		1,5	-1,1	0,4
17. Bestuurlijke Organisatie	0,5			0,2	0,7		0,7
18. Openbare Orde en Veiligheid		0,2		0,7	0,6		0,6
0. Algemene Dekkingsmiddelen	3,4		0,2		3,2		3,2
Ondersteuning					-0,2		-0,2
Totaal	22,6	3,6	14,0	3,5	8,2	-1,4	6,8

Programma 1. Economie

Voor de subsidie "Tender Investerings Programma's Provincies" (TIPP) is een geraamd bedrag van € 3,09 miljoen in 2007 niet besteed. Er zijn in 2007 geen voorschotten betaald of gedeclareerd. Dit is ook de verklaring voor het verschil aan de batenzijde. Op 21 maart 2008 moeten de verantwoordingen van de gemeente over de besteding van het programma binnen zijn. Daarna moet het totaal van alle afzonderlijke TIPP projecten bij Senter/Novem worden ingediend door de provincie. Senter/novem zal de totale TIPP subsidie voor dit project vaststellen. Op basis van de vaststelling zullen de afzonderlijke subsidies voor de gemeenten worden vastgesteld. Daarmee zal ook het bedrag aan cofinanciering door de provincie vastgesteld worden. Bij een aantal projecten zijn er geen bedrijfseconomische tekorten. Voor deze subsidies geldt dat deze op nihil worden vastgesteld en dat de voorschotten worden teruggevorderd.

Daarnaast is een bedrag van € 0,4 miljoen niet besteed op dit programma voor het provinciaal sociaal economisch beleidsplan (PSEB) in het kader van de landbouw. Dit bedrag is besteed op programma 15

(landbouw en visserij) maar deze uitgaaf heeft plaatsgevonden nadat de laatste begrotingswijziging was vastgesteld.

Programma 2. Toerisme en Recreatie

Er is een geraamd bedrag van € 1,24 miljoen in 2007 niet besteed voor het Europese programma MAYA, dit bedrag is ook niet als bate gedeclareerd. De declaratieperiode loopt niet synchroon met het begrotingsjaar en bij het opstellen van de declaratie was de laatste mogelijkheid om een begrotingswijziging aan te bieden reeds verstreken.

Programma 3 Milieu

Bij het programma milieu zijn er enkele oorzaken die de verschillen grotendeels verklaren. Bij de lastenkant is er bij het Energie- & Klimaatbeleid is een steeds belangrijker vraagstuk geworden daarom is er in 2007 besloten een Strategische Nota Energie & Klimaat op te stellen. Daarin wordt de ambitie en de rol van de provincie op het brede energie-dossier aangegeven. Ondanks het vele werk is er voor bijna € 0,33 miljoen minder besteed.

Het stimuleren van duurzaam ondernemen bij de grote industriële bedrijven binnen het Sloegebied en Kanaalzone krijgt met name vorm binnen het project "Vitaal Sloegebied en Kanaalzone". In de verslagperiode zijn er verschillende activiteiten uitgevoerd. Er is tevens een onderzoek gedaan naar de mogelijkheden van een Zeeuws Coci (Centre for Open Chemical Innovation). Voor het industrieterrein in Sluiskil-Oost is een inventarisatie uitgevoerd naar de mogelijkheden voor parkmanagement. Voor het geheel is een extra voorziening aangelegd voor bijna € 0,25 miljoen.

In 2006 is er een nieuwe bestuursovereenkomst voor de samenwerking vastgesteld. Gemeenten en waterschappen hebben in 2007 invulling gegeven aan de regionale handhavingsoverleggen. Een project van 'intervisie en zelfevaluatie' heeft een format voor de evaluatie van de handhavingscyclus ontwikkeld. Voor de uitvoering zijn er meer kosten ad 0,04 miljoen gemaakt.

Door capaciteitstekorten zijn er diverse projecten vertraagd uitgevoerd, bijvoorbeeld het Risicoportaal, Veiligheidscontour Sloe en het onderzoek kenniscentrum Veiligheid in Zeeland, hierdoor zijn er minder lasten ad € 0,25 miljoen maar ook minder baten ad € 0,33 miljoen.

Naast het laatst genoemde verschil dat bij de baten behoort zijn er nog twee verschillen, namelijk de gestegen baten bij de totale dekking van € 0.32 miljoen. Dit komt door de beoordeling van 22 bodemonderzoeks-rapporten op ernst en spoedeisendheid, met 17 saneringsplannen is ingestemd en 30 evaluatierapporten zijn geaccordeerd. Voorts is ingestemd met 15 meldingen in het kader van Besluit uniforme saneringen en zijn 7 evaluaties van dergelijke saneringen geaccordeerd. De verwachting is dat de doelstelling voor 2012 op schema ligt.

Daarnaast is er van de provincie West Vlaanderen een bedrag van € 0,115 miljoen meer subsidie gekomen voor de interregionale bedrijfsterreinen.

Overzicht (alle bedragen in miljoenen)

	Lasten		Baten
Energie- & Klimaatbeleid	0,33		
Vitaal sloegebied en Kanaalzone	- 0,25		
Intervisie en Zelfevaluatie	- 0,04		
Risicoportaal, Veiligheidscontour Sloe, Onderzoek kenniscentrum veiligheid Zeeland	0,25		- 0,33
Bodemonderzoeksrapporten			0,32
Extra subsidie provincie West – Vlaanderen			0,11
Totaal	0,29		0,10

Programma 5. Stedelijke Vernieuwing

Van het ministerie van VROM is in 2007 een bedrag van € 0,18 miljoen meer ontvangen aan Besluit Locatiegebonden Subsidie (BLS) dan geraamd. Dit meer ontvangen bedrag is doorbetaald aan de betreffende gemeenten waardoor aan de uitgavenzijde een zelfde overschrijding te zien is.

Programma 6. Vitaal Platteland

Er is € 0,5 miljoen minder besteed dan geraamd. Dit betreft diverse budgetten voor het Europese project Phasing-Out. De bestedingen voor deze projecten verliepen trager dan gepland omdat er vanwege het aflopen van het eerste plattelandsontwikkelingsprogramma (POP) en het uitblijven van goedkeuring door de Europese Commissie voor het tweede POP in 2007 geen nieuwe projecten zijn ingediend. Omdat op de diverse budgetten aan de batenzijde lage bedragen resteren (minder besteed betekent later te declareren Europese subsidie) geeft de onderschrijding aan de lastenzijde geen verschil op het programmatotaal.

Programma 7. Ruimtelijke Ontwikkeling

De inrichtingskosten vanuit financiering van grondgebonden landbouw zijn € 0,39 miljoen hoger dan begroot want er is meer uitgevoerd dan gepland. Deze meerkosten zijn volledig gedekt door bijdragen van derden. Omdat deze extra inkomst ook niet geraamd was geeft dat ook een verschil op de batenkant. Voor het nemen van pilots voor duurzaam ondernemen was een ontvangst geraamd van € 0,36 miljoen. Deze is niet ontvangen in 2007. Ook de daarmee samenhangende toevoeging aan de voorziening (€ 0,36 aan de lastenzijde) heeft dus niet plaatsgevonden. Aan de batenzijde is verder voor € 0,04 miljoen aan extra baten ontvangen voor diverse gebiedsgerichte projecten.

Voorts zijn de volgende budgetten aan de lastenzijde niet besteed:

• kwaliteitsteam beeldkwaliteit, landschap en cultuurhistorie	€ 0,06 miljoen
• gebiedsinrichting Walcheren	€ 0,05 miljoen
• inrichting Veerse Meer	€ 0,04 miljoen
• instrumentaria ontwikkelen planologie	€ 0,04 miljoen
• nationaal landschap	<u>€ 0,15 miljoen</u>
Totaal	€ 0,34 miljoen

Programma 8. Mobiliteit

Het verder te analyseren nadelig verschil aan de lastenkant ad. € 0,53 miljoen kan aan de volgende posten worden toegeschreven:

• extra niet geraamde toevoeging aan de voorziening BDU in verband met ontvangst voor roetfilters	€ -/- 0,46 miljoen
• een ontvangst voor het project Belvédère is toegevoegd aan de voorziening maar was niet zodanig geraamd	€ -/- 0,03 miljoen
• een ontvangst voor collectief vraagafhankelijk vervoer is toegevoegd aan de voorziening maar was niet geraamd	<u>€ -/- 0,04 miljoen</u>
Totaal	€ -/- 0,53 miljoen

Aan de batenzijde is er € 0,7 miljoen meer ontvangen als geraamd. Van de NV Westerscheldetunnel is een hoger bedrag binnengekomen aan dividend dan begroot (€ 0,24 miljoen). Dit bedrag is toegevoegd aan de reserve WOV. De overheidsbijdrage voor roetfilters voor OV bussen was hogere bijdrage dan begroot (€ 0,46 miljoen). Dit bedrag is toegevoegd aan de voorziening.

Programma 9. Verkeersveiligheid

Het verschil in lasten ad. € 0,53 miljoen meer als geraamd bestaat uit:

• extra uitgaven voor bermverhardingen	€ -/- 0,18 miljoen
• de geraamde inkomsten en uitgaven die respectievelijk konden worden toegevoegd en beschikt over de voorziening Brede Doeluitkering waren in de begroting niet in evenwicht. Hierdoor wordt een verschil tussen raming en besteding zichtbaar	€ -/- 1,10 miljoen
• de begrote uitgaven voor ROVZ bedroegen € 0,75 miljoen maar deze worden volledig gedekt door onttrekking aan de voorziening	€ <u>0,75 miljoen</u>
Totaal	€ -/- 0,53 miljoen

Het verschil aan de batenzijde van € 0,26 miljoen heeft voornamelijk betrekking op een niet geraamde bijdrage uit de BDU uitkering voor de inzet van een medewerker (€ 0,07 miljoen) en een extra bijdrage van derden voor bermverhardingen van € 0,18 miljoen. Deze laatste extra bijdrage is ook als extra last uitgegeven.

Programma 10. Infrastructuur

In de begroting voor 2007 is er bij de lasten een aankoop voor het wegsteunpunt Mauritsfort opgenomen. Volgens het besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) moet dit op de balans worden geactiveerd. De besteding van het geraamde bedrag ad. € 1,24 miljoen wordt niet zichtbaar op dit programma maar op de balans. Het overgebleven verschil kan, rekening houdend met de extra apparaatkosten, worden verklaard door een overschrijding van € 0,62 miljoen op het renovatiebudget. De oorzaak is uitgevoerd meerwerk op de renovatiebestekken. In totaliteit geeft dit programma daardoor € 0,6 miljoen minder lasten gerealiseerd dan geraamd.

Programma 11. Sociaal Beleid

De voornaamste oorzaken van het verschil tussen begrote en gerealiseerde lasten (€ 1,5 miljoen) zijn de middelen van de prioriteit Integraal jeugdbeleid. Deze zijn binnen de programmabegroting in 2007 in zijn geheel geraamd op het programma Sociaal Beleid. Een subsidie 2007 ten laste van deze prioriteit ad maximaal € 1,2 miljoen (ten behoeve van de implementatie van het IPT-stelsel: Intensieve Pedagogische Thuishulp) had moeten worden verantwoord binnen het programma Zorgvoorzieningen (Jeugdzorg). Dit is te laat ontdekt om in 2007 nog te verwerken in een begrotingswijziging. Daardoor is binnen het programma Sociaal Beleid een bedrag van € 1,0 miljoen minder verantwoord dan geraamd. € 0,2 miljoen van deze prioriteit is niet besteed in 2007 omdat er niet tijdig een aanvraag is ingediend terwijl daar wel op was gerekend. Diverse beleidsprogramma's onder sociale zorg kennen gezamenlijk een onderschrijding van ruim € 0,2 miljoen.

Programma 12. Zorgvoorzieningen

Binnen dit programma is aan de lastenzijde een overschrijding zichtbaar van € 2,3 miljoen. Er zijn aan de batenzijde hogere bedragen ontvangen dan geraamd ad. € 1,23 miljoen. Dit incidentele extra bedrag is uitgekeerd door de ministeries van Jeugd en Gezin en van Justitie voor het bestrijden van de wachtlijsten in het zorgaanbod. Omdat dit bedrag laat in het boekjaar is ontvangen is het op grond van de wetgeving toegevoegd aan de voorziening jeugdzorg en wordt dusdanig aan de lastenkant zichtbaar als een niet geraamde besteding. Het bedrag wordt in 2008 aangewend voor de inkoop van extra zorg. Zoals gemeld bij de analyse van programma 11 is er op het programma Zorgvoorzieningen een bedrag besteed van € 1,0 miljoen voor de implementatie van het stelsel Intensieve Pedagogische Thuishulp. Dit betrof de besteding van een prioriteit die in de najaarsconferentie is toegekend voor integraal jeugdbeleid maar niet op dit programma was geraamd.

Programma 13. Cultuur

Voor de Europese projecten Maritiem Erfgoed I (€ 0,57 miljoen), Maritiem Erfgoed II (€ 0,25 miljoen) en de Regionale televisie Scheldemonde (€ 0,46 miljoen) is in 2007 minder gedeclareerd dan in de begroting vanuit is gegaan. Er is in totaliteit in 2007 eveneens € 1,28 minder uitgegeven dan geraamd voor deze projecten. De oorzaak is dat de financiële afwikkeling van deze projecten achterloopt bij de uitvoering. De afwikkeling vindt plaats in 2008.

De restauratie van de grote kerk in Veere heeft grote prioriteit. Er is een niet geraamde verstrekte bijdrage in de kosten zichtbaar van € 0,08 miljoen die volledig is gedekt door niet geraamde bijdragen van derden.

Het resterende overschot aan de lastenzijde (€ 0,37 miljoen) kan worden verklaard worden door:

- a. De manifestatie voor cultuur en religie is verschoven naar 2008, de post is niet aangewend (€ 0,08 miljoen)
- b. Restauraties van rijksmonumentale kerken en molens. Hiervan is in de bestuursrapportage gemeld dat het bedrag zou moeten worden overgeheveld naar 2008, de bijbehorende begrotingswijziging was echter vergeten dus resteert € 0,14 miljoen. Dit wordt gecorrigeerd in 2008.
- c. Een onderbesteding van € 0,02 miljoen voor archeologie, dit betreft middelen die via het provinciefonds beschikbaar zijn gesteld.
- d. Niet bestede middelen voor prestatieafspraken met gelieerde instellingen (€ 0,02 miljoen)
- e. Overige kleine verschillen op diverse projecten € 0,11 miljoen.

Programma 15. Landbouw en Visserij

Voor het Europese LEADER programma is er een geraamd bedrag van € 2,37 miljoen in 2007 niet besteed en derhalve is dit bedrag ook niet als bate gedeclareerd. De ramingen zijn in de loop van het begrotingsjaar niet meer aangepast aan de benodigde middelen in 2007. De bedragen zijn opgenomen als verplichtingen in 2008. Daarnaast is er aan de lastenzijde € 0,4 miljoen meer uitgegeven dan geraamd voor uitvoering van het PSEB programma visserij. Zoals gemeld bij de analyse van het programma Economie was de dekking voor deze uitgaven in dat programma geraamd.

Programma 16. Natuur en Landschap

Voor de nieuwe Ecologische Hoofdstructuur is er 1110 hectare grond verworven die zijn onder voorraden op de balans zijn opgenomen. Dit geeft een onderbesteding van € 8,80 miljoen. Verder was er in de begroting opgenomen dat er minimaal 200 hectare nieuwe natuur wordt aangelegd, er is echter voor in totaal 240 hectare aangelegd, waaronder de zuidkust van Schouwen (Plan Tureluur), kreekresten in Zuid-Beveland (Bath) en Zeeuws-Vlaanderen. De meerkosten bedroegen € 1,84 miljoen. In totaliteit geeft dit aan de lastenzijde € 7,0 miljoen minder bestede middelen als geraamd.

Er zijn ook € 5,5 miljoen minder baten op dit programma gerealiseerd als geraamd.

Voor het Investeringsprogramma Landelijk Gebied (ILG) is er veel geld vooruitbetaald door het Rijk. Dit leverde voor dit programma een niet geraamde rentebate op van € 0,78 miljoen. De inkomsten die op dit programma zijn verantwoord voor uitvoering van het ILG programma zijn totaal € 6,24 miljoen lager als in de begroting was opgenomen. De volledige inkomst van de ILG gelden was geraamd op dit programma maar alleen de dekking voor de uitgaven is geboekt. Het overige deel van de inkomsten is op de balans opgenomen onder overlopende passiva en als dekking geboekt tegenover de aangekochte gronden die als voorraad op de balans zijn opgenomen.

Programma 17. Bestuurlijke Organisatie

Het verschil tussen raming en besteding aan de lastenzijde (0,5 miljoen) op dit programma bestaat uit diverse zaken:

- Op dit programma zijn de kosten van de verkiezingen geboekt. Hoewel de doelstelling is gerealiseerd bedroegen de meerkosten € -/- 0,09 miljoen
- Voor het huis der provincies in Brussel en de Zuid-Nederlandse samenwerking is meer uitgegeven als geraamd. Een deel daarvan kan nog worden gedeclareerd. € -/- 0,10 miljoen
- Voor twee grensoverschrijdende projecten Grensregioprogramma Vlaanderen – Nederland en Maritiem programma Engeland – Frankrijk –Vlaanderen – Nederland zijn de voorbereidingen in 2007 afgerond. In het voorjaar van 2008 kunnen de eerste projectvoorstellen voor de grensregio Vlaanderen Nederland worden ingediend. Door de vertraging zijn de lasten lager als geraamd. € 0,30 miljoen
- Voor het eurregioprogramma zijn geen lasten geboekt in 2007 € 0,09 miljoen
- Er is minder uitgegeven voor het Interprovinciaal Verband € 0,07 miljoen
- Voor provinciale staten is als gevolg van een vermindering van het aantal leden in 2007 minder uitgegeven als geraamd € 0,15 miljoen

• Voor het project Interreg over de grens is een deel niet aangewend	€ 0,06 miljoen
• De communicatiekosten voor provinciale staten waren lager als geraamd	<u>€ 0,02 miljoen</u>
Totaal	€ 0,50 miljoen

Het verschil aan de batenzijde ad. € 0,2 miljoen is te verklaren door

• Er is meer ontvangen van het Rijk als geraamd voor het project Onderzoek Ongevallen en Rampenbestrijding Westerschelderegio	€ 0,15 miljoen
• Er is (nog) niet gedeclareerd voor de bijdrage aan het provinciehuis in Brussel	€ -/- 0,04 miljoen
• Er is een niet geraamde bijdrage ontvangen van het ministerie van Economische zaken voor Bezoekerscentra op het platteland	€ 0,10 miljoen
• De toegerekende rente voor EZ middelen wordt niet langer Toegepast maar was nog wel geraamd	<u>€ -/- 0,02 miljoen</u>
Totaal	€ 0,19 miljoen

Programma 18. Openbare Orde en Veiligheid

Er is meer uitgegeven voor het programma Openbare orde en Veiligheid als geraamd (€ 0,2 miljoen)

- Voor het bevorderen van externe kwaliteitsbewaking en monitoring zou er in 2007 50% van alle Zeeuwse bestuurlijke crisiscentra worden geaudit. Dit is gewaarborgd, daarnaast heeft de provincie bij vrijwel alle gemeentelijke multidisciplinaire oefeningen als waarnemer in het beleidsteam zitting genomen. Onlangs is de personele capaciteit op het gebied van kwaliteitsborging verminderd, desondanks zijn er meerkosten gemaakt van € -/- 0,43 miljoen.
- De actuele planvorming bij rampenbestrijding is actueel en voldoet tenminste aan de wettelijke eisen. Pas in 2009 moeten er nieuwe rampenplannen worden aangeboden de huidige hebben kleine wijzigingen gekregen. De kosten hiervan bedragen beduidend lager dan geraamd, € 0,34 miljoen.
- Voor het project spoor boven de Westerschelde zijn meer uitgaven gedaan als geraamd, hiervoor is ook een bijdrage ontvangendoordat er gelden van de Belgische overheid zijn ontvangen van € -/- 0,14 miljoen.

Aan de batenzijde zien we een verschil van € 0,74 miljoen deze verschillen kunnen verklaard worden door:

- Niet geraamde bijdragen van derden in de Interreg projecten Aware (€ 0,51 miljoen)
- Niet geraamde bijdragen van derden in Chain of Safety (€ 0,02 miljoen)
- Een hogere bijdrage dan geraamd voor het Veiligheidsplan havens Kanaalzone (€ 0,06 miljoen)
- De niet geraamde bijdrage van het rijk voor project Onderzoek Ongevallen en Rampenbestrijding Westerschelderegio (OORW (0,15 miljoen)

Voor zowel Aware als voor OORW komen niet begrote lasten globaal overeen met de eerdergenoemde baten.

2.5 Algemene dekkingsmiddelen

Voor de algemene dekkingsmiddelen is aan de lastenkant een verschil van € 3,4 miljoen tussen de raming en realisatie. Aan de batenkant zijn er minder opbrengsten gerealiseerd van € 0,2 miljoen. Per saldo een verschil van € 3,2 miljoen. De belangrijkste oorzaken zijn;

Vershil op kostenplaatsen (€ 1,1 miljoen)

Op het verschil op kostenplaatsen komt het afwikkelvoordeel uit verplichtingen van voorgaande jaren tot uiting. Dit bedraagt in totaliteit € 1,2 miljoen. De meeste afwikkelvoordelen zijn ontstaan uit het lager vaststellen vna subsidies dan geraamd. Daarnaast is op deze post een last verantwoord die is ontstaan door een correctie op een post in de ondersteuning ad. € 0,1 miljoen.

Stelpost salarissen (€ 0,8 miljoen)

Als gevolg van het late afsluiten van een nieuwe CAO konden de gevolgen niet meer in de begroting worden verwerkt. Om deze reden is de stelpost in de algemene dekkingsmiddelen blijven staan en wordt deze als voordeel zichtbaar op de algemene dekkingsmiddelen.

Voorziening bodemsanering (€ 1,1 miljoen)

De stand van de voorziening bodemsanering is opnieuw herberekend. Vanaf dit jaar valt bodemsanering ook qua verantwoording onder de SiSa regeling (single information single audit). De herberekening gaf aan dat een bedrag van € 1,1 miljoen kon vrijvallen.

Overige (0,2 miljoen)

Er zijn overige inkomsten geboekt op de algemene dekkingsmiddelen (€ 0,1 miljoen), er is een budget voor knelpunten niet aangewend (€ 0,09 miljoen).

Mutaties reserves

De mutaties op reserves zijn totaal € 1,4 miljoen lager dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt doordat er € -/- 0,29 meer is toegevoegd aan de reserve WOV omdat er meer dividend is ontvangen als geraamd van de NV Westerscheldetunnel. En er is € 1,1 mln. niet beschikt over de reserve WOV (programma Natuur en landschap) omdat een geraamde bijdrage voor het Sloebos nog niet is uitbetaald.

Overboeken kredieten per programma

Specificatie overboeken kredieten per programma

Programma	Criterium	Toelichting	Lasten	Baten
01 Economie				
Economische en toeristische ontwikkeling/ TIPP	1 Jaaroverschrijdend project	Betreft projecten die vallen onder de Tenderregeling Investeringsprogramma's Provincies (TIPP). DeTIPP gelden, die kunnen worden gedeclareerd na afloop van het project worden aangevuld met provinciale middelen. Afrekening vindt plaats in 2008	€657.304	€0
Georgië	2 Incidentele prioriteiten voor meerjarige Projecten	Door omstandigheden is het beschikbaar stellen van middelen voor dit project pas aanvang 2008 afgewikkeld. Derhalve wordt het beschikbare budget voor 2007 overgeboekt naar 2008.	€15.000	€0
Totaal programma 01 Economie			€672.304	€0

03 Milieu				
Externe Veiligheid	1 Jaaroverschrijdend project	Voor het programma externe veiligheid ontvangt de Provincie Zeeland een subsidie van het ministerie van VROM. Om het afgesproken volume beschikbaar te hebben dient dit budget overgeboekt te worden naar 2008. Rapportage is per drie maanden.	€108.874	€0
Actief bodembeheer	1 Jaaroverschrijdend project	Het platform actief bodembeheer is een blijvend meerjarig project waarbij derden financieel bijdragen en participeren. Het beheer van het gemeenschappelijk budget gebeurt door de provincie en dient beschikbaar te blijven in 2008.	€39.892	€0
Implementatie WABO	2 Incidentele prioriteiten voor meerjarige Projecten	De implementatie van de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht is uitgesteld van 1 januari 2008 tot 1 januari 2009 vanwege het feit dat er nog de nodige discussies lopen in onder andere de tweede kamer. Vanwege dit feit worden ook acties ten behoeve van de implementatie over een langere periode verspreid, waardoor dit een meerjarig project is geworden.	€92.673	€0

Programma	Criterium	Toelichting	Lasten	Baten
Toezicht monitoring met behulp van satelliet-info.	2 Incidentele prioriteiten voor meerjarige Projecten	Dit betreft een meerjarige prioriteit, waarvan de uitgaven niet lopen volgens het eerder ingediende bestedingsplan. Het niet gebruikte budget uit 2007 wordt ingezet in 2008.	€37.300	€0
Totaal programma 03 Milieu			€278.739	€0

05 Stedelijke Vernieuwing				
Culturele laag Koninklijke Schelde Groep (KSG) terrein	1 Jaaroverschrijdend project	Betreft de toegewezen Subsidie Gebiedsgericht Beleid subsidies door de Dienst Landelijk Gebied aan de bovenstaande projecten. De middelen moeten ook in 2008 beschikbaar blijven om het afgesproken volume beschikbaar te hebben.	€24.684	€0
Totaal programma 05 Stedelijke Vernieuwing			€24.684	€0

06 Vitaal Platteland				
Vitaal Platteland Zeeland	1 Jaaroverschrijdend project	Het Plattelands Ontwikkelings Programma 2007-2013 (POP-2) is formeel van start gegaan op 1 januari 2007. Het Programmadocument POP-2 is echter pas onlangs (juni 2007) goedgekeurd door de Europese Commissie. Zeeland ontvangt in principe per jaar 2,3 mln aan EU-gelden voor de assen 3 en 4 uit POP-2. Deze Brusselse middelen behoeven nationaal publieke cofinanciering (één op één). Op dit moment ligt de Zeeuwse Investeringsbudget Landelijk Gebied subsidieverordening (waarin POP-2) ter goedkeuring bij het Ministerie van LNV. Zo lang deze niet is goedgekeurd, kunnen nog geen projecten beschikt worden. POP-2 is echter een zogenaamde N+2 regeling. Gelden uit een betreffend jaar kunnen twee jaar na dat jaar nog worden uitgegeven. Als de budgetten Vitaal Platteland in 2008 en 2009 niet beschikbaar zijn dan laat de provincie Zeeland gelden van de Europese Unie liggen.	€542.877	€0
Totaal programma 06 Vitaal Platteland			€542.877	€0

Programma	Criterium	Toelichting	Lasten	Baten
07 Ruimtelijke Ontwikkeling				
Nationaal Landschap; landschap netwerk	1 Jaaroverschrijdend project	Voor de uitvoering van het in het in Integraal Omgevings Plan geformuleerde beleid op het gebied van het landschap is ook rekening gehouden met de co-financiering van de rijksinzet in de ILG-periode 2007-2013. Het budget van deze activiteit dient beschikbaar te blijven in 2008 voor de dekking van de genoemde cofinanciering.	€306.254	€0
Middelen slotdocument kanaalzone maart 2003	1 Jaaroverschrijdend project	De middelen uit het slotdocument Gebiedsgerichte Benadering Kanaalzone zijn in eerste instantie bestemd voor grensoverschrijdende samenwerking. Het streven is deze middelen binnen uiterlijk 3 jaar aan te wenden. Anders worden de middelen aangewend voor het tweede doel uit het slotdocument zijnde de inrichting van bufferzones rond industrieterreinen. Daarbij wordt dan uitgegaan van een periode van maximaal twee jaar. Hierdoor zijn de middelen te beschouwen als een regulier (meerjarig) budget. Dit budget bestaat uit provinciale gelden en gelden van derden.	€52.698	€0
Rijn schelde delta	1 Jaaroverschrijdend project	Dit betreft een activiteit waarin zowel de provincie als derden (onder andere Rijkswaterstaat) gelden bijdragen. De Provincie fungeert als kassier voor deze gelden. De nog resterende middelen worden om deze reden overgeboekt als werkbudget voor de komende jaren.	€25.799	€0
Veerse Meer	1 Jaaroverschrijdend project	Omdat een verplichting hoger dan € 100.000 in 2007 niet voor nog te betalen post in aanmerking komt wordt een bedrag € 152.000 aangemerkt als overboeken kredieten.	€152.000	€0

Programma	Criterium	Toelichting	Lasten	Baten
Grondruilbank Veerse Meer	1 Jaaroverschrijdend project	Voor het gebiedsgericht project Veerse Meer wordt het instrument grondruilbank ingezet om het tempo van grondverwerving te vergroten en het ruilproces te versnellen. De besteding van de middelen wordt nader uitgewerkt en omvat naast de totale dekking ook een opdracht aan de Dienst Landelijk Gebied voor de daadwerkelijke verwerving van de op korte en lange termijnbenodigde 50 ha functieverandering.	€189.000	€0
SGB cofinanciering Systeem- analyse Schouwen Duiveland, Vroonweg aanleg fietspad, camping Berkenhof, Deelgebied 6 Zuidkust, NVO west Zeeuws Vlaanderen, Zuidhoek inlagen, Wateroverlast Kop van Schouwen en 8165 Oude Veerseweg	1 Jaaroverschrijdend project	Betreft de toegewezen SGB- subsidies door de Dienst Landelijk Gebied aan de bovenstaande projecten. De middelen moeten ook in 2008 beschikbaar blijven om het afgesproken volume beschikbaar te hebben.	€ 858.247	€0
Investerings- budget Landelijk Gebied	1 Jaaroverschrijdend project	Dit budget is beschikbaar voor de dekking van de provinciale cofinanciering van het ILG- programma en dient beschikbaar te blijven voor de gehele ILG-periode tot en met 2013. In 2008 worden deze middelen toegevoegd aan de ILG-budgetten. Deze budgetten zijn niet uitgeven in 2007 omdat de ILG subsidieverordening nog niet is vastgesteld door het ministerie van LNV.	€2.245.000	€0

Programma	Criterium	Toelichting	Lasten	Baten
Wonen en Woonmigratie	2 Incidentele prioriteiten voor meerjarige Projecten	Dit betreft een meerjarige prioriteit, waarvan de uitgaven niet lopen volgens het eerder ingediende bestedingsplan. Het niet gebruikte budget uit 2007 wordt ingezet in 2008.	€54.887	€0
Totaal programma 07 Ruimtelijke Ontwikkeling			€3.883.885	€0

10 Infrastructuur				
Vervanging materieel	4 Overig	Op 3 juli 2007 is het bestek I&V20-2007 aanbesteed. Dit bestek omvat het maken en leveren van 26 actieramen voor de dienstauto's van de kantonniers en het maken en leveren van 6 tekstwagens. Er is vertraging geweest bij de gunning door een geschil over de uitvoering waar nog een uitspraak op moest komen. De aannemingssom van deze opdracht bedraagt € 214.500 (actieramen) + € 260.500 (tekstwagens) = € 475.000. De tekstwagens zijn alle 6 in 2007 geleverd. Voor wat betreft de actieramen moeten er in 2007 8 opgebouwd zijn. De overige 18 stuks moeten uiterlijk 7 maart 2008 opgebouwd te zijn. De 18 actieramen die in 2008 opgebouwd moeten worden vertegenwoordigen een waarde van de hiervoor genoemde € 148.500 (= 18 x € 8.250).	€148.500	€0
Totaal programma 10 Infrastructuur			€148.500	€0

11 Sociaal Beleid				
Integraal Jeugdbeleid	4 Overig	Deze activiteit is onderdeel van de prioriteit Integraal Jeugd-beleid (voorstel 7.1 uit de Najaarsnota). Voor algemeen jeugdbeleid was voor 2007 een bedrag beschikbaar van € 50.000. Dit bedrag is door omstandigheden in 2007 niet geheel besteed. Het integraal jeugdbeleid hoort bij de speerpunten van het college-programma Nieuwe verbindingen. Derhalve wordt het resterende bedrag voor algemeen jeugdbeleid van € 25.590 overgeboekt naar begrotingsjaar 2008.	€25.590	€0
Totaal programma 11 Sociaal Beleid			€25.590	€0

Programma	Criterium	Toelichting	Lasten	Baten
12 Zorgvoorzieningen				
1 loket onderwijs en zorg	2 Incidentele prioriteiten voor meerjarige Projecten	De raming in verband met de opdrachtverlening voor het project 1 loket onderwijs en zorg is gespreid over de jaren 2007 en 2008. De werkelijke besteding in 2007 wijkt enigszins af van de raming. Derhalve wordt het resterende budget 2007 overgeboekt naar het begrotingsjaar 2008.	€10.968	€0
Totaal programma 12 Zorgvoorzieningen			€10.968	€0

13 Cultuur				
Erfgoed toegankelijk, Cultuur in de regio, Jeugd en cultuur, Cultuur en school, Versterken Cultureel ondernemerschap, Overhead actieplan cultuurbereik Zeeland	1 Jaaroverschrijdend project	Met de beschikking van 29 april 2005 heeft het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap middelen beschikbaar gesteld voor het actieplan cultuurbereik 2005-2008. De eigen bijdrage van de provincie dient ten minste even hoog te zijn als de verstrekte uitkering van het ministerie. Het restant budget per ultimo dienstjaar 2007 dient derhalve te worden overgeboekt naar 2008.	€ 207.331	€0
Instandhouding molens en buitenplaat	4 Overig	Voor de subsidiëring van het onderhoud van molens en buitenplaatsen is aangesloten bij de regeling van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. De verleende subsidies betreffen de zesjarige periode 2007-2012. Voor de verleende subsidies zijn verplichtingen aangelegd voor het totale zesjarige subsidiebedrag. De bevoorschotting vindt jaarlijks plaats tot een maximum van 75% van de totaal verleende subsidie. Voor de dekking is in de provinciale begroting jaarlijks (2007-2012) budget geraamd. Voor een aantal verleende subsidies (2007-2012) zijn pas in het jaar 2008 de verplichtingen aangelegd voor het totale subsidiebedrag en het eerste voorschot over het jaar 2007 uitbetaald.	€35.121	€0
Manifestatie Cultuur en	2 Incidentele prioriteiten voor	Voor de manifestatie Cultuur en Religie is in de	€75.000	€0

Programma	Criterium	Toelichting	Lasten	Baten
Religie	meerjarige Projecten	voorjaarsconferentie 2006 een bedrag beschikbaar gesteld ad € 75.000,-- voor het begrotingsjaar 2007. Vervolgens is in de voorjaarsconferentie 2007 een bedrag beschikbaar gesteld voor het begrotingsjaar 2008 van € 250.000,--. Tenslotte is in de najaarsconferentie 2007 nogmaals een bedrag ad € 75.000,-- beschikbaar gesteld voor het begrotingsjaar 2008. De beschikbare € 75.000,-- voor het begrotingsjaar 2007 is in januari 2008 als resultaatssubsidie verleend aan de Stichting Nieuw Zout en derhalve in 2008 verantwoord. Er is hier sprake van een meerjarig project waarvoor incidentele prioriteiten zijn gehonoreerd.		
Restauratie monumenten	1 Jaaroverschrijdend project	In het beleid voor monumenten is opgenomen dat de provincie subsidie verstrekt voor restauratie van rijksmonumentale kerken en molens, indien deze uit de zogenaamde achterstandsregeling van het rijk subsidie ontvangen. Om bij deze regeling aan te sluiten heeft de provincie hiervoor vanaf 2007 budget beschikbaar. Aangezien het rijk echter pas medio 2008 subsidies gaat toekennen betekent dit dat het grootste deel van het provinciale budget 2007 voor de restauratie kerken en molens ook pas in 2008 gebruikt zal worden. Dit is aangegeven in de bestuursrapportage 2007. Er is reeds € 140.000 overgeboekt naar 2008. Nu blijkt dat er geen € 140.000 maar € 170.000 resteert zodat nog een bedrag van € 30.000 wordt overgeboekt.	€ 30.000	€0
Totaal programma 13 Cultuur			€347.452	€0

14 Watermanagement				
Zwakke Schakels	1 Jaaroverschrijdend project	Dit betreft geld van Rijkswater-Staat dat de Provincie heeft	€382.533	€311.024

Programma	Criterium	Toelichting	Lasten	Baten
		Ontvangen om het project Zwakke Schakels uit te voeren. Zowel op de lasten als baten is budget over dat beschikbaar dient te blijven.		
Deltawateren	2 Incidentele prioriteiten voor meerjarige Projecten	Dit betreft een meerjarige prioriteit, waarvan de uitgaven niet lopen volgens het eerder ingediende bestedingsplan. Het niet gebruikte budget uit 2007 wordt ingezet in 2008.	€144.546	€0
Werkplan deltarad	2 Incidentele prioriteiten voor meerjarige Projecten	Dit betreft een activiteit waarin zowel de provincie als derden (onder andere Rijkswaterstaat) gelden bijdragen. De Provincie fungeert als kassier voor deze gelden. De nog resterende gelden mogen om deze reden niet naar de algemene middelen vloeien, maar dienen als werkbudget voor de komende jaren.	€54.953	€20.000
Platform diffuse bronnen	1 Jaaroverschrijdend project	Het platform diffuse bronnen is een doorlopend meerjarig project waarbij derden financieel bijdragen en participeren. Het beheer van het gemeenschappelijk budget gebeurt door de provincie en dient beschikbaar te blijven in 2008.	€55.767	€0
Team zuiver Zeeuws water	1 Jaaroverschrijdend project	Het regioteam Zuiver Zeeuws Water is een doorlopend meerjarig project waarbij derden financieel bijdragen en participeren. Het beheer van het regioteambudget gebeurt door de provincie en dient beschikbaar te blijven in 2008.	€5.311	€0
Totaal programma 14 Watermanagement			€643.110	-€331.024

17 Bestuurlijke Organisatie				
Onderzoek waterschaps-organisatie	4 Overig	Aangezien de werkzaamheden en procedures in verband met de waterschapsorganisatie meer tijd vergen, wordt het resterende budget 2007 overgeboekt naar 2008. Hierover is uw presidium reeds geïnformeerd in februari 2008.	€93.665	€0
Scheldemond-raad (interreg iii)	1 Jaaroverschrijdend project	Voor de cofinanciering van projecten en voor activiteiten van de Scheldemondraad is budget beschikbaar. De eindafrekening zal plaatsvinden in 2009. Het resterende budget 2007 wordt overgeboekt naar	€61.241	€0

Programma	Criterium	Toelichting	Lasten	Baten
		het begrotingsjaar 2008.		
Co-financiering INTERREG 3 projecten	1 Jaaroverschrijdend project	Voor de co-financiering van Interreg III-projecten is er budget beschikbaar gesteld. De afwikkeling van de projecten kan plaatsvinden tot en met het jaar 2008/2009.	€727.157	€0
Instellen Scheldemondfonds	2 Incidentele prioriteiten voor meerjarige Projecten	Het budget voor het instellen van het Scheldemondfonds is in 2007 niet besteed. De uitvoeringsregeling is pas onlangs in werking getreden. Derhalve wordt het budget voor 2007 overgeboekt naar het begrotingsjaar 2008.	€25.000	€0
Rekenkamer	Overig	In de vergadering van de Provinciale Staten van 19 mei 2006 is het stuk "bestemming overschot Rekenkamer" behandeld en vastgesteld. Het restant budget 2007 wordt overgeboekt naar 2008.	€83.417	€0
Totaal programma 17 Bestuurlijke Organisatie			€990.480	€0
18 Openbare Orde en Veiligheid				
ICT rampenbestrijding	2 Incidentele prioriteiten voor meerjarige Projecten	Het budget van deze activiteit is o.a. bestemd voor het realiseren van een glasvezelkabel tussen een aantal crisiscentra (waaronder het Provinciale Coördinatiecentrum). Het offertetraject is in de zomer van 2007 gestart. De afwikkeling aanvullende vragen en reacties heeft veel tijd geveerd. De gunning van het werk is nu gepland in februari 2008.	€113.167	€0
Totaal programma 18 Openbare Orde en Veiligheid			€113.167	€0
Totaal overboeken kredieten programma's			€7.681.756	€ 331.024

90 ondersteuning				
Management, development vervolgtraject	2 Incidentele prioriteiten voor meerjarige Projecten	De voorbereiding van het traject is gedeeltelijk uitgelopen, waardoor het budget niet geheel besteed is in 2007. De afronding van de voorbereidende fase is begin 2008.	€15.381	€0
Deelnemingen beleid	2 Incidentele prioriteiten voor meerjarige Projecten	Het krediet deelnemingenbeleid ad. € 50.000 betreft de geraamde externe ondersteuning in het DELTA splitsingsdossier. Zowel voor 2007 als 2008 is hiervoor € 50.000 gereserveerd. De splitsingsdiscussie is begonnen in 2007 naar aanleiding van de Wet onafhankelijk netbeheer	€50.000	€0

Programma	Criterium	Toelichting	Lasten	Baten
		(Won). Toegezegd is dat de externe ondersteuning in dit dossier ook aan de andere aandeelhouders ten goede zal komen en voorjaar 2008 is de verwachting dat de concrete onderzoeksvraag voor de externe ondersteuning zal zijn gedefinieerd. Naar verwachting zal het gehele bedrag benodigd zijn.		
Financieel beleid algemeen	2 Incidentele prioriteiten voor meerjarige Projecten	De voortgang van enkele onderdelen van het project risicomanagement is in 2007 niet volledig volgens de planning tot uitvoering gekomen. Het betreft met name de kwantificering van de risico's en het opzetten van een nieuwe paragraaf weerstandsvermogen. Op deze punten zal in 2008 extra worden ingezet en daarom wordt voorgesteld van het resterende budget € 12.000 over te boeken naar 2008.	€12.000	€0
Project digitalisering	1 Jaaroverschrijdend project	Is gevolg van voortschrijdend inzicht zijn specificaties voor opdrachten/offertes nader bezien. De opdrachtverlening loopt dan ook niet meer synchroon met de oorspronkelijke planning hetgeen betekent dat voor dit jaar opdrachten doorschuiven naar 2008.	€153.447	€0
Totaal programma 90 ondersteuning			€230.828	€0

91 Personeelslasten				
Loon-differentiatie	CAO-afspraken	Een aantal stelposten personeelskosten opgebouwd op grond van CAO-afspraken is niet volledig besteed. De restantbudgetten 2007 worden overgeboekt naar 2008.	€11.258	€0
Totaal programma 91 Personeelslasten			€11.258	€0
Totaal overboeken kredieten			€7.923.842	€331.024

Balans en de toelichting

ACTIVA

Omschrijving	ultimo 2007	ultimo 2006
vaste activa		
materiele vaste activa economisch nut		
gronden en terreinen	293	205
bedrijfsgebouwen	12.657	10.698
grond- weg en waterbouwkundige werken	6.442	6.680
vervoermiddelen	22.770	23.557
machines apparaten installaties	141	734
totaal materiele vaste activa economisch nut	42.301	41.873
materiele vaste activa maatschappelijk nut		
grond- weg en waterbouwkundige werken mn	-	22.281
totaal materiele vaste activa maatschappelijk nut	-	22.281
financiële vaste activa		
kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	29.586	30.679
overige langlopende leningen	845	326
overige uitzettingen > 1 jaar	30.405	35.056
totaal financiële vaste activa	60.836	66.061
totaal vaste activa	103.137	130.215
vlottende activa		
voorraden		
gereed product en handelsgoederen	4.112	4.419
totaal voorraden	4.112	4.419
uitzettingen < 1 jaar		
vorderingen op openbare lichamen	8.313	5.522
overige vorderingen	5.024	4.042
overige uitzettingen	164.780	171.535
toaal uitzettingen < 1 jaar	178.118	181.099
overlopende activa		
overlopende activa	9.361	5.610
voortuitbetalingen	2.572	1.893
totaal overlopende activa	11.932	7.503
liquide middelen		
kas- bank en giroaldi	15.300	12.674
totaal liquide middelen	15.300	12.674
totaal vlottende activa	209.462	205.696
totaal algemeen	312.598	335.910

31 december 2007 (Bedragen x € 1.000)

PASSIVA

Omschrijving	ultimo 2007	ultimo 2006
vaste passiva		
eigen vermogen		
algemene reserve	129.630	32.021
bestemmingsreserves	40.375	152.722
resultaat na bestemming	14.427	2.515
totaal eigen vermogen	184.432	187.258
voorzieningen		
voorzieningen	76.163	69.908
totaal voorzieningen	76.163	69.908
vaste schulden > 1 jaar		
onderhandse leningen van binnenlandse bedrijven	-	-
totaal vaste schulden > 1 jaar	-	-
totaal vaste passiva	260.595	257.166
vlottende passiva		
netto vlottende schulden < 1 jaar		
kasgeldleningen	-	-
overige schulden	13.495	3.763
liquide middelen	7.794	-
rek.courant verhoudingen met niet financiële instellingen	18	49
totaal netto vlottende schulden < 1 jaar	21.306	3.813
overlopende passiva		
overlopende passiva	28.086	72.631
nl en europese subsidies overlopende passiva	2.611	2.300
totaal overlopende passiva	30.697	74.931
totaal vlottende passiva	52.003	78.744
totaal generaal	312.598	335.910

gewaarborgde geldleningen

14.210

Toelichting op de balans per 31 december 2007

1. Vaste activa (in miljoenen)

Materiele vaste activa met economisch nut	gronden en terreinen	bedrijfsgebouwen	grond- waterbouw- kundige werken	weg en vervoer- mid- delen	machines apparaten installaties	Totaal
Stand per 01-01-2007	€ 0,2	€ 10,7	€ 6,7	€ 23,6	€ 0,7	€ 41,9
Investerings in 2007	€ -	€ 2,7	€ -	€ 0,1	€ -	€ 2,7
Afschrijvingen in 2007	€ 0,1-	€ 0,7	€ 0,2	€ 0,9	€ 0,6	€ 2,3
Boekwaarde 31-12-2007	€ 0,3	€ 12,7	€ 6,4	€ 22,8	€ 0,1	€ 42,3

Materiele vaste activa met maatschappelijk nut	grond- waterbouw- kundige werken	weg en vervoer- mid- delen	Totaal
Stand per 01-01-2007	€ 22,3	€ -	€ 22,3
Investerings in 2007	€ -	€ -	€ -
Afschrijvingen in 2007	€ 22,3	€ -	€ 22,3
Boekwaarde 31-12-2007	€ -	€ -	€ -

Op de balans per 31 december 2006 stonden nog een aantal investeringen met maatschappelijk nut. In alle gevallen betrof het investeringen in grond- weg en waterbouwkundige werken. In totaal ging het om een bedrag van € 22,3 miljoen per ultimo 2006. Dit restant is alsnog eenmalig afgeschreven in 2007.

2. Financiële vaste activa (in miljoenen)

Financiële vaste activa	Kapitaalver- strek- kingen aan deelnemingen	overige langlopende leningen	overige uit- zettingen > 1 jaar	Totaal
Stand per 01-01-2007	€ 30,7	€ 0,3	€ 35,1	€ 66,1
Mutaties in 2007	€ 1,1-	€ 0,9	€ -	€ 0,1-
Aflossing in 2007	€ -	€ 0,4	€ 4,7	€ 5,1
Boekwaarde 31-12-2007	€ 29,6	€ 0,8	€ 30,4	€ 60,8

Overige uitzettingen > 1 jaar betreft een belegging bij Fortis bank N.V., oorspronkelijke hoofdsom € 36,4 miljoen. De looptijd van deze belegging is van 2-11-2006 t/m 1-12-2028.

3. Voorraden

Onder voorraden is de waarde van gronden opgenomen die nog geen definitieve bestemming hebben, maar ingezet worden om projecten te realiseren. De (ruil)gronden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Het betreft de volgende projecten.

Voor de ruilgrondbank West-Zeeuws Vlaanderen zijn in 2007 geen nieuwe gronden aangekocht ten opzichte van 2006. Derhalve is de omvang van de grondbank hetzelfde als in 2006 met 110,5 ha grond en een totale waarde van € 3,2 miljoen. De ruilgronden worden aangewend met de intentie om deze op korte termijn weer te verkopen of te ruilen.

Niet alle aangekochte ruilgronden voor het project Duurzaam Veilig konden worden gebruikt voor het project Duurzaam Veilig en zijn derhalve ook niet gedeclareerd bij Rijkswaterstaat. Het project liep tot en met 31 december 2006 en de resterende gronden, die verkocht kunnen worden, zijn voor de verkrijgingsprijs ad. € 0,9 miljoen opgenomen onder de voorraden.

Vanuit het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG) worden middelen aangewend om gronden te verwerven voor het Natuurpakket Westerschelde (3e verdieping) en voor de aanleg van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Voor het Natuurpakket Westerschelde, dat vanaf 2007 onder het ILG valt, was per 31 december 2007 het volume aan gronden 173,6 hectare.

In 2007 is voor circa € 4,7 miljoen gronden verworven voor de EHS. Een deel van deze verwervingen heeft BBL (Bureau Beheer Landbouwgronden) mogelijk in afwijking van afspraken uit de overeengekomen prestatieovereenkomst bij de provincie in rekening gebracht. Dit kan leiden tot een correctie in 2008. De voorraad grond voor nieuwe EHS is per eind van het jaar 108 ha. Deze voorraad betreft de gronden die in rekening zijn gebracht door BBL minus de gronden die zijn doorgeleverd aan de eindbeheerders. Doordat zowel de verwervingen in het kader van EHS en het Natuurpakket Westerschelde zijn gefinancierd uit het ILG-budget is de boekwaarde voor deze gronden per saldo nihil.

Het saldo van de voorraden wordt onderstaand als volgt gespecificeerd (in miljoenen):

Ruilgrondbank West-Zeeuws Vlaanderen	€ 3,2
Ruilgronden project Duurzaam Veilig	€ 0,9
Gronden natuurpakket Westerschelde	€ 0,0
Gronden aanleg EHS	€ 0,0
Stand per 31-12-2007	€ 4,1

4. Uitzettingen < 1 jaar

4.1 Vorderingen op openbare lichamen

Dit betreft de vordering in verband met de te compenseren BTW compensatiefonds uit 2007. Onderstaand de in 2007 extra gecompenseerde BTW > € 0,05 miljoen (in miljoenen)

	bedrag BTW
Asfaltonderhoud Noord zeeland	€ 0,15
Asfaltwerken Zeeuws-Vlaanderen	€ 0,51
maaibestek IV 2005 afrekening	€ 0,07
levering vluchtstrookwagens	€ 0,05
Asfaltwerken Midden-Zeeland	€ 0,40
vervangen viaduct 's heer Arendskerke	€ 0,24
reconstructie Traverse Oud-Vossemeer	€ 0,03
BTW ILG	€ 0,39

4.2 Overige vorderingen

Er staat per saldo een bedrag van € 5,02 miljoen open voor overige vorderingen. Dit saldo is als volgt opgebouwd (in miljoenen):

Debiteur Veolia	€ 2,45
Belastingdienst Breda; dividend belasting	€ 1,17
Div debiteuren	€ 1,40
Overige vorderingen	€ 0,05
Voorziening dubieuze debiteuren	€ 0,05-
Stand 31-12-2007	€ 5,02

Bij het opmaken van de balans en de toelichting is € 1,2 miljoen nog niet geïnd van deze debiteuren.

4.3 Overige uitzettingen

Dit betreft storting van op dit moment niet gebruikte kasmiddelen in deposito's (€ 164,8 miljoen).

Specificatie beleggingen < 1 jaar per 31 december 2007:

Friesland Bank	€ 37,0 miljoen	4,340%	tot 07-05-2008
Friesland Bank	€ 9,0 miljoen	4,510%	tot 06-06-2008
Friesland Bank	€ 22,0 miljoen	4,440%	tot 02-04-2008
Friesland Bank	€ 10,0 miljoen	4,750%	tot 07-01-2008
Friesland Bank	€ 10,0 miljoen	4,765%	tot 03-03-2008
BCM	€ 76,8 miljoen	4,750%	tot 02-04-2008

In dit bedrag zijn opgenomen de gelden ten behoeve van de afkoopsom ten bedrage van € 112 miljoen van het Kanaal door Walcheren in december 2005. Deze gelden worden meegenomen in de totale liquiditeitsplanning en zijn individueel niet op lange termijn belegd.

4.4 Overlopende activa en vooruitbetalingen

Het totale bedrag overlopende activa is € 9,4 miljoen

Uit voorgaande jaren is een bedrag nog te ontvangen van € 9,4 miljoen. Onderstaand overzicht toont de vorderingen groter dan € 1 miljoen (in miljoenen):

Opcenten	€ 4,5
Rente belegging	€ 1,2
Rente belegging	€ 1,1
Provinciefonds	€ 1,2
Innovatieve acties	€ 1,4

Er is een bedrag van € 2,6 miljoen vooruitbetaald op 31 december. Dit betreft onder andere vooruitbetaalde bedragen voor leveringen en diensten in 2008.

4.5 Liquide Middelen

Op 31 december is er in totaliteit € 15,3 miljoen aan liquide middelen.

€ 15,2 miljoen (€ 6,8 en € 8,4 miljoen) staan op de rekening couranten van het Groenfonds. Deze rekeningen hebben een bestemmingsverplichting.

5. Vaste Passiva

5.1 Eigen vermogen

Een reserve is een vermogensbestanddeel dat als eigen vermogen is aan te merken. Reserves zijn vrij te besteden, tenzij de politiek aan een reserve een bestemming heeft gegeven. De bevoegdheid om te beschikken over de reserves ligt bij de provinciale staten. Voorts mag aan een reserve rente worden toegerekend, maar de provincie Zeeland heeft besloten dit niet te doen.

De mutaties van de reserves in 2007 staan in onderstaand verloop overzicht (in miljoenen). Voor de detail mutaties zie bijlage Reserves en Voorzieningen.

Eigen vermogen	Algemene reserve		Bestemmings-reserves		Dekkings-reserves		Totaal
Stand per 01-01-2007	€	32,0	€	141,3	€	11,4	€ 184,7
Vermeerderingen 2007 in verband met rekening resultaat 2006	€	2,5			€		2,5
Vermeerderingen 2007	€	147,4	€	6,1	€	1,0	€ 154,5
Verminderings 2007	€	52,3	€	119,1	€	0,3	€ 171,7
Saldo 31-12-2007	€	129,6	€	28,3	€	12,1	€ 170,0

5.2 Algemene Reserve

Op de algemene reserve wordt al het vermogen verantwoord, waaraan nog geen bestemming is gegeven. Dit houdt in het vrije deel na vermindering van de verplichtingen in toekomstige jaren*. De algemene reserve kan gebruikt worden om risico's op korte termijn af te dekken. De algemene reserve maakt onderdeel uit van de weerstandscapaciteit. In afwachting van de resultaten van de uitvoering van het plan van aanpak risicomanagement zal een dynamische norm voor de weerstandscapaciteit bepaald worden met eventueel een gewenst minimum niveau. (Zie paragraaf weerstandsvermogen).

Onderdeel van het treffen van een structurele oplossing voor het onderhoud aan het Kanaal door Walcheren is het in 2007 toevoegen van een bedrag van € 110,9 miljoen aan de algemene reserve.

*De staten hebben criteria vastgesteld voor het overboeken van kredieten. In tegenstelling tot voorgaande jaren mag het totaalbedrag voor over te boeken kredieten niet meer aan de algemene reserve worden toegevoegd in het boekjaar zelf. Het saldo na bestemming bevat dus een deel over te boeken kredieten dat middels de tweede begrotingswijziging in 2008 zal worden voorgesteld om binnen de programma's opnieuw beschikbaar te stellen als budget.

Onderstaand wordt de aard van de diverse bestemmingsreserves genoemd:

5.2.1 Reserve tunnel Sluiskil

De reserve tunnel Sluiskil is gevormd, zoals de naam al aangeeft, ten behoeve van de aanleg van een tunnel onder het kanaal van Gent naar Terneuzen ter hoogte van Sluiskil. Hoewel de exacte vorm waarin een kanaalkruising zal worden gerealiseerd momenteel nog onderzocht wordt, is steeds uitgegaan van een tunnelverbinding. In het verleden is meermalen gesproken over een bijdrage door de Provincie Zeeland aan dit project van € 9 miljoen. Dit bedrag is derhalve gereserveerd in een aparte bestemmingsreserve in 2004. Tot op heden is enkele malen een krediet ter beschikking gesteld ten laste van deze reserve in verband met voorbereidende werkzaamheden. In de najaarsnota is besloten de reserve verdubbeling Sloeweg/Tractaatweg op te heffen en in te zetten voor de reserve tunnel Sluiskil. Voor de aanleg van de Tunnel Sluiskil is eind 2006 een intentie overeenkomst getekend, de dekking van de financiering is nog niet rond en onderhoud en garantstelling zijn nog niet in de provinciale begroting opgenomen. Het is nu niet te voorzien of de reserve toereikend is om alle provinciale kosten uit te dekken. In afwachting van de totale planning is besloten de voorbereidingskosten te dekken uit deze reserve, omdat deze kunnen worden verrekend met de uiteindelijk door de Provincie te betalen bijdrage. Ultimo 2007 is er € 11,5 miljoen gereserveerd.

5.2.2 Reserve afkoopsom kanaal door Walcheren

Het treffen van een structurele oplossing voor het onderhoud aan het Kanaal door Walcheren zorgt ervoor dat in 2007 een bedrag van € 110,9 mln. is toegevoegd aan de algemene reserve. De bestemmingsreserve afkoopsom Kanaal door Walcheren staat daarmee ultimo 2007 op "0".

5.2.3 Reserve Westerschelde-oeververbinding

De reserve Westerschelde-oeververbinding is in de komende jaren benodigd om de jaarlijkse nettolasten van de deelneming in de N.V. Westerscheldetunnel en de exploitatie van het fiets-voetveer te kunnen dekken. De jaarlijkse nettolasten van de deelneming in de N.V. Westerscheldetunnel bestaan uit de exploitatiebijdragen en de rentelasten van het geïnvesteerd vermogen, verminderd met dividendbaten. De netto lasten van het fiets-/voetveer bestaan uit de som van de rente- en afschrijvingslasten van de swath-schepen, de kapitaallasten en exploitatielasten van de walvoorzieningen en de exploitatiebijdragen aan BBA Connex, verminderd met de rijksbijdragen van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat.

Dekkingsreserves:

Vanuit het BBV dienen investering in economische activa geactiveerd te worden en dient de afschrijvingslast jaarlijks in de exploitatierekening geboekt te worden. Het provinciaal beleid is erop gericht zo weinig mogelijk structureel beslag op middelen te leggen. Om deze afschrijvingslasten direct te dekken op het moment van besluit tot investering, is in het jaar van besluit een dekkingsreserve gevormd van gelijke omvang als het investeringskrediet. Op deze manier wordt de budgettaire ruimte in de toekomst niet belast. Er zijn dekkingsreserves gevormd voor onderstaande investeringen.

5.2.4 Vervangende nieuwbouw Groene Woud

De investering is in 2005 afgerond. Eind 2007 is in totaal € 3,1 miljoen gereserveerd gelijk aan de omvang van de activa Groene Woud.

5.2.5 Verbouwing Zeeuws Museum

Ook voor de dekking van de toekomstige afschrijvingslasten van de investering in de verbouwing van het Zeeuws Museum is een dekkingsreserve aangelegd. Op deze manier wordt de budgettaire ruimte in de toekomst niet belast. In 2005 t/m 2007 is in totaal een bedrag van € 5,8 miljoen gereserveerd. De verbouwing is afgerond in 2007. De investering is nog niet afgerond. Er komt nog een eindnota, daarna worden de activa en de reserve met elkaar in overeenstemming gebracht.

5.2.6 Gistpoortgebouw

Tevens is er voor de dekking van de toekomstige afschrijvingslasten van de investering in het Gistpoortgebouw een egaliseringsreserve aangelegd. Op deze manier wordt de budgettaire ruimte in de toekomst niet belast. In 2005 t/m 2007 is een bedrag van € 2,9 miljoen gereserveerd. De verbouwing is nog niet afgerond. Als de verbouwing afgerond is zal het niveau van de reserve in overeenstemming gebracht worden met de waarde van de economische activa Gistpoortgebouw.

5.2.7 Brandweerkazerne

Tevens is er voor de dekking van de toekomstige afschrijvingslasten van de investering in de brandweerkazerne een dekkingsreserve aangelegd. Op deze manier wordt de budgettaire ruimte in de toekomst niet belast. In 2007 is een bedrag van € 0,3 miljoen gereserveerd. De verbouwing is nog niet afgerond. Als de verbouwing afgerond is zal het niveau van de reserve in overeenstemming gebracht worden met de waarde van de economische activa Brandweerkazerne.

6. Het resultaat

Het resultaat **vóór** bestemming over het jaar 2007 is -/- € 2,8 miljoen. Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten schrijft voor, dat alle mutaties in de reserves buiten beschouwing blijven bij het bepalen van het resultaat. Rekening houdend met de mutaties op de reserves van per saldo € 17,2 miljoen, is er een positief resultaat na bestemming van € 14,4 miljoen.

De mutaties van de reserves zijn als volgt te specificeren (in miljoenen):

Algemene Reserve:

Toegevoegd	€	147,4	
In 2007 verminderd	€	-/- 52,3	
			€ 95,1

Bestemmingsreserves:

In 2007 toegevoegd	€	7,1	
In 2007 verminderd	€	-/- 119,4	
			€ -/- 112,3
Mutaties in reserves			€ -/- 17,2

Met het aanbieden van de jaarrekening wordt voorgesteld dit saldo toe te voegen aan de algemene reserve.

Het resultaat van 2006 ad € 2,5 miljoen is in 2007 toegevoegd aan de algemene reserve.

7. Voorzieningen:

Een voorziening is een afgezonderd deel van het vermogen vanwege:

- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs is in te schatten;
- Op de balansdatum bestaande risico's voor verplichtingen en verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten
- Gelijkmatiger verdeling van de lasten
- Niet bestede bijdragen van derden voor een specifiek doel.

Het kenmerkende van een voorziening is dat de omvang van een voorziening altijd even groot moet zijn als de verplichting of het risico. In een aantal gevallen wordt op basis van een wettelijke verplichting rente toegevoegd aan een voorziening.

Voor de bepaling van de hoogte van de voorzieningen worden de voorzieningen uit eigen middelen jaarlijks doorgerekend en eventueel middels een dotatie of onttrekking aangepast via de exploitatie. De meeste voorzieningen betreffen vooruit ontvangen gelden van derden (doeluitkeringen) die voor gerichte projecten ingezet worden of anders terugbetaald moeten worden. De hoogte is gelijk aan het nog niet uitgegeven vooruit ontvangen bedrag.

Onderstaand volgt een verloop overzicht van de voorzieningen in 2007 (in miljoenen). Voor de detail mutaties zie bijlage Reserves en Voorzieningen.

Voorzieningen	uit eigen middelen	gelden van derden	Totaal
Stand per 01-01-2007	€ 42,2	€ 27,7	€ 69,9
Vermeerderingen 2007	€ 1,7	€ 83,3	€ 85,0
Verminderings 2007	€ 6,7	€ 72,0	€ 78,7
Saldo 31-12-2007	€ 37,2	€ 39,0	€ 76,2

7.1 Voorziening wachtgelden PSD

In het kader van de jaarrekening is de voorziening wachtgelden ex-PSD-ers in 2007 opnieuw doorgerekend. Bij deze doorrekening is sinds 2005 de oorspronkelijke systematiek verlaten. De doorrekening is gebaseerd op de door Loyalis, de uitvoerende instantie voor de wachtgelden, gehanteerde wijze van administreren. Daarnaast op de inzichten die de bemiddelingscommissie heeft van de neveninkomsten nu en in de toekomst. De startdatum en het prijspeil van de berekening zijn daarom 1 januari 2007. Uiteraard zijn de rechten nog steeds gebaseerd op de opheffingsdatum PSD van 18 maart 2003.

7.1.1 Systematiek

De oorspronkelijk gekozen systematiek waarbij het bestand in 3 leeftijdscategorieën werd ingedeeld en voor elke categorie voor elk jaar een verhouding tussen werkenden en niet werkenden werd ingeschat is nu verlaten. Een betrouwbare inschatting van de parameters is daarbij cruciaal. We zijn nu in staat om elke wachtgelder apart te beschouwen. Voor het bepalen van de wachtgeldrechten is gebruik gemaakt van de basisgegevens zoals ook door Loyalis worden gebruikt. Bij de rechtmatigheidscontrole worden deze uitgangspunten stelselmatig op juistheid getoetst. Zo zijn de wachtgeldrechten opnieuw berekend. Voor de neveninkomsten is eveneens de registratie van Loyalis gebruikt.

7.1.2 Stand van de voorziening

Per 1 januari 2007 bedroeg de stand van de voorziening € 41,5 mln. In 2007 is er € 6,6 mln. aangewend en 1,6 miljoen toegevoegd. De stand per 31 december 2007 komt daarmee uit op € 36,4 miljoen.

7.2 Overige wachtgelden

Voor de wachtgeld- en pensioenverplichtingen aan oud-leden Gedeputeerde Staten en hun echtgenotes en kinderen, is geen voorziening aangelegd. Het Besluit begroting en verantwoording geeft aan, dat voor arbeidskosten met een vergelijkbaar volume geen voorziening dient te worden aangelegd. Gelet op het bedrag van € 0,6 miljoen aan wachtgelden en pensioenen oud-leden Gedeputeerde Staten op de totale begroting van ongeveer € 200 miljoen, achten wij het niet noodzakelijk een voorziening te vormen om alle toekomstige wachtgeld en pensioenlasten te kunnen dekken. De toekomstige verplichtingen zijn wel opgenomen in de meerjarenraming. Eventuele afkoopsommen van voormalige bestuurders die verschuldigd zijn bij de overdracht van de pensioenafspraken naar pensioenfondsen of andere overheden, worden ineens ten laste van de exploitatie gebracht. Ten aanzien van wachtgelden jegens gewezen personeel wordt dezelfde systematiek gehanteerd.

8. Overige schulden:

Onderstaand overzicht toont een specificatie (in miljoenen):

Overige schulden		2007		2006
Schulden aan crediteuren die in 2008 zijn afgewikkeld	€	6,4	€	1,5
Nog te betalen loonheffing en premies	€	1,6	€	1,4
Ondernemers BTW	€	0,4	€	-
Niet gekoppelde bankmutaties	€	0,6	€	-
Voorschot DR	€	0,4	€	-
Voorschot DLG	€	3,9	€	-
Overig	€	0,2	€	0,9
Totaal	€	13,5	€	3,8

Rekening courant verhoudingen met niet financiële instellingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Liquide Middelen

Het saldo van € 7,8 miljoen is het negatieve saldo per ultimo 2007 van de bankrekening bij de BNG zonder bestemmingsverplichting.

9. Overlopende passiva:

Het totaal aan overlopende passiva per 31 december 2007 is € 28,1 miljoen.

Dit bedrag bestaat uit nog te betalen bedragen per 31 december 2007 van € 27,9 miljoen en € 0,01 miljoen vooruit ontvangen bedragen. (Per ultimo 2006 was dit bedrag aanmerkelijk hoger in verband met een in 2006 vooruit-ontvangen afkoopsom overdracht wegen van € 38,1 miljoen)

Over voorgaande jaren is een bedrag nog te betalen van € 27,9 miljoen. Onderstaand overzicht toont de verplichtingen > € 0,25 miljoen (in miljoenen):

Investeringsimpuls OP	€	0,63
Hinderbep WCT	€	0,60
Kanaalkruising Sluiskil	€	0,43
Bijdrage aan Economische Impuls Zeeland	€	0,42
Wegen- en padenproject Seaport	€	0,41
Roosevelt Academy	€	0,38
RWS perskosten 2e brug Bruinisse	€	0,37
Nationaal Monument Watersnood 1953	€	0,30
Onderzprogr producentenorg mosselc	€	0,29
E&M22-2007 (Baljuwlaan)	€	0,28
Investeringsimpuls OP	€	0,28
N258 Hulst	€	0,26

Onderstaand volgt een verloop overzicht van de Nederlandse en Europese Subsidies (overlopende passiva) in 2007 (in miljoenen). Voor de overige middelen van derden is het principe van voorzieningen gewoon gehandhaafd (zie bijlage reserves en voorzieningen).

Overlopende passiva: Nederlandse & Europese Subsidies		ILG	Voorschot Rijk Duurzaam veilig		Totaal
Stand per 01-01-2007	€	-	€	2,3	€ 2,3
Vermeerderingen 2007	€	20,6	€	-	€ 2,6
Verminderingen 2007	€	18,0	€	2,3	€ 2,3
Saldo 31-12-2007	€	2,6	€	-	€ 2,6

De voorwaardelijke verplichtingen uit door derden afgesloten leningen die door de provincie zijn gewaarborgd, zijn overeenkomstig de voorschriften, onderaan de balans vermeld tegen de resterende nominale aflossingsverplichtingen. Met eventuele hieruit voor de provincie voortvloeiende risico's is geen rekening gehouden.

Waarderingsgrondslagen balans

De balansposten zijn gewaardeerd tegen nominale waarden, tenzij onderstaand anders is vermeld.

1. Vaste Activa

1.1 Materiële vaste activa:

De onder vaste activa in de balans opgenomen materiële vaste activa zijn gewaardeerd op basis van historische kosten.

In de financiële verordening, die op 21 november 2003 door Provinciale Staten is vastgesteld is de beleidslijn voor activering en afschrijving opgenomen die per 2004 is ingegaan:

- Kosten voor onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief, agio en disagio worden niet geactiveerd.
- Kosten voor het afsluiten van geldleningen worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.
- De materiele vaste activa met economisch nut, zoals bedoeld in artikel 35 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, worden lineair afgeschreven in:
 - 30 jaar: gronden, terreinen, woonruimten, schepen en bedrijfsgebouwen;
 - 10 jaar: technische installaties in bedrijfsgebouwen;
 - 5 jaar: vervoermiddelen, met uitzondering van schepen, automatiseringsapparatuur en overige materiele activa.

Investerings met economisch nut en een verkrijgingprijs van minder dan € 250.000 worden niet geactiveerd.

- Onder activa met een meerjarig maatschappelijk nut, zoals bedoeld in artikel 35 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, worden verstaan investeringen in aanleg en onderhoud van: (inrichting) wegen, waterwegen, civiele kunstwerken, groen en kunstwerken.
- Aankoop en vervaardiging van activa met een meerjarig maatschappelijk nut worden onder aftrek van bijdragen van derden en bestemmingsreserves ten laste van de exploitatie gebracht. Hiervan kan bij statenbesluit worden afgeweken. In geval van activering bij statenbesluit wordt het actief lineair afgeschreven over de verwachte levensduur van het actief of een kortere, door Provinciale Staten aan te geven tijdsduur.

De activa genoemd onder punt 3 worden voor het eerst afgeschreven in het jaar van ingebruikname. Het eerste jaar wordt een halve afschrijvingstermijn ten laste van het resultaat gebracht.

De activa genoemd onder punt 4 zijn de investeringen met een maatschappelijk nut. Deze mogen geactiveerd worden. De wetgever heeft echter aangegeven dat het voorkeur verdient dat dergelijke investeringen zoveel mogelijk in één keer ten laste van het resultaat worden gebracht. Echter, wanneer de financiële positie van de provincie het niet toelaat om dergelijke investeringen in één keer af te schrijven mag er ook voor worden gekozen om de activa toch te activeren. Wanneer de financiële positie het later alsnog toelaat kan ook alsnog worden besloten tot een vervroegde afschrijving van het restant. Op de balans per 31 december 2006 stonden nog een aantal investeringen met maatschappelijk nut. In alle gevallen betrof het investeringen in wegen. In totaal ging het om een bedrag van € 22,3 miljoen per ultimo 2006. Dit restant hebben wij alsnog eenmalig afgeschreven in 2007.

1.2 Financiële vaste activa:

De onder vaste activa in de balans opgenomen financiële vaste activa worden tegen kostprijs danwel duurzame lagere waarde gewaardeerd.

Onder de financiële vaste activa zijn deelnemingen en geldleningen opgenomen. Van Delta N.V. zijn alleen de in 1985 verkregen aandelen in het kader van de herstructurering op nominale waarde gewaardeerd. De overige aandelen van Delta N.V. alsmede die van de N.V. Waterschapsbank zijn op nihil gewaardeerd. Tegen de achtergrond van de liberalisering van de energiesector kan ervan worden uitgegaan dat bovenstaande waardering van de aandelen DELTA N.V. niet de reële waarde weergeeft. Er is hier sprake van een aanzienlijke stille reserve. Voor meer informatie wordt verwezen naar de paragraaf "Verbonden partijen".

In 1998 is de NV Westerscheldetunnel opgericht. De provincie heeft hierin per eind 2007 een participatie van 28,9 miljoen euro. De waardevermindering deelnemingen is het gevolg van de jaarlijkse terugbetaling van agio aan de aandeelhouders. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf verbonden partijen.

De verstrekte geldleningen op lange termijn zijn opgenomen tegen nominale waarde, uitgezonderd de werkgelegenheidsleningen. Deze zijn pm opgenomen. De aflossingsbedragen voor het volgende jaar zijn niet naar de kortlopende vorderingen overgebracht. Met op de balansdatum lopende rente is geen rekening gehouden.

2. Voorraden

Voorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs- of vervaardigingsprijs dan wel lagere marktwaarde. Specifieke bijdragen in grondaankopen worden in mindering gebracht op de boekwaarde.

De voorraden zoals onderhoudsmaterialen voor wegen en kantoorbenodigdheden worden niet geactiveerd, doch onmiddellijk bij aankoop ten laste van de rekening van baten en lasten gebracht.

Onder voorraden is de waarde van gronden opgenomen die nog geen definitieve bestemming hebben, maar ingezet worden om projecten te realiseren. De (ruil)gronden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs.

Voor de ruilgrondbank West-Zeeuws Vlaanderen zijn in 2007 geen nieuwe gronden aangekocht ten opzichte van 2006. Derhalve is de omvang van de grondbank hetzelfde als in 2006 met 110,5 hectare grond en een totale waarde van € 3,2 miljoen. De ruilgronden worden aangewend met de intentie om deze op korte termijn weer te verkopen of te ruilen.

Niet alle aangekochte ruilgronden voor het project Duurzaam Veilig konden worden gebruikt voor het project Duurzaam Veilig en zijn derhalve ook niet gedeclareerd bij Rijkswaterstaat. Het project liep tot en met 31 december 2006 en de resterende gronden, die verkocht kunnen worden, zijn voor de verkrijgingsprijs ad. € 0,9 miljoen opgenomen onder de voorraden.

Vanuit het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG) worden middelen aangewend om gronden te verwerven voor het Natuurpakket Westerschelde (3e verdieping) en voor de aanleg van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Voor het Natuurpakket Westerschelde, dat vanaf 2007 onder het ILG valt, was per 31 december 2007 het volume aan gronden 173,6 hectare.

In 2007 is voor circa € 4,7 miljoen gronden verworven voor de EHS. Een deel van deze verwervingen heeft BBL (Bureau Beheer Landbouwgronden) mogelijk in afwijking van afspraken uit de overeengekomen prestatieovereenkomst bij de provincie in rekening gebracht. Dit kan leiden tot een correctie in 2008. De voorraad grond voor nieuwe EHS is per eind van het jaar 108 hectare. Deze voorraad betreft de gronden die in rekening zijn gebracht door BBL minus de gronden die zijn doorgeleverd aan de eindbeheerders. Doordat zowel de verwervingen in het kader van EHS en het

Natuurpakket Westerschelde zijn gefinancierd uit het ILG-budget is de boekwaarde voor deze gronden per saldo nihil.

3. Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen zijn de algemene reserve en de bestemmingsreserves opgenomen. Voor de algemene reserve kan het provinciaal bestuur nog een nadere bestemming bepalen. Bestemmingsreserves (waaronder dekkingsreserves) zijn reserves waaraan Provinciale Staten al een bestemming hebben gegeven.

In de bijlage "verplichtingen ten laste van de reserves" van de cijfermatige bijlagen is een opsomming gegeven van verplichtingen ten laste van de algemene middelen, waartoe Provinciale Staten reeds besloten hebben. Deze lasten zullen te zijner tijd gedekt worden door een beschikking over de reserves. Door de besluiten over uitgaven op deze manier te verwerken, wordt inzichtelijk over welk gedeelte van de reserves nog vrij beschikt kan worden.

Op grond van het beleidsuitgangspunt dat de noodzaak van handhaving van de overige reserves jaarlijks wordt herzien zijn ook in 2007 een aantal zaken van belang. Onderdeel van het treffen van een structurele oplossing voor het onderhoud aan het Kanaal door Walcheren is het in 2007 toevoegen van een bedrag van € 110,9 miljoen aan de algemene reserve.

Een belangrijk aandachtspunt betreft de uitvoering van het Regeerakkoord van het Kabinet Balkenende, waarin een éénmalige afroaming van het vermogen van de provincies is opgenomen van € 800 miljoen. Deze gelden moeten worden ingezet voor de realisatie van Rijksdoelen. Voor de provincie Zeeland is sprake van een aandeel van € 12,5 miljoen voor 2008. Dit bedrag wordt in 2008 onttrokken aan de algemene reserve. Voor de jaren 2009 tot en met 2011 moeten de consequenties nog worden gezien. Hierover wordt nog onderhandeld in relatie tot een mogelijke decentralisatie van rijkstaken. Hoewel de hoogte dus nog kan wijzigen wordt vooralsnog voor deze periode uitgegaan van een korting van € 12,5 miljoen per jaar. Dit betekent dat het vrij besteedbaar deel van de algemene reserve in de komende jaren naar schatting met € 37,5 miljoen zal dalen. Dit bedrag is nog niet als verplichting opgenomen en dus nog niet verwerkt in het saldo.

Volgens door PS vastgestelde criteria mogen er kredieten overgeboekt worden via toevoeging aan de algemene reserve naar het volgende jaar. Het jaar erop worden dan de kosten gedekt via onttrekking aan de algemene reserve. Dit wordt in een begrotingswijziging in het nieuwe jaar geautoriseerd.

4. Voorzieningen

Beleidsuitgangspunt met betrekking tot voorzieningen: De hoogte en de noodzaak van handhaving van de voorzieningen zal jaarlijks worden beoordeeld.

Op grond van artikel 44 van het Besluit Begroting en Verantwoording zijn voorzieningen aangelegd voor niet bestede bijdragen van derden met een specifieke bestedingsverplichting.

Alle voorzieningen die opgenomen zijn in de bijlage "reserves en voorzieningen", zijn met dit doel gevormd. Een uitzondering hierop vormen de voorziening wachtgelden PSD en de voorziening waterbeheer. Dit zijn voorzieningen uit eigen middelen.

5. Motorrijtuigenbelasting

In de jaarrekening is een bate opgenomen aan opcenten motorrijtuigenbelasting van € 28,0 miljoen. Reeds meerdere malen in het verleden zijn discussies ontstaan met het Ministerie van Financiën omtrent de juistheid en volledigheid van het aandeel van de provincies in de opbrengst motorrijtuigenbelasting. De belastingdienst verstrekt inzake de afgedragen gelden geen specifieke accountantsverklaring ten behoeve van de provincie Zeeland. De rechtmatigheid van deze opbrengst kan daarom niet worden vastgesteld.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

1. Gewaarborgde leningen p.m.

De provincie Zeeland staat nog garant voor 17 leningen van instellingen in de zorgsector. Alle instellingen zijn ook deelnemer in het Waarborgfonds voor de Zorgsector. De schuldrest van deze leningen bedraagt per 31-12-2007 € 9,4 miljoen.

Daarnaast staat de provincie ook nog garant voor het Zeeuwse aandeel (3,7%) van de door het Groenfonds opgenomen convenantleningen. In totaal is het Zeeuwse aandeel in het Groenfonds € 4,8 miljoen. Over dit bedrag lopen wij nauwelijks tot geen risico, omdat de provincie zelf de rente en aflossing betaalt.

Staat van gewaarborgde leningen

Nr	Oorspronkelijk bedrag lopende lening	Door wie de geldlening is aangegaan	Rente percentage	resterende looptijd in jaren	Totaalbedrag van de gewone en buitengewone aflossing 2007	Restant bedrag van de geldlening aan het einde van het dienstjaar door de provincie gewaarborgd
1	2	3	4	8		
8	600.000	SVRZ	7,000	5	11.345	45.378
20	6.000.000	Tragel	4,770	7	73.585	441.528
21	8.750.000		4,520	5	158.823	635.292
22	5.000.000		4,150	6	90.756	453.780
23	1.000.000		4,670	2	22.689	22.689
24	1.500.000		7,875	9	22.689	181.512
25	9.824.000	St. Verpl.huis Zws-VlaanderenWZV	6,100	3	445.794	(445.794)
26	10.000.000	Emergis	5,100	15	113.445	1.588.231
27	1.000.000		7,625	4	18.151	54.454
28	5.500.000		5,250	16	62.395	935.922
29	3.750.000		5,400	15	56.723	794.115
30	4.350.000	De open Ankh	8,540	15	68.067	952.938
32	1.000.000	Stichting Curamus	7,000	2	29.730	31.811
33	2.500.000		6,250	2	68.904	73.209
34	5.400.000		6,850	8	136.134	952.938
36	7.500.000	Arcus zorgcentra	6,050	21	85.084	1.701.676
37	6.500.000		7,050	17	73.739	1.208.190
38	4.890.433	Groenfonds	diverse			4.810.152
	114.304.433				1.576.052	14.210.021

2. Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Er is een bedrag aan vakantiegeld opgebouwd van € 1,2 miljoen. In de meerjarenraming zijn de kosten van wachtgelden van oud-leden van Gedeputeerde Staten en wachtgelden en overige kosten voormalig personeel opgenomen.

Bestekken, huur- en leasecontracten, onderhoudscontracten en subsidieverplichtingen die over de jaren heenlopen zijn niet afzonderlijk vermeld.

3. N.V. Westerscheldetunnel

In de vergadering van Provinciale Staten van 3 oktober 2003 is besloten een garantstelling te verlenen aan de N.V. Westerscheldetunnel. De garantstelling heeft betrekking op de door de N.V.

Westerscheldetunnel te maken kosten in verband met de verwerving van gronden voor de aanleg van een tunnel bij Sluiskil. Vanwege de gewenste procesversnelling worden de betreffende gronden namelijk verworven vooruitlopend op een door de minister te nemen Tracébesluit. De voorwaarden, waaronder de garantstelling is afgegeven, zijn vastgelegd in een brief van de N.V.

Westerscheldetunnel aan het College van Gedeputeerde Staten van 4 augustus 2003, kenmerk NV 200323379. De garantstelling is gemaximeerd op een bedrag van € 2,5 mln. Indien en voor zover de Provincie Zeeland wordt aangesproken op de garantstelling zullen de hieruit voortvloeiende lasten worden gedekt uit de reserve tunnel Sluiskil.

Op 29 mei 2007 heeft Provinciale Staten een tweede garantstelling verstrekt aan de N.V.

Westerscheldetunnel. Deze garantstelling betreft het volgende:

- Provincie Zeeland staat garant voor het 50% aandeel van de NV in de voorbereidingskosten voor de Kanaalkruising Sluiskil (KKS) vanaf 1 januari 2007;
- Provincie Zeeland staat garant voor het feit dat de NV geen risico's loopt over de grondverwervingen in de situatie dat de NV niet de opdrachtgever wordt voor de KKS. De voorwaarden hiervoor staan beschreven in Statenvoorstel 'FEZ-330 gewijzigd'.

4. Convenantmiddelen

Het Groenfonds heeft de bij de gewaarborgde geldleningen vermelde convenantlening afgesloten namens de gezamenlijke provincies voor de aankoop van natuurgebieden. De gelden zijn inmiddels uitgeput, echter we moeten nog wel de lening aflossen en rente betalen.

5. Garantstelling Blauwe Impuls

Op het budget Blauwe Impuls is in verband met overprogrammering voor SGB-bijdrages, sprake van een garantietoezegging van de Provincie van € 195.000. Van dit bedrag is € 150.000 vastgelegd als dekking voor de garantstelling. Voor de overige € 45.000 moet nog dekking worden gezocht in 2008.

6. Garantstelling Middelburg gedeelte N57

De aanbesteding van de N57 door het Rijk is zodanig tegengevallen dat het budget voor de gehele N57 zelfs ontoereikend is voor het Middelburgse gedeelte van het tracé. De minister heeft de regio dringend verzocht te participeren in het tekort, dat wordt ingeschat op € 15 miljoen. De provincie Zeeland en de gemeente Middelburg stellen zich gezamenlijk garant voor 50% van dat tekort, met een maximum van € 7,5 miljoen (waarvan € 6,5 miljoen provincie).

7. Nazorg stortplaatsen

In 1998 is de Leemtewet bodemsanering in werking getreden. In deze wet is de verantwoordelijkheid voor een eeuwigdurende nazorg voor stortplaatsen, waar na 1 september 1996 afvalstoffen zijn of worden gestort, neergelegd bij de provincies. Doel van de wetgever is te voorzien in een zodanig beheer van stortplaatsen dat na sluiting de grootst mogelijke bescherming wordt geboden tegen nadelige gevolgen. Om hiervoor de benodigde financiële middelen aan te trekken, hebben Provinciale Staten een nazorgheffing ingesteld die wordt opgelegd aan de stortplaatseigenaren.

Tevens is in de vorm van een aparte entiteit een nazorgfonds opgericht, waarin de opbrengst van de heffing wordt gestort.

De voorzieningen van het Fonds Nazorg Stortplaatsen Provincie Zeeland omvatten ultimo 2007 € 11,9 miljoen. Deze voorzieningen zijn opgebouwd uit de door de stortplaatseigenaren betaalde aanslagen inclusief een theoretisch te behalen doelrendement van 5% per jaar. Het werkelijk gerealiseerde rendement was in 2007 1,07%. Het totale rendement sinds de oprichting van het nazorgfonds is iets hoger dan het gewenste doelrendement van 5% per jaar. Het werkelijke gerealiseerde vermogen over

2007 is negatief € 0,5 miljoen. Als gevolg daarvan heeft het fonds per 31 december 2007 een resterende positieve reserve van circa € 0,5 miljoen.

De aanvang van de nazorg zal naar verwachting plaatsvinden voor de stortplaats Koegorspolder in 2011 en voor de stortplaats Midden-Zeeland in 2018. Gedurende de eerste jaren zullen de nazorgkosten marginaal zijn, dit betreft met name monitoringsactiviteiten. Op korte termijn heeft de Provincie Zeeland dan ook geen financiële verplichtingen ten aanzien van de nazorg.

Het doelvermogen is berekend op basis van het huidige IPO-rekenmodel. Inmiddels is het rekenmodel herzien. Op basis van dit nieuwe rekenmodel hebben de stortplaatsen een concept nazorgplan opgesteld en bij de Provincie Zeeland ingediend.

De Provincie Zeeland heeft in 2007 verzocht aan de stortplaats Koegorspolder het concept nazorgplan op enkele punten aan te passen. De stortplaats heeft vervolgens opdracht gegeven aan een gespecialiseerd extern adviesbureau om het model naar aanleiding van dit verzoek aan te passen. Daar er in Nederland maar enkele bureaus zijn die beschikken over deze expertise heeft dit echter de nodige tijd gekost. Naar verwachting zal in 2008 het definitieve herziene nazorgplan voor de Koegorspolder beschikbaar zijn.

In 2007 heeft er een fysieke uitbreiding van de stortplaats Midden-Zeeland plaats gevonden. In oktober 2007 is deze uitbreiding voltooid. Deze uitbreiding heeft gevolgen voor de capaciteit van de stortplaats, en dus voor het nazorgplan. In 2008 zal het aangepaste nazorgplan opnieuw bij de Provincie Zeeland worden ingediend. Vervolgens zal dit door de Provincie Zeeland worden getoetst.

Op basis van de definitieve nazorgplannen zal opnieuw het doelvermogen worden bepaald. Dit aangepaste doelvermogen zal leiden tot een verandering van de hoogte van de nadere voorlopige aanslag. Op dit moment is niet te voorspellen of deze wijziging er toe zal leiden dat de Provincie Zeeland een deel aan de Delta N.V. moet terugbetalen of dat Delta N.V. aan de Provincie Zeeland zal moeten bijbetalen.

Na deze aanpassing van de nadere voorlopige aanslag zal naar verwachting het doelvermogen niet meer significant wijzigen tot het moment van aanvang van de nazorg.

Uitgangspunten financieel beleid

Uitgangspunten financieel beleid

1. Gestreefd wordt naar een sluitende begroting en meerjarenraming met voldoende ruimte voor "nieuw beleid".

Gezien de ruimte in de meerjarenraming, de invulling van de beleidsuitgangspunten van beide college programma's, de hoofdlijnen voor het beleid 2004-2007 en de invulling van overige structurele en incidentele verplichtingen wordt aan deze hoofdlijn voldaan. Zie ook hoofdpunt 9.

2. Binnen de sluitende begroting wordt een verantwoorde post voor onvoorziene uitgaven gehandhaafd van € 250.000

In 2007 is in zijn totaliteit € 250.000 voor onvoorzien beschikbaar gesteld. Hiervan is € 95.000 reeds bij de oorspronkelijke begroting toegekend aan de 18 programma's en ondersteuning. Er is € 170.000 uitgegeven aan diverse kleinere zaken. Het saldo van € 80.000 komt ten gunste van het rekeningresultaat.

3. Incidentele en structurele meevallers vloeien in principe terug naar de algemene middelen. Van daaruit wordt bezien op welke wijze deze meevallers zullen worden besteed.

Vanuit de voorjaarsconferentie 2007 voor de begroting 2008 en bijstelling 2007 zijn de meevallers in de budgettaire ruimte van € 14,5 miljoen voor € 2,6 ingezet op prioriteiten in 2007 (4^e en 8^e begrotingswijziging 2007). De overige middelen zijn aan de algemene reserve toegevoegd en ingezet voor prioriteiten in de begroting 2008.

In de najaarsnota 2007 zijn de meevallers in de budgettaire ruimte van € 2,5 miljoen voor € 0,595 ingezet op prioriteiten in 2007 (8^e begrotingswijziging 2007). De overige middelen zijn aan de algemene reserve toegevoegd en ingezet voor prioriteiten in de begroting 2008 (onderdeel 1^e begrotingswijziging 2008).

4. Geen lastenverzwaring opleggen aan burgers en/of bedrijfsleven.

Het belangrijkste instrument van de provincie om de lastendruk te beïnvloeden is de vrijheid die de provincie heeft de hoogte van de provinciale opcenten te bepalen. Het tarief is in 2008 voor het derde jaar niet verhoogd. Als een vergelijking wordt gemaakt van de tarieven in alle provincies (van hoog naar laag) is het tarief 95,5% van het landelijke gemiddelde tarief. Op de ranglijst van duurste provincie van Nederland, blijft de Provincie Zeeland in 2007 staan op de negende plaats. (In 2005 was dit de achtste plaats en in 2004 nog de vierde plaats.)

In de paragraaf provinciale heffingen wordt uitgebreid ingegaan op dit onderwerp.

5. Als buffer voor het opvangen van financiële tegenslagen wordt gestreefd naar het instandhouden van een minimale algemene reserve.

In voorgaande jaren is conform de hoofdpunten van financieel beleid van de provincie de zelf door de provincie Zeeland gestelde norm van de algemene reserve jaarlijks geïndexeerd met de materiële overheidskostenstijging. In de afgelopen jaren is deze norm niet bijgesteld in afwachting van de resultaten van de uitvoering van het plan van aanpak risicomanagement. Deze resultaten zullen bekend zijn bij het opstellen van de begroting 2009.

In de voorjaarsnota 2007 is besloten tot een herschikking van de reserve Kanaal door Walcheren, waarbij de lasten van Kanaal door Walcheren structureel in de meerjaren begroting opgenomen zijn. Daarnaast is besloten dat per 01-01-2007 de activa met maatschappelijk nut volledig afgeschreven worden ten laste van de algemene reserve. In de afgelopen jaren is de algemene reserve niet nodig geweest om risico's af te dekken. Wel krijgt de provincie, net als andere overheidsorganisaties te maken met toenemende risico's bij het uitvoeren van de eigen taken. Zo worden meer en hogere claims bij de overheden ingediend die voortvloeien uit hun overheidstaak.

Een belangrijk aandachtspunt betreft de uitvoering van het Regeerakkoord van het Kabinet Balkenende, waarin een éénmalige afroaming van het vermogen van de provincies is opgenomen van € 800 miljoen. Deze gelden moeten worden ingezet voor de realisatie van Rijksdoelen. Voor de

provincie Zeeland is sprake van een aandeel van € 12,5 miljoen voor 2008. Dit bedrag wordt in 2008 onttrokken aan de algemene reserve. Voor de jaren 2009 tot en met 2011 moeten de consequenties nog worden gezien. Hierover wordt nog onderhandeld in relatie tot een mogelijke decentralisatie van rijkstaken. Hoewel de hoogte dus nog kan wijzigen wordt voornamelijk voor deze periode uitgegaan van een korting van € 12,5 miljoen per jaar. Dit betekent dat het vrij besteedbaar deel van de algemene reserve in de komende jaren naar schatting met € 37,5 miljoen zal dalen. Dit bedrag is nog niet als verplichting opgenomen en dus nog niet verwerkt in het boven genoemde saldo.

De bovengenoemde eigen norm van de algemene reserve maakt onderdeel uit van de weerstandscapaciteit. (Zie paragraaf weerstandsvermogen)

6. De hoogte en de noodzaak van handhaving van de overige reserves en voorzieningen zal jaarlijks worden beoordeeld.

Voor de aanleg van de Tunnel Sluiskil is een intentie overeenkomst getekend, de dekking van de financiering is nog niet rond en onderhoud en garantstellingen zijn nog niet in de provinciale begroting opgenomen. Het is nu niet te voorzien of de reserve toereikend is. De dekkingreserves zijn gevormd in het jaar van besluit tot investering in economische activa om daar de jaarlijkse afschrijvingslasten uit te dekken. In de discussie over risicomanagement zal ook de noodzakelijke hoogte van het weerstandsvermogen van de provincie vastgesteld worden. Dan zullen alle reserves integraal meegenomen worden in de weerstandsnorm.

Voor de bepaling van de hoogte van de voorzieningen worden de voorzieningen uit eigen middelen jaarlijks doorgerekend en eventueel middels een dotatie of onttrekking aangepast via de exploitatie. De meeste voorzieningen betreffen vooruitontvangen gelden van derden (doeluitkeringen) die voor gerichte projecten ingezet worden of anders terugbetaald moeten worden. De hoogte is gelijk aan het nog niet uitgegeven vooruitontvangen bedrag.

7. Bij het overnemen van taken van andere overheden zal de provincie in principe alleen dan nieuwe taken op zich nemen, indien de kosten volledig worden vergoed.

In 2006 is de onderhandeling gevoerd over het overdragen van rijkstaken in het kader van Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG). Eind 2006 is het convenant getekend door alle provincies voor de periode van 2007 t/m 2013 waarin de beleidsuitgangspunten van het rijk overgenomen zijn door de provincies. Het totale pakket aan inkomsten en uitgaven van ongeveer € 320 miljoen is in 2007 via een begrotingswijziging in de begroting meerjarig opgenomen t/m 2013. In de begroting 2007 is de provinciale co-financiering meerjarig verwerkt t/m 2013.

Er heeft een wegoeverdracht van het rijk aan de provincie en van de provincie aan de waterschappen plaatsgevonden. De omvang is ongeveer gelijk en e.e.a. is budgetneutraal in de meerjarenbegroting 2007 geraamd.

8. Bij vergoeding van taken wordt in beginsel de voorkeur gegeven aan algemene uitkeringen boven specifieke uitkeringen en de uitvoering van de taken zal worden gezien in relatie tot andere provinciale taken. Wel zullen de aangegane verplichtingen worden nagekomen.

De ILG middelen zijn een doeluitkering, welke uitgekeerd worden als de provincie gelden uitgeeft in het kader van de afgesproken beleidsdoelen.

9. Gestreefd wordt naar een zekere mate van flexibiliteit door van de budgettaire ruimte jaarlijks slechts € 250.000 structureel in te vullen. Hierbij wordt opgemerkt dat het bedrag verhoogd kan worden, voorzover het de effectivering van de afspraken in het beleidsprogramma betreft zoals bijvoorbeeld de structurele voeding van de reserves. Verder wordt bij nieuwe taken op intensivering van bestaande taken de voorkeur gegeven aan uitbesteding in plaats van een structurele uitbreiding van de formatie.

Van de totaal verdeelde budgettaire ruimte voor begroting 2007 in de voor- en najaarsconferentie 2006 ad € 17,5 miljoen is per saldo € 6,658 miljoen beschikbaar gesteld voor structurele uitgaven.

10. Gestreefd wordt naar het optimaliseren van de interne controle.

In 2006 is het nieuwe management informatiesysteem volledig in gebruik genomen. Met de ingebruikname van het nieuwe systeem, is ook de administratieve organisatie veranderd. Het feit dat er decentraal wordt ingevoerd, vraagt een andere aanpak van de interne controle. De rechtmatigheidcontroles in het kader van de jaarrekening zijn vanaf 2007 structureel ingevoerd. De actualisering en verdere opbouw van het interne controleplan is in een gevorderd stadium. Daarnaast is er verder gewerkt aan het beschrijven van de processen op basis van de vernieuwde werkwijze en zijn handleidingen via het financiële systeem opgeslagen.

11. Regelmatig worden de hoofdlijnen van financieel beleid gezien en jaarlijks geëvalueerd bij de analyse van de jaarrekening.

Met de behandeling van de bovenstaande hoofdlijnen is voldaan aan deze evaluatie.

Verloop reserves en voorzieningen

Verloop reserves en voorzieningen

Dit overzicht geeft de toelichting op de balansmutaties per reserve en per voorziening

Reserves:

Met ingang van 2004 is het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) van toepassing. Dit besluit schrijft voor, dat mutaties in reserves uitsluitend via resultaatbestemming mogen plaatsvinden. Dit betekent dat elk voorstel tot wijziging van de kosten van een programma, dat gedekt wordt middels een beschikking over een (bestemmings)reserve ter goedkeuring wordt voorgelegd aan de staten. Op deze manier houden de staten de bevoegdheid over de bestemming van de reserves.

Met ingang van 2006 is de werkwijze met betrekking tot dekkingreserves ten behoeve van investeringen gewijzigd. Voor investeringen in economische materiële activa wordt in het jaar van besluit tot investeren vanuit de exploitatie geld gereserveerd voor de toekomstige afschrijvingslasten. Hiervoor wordt een dekkingreserve gevormd en een investeringskrediet (van gelijke omvang). Gedurende de periode dat de investering nog niet afgerond is, is het bedrag op de activelijst lager* dan de dekkingreserve. Als de investering klaar is, dan wordt de dekkingreserve afgestemd op de totale investering doormiddel van dotatie of onttrekking aan de reserve via de exploitatie. Daarna blijven de activa en bijbehorende dekkingreserve gelijk in mutatie en omvang. De afschrijving wordt gedekt in de exploitatie uit deze dekkingreserve.

*) het saldo blijft staan op de staat van investeringskredieten als bijlage bij de activelijst

Voorzieningen:

Het BBV schrijft voor dat baten en lasten slechts eenmaal op een programma mogen worden gepresenteerd. Dit betekent dat toevoegingen aan de voorzieningen, ten laste van een programma worden voorgelegd ter goedkeuring aan de staten. Vrijval als gevolg van het feit dat de voorziening een hoger dan noodzakelijk saldo vertoont, worden eveneens ter goedkeuring voorgelegd. Beschikkingen over voorzieningen bestemd voor uitgaven, lopen niet meer via de programma's, maar komen rechtstreeks ten laste van de voorzieningen. Autorisatie voor de uitgave is feitelijk al gegeven bij de toevoeging aan de voorziening. Omdat het verloop van de voorziening een goed inzicht geeft in de bestedingen wordt hieronder een overzicht gegeven.

Overlopende Passiva:

Voor de bestaande voorzieningen gevormd ivm ontvangen voorschotbedragen van een Europees of Nederlands overheidslichaam voor een specifiek bestedingsdoel verandert het BBV per 01-01-2008. Deze voorzieningen worden voortaan als overlopende passiva verantwoord. Conform het advies van het BBV is de nieuwe regeling Investering Landelijk Gebied (ILG) in 2007 direct als overlopende passiva verantwoord.

(bedragen x € 1.000)	
00100 algemene reserve	
stand 01-01-2007	32.021
vermeerderingen 2007:	
Budgettaire ruimte naar 2006 tbv prioriteiten	589
Overboeken kredieten voorgaande jaren	4.052
Verschil tussen ontvangen en betaalde afkoopsom wegenoverdracht Rijk - Provincie - Waterschap, oa tbv onttrekkingen in 2007 en verbeteringswerkzaamheden hieraan in 2009 en 2010	6.073
Verkoop wegsteunpunten	948
Toevoeging middelen reserve Kanaal door Walcheren	110.951
Aanpassing afschrijvingen aan de financiële verordening	111
Budgettaire ruimte van 2007 naar 2008; Besluitvorming Voorjaarsconfentie m.b.t. Voorjaarsnota en ontwerpbegroting 2008	11.607
Bestemming saldo jaarrekening 2006 aan budgetruimte tbv prioriteiten ontwerpbegroting 2008	2.515
Budgettaire ruimte van 2007 naar 2008 bij najaarnota 2007	2.255
Overboeken kredieten uit budgetbewaking naar toekomstige jaren	8.253
Overige mutaties	23
	147.377
Verminderings 2007:	
Aanpassing renteberekening voorziening wachtgeld PSD aan werkelijke rente	586
Budgettaire ruimte van 2006 naar 2007	2.300
Correctie budgettaire ruimte van 2007 naar 2008, n.a.v. Besluitvorming Voorjaarsconfentie m.b.t. Voorjaarsnota en ontwerpbegroting 2008:	218
Overboeken kredieten voorgaande jaren naar 2007	17.391
Najaarsnota 2006: budgettaire ruimte van 2006 naar 2007	2.252
Aankoop wegsteunpunten	1.455
Wegenoverdracht	1.516
Aanpassing afschrijvingen aan de financiële verordening	23.111
Bijramen afdekken voormalige stortplaatsen	267
Najaarsnota 2007: deel van het afwikkelverschil voorgaande jaren toegevoegd aan budgettaire ruimte 2007	450
Overboeken kredieten uit budgetbewaking van toekomstige jaren	149
Overige mutaties	72
	49.767
stand 31-12-2007	129.630
00200 bestemmingreserve tunnel Sluiskil	
stand 01-01-2007	11.637
verminderingen 2007:	
kanaalkruising sluiskil	134
stand 31-12-2007	11.503

(bedragen x € 1.000)	
00201 dekkingreserve vervangende nieuwbouw Groene Woud	
stand 01-01-2007	3.226
verminderingen 2007:	
afschrijving vervangende nieuwbouw Groene Woud	115
stand 31-12-2007	3.111
00205 bestemmingreserve WOV	
stand 01-01-2007	18.696
vermeerderingen 2007:	
dividend nv westerscheldetunnel	1.422
jaarlijkse dotatie	4.677
fast ferry gebouwen terreinen	20
fast ferry aanlandingsvoorzieningen	4
	6.123
verminderingen 2007:	
fast ferry swath schepen	2.203
fast ferry gebouwen terreinen	290
fast ferry aanlandingsvoorzieningen	526
fast ferry baggerkosten	244
belastingen fast ferry	18
fast ferry externe adviezen	21
bijdrage vervoersonderneming fast ferry tlv reserve wov	486
overige uitgaven fast ferry	5
bijdrage aan de exploitatie westerscheldetunnel	2.767
westerscheldetunnel deelnemingen	1.506
	8.065
stand 31-12-2007	16.754
00207 dekkingreserve verbouwing zeeuws museum	
stand 01-01-2007	6.029
verminderingen 2007:	
afschrijving verbouwing zeeuws museum	199
stand 31-12-2007	5.830
00208 dekkingreserve Gistpoortgebouw	
stand 01-01-2007	2.183
vermeerderingen 2007:	
toevoeging ivm verbouwing	700
stand 31-12-2007	2.883
00209 reserve afkoopsom Kanaal door Walcheren	
stand 01-01-2007	110.951
verminderingen 2007:	
Opheffing reserve (Voorjaarsnota)	110.951
stand 31-12-2007	0
00210 dekkingreserve verbouw brandweerkazerne	
stand 01-01-2007	0
vermeerderingen 2007:	
toevoeging dekkingreserve	295
stand 31-12-2007	295

(bedragen x € 1.000)	
00300 voorziening waterbeheer	
stand 01-01-2007	714
vermeerderingen 2007:	
grondwaterheffing	121
boekingsafwikkelverschillen voorgaande jaren	4
	126
verminderingen 2007:	
grondwatermeetnet kwantiteit grondwater	46
grondwaterwet commissie van deskundigen	3
optimalisering waterhuishouding natuur	28
waterhuishoudingsplan (grondwaterheffing)	13
	90
stand 31-12-2007	749
00301 voorziening bodemsanering	
stand 01-01-2007	2.283
vermeerderingen 2007:	
bijdragen rijk en derden	3.831
inflatie toevoeging ivm contante waarde conform regeling	21
boekingsafwikkelverschillen voorgaande jaren	20
	3.872
verminderingen 2007:	
bruto subsidies verordening bodemsanering	
bedrijfsterreinen	2.776
stand 31-12-2007	3.379
00303 voorziening stads- en dorpsvernieuwing	
stand 01-01-2007	2.744
vermeerderingen 2007:	
boekingsafwikkelverschillen voorgaande jaren	1.398
verminderingen 2007:	
subsidies stads- en dorpsvernieuwing	750
stand 31-12-2007	3.392
00307 voorziening jeugdzorg	
stand 01-01-2007	1.025
vermeerderingen 2007:	
uitkering wet op de jeugdzorg (ministerie vws)	22.648
uitkering wet op de jeugdzorg (ministerie justitie)	4.590
inflatie toevoeging ivm contante waarde conform regeling	41
boekingsafwikkelverschillen voorgaande jaren	65
	27.344
verminderingen 2007:	
extra middelen aanvalsplan	1.490
onderzoek jeugdzorg	140
clientsbeleid (cyp)	78
sociaal medische teams	20
bureau jeugdzorg: centraal bureau	3.022
steunfunctie jeugdzorg	49
pleegzorg	3.732
st. pleegouderssupport zeeland	29

(bedragen x € 1.000)	
ambulante hulpvarianten (ipt)	5.951
daghulp (azz)	3.362
residentiële hulpvarianten	2.242
advies- en meldpunt kindermishandeling	1.020
kindertelefoon	35
jeugdmonitor zeeland	23
implementatie deltaplan jeugdzorg	284
implementatie handboek jeugdreclassering	79
bureau jeugdzorg: lokaal jeugdbeleid	334
bureau jeugdzorg: justitiële taken	4.307
opvoedbureaus	36
cliëntenparticipatie	108
	26.339
stand 31-12-2007	2.031
00308 voorziening wachtgelden psd	
stand 01-01-2007	41.470
vermeerderingen 2007:	
inflatietoevoeging ivm contante waarde conform regeling	1.535
boekings afwikkelverschillen voorgaande jaren	31
overige inkomsten	7
	1.573
verminderingen 2007:	
uitgekeerde wachtgelden	5.739
vrijval agv jaarlijkse doorrekenen bij de voorjaarsnota van de omvang van de voorziening	900
	6.639
stand 31-12-2007	36.403
00313 voorziening nme: natuurcompensatie westerschelde	
stand 01-01-2007	4.668
vermeerderingen 2007:	
natuurcompensatie westerschelde	5.518
rente nationaal groenfondsrekening	174
	5.691
verminderingen 2007:	
natuurcompensatie westerschelde	2.056
stand 31-12-2007	8.303
00314 voorziening nme: natuurcompensatie braakman	
stand 01-01-2007	1.016
verminderingen 2007:	
natuurcompensatie braakman	17
stand 31-12-2007	999

(bedragen x € 1.000)	
00316 voorziening isv	
stand 01-01-2007	2.517
vermeerderingen 2007:	
bijdrage rijk investering stedelijke vernieuwing	4.632
verminderingen 2007:	
investering stedelijke vernieuwing	3.890
programma gemeenten isv	<u>2.940</u>
	6.831
stand 31-12-2007	318

00319 voorziening maya	
stand 01-01-2007	191
vermeerderingen 2007:	
bijdragen maya 2	524
verminderingen 2007:	
bijdragen maya 2	579
stand 31-12-2007	136

00321 voorziening archeologische monumentenkaart	
stand 01-01-2007	17
verminderingen 2007:	
Opheffen voorziening, toevoegen aan rekeningresultaat 2007	17
stand 31-12-2007	0

00322 voorziening bibliotheekvernieuwing	
stand 01-01-2007	306
vermeerderingen 2007:	
bijdrage rijk bibliotheekvernieuwing	727
verminderingen 2007:	
herstructurering bibliotheekwerk	183
bibliotheekvernieuwing	<u>589</u>
	772
stand 31-12-2007	261

00323 voorziening zwakke schakels	
stand 01-01-2007	738
verminderingen 2007:	
inhuren deskundigheid zwakke schakels	54
overige uitgaven zwakke schakels *	<u>684</u>
	738
* bedragen onttrokken tot het saldo van de voorziening	
stand 31-12-2007	0

(bedragen x € 1.000)	
00324 voorziening interreg	
stand 01-01-2007	2.368
vermeerderingen 2007:	
cofinanciering ez-middelen	100
verminderingen 2007:	
cofinanciering ez-middelen	351
interreg over de grens	4
berekening voorziening naar actuele verplichting per 31-12-2007	<u>759</u>
	1.114
stand 31-12-2007	1.354

00325 voorziening culturele betekenis ksg	
stand 01-01-2007	24
verminderingen 2007:	
culturele laag ksg terrein *	24
* bedragen onttrokken tot het saldo van de voorziening	
stand 31-12-2007	0

00327 voorziening BDU brede doeluitkering	
stand 01-01-2007	7.324
vermeerderingen 2007:	
inflatietoevoeging ivm contante waarde conform regeling	291
rijksbijdrage bdu (programma 8)	17.788
rijksbijdrage bdu (programma 9)	5.196
rovz	76
collectief vraagafhankelijk vervoer	46
fast ferry swathscheppen	1.596
fast ferry aanlandingsvoorzieningen	289
fast ferry terminals	173
boekings afwikkelverschillen voorgaande jaren	<u>-48</u>
	25.408
verminderingen 2007:	
infrastructuursubsidies	94
bdu strategisch budget	264
rovz	574
sociale veiligheid ov	98
collectief vraagafhankelijk vervoer	491
afbouwregeling cvv	100
afbouwregeling wvg-suppletie collectief vraagafhankelijk vervoer	1.358
bijdrage vervoersonderneming ov	13.748
bijdrage voorzieningen openbaar vervoer	12
extra kosten vervoer (brom)fietsen	9
bijdrage buurtbusprojecten	11
fast ferry korting scholieren	10
kosten concessiebeheer	92
vri beïnvloed systeem kar	165
fast ferry bijdrage vervoersonderneming	4.654
personele inzet afdeling v&v tlv voorziening bdu	<u>65</u>
	21.742
stand 31-12-2007	10.990

(bedragen x € 1.000)	
00328 voorziening maritiem erfgoed	
stand 01-01-2007	0
vermeerderingen 2007:	
bijdragen maritiem erfgoed I	332
bijdragen maritiem erfgoed II	<u>706</u>
	1.038
verminderingen 2007:	
bijdragen maritiem erfgoed I	146
bijdragen maritiem erfgoed II	<u>892</u>
	1.038
stand 31-12-2007	0

00329 voorziening cultuureducatie primair onderwijs	
stand 01-01-2007	89
vermeerderingen 2007:	
bijdrage rijk bevorderen deskundigheid binnen het primair onderwijs	57
boekings afwikkelverschillen voorgaande jaren	<u>3</u>
	59
verminderingen 2007:	
bijdrage bevorderen deskundigheid binnen het primair onderwijs	44
faciliteren regionale infrastructuur	32
bevorderen infrastructuur erfgoededucatie	<u>6</u>
	82
stand 31-12-2007	67

00330 voorziening actieplan cultuurbereik	
stand 01-01-2007	0
vermeerderingen 2007:	
boekings afwikkelverschillen voorgaande jaren	13
stand 31-12-2007	13

00331 voorziening belvedere	
stand 01-01-2007	64
vermeerderingen 2007:	
project belvedere	50
verminderingen 2007:	
project belvedere	104
stand 31-12-2007	10

00332 voorziening phasing out 5b	
stand 01-01-2007	102
vermeerderingen 2007:	
phasing out 5b, bijdrage EU	234
boekings afwikkelverschillen voorgaande jaren	<u>208</u>
	442

(bedragen x € 1.000)	
verminderingen 2007:	
phasing out 5b-03	35
phasing out 5b-04	53
phasing out 5b-05	106
phasing out 5b-06	40
phasing out 5b, overig	9
	242
stand 31-12-2007	302

00335 voorziening geluidsbelastingskaart	
stand 01-01-2007	46
vermeerderingen 2007:	
bijdrage rijk uitvoering eu richtlijn omgevingslawaa	52
boekings afwikkelverschillen voorgaande jaren	12
	63
verminderingen 2007:	
uitvoering eu richtlijn omgevingslawaa	29
stand 31-12-2007	80

00337 voorziening implementatie OV-chipkaart	
stand 01-01-2007	0
vermeerderingen 2007:	
bijdrage rijk via bdu	3.822
verminderingen 2007:	
OV-chipkaart	133
stand 31-12-2007	3.689

00338 voorziening fietsbrug sluis Veere	
stand 01-01-2007	82
verminderingen 2007:	
fietsbrug sluis Veere *	82
* bedragen onttrokken tot het saldo van de voorziening	
stand 31-12-2007	0

00339 voorziening werkplan Deltaraad	
stand 01-01-2007	66
vermeerderingen 2007:	
bijdragen derden werkplan deltarad	61
Verminderings 2007:	
werkplan deltarad	127
stand 31-12-2007	1

00340 voorziening life project	
stand 01-01-2007	458
verminderingen 2007:	
life project	6
stand 31-12-2007	453

(bedragen x € 1.000)	
00341 voorziening externe veiligheid	
stand 01-01-2007	512
vermeerderingen 2007:	
bijdragen VROM	991
Verminderen 2007:	
externe veiligheid	1.002
stand 31-12-2007	501
00343 voorziening leader +	
stand 01-01-2007	1.084
vermeerderingen 2007:	
bijdragen leader+ Zeeuws-Vlaanderen	307
bijdragen leader+ Midden- en Noord-Zeeland	391
	698
Verminderen 2007:	
leader+ Zeeuws-Vlaanderen	367
leader+ Noord- en Midden-Zeeland	292
	660
stand 31-12-2007	1.122
00345 voorziening tipp	
stand 01-01-2007	0
vermeerderingen 2007:	
vorming voorziening in verband met bijdrage EZ	304
stand 31-12-2007	304
00347 voorziening time 2c	
stand 01-01-2007	0
vermeerderingen 2007:	
vorming voorziening in verband met bijdrage EU	84
Verminderen 2007:	
time 2c	28
stand 31-12-2007	55
00348 voorziening roetdeeltjes OV-bussen	
stand 01-01-2007	0
vermeerderingen 2007:	
vorming voorziening in verband met bijdrage V&W	462
stand 31-12-2007	462
00349 voorziening besluit locatiegebonden subsidies	
stand 01-01-2007	0
vermeerderingen 2007:	
vorming voorziening in verband met bijdrage VROM	4.493
verminderingen 2007:	
besluit locatiegebonden subsidies	4.098
stand 31-12-2007	394

(bedragen x € 1.000)	
00350 voorziening interreg bedrijven terreinen management	
stand 01-01-2007	0
vermeerderingen 2007:	
vorming voorziening in verband met bijdragen EU	327
verminderingen 2007:	
interreg bedrijven terreinen management	68
stand 31-12-2007	259
00351 voorziening natuurbeschermingswet	
stand 01-01-2007	0
vermeerderingen 2007:	
vorming voorziening in verband met bijdrage ministerie LNV	150
verminderingen 2007:	
natuurbeschermingswet	107
stand 31-12-2007	43
00352 voorziening regionale tv scheldemond	
stand 01-01-2007	0
vermeerderingen 2007:	
vorming voorziening in verband met bijdragen EU & derden	352
verminderingen 2007:	
regionale tv scheldemond	352
stand 31-12-2007	0
00353 voorziening culturele biografie	
stand 01-01-2007	0
vermeerderingen 2007:	
vorming voorziening in verband met bijdragen EU	91
verminderingen 2007:	
culturele biografie	91
stand 31-12-2007	0
00354 voorziening servicepunt handhaving	
stand 01-01-2007	0
vermeerderingen 2007:	
vorming voorziening in verband met bijdrage derden gemeenten, waterschap en ministerie VROM	127
verminderingen 2007:	
servicepunt handhaving	36
stand 31-12-2007	91

Bijlagen rekening 2007

Bijlagen Rekening 2007

Overzicht aanbestedingen

Inhuren externe deskundigheid

Vaste Activa

Staat van restant investeringskredieten

Staat van reserves en voorzieningen

Verplichtingen ten laste van de reserves

Subsidies

Berekening EMU-saldo

SISA

Incidenteel beleid

Aanbevelingen rekenkamer

Accountantsverklaring

Overzicht aanbestedingen

Overzicht Aanbestedingen

1. Provinciaal Beleid

De provincie heeft haar aanbestedingsbeleid in 1996 vormgegeven in de nota aanbestedingsbeleid. Deze nota is sindsdien maatgevend voor het handelen van de provincie. Afwijkingen van dit beleid zijn alleen mogelijk met toestemming van GS.

Het eigen provinciale beleid is gebaseerd op de verantwoordelijkheid van de provincie om als besteder van gemeenschapsgelden een zo gunstig mogelijke prijs/kwaliteitsverhouding te realiseren. Dit wordt gerealiseerd door het zoveel mogelijk bevorderen van concurrentie. Immers een open markt vormt een voorwaarde voor een gezonde en effectieve concurrentie en daarmee voor een goed werkend prijsmechanisme, een gezond bedrijfsleven en daardoor mede bepalend is voor de concurrentiekracht daarbinnen. Het gesloten houden van de markt kan leiden tot prijsopdrijving en tot het in stand houden van overcapaciteit waardoor verstarring kan ontstaan in productie- en afzetverhoudingen. De drang om efficiënter te werken of vernieuwingen in te voeren kan wegvallen. De provincie dient dan ook in haar aanbestedingsbeleid rekening te houden met deze effecten en te proberen zoveel mogelijk bij te dragen aan een gezonde en effectieve concurrentie door te kiezen voor een doorzichtige en heldere wijze van aanbesteden.

Openbaar aanbesteden is hierbij de meest open procedure en is om die reden goed democratisch controleerbaar. Bij openbare aanbesteding is sprake van maximale mededinging wat kan leiden tot scherpe prijsstelling. Na aanbesteding en vóór de gunning dient de laagste inschrijver aan te tonen dat hij aan de vooraf openbaar gemaakte gunningscriteria (kennis, ervaring, solvabiliteit, etc.) voldoet.

Het beleid komt er in hoofdlijnen op neer dat voor opdrachten boven de € 25.000 marktwerking wordt nagestreefd, door meer offertes aan te vragen of openbaar aan te besteden. Boven de Europese drempelbedragen is uiteraard het Europese aanbestedingsregiem van toepassing.

In specifieke/buitengewone omstandigheden of bij zeer specialistisch werk kan mits gemotiveerd van deze uitgangspunten worden afgeweken. In al deze gevallen dient dit vooraf aan GS voorgelegd te worden.

Een uitzondering geldt voor spoedeisende situaties. In dat geval is het mogelijk van het beleid af te wijken, met melding achteraf aan GS. Daarbij moet worden gedacht aan de bedrijfszekerheidstelling van de Zeelandbrug en de sluizen en bruggen van het Kanaal door Walcheren en aan calamiteiten. Aanvullend dient ook in deze gevallen, altijd eerst de verantwoordelijk gedeputeerde geïnformeerd te worden.

In 2006 is voor de ambtelijke organisatie het gebruik van een macro "financiële opdrachtverlening" verplicht gesteld. Dit is een hulpmiddel om de inkoop- en aanbestedingsprocedures in goede banen te leiden en de registratie en monitoring te vereenvoudigen. Daarnaast is er in 2006 ook gewerkt aan het oprichten van een Kenniscentrum Inkoop en Aanbesteding. Dit centrum is vanaf 2007 onder meer gericht op de wijze waarop de complexe wetgeving rondom aanbestedingen van leveringen en diensten optimaal dient te worden opgevolgd. Dit kan mogelijk leiden tot een herformulering van het beleid.

Overzicht Aanbestedingen boven de € 25.000 voor 2007				
Directie	Aantal aanbestedingen boven € 25.000	Waarvan Conform Algemene uitgangspunten	Waarvan met afzonderlijke instemming GS	Waarvan zonder instemming GS
SBO / POI / FEZ	46	41	5	0
E&M	56	36	20	0
RMW	77	70	7	0
Totaal	179	147	32	0
Overzicht motivering afzonderlijke instemming GS				
Directie	Totaal	Vanwege spoedeisende karakter	Vanwege specifieke technische motieven	Vanwege overige motieven
SBO / POI / FEZ	5	0	4	1
E&M	20	3	10	7
RMW	7	0	7	0
Totaal	32	3	21	8

**Motivering aanbestedingen:
afzonderlijke instemming GS vanwege overige motieven, directie SBO**

1. 'Zeeuws Knoopje, een doosje om te delen'
'Zeeuws Knoopje, een doosje om te delen' is ontwikkeld door Silvia en Ivo Wennekes van Atelier Chaos. Centraal in het doosje staat het Zeeuws Knoopje, als bloem en als sieraad. Het doosje bestaat uit een boekje, een harmonicavormig uitklapbaar visitekaartje, fotomateriaal, kaarten, bloemzaadjes, een poster en pakpapier. Vanwege het unieke karakter van het kunstwerk is besloten af te wijken van de aanbestedingsregels.

**Motivering aanbestedingen:
afzonderlijke instemming GS vanwege overige motieven, directie E&M**

1. Rasenberg Wegenbouw B.V. - aanbrengen essentiële herkenbaarheidskenmerken
I.v.m. voorkoming van dubbele stremming op het betreffende wegvak is de opdracht gecombineerd met op dat moment uitgevoerde werkzaamheden.

2. Optelecom NKF - transmissieapparatuur Zeelandbrug en sluis Vlissingen
Voor centrale afstandsbediening van bruggen en sluizen is uniformiteit nodig van systeem en apparatuur.

3. KOAC-NPC - kwaliteitscontrole asfaltwerken
KOAC-NPC is het enige onafhankelijke onderzoeksbureau in Nederland.

4+5. Mantelovereenkomsten RVW2007-001 en RVW2007-002
Vanwege meerdere efficiency voordelen zijn de overeenkomsten voor meerdere jaren aanbesteed.

6. Tebecon B.V. - conserveren liggers Zeelandbrug
De afgelopen twee jaar heeft Tebecon B.V. de conserveringswerken zowel kwalitatief als in tijd conform de in de bestekken gestelde eisen uitgevoerd tegen een aannemelijke inschrijfsom die ruimschoots ligt onder de inschrijfsom van haar opvolger bij de aanbesteding van 2006.

7. Rasenberg milieutechniek - incident management

Per 1 mei 2007 is Infrabeheer gestart met een consignatiedienst. Hiermee werd gerealiseerd dat deze dienst 24 uur per dag en 7 dagen in de week bereikbaar is in geval van calamiteiten. Om calamiteiten snel en kundig op te kunnen heffen diende een marktpartij te worden gecontracteerd. Hiervoor heeft de Provincie zelf namelijk niet het benodigde gekwalificeerde personeel en materieel.

Het aantrekken van een aannemer die puur gericht is op het opheffen van calamiteiten was voor de Provincie Zeeland nieuw. Er bestond vooraf geen idee over de jaarlijkse kosten van een dergelijk contract. Wel was de verwachting dat dit beneden de drempel van meervoudig onderhands aanbesteden zou liggen. Daarnaast was ook niet bekend of een dergelijk contract meerwaarde zou hebben ten opzichte van de oude situatie. Om die redenen is er besloten een contract voor 1 jaar aan te gaan en dit te beschouwen als proef. Voor wat betreft de aannemer is aansluiting gezocht bij de toenmalige aannemer van Rijkswaterstaat, te weten Rasenberg.

Inhuren externe deskundigheid

Overzicht externe deskundigheid 2007

Bijgaand een overzicht 2007 betreffende beleidsadviezen en beleidsonderzoeken.
De verantwoording van de externe inhuur is gerubriceerd naar aard en programma.

De volgende vragen zijn daarbij aan de directies voorgelegd:

* Maakte uw directie/afdelingen in 2007 gebruik van het inhuren van externe adviseurs voor het ontwikkelen/opstellen van beleidsadviezen. Zo ja, op welke specifieke beleidsterreinen zijn deze adviezen ingewonnen?

* Kunt u aangeven welk bedrag in 2007 is opgenomen voor het inwinnen van beleidsadviezen?

* Wat is de reden dat uw directie/afdeling het ontwikkelen/opstellen van beleidsadviezen heeft uitbesteed?

- Ontbreken voldoende personele capaciteit
- Onvoldoende expertise in de beleidssector
- Behoefte aan onafhankelijk advies
- Andere oorzaken

De volgende categorieën zijn buiten beschouwing gebleven:

- * consultancy
- * interim management
- * accountancy
- * automatisering
- * het inhuren van uitzendkrachten

Externe deskundigheid: Onvoldoende personele capaciteit

Verplichting	Omschrijving	Programma	Bedrag
0012749	opdracht pilotverk vaarrouthenetw ZVL	02	24.969
Totaal Onvoldoende personele capaciteit programma 2 Toerisme en recreatie		24.969	
0013404	aanv.strategienota Energie & Klimaat	03	24.000
Totaal Onvoldoende personele capaciteit programma 3 Milieu		24.000	
0006978	actualisatie PVVP Zeeland	08	31.768
0012732	Uitwerken OV-ambities prov. Zeeland	08	16.000
0012701	Implementatieplan Toegankelijkheid	08	17.952
0012386	aanbesteding treintaxi	08	7.956
0010598	Monitorplan OV	08	8.500
0011623	Begeleiding aanbesteding concessie Midden-Zeeland	08	24.000
Totaal Onvoldoende personele capaciteit programma 8 Mobiliteit		106.176	

0012481	Ondersteuning monitoring OV	10		11.509
Totaal Onvoldoende personele capaciteit programma 10 Infrastructuur			11.509	
0011085	opstellen subs.aanvr.interreg.4B	14		24.300
Totaal Onvoldoende personele capaciteit programma 14 Watermanagement			24.300	
0009744	opst.Ruimt.Uitv.progr. gem.Hulst	16		14.960
Totaal Onvoldoende personele capaciteit programma 16 Natuur en Landschap			14.960	
Generaal totaal onvoldoende personele capaciteit				205.914

Externe deskundigheid: Onvoldoende expertise beleidssector

Verplichting	Omschrijving		Programma	Bedrag
0009673	Energieprobl. Zwse indust. bedrijven	01		21.500
Totaal Onvoldoende expertise in de beleidssector programma 1 Economie			21.500	
0010086	Opdracht WABO vervolg	03		75.000
0012798	effectiviteit handhaving	03		24.000
Totaal Onvoldoende expertise in de beleidssector programma 3 Milieu			99.000	
0010397	Eén loket onderwijs en zorg	04		25.000
Totaal Onvoldoende expertise in de beleidssector programma 4 Onderwijs			25.000	
0011845	marktscan nat.bedr.terrVlaketunnel	05		24.250
Totaal Onvoldoende expertise in de beleidssector programma 5 Stedelijke Vernieuwing			24.250	
0009741	verl.overeenkmt planeconoom W'dunen	07		36.775
0010500	econ.strategische ondersteun.W'dunen	07		20.150
0011853	verl.planeconoom Waterdunen	07		7.500
0012135	Second Opinion GREX Waterstad	07		6.350
0012477	Juridisch advies handreik.verevening	07		2.000
0012640	sec.opinion Scheldeterrein	07		8.008
Totaal Onvoldoende expertise in de beleidssector programma 7 Ruimtelijke Ontwikkeling			80.783	
0011798	actieprogramma goed.vervoer Zeeland	08		7.000
Totaal Onvoldoende expertise in de beleidssector programma 8 Mobiliteit			7.000	
0012083	opdracht jeugdzorgketenmodel Zeeland	12		54.958
0010398	Eén loket onderwijs en zorg	12		120.214
Totaal Onvoldoende expertise in de beleidssector programma 12 Zorgvoorzieningen			175.172	
0011738	aanvullende opdr onderzoeksagenda	13		15.500
0013124	Meerw.onderzoek rapp.tbv POAZ	13		6.432
0013237	Workshop cultureel ondernemerschap	13		4.130
Totaal Onvoldoende expertise in de beleidssector programma 13 Cultuur			26.062	
0012553	Strat.counseling waterbeheer	14		2.000
Totaal Onvoldoende expertise in de beleidssector programma 14 Watermanagement			2.000	
0007473	Invulling procesmanagement Chain of S	18		29.170
0007483	Onderst projecten OORW	18		123.758
0013281	Brainstormses. incid.bestr.Westersch	18		10.250
0013823	Q-org/Hartman M.	18		5.590
0012018	Multidisipl.oefening (eval.+slotcong	18		106.450
0012043	OP-Zuid project underground	18		19.360
Totaal Onvoldoende expertise in de beleidssector programma 18 Openbare Orde en Veiligheid			294.577	

0012050	Akoestisch rapport Gistpoortgebouw	90	1.150
0013033	Voorontwerp wko inst.Scezscoop	90	7.781
0013647	Externe juridische advisering	90	7.500
0010150	projectleider IAPP	90	4.000
Totaal Onvoldoende expertise in de beleidssector programma 90 Ondersteuning			20.431

Generaal totaal Onvoldoende expertise beleidssector **775.776**

Externe deskundigheid: Behoeftte aan onafhankelijk advies

Verplichting	Omschrijving	Programma	Bedrag
0010657	Onderzoek vereveningsbijdrage recreatie	02	20.000
Totaal Behoeftte aan onafhankelijk advies programma 2 Toerisme en Recreatie			20.000
0011119	Zelfevaluatie+Intervisie Z'wse handh	03	25.000
Totaal Behoeftte aan onafhankelijk advies programma 3 Milieu			25.000
0010608	samenh.containeract.Sloegebied+WCT	07	87.620
0010898	Haalb.heid bedr.terrein Vlaketunnel	07	24.500
0011814	advisering kwaliteitsteam het Zeeuws	07	10.000
0011817	adviseur kwaliteitsteam Zeeuwse	07	10.000
0011822	adviseur+voorz.Kwaliteitsteam Zeeuws	07	20.000
0011950	inzet Prof.vReeth adviseur kwal.team	07	20.000
0012159	Pr.Luiten adviseur+voorz.Kwal.team	07	20.000
0012162	deKoning adviseur+voorz.Kwal.team	07	8.000
Totaal Behoeftte aan onafhankelijk advies programma 7 Ruimtelijke Ontwikkeling			200.120
	Advies kanaalkruising sluiskil	08	25.413
Totaal Behoeftte aan onafhankelijk advies programma 8 Mobiliteit			25.413
0014109	Vooronderzoek Zweeuwse havens	17	25.950
Totaal Behoeftte aan onafhankelijk advies programma 17 Bestuurlijke Organisatie			25.950
0007487	Advisering hulpverlening Westerscheldetunnel	18	14.965
0012281	Project samenw.en slagkracht 2(oorw)	18	100.000
0012284	Project Samenw.& Slagkracht (oorw)	18	19.000
0012285	Project samenw. & slagkracht 2(oorw)	18	18.000
Totaal Behoeftte aan onafhankelijk advies programma 18 Openbare Orde en Veiligheid			151.965
0013337	opstellen risicoanalyse legionella Zeeland	90	3.450
Totaal Behoeftte aan onafhankelijk advies programma 90 Ondersteuning			3.450
Generaal totaal Behoeftte aan onafhankelijk advies			<u>451.898</u>

Externe deskundigheid: Andere oorzaken

Verplichting	Omschrijving	Programma	Bedrag
0009514	ICT-tool havengebied Gent-Zld-Seaports	18	59.346
Totaal andere oorzaken programma 18 Openbare Orde en veiligheid			59.346
0008628	Implementatie questionnaire module	90	26.000
0008631	Implementatie questionnaire module	90	6.525
0008852	Opleidingen Corsa/Case	90	13.600
Totaal andere oorzaken programma 90 Ondersteuning			46.125
Generaal totaal andere oorzaken			<u>105.471</u>

Totaal overzicht beleidsadviezen en beleidsonderzoeken **1.539.058**

Vaste Activa

Investerings- en financieringsstaat, geactiveerde lasten

Activiteitcode	Omschrijving van de investering	Oorspronkelijk bedrag van de investeringen per 1-1-2007	Boekwaarde per 01-01-2007	Mutaties in 2007
1		2	3	4
Materiële vaste activa economisch nut				
	<u>Gronden en terreinen</u>			
00004	Herinrichting Abdijplein	677.011	204.555	
	<u>Bedrijfsgebouwen</u>			
00008	Achter de Houttuinen 8	1.650.176	1.517.647	
00034	Vervangende nieuwbouw RMW	3.334.229	3.226.192	
00037	Verbouwing Zeeuws Museum	4.638.133	4.638.133	611.382
00036	Gistpoortgebouw	1.315.555	1.315.555	727.968
00038	Brandweerkazerne	0	0	13.523
00048	Wegensteunpunt Mauritsfort	0	0	1.235.000
	<u>Grond-, weg- en waterbouwkundige werken</u>			
00002	Fast-ferry infrastructurale voorzieningen	2.667.734	2.576.206	
00001	Fast-ferry aanlandingsvoorzieningen	4.103.576	4.103.576	
	<u>Schepen</u>			
00018	Swath-boten	25.769.755	23.557.244	78.445
	<u>Machines, apparaten en installaties</u>			
00005	Verwarmingsinstallatie Abdijgebouwen	480.440	61.163	
00006	Verbetering binnenklimaat Gr. Woud	1.406.091	672.763	
Materiële vaste activa maatschappelijk nut				
	<u>Grond-, weg- en waterbouwkundige werken</u>			
00003	Wegen < 1993	29.711.918	2.593.684	
00003	Wegen - 1993	2.884.775	848.490	
00003	Wegen - 1994	2.577.490	866.377	
00003	Wegen - 1995	2.159.144	816.545	
00003	Wegen - 1996	454.407	190.906	
00003	Wegen - 1997	1.645.925	760.592	
00003	Wegen - 1998	2.802.384	1.355.341	
00003	Wegen - 1999	3.140.153	1.649.357	
00003	Wegen - 2000	1.894.098	888.306	
00003	Wegen - 2003	7.740.464	6.385.952	
00003	Wegen - 2005	3.710.355	3.520.080	
00016	Reconstructie rijbaan Zeelandbrug	4.329.304	2.405.367	
Financiële vaste activa				
	<u>Deelnemingen</u>			
00020	Aandelenkapitaal NV. Delta Nutsbedrijven	568.132	568.133	
00019	Aandelenkapitaal NV. Westerscheldetunnel	33.560.722	30.110.722	-1.196.000
00046	Aandelenkapitaal Economische Impuls Zeeland	0	0	103.408
	<u>Verstekte geldleningen (rente dragend)</u>			
00025	Hypothecaire geldleningen		92.369	
00033	Lening Emergya		200.000	
00045	Lening NV Economische Impuls Zeeland		0	300.000
00039	Lening Zeeuws Museum		0	647.000
10016	Uitzettingen > 1 jaar		35.056.123	
	<u>Verstekte geldleningen (renteloos)</u>			
00023	Leningen Zeeuws Studiefonds		33.390	
00027/00031	Leningen werkgelegenheid		pm	pm
Totaal vaste activa		143.221.971	130.214.768	2.520.726
Vlottende activa				
	<u>Vorraden</u>			
00035	Ruilgronden West Zeeuws Vlaanderen	3.219.211	3.219.211	
00040	Grond Duurzaam Veilig	1.200.247	1.200.247	-307.584
00047	Voorraad ILG gronden	0	0	5.990.697
Totaal vlottende activa		4.419.458	4.419.458	-307.584
Totaal generaal		147.641.429	134.634.226	2.213.142

Toelichting:

Verbouwing Zeeuws Museum: € 742,045,-- is uitgegeven voor 31-12-2005.

Dit is van voor BBV en niet geactiveerd.

Oorspronkelijk bedrag van de investerings per 31-12-2007 (2+4) 5	Boekwaarde per 31-12-2007 (3+4-8) 6	Wijze van afschrijving 7	Afschrijving of aflossing in 2007 8	Rentelasten in 2007 (over 3 en 4) 9	Totaal van de kapitaalslasten in 2007 (8+9) 10
677.011	292.500	30 jr.	-87.945	10.228	-77.717
1.650.176	1.155.000	30 jr.	362.647	75.882	438.529
3.334.229	3.110.799	30 jr.	115.393	161.310	276.703
5.249.515	5.074.515	30 jr.	175.000	247.191	422.191
2.043.524	2.043.524	30 jr.	0	100.424	100.424
13.523	13.523	30 jr.	0	1.032	1.032
1.235.000	1.235.000	30 jr.	0	30.875	30.875
2.667.734	2.483.956	30 jr.	92.250	128.810	221.060
4.103.576	3.957.576	30 jr.	146.000	205.178	351.178
25.848.200	22.769.605	30 jr.	866.084	1.177.862	2.043.946
480.440	0	10 jr.	61.163	3.058	64.221
1.406.091	140.600	10 jr.	532.163	33.638	565.801
29.711.918	0	20 jr.	2.593.684	0	2.593.684
2.884.775	0	20 jr.	848.490	0	848.490
2.577.490	0	20 jr.	866.377	0	866.377
2.159.144	0	20 jr.	816.545	0	816.545
454.407	0	20 jr.	190.906	0	190.906
1.645.925	0	20 jr.	760.592	0	760.592
2.802.384	0	20 jr.	1.355.341	0	1.355.341
3.140.153	0	20 jr.	1.649.357	0	1.649.357
1.894.098	0	20 jr.	888.306	0	888.306
7.740.464	0	20 jr.	6.385.952	0	6.385.952
3.710.355	0	20 jr.	3.520.080	0	3.520.080
4.329.304	0	20 jr.	2.405.367	0	2.405.367
568.133	568.133			28.407	28.407
32.364.722	28.914.722			1.505.536	1.505.536
103.408	103.408			0	0
	83.717		8.653		8.653
	0		200.000		200.000
	300.000		0		0
	431.336		215.664		215.664
	30.404.660		4.651.464		4.651.464
	29.657		3.732		3.732
pm	pm	pm	pm	pm	pm
144.795.698	103.112.230		29.623.265	3.709.432	33.332.697
3.219.211	3.219.211				
892.663	892.663				
4.111.874	4.111.874		0	0	0
148.907.572	107.224.104		29.623.265	3.709.432	33.332.697

Staat van restant investeringskredieten

Staat van restant investerings-kredieten 2007

Omschrijving	Totaalkrediet inclusief volgende jaren	Uitgaven t/m 2006	Raming 2007	Uitgaven 2007	Overboeken naar 2008
Verbouwing Zeeuws Museum	5.982.395	4.638.133	1.344.262	611.382	732.880
Gistpoortgebouw	2.885.990	1.315.555	1.570.435	727.968	842.467
N62 Sloeweg-Tractaatweg	1.350.000	0	1.000.000	191.726	808.274
Swath boten	493.780	0	493.780	78.445	415.335
Brandweerkazerne	4.295.000	0	295.000	13.523	281.477
TOTAAL GENERAAL	15.007.165	5.953.688	4.703.477	1.623.045	3.080.432

Toelichting:

Verbouwing Zeeuws Museum: € 742,045,-- is uitgegeven voor 31-12-2005.

Dit is van voor BBV en niet geactiveerd.

Afgeboekt	Restantkrediet inclusief volgende jaren	Raming inkomsten	Inkomsten t/m 2006	Inkomsten 2007	Afgeboekt	Restantraming inkomsten
0	732.880	0	0	0	0	0
0	842.466	0	0	0	0	0
0	1.158.274	1.350.000	0	191.726	0	1.158.274
0	415.335	0	0	0	0	0
0	4.281.477	0	0	0	0	0
0	7.430.432	1.350.000	0	191.726	0	1.158.274

Staat van reserves en voorzieningen

Staat van reserves en voorzieningen			
Omschrijving van de reserve / voorziening (Bedragen x € 1.000)	2006		
	Saldo aan het begin van het jaar	Vermeer- deringen	Vermin- deringen
a. Algemene reserve			
00100 algemene reserve	38.007	30.666	36.653
00110 alg reserve resultaat na bestemming	4.686	-4.686	0
Totaal a. Algemene reserve	42.693	25.981	36.653
b. Bestemmingsreserve			
00200 bestemmingsreserve tunnel sluiskil	7.691	4.012	67
00204 best res verdubb sloeweg-tractaatw	3.500	500	4.000
00205 bestemmingsreserve wov	19.924	6.616	7.843
00209 bestem res afkoopsom Kan d Walcheren	0	112.056	1.105
Totaal b. Bestemmingsreserve	31.115	123.184	13.015
c. Dekkingsreserve			
00201 dekk res vervangende nieuwb Gr Woud	2.962	372	108
00207 dekkingsres verbouwing zeeuws museum	290	5.740	0
00208 dekkingsreserve Gistpoortgebouw	1.316	867	0
00210 dekk res verbouwing brandweerkazerne	0	0	0
Totaal c. Dekkingsreserve	4.567	6.979	108
Totaal a + b + c reserves	78.375	156.144	49.776
d. Voorzieningen uit eigen middelen			
00300 voorziening waterbeheer	434	417	137
00308 voorziening wachtgelden psd	46.583	1.733	6.846
Totaal d. Voorzieningen uit eigen middelen	47.017	2.149	6.983

2007					
Saldo aan het begin van het jaar	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Saldo aan het einde van het jaar	Verplichtingen ten laste van reserves en voorzieningen	Verschil
32.021 2.515	147.377 0	49.767 2.515	129.630 0	41.038 0	88.592 0
34.535	147.377	52.282	129.630	41.038	88.592
11.637 0 18.696 110.951	0 0 6.123 0	134 0 8.065 110.951	11.503 0 16.754 0	300 0 16.754 0	11.203 0 0 0
141.284	6.123	119.150	28.257	17.054	11.203
3.226 6.029 2.183 0	0 0 700 295	115 199 0 0	3.111 5.830 2.883 295	3.111 5.830 2.883 295	0 0 0 0
11.438	995	315	12.118	12.118	0
187.258	154.494	171.747	170.005	70.210	99.795
714 41.470	126 1.573	90 6.639	749 36.403	749 36.403	0 0
42.183	1.699	6.729	37.153	37.153	0

Staat van reserves en voorzieningen				
		2006		
	Omschrijving van de reserve / voorziening (Bedragen x € 1.000)	Saldo aan het begin van het jaar	Vermeer- deringen	Vermin- deringen
e. Voorzieningen gelden van derden				
00301	voorziening bodemsanering	238	2.092	46
00303	voorziening stads- en dorpsvernieuw	2.486	257	0
00305	voorziening openbaar vervoer	2.516	0	2.516
00306	voorziening gebundelde doeluitkering	1.786	0	1.786
00307	voorziening jeugdzorg	874	23.580	23.429
00310	voorziening interimreg duurz veilig	480	0	480
00313	voorziening nme: natuurcomp w scheld	8.739	2.368	6.439
00314	voorziening nme: natuurcomp braakman	1.082	54	120
00316	voorziening isv	5.279	4.619	7.381
00319	voorziening maya	117	2.640	2.566
00321	voorziening archeolog monumentenkrt	18	0	1
00322	voorziening bibliotheekvernieuwing	268	359	321
00323	voorziening zwakke schakels	905	904	1.070
00324	voorziening interreg	497	2.462	590
00325	voorziening culturele betekenis ksg	35	0	11
00327	voorziening BDU brede doeluitkering	243	28.190	21.108
00328	voorziening maritiem erfgoed	144	2.522	2.666
00329	voorz cultuureducatie prim onderwijs	76	57	45
00330	voorziening actieplan cultuurbereik	106	305	411
00331	voorziening belvedere	65	0	2
00332	voorziening phasing out 5b	221	119	238
00333	voorziening ontwikkelschets ws	47	0	47
00335	voorziening geluidsbelastingskaart	21	40	15
00336	voorziening leren voor duurzaamhei	117	108	224
00337	voorziening implem OV-chipkaart	0	0	0
00338	voorziening fietsbrug sluis Veere	0	82	0
00339	voorziening werkplan Deltaraad	0	66	0
00340	voorziening life project	0	458	0
00341	voorziening externe veiligheid	0	512	0
00343	voorziening leader +	0	1.084	0
00345	voorziening tipp	0	0	0
00347	voorziening time2c	0	0	0
00348	voorziening roetdeeltjes OV-bussen	0	0	0
00349	voorz besluit locatiegebonden subs	0	0	0
00350	voorz interreg bedr terr management	0	0	0
00351	voorziening natuurbeschermingswet	0	0	0
00352	voorziening regionale tv scheldemon	0	0	0
00353	voorziening culturele biografie	0	0	0
00354	voorziening servicepunt handhaving	0	0	0
Totaal e. Voorzieningen gelden van derden		26.361	72.877	71.514
Totaal d + e voorzieningen		73.378	75.027	78.497
Totaal		151.753	231.171	128.273

2007					
Saldo aan het begin van het jaar	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Saldo aan het einde van het jaar	Verplichtingen ten laste van reserves en voorzieningen	Verschil
2.283	3.872	2.776	3.379	3.379	0
2.744	1.398	750	3.392	3.392	0
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
1.025	27.344	26.339	2.031	2.031	0
0	0	0	0	0	0
4.668	5.691	2.056	8.303	8.303	0
1.016	0	17	999	999	0
2.517	4.632	6.831	318	318	0
191	524	579	136	136	0
17	0	17	0	0	0
306	727	772	261	261	0
738	0	738	0	0	0
2.368	100	1.114	1.354	1.354	0
24	0	24	0	0	0
7.324	25.408	21.742	10.990	10.990	0
0	1.038	1.038	0	0	0
89	59	82	67	67	0
0	13	0	13	13	0
64	50	104	10	10	0
102	442	242	302	302	0
0	0	0	0	0	0
46	63	29	80	80	0
0	0	0	0	0	0
0	3.822	133	3.689	3.689	0
82	0	82	0	0	0
66	61	127	1	1	0
458	0	6	453	453	0
512	991	1.002	501	501	0
1.084	698	660	1.122	1.122	0
0	304	0	304	304	0
0	84	28	55	55	0
0	462	0	462	462	0
0	4.493	4.098	394	394	0
0	327	68	259	259	0
0	150	107	43	43	0
0	352	352	0	0	0
0	91	91	0	0	0
0	127	36	91	91	0
27.725	83.323	72.038	39.010	39.010	0
69.908	85.022	78.767	76.163	76.163	0
257.166	239.516	250.514	246.168	146.373	99.795

Verplichtingen ten laste van de reserves

Verplichtingen ten laste van de reserves

Omschrijving	Bedrag (x € 1.000)
Algemene reserve	
2008 overboeken kredieten	5.171
Overboeken budgettaire ruimte 2007 naar begroting 2008 (Voorjaarsconferentie)	14.145
Toevoeging aan budgetruimte ivm Kabinetskorting op provinciefonds	12.500
Overboeken budgettaire ruimte 2007 naar begroting 2008 (Najaarsconferentie)	2.255
2009 overboeken kredieten	5.072
2010 overboeken kredieten	2.517
2011 overboeken kredieten	-932
Hinderbeperkende maatregelen overlast spoorlijn achterlandgemeenten 2011	1.000
2012 overboeken kredieten	-240
2015 overboeken kredieten	-450
Totaal Algemene reserve	41.038
Reserve tunnel Sluiskil	
Overboeken kredieten 2008	300
Totaal Reserve tunnel Sluiskil	300
Egalisatiereserve vervangende nieuwbouw Groene Woud	
Verplichtingen Egalisatiereserve vervangende nieuwbouw Groene Woud	3.111
Totaal Egalisatiereserve vervangende nieuwbouw Groene Woud	3.111
Reserve Westerschelde-oeververbinding	
Participatie en exploitatiebijdragen N.V. WST	16.780
Totaal Reserve Westerschelde-oeververbinding	16.780
Egalisatiereserve verbouwing Zeeuws museum	
Verplichtingen Egalisatiereserve verbouwing Zeeuws museum	5.830
Totaal Egalisatiereserve Zeeuws museum	5.830
Egalisatiereserve Gistpoortgebouw	
Verplichtingen Egalisatiereserve Gistpoortgebouw	2.871
Totaal Egalisatiereserve Gistpoortgebouw	2.871
Reserve verbouw brandweerkazerne	
Verplichtingen Reserve verbouw kazerne brandweerkazerne	295
Totaal Reserve verbouw kazerne brandweerkazerne	295
Egalisatiereserve Mauritsfort	
Verplichtingen Egalisatiereserve Mauritsfort	1.235
Totaal Egalisatiereserve Mauritsfort	1.235
Totaal generaal	71.460

Subsidies

Subsidies 2007

Activiteit	Omschrijving	Bedragen x € 1000
Programma: 01 Economie		
Lasten		
70137	uitvoering pseb innovatie	204
70860	economisch promotiebudget zld	8
70878	ontwikkelingssamenwerking	62
70879	ontwikkelingssamenwerking	107
70895	X verbet. imago prov. zeeland verval	175
70899	informatiebank bedrijv/instellingen	39
70901	gebiedenbeleid werkgelegenheid	99
70902	versterken functioneren arbeidsmarkt	404
70903	uitvoering pseb ontwikkelfunctie	365
70922	pieken in Delta, speerpuntensectoren	618
70924	ontwikkelingsbedrijf	423
Totaal lasten Economie		2.506
Programma: 01 Economie		
Baten		
70890	bijdrage tipp	-260
Totaal Baten Economie		-260
Programma: 02 Toerisme en Recreatie		
Lasten		
70090	culturele biografie	4
70152	uitvoering pseb recreatie	354
70611	maya 2 bijdragen	546
70666	econ. en toeristische ontwikkeling	87
70669	ws zwse eilanden tbv veerse meer	71
70684	recreatie en toerisme (vanaf 2004)	227
71481	strategische Marketing en Promotie	11
Totaal lasten Toerisme en Recreatie		1.300
Programma: 02 Toerisme en Recreatie		
Baten		
70090	culturele biografie	-91
70611	maya 2 bijdragen	-525
72925	routenetw impuls varen	-7
72938	uitfin ontw & versterk toegankelijkh	-15
Totaal Baten Toerisme en Recreatie		-638

Activiteit	Omschrijving	Bedragen x € 1000
	Programma: 03 Milieu	
	Lasten	
72003	actiepr energie	87
72412	ver natuur en milieueducatie	249
72413	ver. zeeuwse milieufederatie	356
72419	verord. bodemsan. bedrijfsterr.	33
72474	externe veiligheid vrom	666
72475	leren vr duurz ontw 2004-2007	73
72564	bijdrage reserve nme milieu	0
78009	zeeuwse milieuprijs	8
	Totaal lasten Milieu	1.472
	Programma: 03 Milieu	
	Baten	
72003	actiepr energie	-40
72067	cie arikel 28 luchtvaartwet	-9
72094	energiebenchmarking	-29
72406	uitvoering bodemsaneringsprojecten	-2.872
72514	uitvoering eu richtlijn omgevingslaw	-52
	Totaal Baten Milieu	-3.001
	Programma: 04 Onderwijs	
	Lasten	
70916	bijdrage roosevelt studie centrum	198
70920	onderwijsactiviteiten algemeen	382
76117	bijdrage rooseveltstichting	55
	Totaal lasten Onderwijs	635
	Programma: 04 Onderwijs	
	Baten	
	Totaal Baten Onderwijs	0
	Programma: 05 Stedelijke Vernieuwing	
	Lasten	
72042	besluit locatiegebonden subsidies	4.098
72088	duurzaam bouwen	10
72161	investering stedelijke vernieuwing	3.890
72287	programma gemeenten isv	2.940
72385	stedelijke ontwik. en bedrijvigheid	1.507
72435	vz stads en dorpsvernwin	727
72767	prov vac woningbouw Zeeland	4
	Totaal lasten Stedelijke Vernieuwing	13.176

Activiteit	Omschrijving	Bedragen x € 1000
Programma: 05 Stedelijke Vernieuwing		
Baten		
72042	besluit locatiegebonden subsidies	-4.493
72161	investering stedelijke vernieuwing	-4.632
Totaal Baten Stedelijke Vernieuwing		-9.124
Programma: 06 Vitaal Platteland		
Lasten		
70633	phasing out 5b-03	35
70635	phasing out 5b-04	53
70636	phasing out 5b-05	106
70637	phasing out 5b-06	40
72422	vitaal platteland zld	555
Totaal lasten Vitaal Platteland		789
Programma: 06 Vitaal Platteland		
Baten		
70656	phasing out 5b, bijdrage	-234
Totaal Baten Vitaal Platteland		-234
Programma: 07 Ruimtelijke Ontwikkeling		
Lasten		
72066	cofinanciering gebiedsgericht bl	40
72105	gebiedenbeleid algemeen	21
72169	middelen slotdoc kanaalzone mrt 2003	4
72313	rijn schelde delta	32
72409	veerse meer	6
72515	uitvoering provinciale woonvisie	15
72591	wonen en Woonmigratie	131
72610	bezoekersvoorz nat park Oosterscheld	200
Totaal lasten Ruimtelijke Ontwikkeling		448
Programma: 07 Ruimtelijke Ontwikkeling		
Baten		
72245	nationaal landschap	-9
72380	gebiedsgericht proj perkpolder	-5
72409	veerse meer	-71
72534	prio nat landschap; landsch netwerk	-78
72559	sgb cofin deelgebied 6 zuidkust	-45
72569	sgb cofin zuidhoek inlagen	-204
72573	Bijdr. LNV ins SGB wateroverlast K.v	-18
72585	wateroverlast Kop van Schouwen	-500

Activiteit	Omschrijving	Bedragen x € 1000
72585	wateroverlast Kop van Schouwen	-500
72942	uitfin inr grondgeb landbouw	-402
	Totaal Baten Ruimtelijke Ontwikkeling	-1.333
	Programma: 08 Mobiliteit	
	Lasten	
74030	zws coorpunt fiets	11
74304	sociale veiligheid ov	98
74320	bijdr. vervoersonderneming ov	74
74322	bijdr voorz. openbaar vervoer	10
74325	subs stimulering bedrijfsvervoer	334
74331	bijdr buurtbusprojen	11
74964	bijdr exploit. westerscheldetunnel	2.767
	Totaal lasten Mobiliteit	3.304
	Programma: 08 Mobiliteit	
	Baten	
74023	Roetfilters OV-bussen	-462
74027	project belvedere	-50
74058	bdu (programma 8)	-21.610
74825	n59 2e brug bruinisse	-46
	Totaal Baten Mobiliteit	-22.168
	Programma: 09 Verkeersveiligheid	
	Lasten	
74060	infrastructuursubsidies	1.197
74061	bdu strategisch budget	364
74270	rovz	229
	Totaal lasten Verkeersveiligheid	1.790
	Programma: 09 Verkeersveiligheid	
	Baten	
74059	bdu (programma 9)	-5.196
74117	bermverhardingen	-1.274
75041	bijdr duurzaam veilig rijk	-1.277
	Totaal Baten Verkeersveiligheid	-7.747

Activiteit	Omschrijving	Bedragen x € 1000
Programma: 10 Infrastructuur		
Lasten		
	Totaal lasten Infrastructuur	0
Programma: 10 Infrastructuur		
Baten		
74718	afstandbed bruggen sluizen kdw	-70
	Totaal Baten Infrastructuur	-70
Programma: 11 Sociaal Beleid		
Lasten		
70035	stichting sportzeeland	391
70036	breedtesport stimuleringsreg. vws	102
70037	prov topsportevenementen	59
70067	jeugdmonitor zeeland	23
70068	jeugdmonitor(beleidsk soc.zorg)	23
70076	Wet maatschappelijke ontwikkeling	60
70085	foyer de Jeunesse	40
70172	Senior Games	332
70451	stichting scoop	3.988
70453	beleidsk soc zrg Niemand aan zijlijn	557
70457	coördp fys en ment weerbaarheid	56
70468	nt telefonische hulpdienst zeeland	296
70480	beleidspr soc zrg gevoel op veilig	245
70481	beleidspr soc zorg vern vrijwill.wrk	145
70482	beleidspr soc zrg leefb platteland	224
70483	beleidspr soc zrg jeugd telt mee	422
70928	beleidsk soc zorg uitvoeringskosten	73
70948	verbeteren leefomgeving jongeren	534
71025	evenementen charitatief doel	11
	Totaal lasten Sociaal Beleid	7.580
Programma: 11 Sociaal Beleid		
Baten		
70036	breedtesport stimuleringsreg. vws	-56
	Totaal Baten Sociaal Beleid	-56
Programma: 12 Zorgvoorzieningen		
Lasten		
70003	extra middelen aanvalsplan	1.490
70004	onderzoek jeugdzorg	22

Activiteit	Omschrijving	Bedragen x € 1000
70005	clientsbeleid (cvp)	78
70007	sociaal medische teams	20
70008	bureau jeugdzorg: centraal bureau	3.022
70011	steunfunctie jeugdzorg	49
70012	Pleegzorg	3.732
70014	St. Pleegoudersupport Zeeland	29
70016	Ambulate hulpvarianten (IPT)	5.951
70022	Daghulp (AZZ)	3.362
70026	Residentiele hulpvarianten	2.242
70038	advies- en meldpunt kindermish.	1.020
70039	nt kindertelefoon (alg. midd)	38
70040	2006 kindertelefoon (mid jhv)	35
70053	implementatie BMC onderzoek	100
70095	implementatie Deltaplan Jeugdzrg	284
70096	implem. handboek jeugdreclassering	79
70124	bureau jeugdzorg: lokaal jeugdbeleid	334
70153	bur. jeugdzrg: justitie taken	4.307
70165	beleidskader sociale zorg ideeennetw	510
70467	stg het klaverblad zeeland	961
70484	beleidspr soc zrg maatsch toegankh	305
70485	beleidspr soc zorg Zld woonzorgland	81
70486	beleidspr soc zorg jouw zrg mijn zrg	200
70491	beleidskader soc zorg Zuinig op zorg	598
70951	herhuisvesting het klaverblad	69
71326	arbeidsmarkt zorg	100
71345	coördinatiepunt bureau jeugdzorg	18
71626	opvoedbureaus	36
71627	clientsparticipatie	108
71635	Jeugdzorg prio 08	1.000
Totaal lasten Zorgvoorzieningen		30.176
Programma: 12 Zorgvoorzieningen		
Baten		
70041	uitkering wet op de jeugdzorg (vws)	-22.648
70042	uitk wet op de jeugdzorg (justitie)	-4.590
70465	commissie gebiedsaanwijzing	-1
Totaal Baten Zorgvoorzieningen		-27.240
Programma: 13 Cultuur		
Lasten		
70055	400 jaar Michel de Ruyter	300
70059	extra subs. St. muziekpodium Zld	100
70060	P1 C-culture / Station Zuid	35
70062	productiehuis Zeelandia	100
70065	grote Kerk Veere	250
70069	restauratie monumenten	229
70070	beheer prov. kunstcollectie	18
70071	erfgoedportal	96

Activiteit	Omschrijving	Bedragen x € 1000
70072	intensiveren provinciaal museumbelei	373
70083	intensiveren prov. musbel. II	100
70116	popplatform uitvoering popbeleidsadv	46
70117	audiovisuele amateurkunst	11
70118	accordeon vereniging concertina	2
70119	scratch messiah	5
70120	organis. st.stoomtrein goes-borssele	31
70121	uitvoering 10-puntenplan	57
70122	stichting t kerkje ellesdiek	2
70400	maritiem erfgoed ii	878
70412	vereniging de zeeuwse molen	3
70414	bond heemschut	2
70416	boerderijstichting zeeland	3
70471	risicovol/ theateraanbod	68
70473	ballustrada	2
70474	bevrijdingsfestival	10
70492	grensoverschr culturele samenwerking	6
70518	slib-reeks	5
70525	stichting omroep zeeland	7.205
70544	zeeuws biologisch museum	280
70932	archeologie	2
70938	digitaliseringsproject musea	75
71003	cbk zeeland	301
71004	stichting beeldende kunst middelburg	35
71005	buro beeldende kunst vliissingen	35
71006	galerie van den berge goes	10
71007	uitvoering zichtbaar maken bkva	42
71012	zeeuwse museumstichting	2.126
71013	vereniging van zeeuwse musea	3
71014	erfgoed toegankelijk	120
71016	cultuur in de regio	76
71017	jeugdtheaterhuis 't beest	20
71259	publicatiefonds zeeland	20
71260	cultuur algemeen	16
71261	zeeuws orkest	204
71262	zeeland nazomerfestival	203
71263	nieuwe muziek zeeland	173
71264	straatfestival vliissingen	25
71265	festival zeeuwsch-vlaanderen	46
71266	festival film by the sea	46
71267	schelde jazzfestival	5
71268	middelburgs muziekfeest	10
71269	pastorale au parvis	5
71270	het bedrijf	18
71271	bach comite aardenburg	5
71279	stichting zeeuws jeugdorkest	14
71280	stichting dansz goes	3
71281	stichting zeeuws seniorenorkest	4
71282	zeeuwse koorschool	5
71283	zeeuws tijdschrift	16
71284	zeeuwse katernen	2
71285	Zeeuwse ver. voor dialectenonderzoek	5
71286	woordenboek vlaamse dialecten	13
71287	sako zeeland	12
71288	zeeuws centrum amateurtheater	20

Activiteit	Omschrijving	Bedragen x € 1000
71289	stichting danzee	9
71290	knfm afdeling zeeland	9
71291	gezamenlijke poppodia	25
71293	ondersteuning amateurkunst	25
71295	versterking jeugdtheater (educatie)	30
71296	stg historische spelen zierikzee	5
71297	delta brassband	5
71298	zeeuwse cultuurproducties	172
71299	instandh.subs.rijksmonumenten	215
71300	cultuur en school	183
71301	jeugd en cultuur	120
71304	versterken Cultureel ondernemerschap	9
71305	overhead actieplan cultuurbereik zld	24
71309	maritiem erfgoed I	126
71310	aandeel kst. gem. reg. zeeuwse bibl.	5.356
71311	stichting cultureel erfgoed zeeland	1.482
71312	stichting behoud hoogaars	5
71313	herstructurer. bibliotheekwerk	30
71400	bibliotheekvernieuwing 2006	7
71482	archeolog.werkgemeenschap nl afd.zld	2
71483	st werkend trekpaard zeeland	2
71500	bibliotheekvernieuwing 2007	575
71564	regionale televisie scheldemon	352
71587	faciliteren reg infrastructuur	32
71588	bev infrastr erfgoededucatie	6
71615	doorlichting kunstensector	17
71616	Instandhouding molens en buitenplaat	84
Totaal lasten Cultuur		22.835
Programma: 13 Cultuur		
Baten		
70065	grote Kerk Veere	-75
70400	maritiem erfgoed ii	-706
71008	geldstroom bkv	-201
71309	maritiem erfgoed I	-332
71400	bibliotheekvernieuwing 2006	-4
71484	actiepl cultuurbereik rijksbijdrage	-299
71500	bibliotheekvernieuwing 2007	-723
71564	regionale televisie scheldemon	-352
71586	bev deskundigheid binnen het PO	-57
Totaal Baten Cultuur		-2.749
Programma: 14 Watermanagement		
Lasten		
72132	grndwtrmeetnet kwantiteit gwh	30
72177	kwaliteitsimpuls blauw	826
72242	muskusrattenbestrijding	512
72248	nat.en recreatieschap de grevelingen	80
72274	optimalisering waterhuishouding natu	28
72278	platform diffuse bronnen	-4

Activiteit	Omschrijving	Bedragen x € 1000
72325	sanering lozing huishoudelijk afvalw	81
72325	sanering lozing huishoudelijk afvalw	81
72329	schelde infcentrum	57
72533	prio beverrattenbestrijding	74
	Totaal lasten Watermanagement	1.684
	Programma: 14 Watermanagement	
	Baten	
72327	scaldit	-27
72532	werkplan deltaraad	6
72554	interreg 3c comcoast	-1
	Totaal Baten Watermanagement	-23
	Programma: 15 Landbouw en Visserij	
	Lasten	
70110	doelstelling 5b zeeuws vlaanderen	101
70139	uitvoering pseb landbouw	259
70140	uitvoering pseb visserij	427
70157	zeeuwse Tong	250
70751	leader+ zeeuws-vlaanderen 2006	378
70864	leader+ midden/noord zeeland 2006	303
70914	stichting proefboerderij rusthoeve	30
71445	stimulering aquacultuur/visserij	34
71599	bijdrage wageningen imares	100
	Totaal lasten Landbouw en Visserij	1.882
	Programma: 15 Landbouw en Visserij	
	Baten	
70780	bijdragen leader+ 2006 zvl	-307
70875	bijdragen leader+ 2006 mnz	-391
	Totaal Baten Landbouw en Visserij	-698

Activiteit	Omschrijving	Bedragen x € 1000
Programma: 16 Natuur en Landschap		
Lasten		
72178	kwaliteitsimpuls groen 2006	233
72426	beheerskosten groenfonds ilg	13
72618	kwaliteitsimpuls Groen	60
72673	st het zeeuws landschap	687
72679	schaapskudde zuid beveland	14
72680	st landschapsbeheer zeeland	12
72681	st schaapskudde zws vlaanderen	13
72682	kwaliteitsimpuls groen	330
72693	faunabhseenheid	75
72694	flora en faunawet	3
72701	natuurbeschermingswet handhaving	16
72903	realisatie ehs in beheer	4.582
72910	uitvoering jaarplannen	88
72911	uitv soortenbeschermingspl	37
72928	nat landsch prov st landschapsbeh	690
72932	Natuurbeheer schaapskuddes	39
Totaal lasten Natuur en Landschap		6.892
Programma: 16 Natuur en Landschap		
Baten		
72255	natuurpakket Westerschelde planvormi	-1.145
72680	st landschapsbeheer zeeland	-12
72700	natuurbeschermingswet	-150
72711	soortenbescherming	-1
72903	realisatie ehs in beheer	-4.769
72904	opl knelpunten robuuste verbinding	-183
72910	uitvoering jaarplannen	-88
72911	uitv soortenbeschermingspl	-23
72928	nat landsch prov st landschapsbeh	-293
72932	Natuurbeheer schaapskuddes	-26
72939	uitfin landinrichting structuur	-868
72940	uitfin inr ruimtelijke structuur	-273
72941	uitfin milieukwaliteit	-386
72943	uitfin inr nieuwe ehs	-556
Totaal Baten Natuur en Landschap		-8.772

Activiteit	Omschrijving	Bedragen x € 1000
Programma: 17 Bestuurlijke Organisatie		
Lasten		
70961	huis der provincie in brussel	11
71056	scheldemondraad (interreg iii)	2
71121	co-financiering ez-middelen	261
71151	co-financiering interreg 3 projecten	228
71201	interreg over de grens	2
71380	X ipo	407
76025	provinciale staten	321
Totaal lasten Bestuurlijke Organisatie		1.231
Programma: 17 Bestuurlijke Organisatie		
Baten		
70210	2006 huis in brussel aand. limburg	-4
70211	2006 huis in brussel: aand nd-braba	-4
Activiteit	Omschrijving	Bedragen x € 1000
71121	co-financiering ez-middelen	-100
71201	interreg over de grens	3
71573	time2c	-84
Totaal Baten Bestuurlijke Organisatie		-189
Programma: 18 Openbare Orde en Veiligheid		
Lasten		
76112	actieprogramma brandveiligheid	5
Totaal lasten Openbare Orde en Veiligheid		5
Programma: 18 Openbare Orde en Veiligheid		
Baten		
76011	spoor boven de Westerschelde	-147
76266	aware-project	-80
76275	bijdrage derden in aware-project	-20
76907	veiligheidsplan havens	-117
Totaal Baten Openbare Orde en Veiligheid		-364
Saldo lasten		97.706
Saldo baten		-84.665
Totaal saldo subsidies		13.041

Berekening EMU-saldo

Berekening EMU-saldo provincie Zeeland

(bedragen x € 1.000)		2006 (realisatie aangevuld met resterende ramingen)	2007 volgens begroting 2007 (*€1.000)	2007 realisatie (*€ 1.000)
1	Het exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	108.900	-7.574	-2.824
2	+ De afschrijvingen ten laste van de exploitatie	3.330	3.502	24.544
3	+ De bruto dotaties aan voorzieningen ten laste van de exploitatie	75.027	1.458	85.022
4	- De uitgaven aan investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	4.956	0	2.654
5	+ De in mindering op de onder punt 4 bedoelde investeringen gebrachte ontvangen bijdragen van het Rijk, de Provincies, de Europese Unie en overiaen			
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa:			
6a	+ De verkoopopbrengsten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs)			
6b	- de daarin te verwachten boekwinst			
7	- De uitgaven aan aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken van de arond en deraelike	4.832		4.832
8	Grondverkopen:			
8a	+ De verkoopopbrengsten van grond (tegen verkoopprijs)			
8b	- de daarin te verwachten boekwinst			
9	- De betalingen ten laste van de voorzieningen	78.497	9.347	78.767
10	- De betalingen die niet via de onder punt 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van de hovenstaande nunten			
11	- De correctie voor verkoop van deelnemingen en aandelen			25
11a	- De verwachte boekwinst bij een voorgenomen verkoop van deelnemingen en/of aandelen			
EMU-saldo voor de provincie		98.972	-11.961	20.488

Toelichting: De provincie voldoet aan de voorwaarden omtrent het EMU-saldo.

SISA bijlage

Indicatoren specifieke uitkeringen t.b.v. SISA				
Nummer	Specifieke uitkering (1)	Juridische grondslag (2)	Ontvanger (C)	Indicatoren (3)
11	Geldstroom Beeldende Kunst en Vormgeving 2005-2008 (GBKV)	Bekostigingsbesluit cultuuruitingen art 41 en 45 Ministeriële Regeling uitkeringen cultuurbereik 2005-2008	Provincies	GBKV: autonome bijdragen provincies incl. bijdragen in samenwerking met gemeenten
12	Actieplan Cultuurbereik 2005-2008 (APCB)	Bekostigingsbesluit cultuuruitingen art 41 en 45 Ministeriële Regeling uitkeringen cultuurbereik 2005-2008	Gemeenten en provincies	APCB: eigen matchingsbijdrage gemeente/provincie APCB: correcties over eigen bijdrage gemeente/provincie voorgaand jaar
17	Belvedere	Reglement projectsubsidies Belvedere 2005 – 2008	Overheden	Totale kosten volgens de subsidieverlening Totale ontvangsten (niet-rijk). Totaal ontvangsten niet-rijk 2005 en 2006 Stand voorziening ultimo 2006
19	Uitkering Marsrouteplannen (Bibliotheken). Vernieuwingsimpulsmiddelen	Koepelconvenant bibliotheek vernieuwing	Gemeenten en provincies	Besteed bedrag Stand van de voorziening/ overlopende post ultimo 2006 Bedrag besteed aan de eerste drie prioriteiten van de prioriteitenagenda Stand voorziening ultimo 2006: bedrag besteed aan de eerste drie prioriteiten van de prioriteitenagenda
20	Vorming basisbibliotheken	Koepelconvenant bibliotheek vernieuwing	Gemeenten en provincies	Besteed bedrag aan ondersteuningsmiddelen vorming basisbibliotheken
25	Bodemsanering	Wet bodembescherming (Wbb) Besluit financiële bepalingen bodemsanering, Regeling financiële bepalingen bodemsanering:	Provincies en gemeenten	Stand voorziening Wbb ultimo 2005 (eenmalig en inclusief Fonds Economische Structuurversterking (FES)) Stand voorziening Wbb ultimo 2006 (eenmalig en inclusief FES) Besteed bedrag Wbb
26	Externe veiligheid	Subsidieregeling programmafinanciering Externe Veiligheid (EV)-beleid en andere overheden 2006-2010	Provincies	% budget t.b.v. in dienst nemen vast personeel EV Besteed bedrag t.l.v. EV
30	Klimaatconvenant BANS	Subsidieregeling BANS Klimaatconvenant	Provincies en gemeenten	Totale, rechtstreeks aan de uitvoering van het plan van aanpak toe te rekenen en door de aanvrager tot subsidieverlening gemaakte en betaalde kosten
33	Besluit Locatiegebonden Subsidies 2005	Besluit Locatiegebonden Subsidies 2005. Op basis van de woningbouwafspraken kent VROM ook voorschotbedragen toe	Stadsregio's en provincies	Stand voorziening BLS op 31 december 2006 Besteed bedrag
38C	Investeringsbudget stedelijke vernieuwing (ISV)		Provincies	Totaal investeringsbedrag ISV II, verdeeld over niet-rechtstreekse gemeenten
40	Roetfilters openbaar vervoer	Uitkeringsregeling voor voorzieningen die de uitstoot van roetdeeltjes van OV-bussen verminderen	Provincies en gem.reg.	Aantal technische voorzieningen
43	Brede doeluitkering verkeer en vervoer	Wet BDU Verkeer en Vervoer, art 10	Provincies en Wgrplus-regio's	Eindsaldo/-reservering vorig jaar Toegerekende rente Ontvangen BDU-bijdrage VenW Bestedingen Correctie over bestedingen voorgaand jaar Eindsaldo/-reservering lopend jaar Betaalde BTW op OV-concessies en op met het openbaar vervoer gelijkgesteld vervoer, die niet verrekenbaar is met het BCF Bestedingen, die betrekking hebben op OV-concessies en met openbaar vervoer gelijkgesteld vervoer, waarover BTW is betaald die niet verrekenbaar is met het BCF Individuele bestedingen die meer dan 20% van totaal ontvangen BDU bedragen
61	Doeluitkering jeugdzorg	Wet op de jeugdzorg (artikel 37) Tijdelijk besluit uitkeringen jeugdzorg Regeling bekostiging	Provincies en stadsregio's	(v) Onder toezichtstelling (OTS) , 1 jaar (OTS) overig Voorlopige voogdij Voogdij Jeugdreclassering Samenloop Individuele Traject Begeleiding (ITB) harde kern ITB Criem Scholing- en trainingsprogramma's (STP) Besteed bedrag aan stichting, die een bureau jeugdzorg in stand houdt -deel justitietaken Besteed bedrag aan stichting, die een bureau jeugdzorg in stand houdt - deel taken bureau jeugdzorg en subsidie bureau jeugdzorg Besteed bedrag aan zorgaanbod Aantal aanmeldingen aan het LBIO jaar t-2 door bureau jeugdzorg Aantal afmeldingen aan het LBIO jaar t-2 door bureau jeugdzorg Omvang equalisatiereserve jeugdzorg per 31 december

Toelichting per indicator (A)	Frequentie (jaar rekening) (B)	Afspraak (4)	Realisatie (5)	Beginstand jaar t (6)	Beschikking Rijk (7)	Overige ontvangsten (8)	Besteed t.l.v. rijksmiddelen (9)	Overige besteding (10)	Overige (12)	Aard Controle (14)
In euro's	Jaarlijks							214.862		R
In euro's	Jaarlijks							225.834		R
In euro's	Jaarlijks								12.897	R
In euro's	Jaarlijks						128.821			R
In euro's	Jaarlijks					50.000				R
In euro's (som van 2005 en 2006)	2007			63.543		0				R
In euro's	2007									R
In euro's (totaal jaar t)	Jaarlijks						178.711			R
In euro's	2007			119.098						R
In euro's	Jaarlijks						316.871			R
In euro's	2007			0						R
In euro's (totaal in jaar t)	Jaarlijks						98.921			R
In euro's	2007			-1.099.526						R
In euro's	2007			850.699						R
In euro's	Jaarlijks						385.327			R
In %	Jaarlijks						20			D2
In euro's	Jaarlijks						998.048			R
In euro's	Jaarlijks						106.150			R
In euro's	2007			4.492.571						R
In euro's	Jaarlijks						4.098.210			R
In euro's	Jaarlijks							6.830.507		R
In aantallen	Jaarlijks	66	0							D2
In euro's	Jaarlijks			8.315.418						R
In euro's	Jaarlijks					291.040				R
In euro's	Jaarlijks				26.806.000					R
In euro's	Jaarlijks						19.704.884			R
In euro's	Jaarlijks								15.707.574	R
In euro's	Jaarlijks						13.463			R
In euro's	Jaarlijks						224.384			R
In euro's	Jaarlijks						9.741.165			R
Hoeveelheid	Jaarlijks		201							D1
Hoeveelheid	Jaarlijks		312							D1
Hoeveelheid	Jaarlijks		0							D1
Hoeveelheid	Jaarlijks		111							D1
Hoeveelheid	Jaarlijks		157							D1
Hoeveelheid	Jaarlijks		14							D1
Hoeveelheid	Jaarlijks		23							D1
Hoeveelheid	Jaarlijks		56							D1
Hoeveelheid	Jaarlijks		0							D1
In euro's	Jaarlijks						4.669.208			R
In euro's	Jaarlijks						4.538.392			R
In euro's	Jaarlijks						17.131.053			R
In aantallen	Jaarlijks		587							D2
In aantallen	Jaarlijks		200							D2
In euro's	Jaarlijks							1.890.200		R

Incidenteel beleid

Staat van incidentele baten en lasten

(Bedragen x €1000)

01	Economie	Lasten	Baten
01011004	pieken in de delta, speerpuntensectoren	676	
01011503	ontwikkelingsbedrijf	532	-217
01020403	Ontwikkelingssamenwerking prioriteit	76	
	Totaal	1.284	-217

03	Milieu	Lasten	Baten
03010205	implementatie wabo	42	
03010403	actieplan fijn stof	161	
03020106	afdekken voormalige stortplaatsen	300	-30
03030104	project biobrandstof	20	
03070105	toezicht en monitoring m.b.v. satelliet-informatie	63	
	Totaal	586	-30

07	Ruimtelijke Ontwikkeling	Lasten	Baten
07010203	Werkbudget ICT	168	
07010403	kwaliteitsteam, beeldkwaliteit, landschap en cultuurhistorie	188	
07010501	wonen en woonmigratie	240	
07020210	instrumentenontwikkeling ontwikkelingsplanologie	344	
07020211	bezoekersvoorziening nationaal park Oosterschelde	200	
07020213	afscherming sloegebied	113	
	Totaal	1.253	

08	Mobiliteit	Lasten	Baten
08030104	routekaarten fiks	40	
08060106	actieprogramma pvvp zeeland	37	
	Totaal	77	

11	Sociaal Beleid	Lasten	Baten
11010807	Jongerenparticipatie	84	
11010812	Foyer de Jeunesse	40	
11011402	Senior Games	332	
11011502	subs. college voor Zorg en Welz./WMO	60	
	Totaal	516	

12	Zorgvoorzieningen	Lasten	Baten
12020208	1 loket voor onderwijs en zorg en dekkend	69	
12020209	Implementatie BMC onderzoek	100	
	Totaal	169	

13	Cultuur	Lasten	Baten
13010113	400 jaar Michiel de Ruyter	300	
13010115	P1 C-Culture	35	
13010119	extra subsidie Stichting Muziekpodium Zeeland + aanpassing grote	100	
13010122	Productiehuis Zeelandia	100	
13010325	Restauratie monumenten	229	
13010512	Beheer provinciale kunstcollectie	18	
13010513	Erfgoedportal	96	
13010514	Intensiveren provinciaal museumbeleid	373	
13010515	Intensiveren provinciaal museumbeleid II	100	
	Totaal	1.351	

14	Watermanagement	Lasten	Baten
14030401	deltawateren	5	
	Totaal	5	

15	Landbouw en Visserij	Lasten	Baten
15030402	zeeuwse tong	267	
	Totaal	267	

17	Bestuurlijke Organisatie	Lasten	Baten
17010106	Afscheid en installatie PS leden	22	
	Totaal	22	

18	Openbare Orde en Veiligheid	Lasten	Baten
18010212	Congres risicobeleving	48	
18010213	project OORW spoor I: Westerschelde	148	-147
18010215	project OORW spoor III: Overige sporen	2	
18010216	Grootschalige evacuaties	23	
	Totaal	221	-147

	Totaal	5.751	-394
--	---------------	--------------	-------------

Aanbevelingen rekenkamer

Aanbevelingen rekenkamer

Rapportage Conform besluit Provinciale Staten 30 juni 2006

Onderzoek	
1.	Doorwerking aanbevelingen
1.	Wijs binnen GS en DT personen aan die verantwoordelijk zijn voor de implementatie van aanbevelingen en de evaluatie van de implementatie. Deze personen vormen zowel voor PS als de rekenkamer de eerste aanspreekpunten. Zij zijn ook verantwoordelijk voor het delen van deze kennis in de organisatie.
	Stand van zaken
31-12-2007	Voor elk onderzoek van de Rekenkamer wordt de vakinhoudelijke gedeputeerde belast met de bewaking van de voortgang van de implementatie van aanbevelingen. Kennis wordt in de organisatie gedeeld met die medewerkers/gremia die betrokken zijn bij het onderwerp.
	Afgedaan per 31-12-2007
2.	Rapporteer systematisch en halfjaarlijks binnen de organisatie en aan PS en de rekenkamer hoe aanbevelingen geïmplementeerd worden en hoe ver de implementatie is gevorderd.
	Stand van zaken
31-12-2007	Gerapporteerd wordt bij de burap en de jaarrekening. Ingebed in de Planning & Control cyclus. Hiermee is dit punt afgedaan.
	Afgedaan per 31-12-2007
2.	Het proces van subsidieverstrekking
1.	De volgende zaken zouden in de nieuwe subsidieverordening geregeld moeten zijn: a. Bij het opstellen van een nieuwe subsidieverordening dient eenduidig vastgesteld te worden wat de juridische en financiële basiseisen zijn die gesteld worden aan het subsidieproces. De afdelingen FEZ en KJB dienen daarbij het voortouw te hebben. Deze basiseisen vormen het fundament van de verordening. b. Nadat is vastgesteld wat de basiseisen zijn dient een vereenvoudiging van de verordening plaats te vinden die recht doet aan de pragmatische stijl zoals die in de praktijk wordt gehanteerd (geen eindeloze regelgeving als de meeste regels uiteindelijk niet belangrijk lijken te zijn, interne deregulering). De beleidsdirecties hebben hierbij het voortouw. c. De dossiervorming dient uniform te zijn en compleet. Een projectgroep stelt een plan van aanpak op. d. Gemonitor moet worden op bedrijfsvoeringsaspecten welke knelpunten zich tijdens het proces van subsidieverstrekking voordoen.
	Stand van zaken
31-12-2007	a en b. Inmiddels is en wordt gewerkt aan een aantal aanvullingen van de ASB 2007 in samenwerking met o.m. KJB en de beleidsdirecties. Per 3 oktober 2007 is de ASB aangevuld met bepalingen voor subsidies in het kader van bedrijfsvervoer, onderhoud monumenten en instandhouden van windmolens, waarmee de Verordening onderhoudssubsidies monumenten en draaipremies molens Zeeland 1998, en de Subsidieverordening stimulering bedrijfsvervoer zijn komen te vervallen. Onder meer de subsidieregels inzake verkeersveiligheid, Innovatiesubsidie Toerisme en topsport- en bijzondere sportevenementen zullen begin 2008 worden geïntegreerd in de ASB, waarmee de Stimuleringsverordening verkeersveiligheid Zeeland en de Provinciale verordening topsportevenementen

			en bijzondere sportevenementen 2005-2007 (zijn) komen te vervallen. Verder zal in 2008 nog een aanvulling volgen in verband met Beleidsprogrammering Sociale Zorg. Hiermee wordt beoogd de diverse regelingen te bundelen en waar mogelijk tot deregulering te komen. Verder worden bij wijziging van de ASB ook nieuwe checklisten vervaardigd en ingevoerd. Zo zijn verschillende checklists eind 2007 geactualiseerd en voor eventuele aanvullingen op de ASB zullen checklists worden doorontwikkeld. Doelstelling is om in 2008 checklisten te hebben die de volledige inhoud van de ASB afdekken. c. is een actie in het kader van het project digitalisering. d. Spreekuren worden nog steeds gehanteerd. Worden als zinvol ervaren. Door de bevindingen naar aanleiding van de spreekuren nog meer vast te leggen in de eerste helft 2008 kunnen gesignaleerde knelpunten ook dienstbaar staan aan aanbeveling 2 en eventuele verdere aanpassingen aan ASV/ASB. Specifieke aandacht wordt vanuit de beleidsdirectie gevraagd voor de regelgeving rondom budgetsubsidies. Hieraan zal in de eerste helft van 2008 aandacht worden besteed.
	2.		Het College van Gedeputeerde Staten verricht een jaar na inwerkingtreding van de nieuwe ASV onderzoek naar het proces van subsidieverstrekking in de praktijk. Daarbij wordt met name aandacht gegeven in hoeverre het proces rechtmatig (zowel juridisch als financieel) verloopt en dossiervorming eenduidig en compleet plaatsvindt. Van de resultaten van dat onderzoek doet het college verslag aan PS.
			Stand van zaken
		31-12-2007	Voor 2007 zijn door GS nog aanvullende besluiten genomen om een aantal (financiële) rechtmatigheidsaspecten achteraf alsnog goed te keuren. De evaluatie door de auditfunctie staat in het vastgestelde onderzoeksprogramma 2008 en staat gepland voor eind 2008.
	3.		Boek en bank verbonden
	1.		PS: Beoordeel beleidsvoorstellen mede vanuit het oogpunt van borging op lange termijn. Vraag bijvoorbeeld naar de wijze waarop concrete maatregelen bijdragen aan beleidsdoelen (beleidscontrol). Borg beleid ook op lange termijn. Daarbij kan gedacht worden aan vragen naar de financiële meerjarenramingen ten aanzien van exploitatie en vervanging.
			Stand van zaken
		31-12-2007	De werkgroep Planning en Control waarin ook statenleden zitting hebben is bezig met het formuleren van verbetervoorstellen.
	2.		PS: Toets of en hoe beleidsdoelstellingen geoperationaliseerd worden. Worden beleidsdoelstellingen zodanig geformuleerd dat achteraf is vast te stellen of doelen gehaald.
			Stand van zaken
		12-10-2007	Zie aanbeveling 1.
		31-12-2007	De werkgroep Planning en Control waarin ook statenleden zitting hebben is bezig met het formuleren van verbetervoorstellen.
	3.		GS: Overweeg bij het aangaan van samenwerkingsarrangementen in hoeverre sprake is van wederzijdse afhankelijkheid en daarmee gelijkwaardigheid in de samenwerking.
			Stand van zaken
		31-12-2007	Vanzelfsprekend wordt zoveel mogelijk gestreefd naar gelijkwaardigheid in de samenwerking, hetzij door gelijkwaardigheid en onderhandelingspositie, hetzij door een nadrukkelijke aandacht voor ongelijke belangen waarbij de visie van de provincie als vertrekpunt geldt: 'Zeeland is verbonden in een cultuur van verschillen. Vanuit deze diversiteit ontwikkelen wij <u>samen</u> de kwaliteit van de Zeeuwse samenleving'. Dit wordt versterkt door de expliciete doelstelling: 'In

			2010 worden wij door onze partners gewaardeerd als aanjager van nieuwe verbindingen'. Indien men als aanjager erkend wil worden, dan zal er gestreefd moeten worden naar gelijkwaardigheid. Dit punt is onderdeel van de visie en daarmee geborgd en kan als afgerond worden beschouwd.
		Afgerond per 31-12-2007	
	4.	GS: Toets projecten op operationalisering van beleidsdoelstellingen en borging op lange termijn.	
		Stand van zaken	
		31-12-2007	Vanuit kwaliteitszorg in het algemeen en projectmatig werken, krijgt borging van beleidscontrol aandacht. Ook de externe oriëntatie en de uitvoeringsgerichtheid, speerpunten van onze organisatieontwikkeling, dragen bij aan het realiseren en evalueren van het beleid en het beheersen van beleidsprocessen en projecten. Het cyclische karakter van de beleidsvorming en de bedrijfsvoering (incl. de daarbij behorende verantwoording) dragen bij aan de borging van beleidscontrol. Er wordt inmiddels gewerkt met een format voor het programmeren van projecten om bij de afweging van projecten te hanteren criteria explicieter in beeld te brengen. Dit punt beschouwen wij als afgedaan.
		Afgerond per 31-12-2007	
	5.	Provinciale organisatie: Bemens projecten uit het oogpunt van competenties. Geef daarbij met name aandacht aan de competenties: durf, creativiteit, netwerkvaardigheid, communicatieve vaardigheden.	
		Stand van zaken	
		31-12-2007	Hoewel competentieontwikkeling in het algemeen niet op korte termijn te realiseren is, is er de afgelopen maanden wel een belangrijke ontwikkelstap gezet. Na de reorganisatie van juli 2007 is een cultuurontwikkelingstraject ingezet, met als eerste stap het formuleren van een gemeenschappelijke (bestuur, management en medewerkers) visie. In die breed gedeelde visie is een aantal gezamenlijke competenties benoemd: integer, vernieuwend, samenbindend, open, omgevingsbewust, creatief en daadkrachtig. Deze competenties sluiten o.i. goed aan bij hetgeen de rekenkamer specifiek ten behoeve van projecten aanbeveelt. In 2008 worden diverse activiteiten ondernomen om genoemde competenties verder te ontwikkelen (w.o. inbedding in de jaargesprekkencyclus, generieke competentieontwikkeling, themabijeenkomsten, leiderschapontwikkeling, mobiliteitscarrouzels e.d.) De ontwikkeling van deze competenties in de volle breedte komt vanzelfsprekend dan ook de competenties van medewerkers die in provinciale projecten participeren ten goede. Ons inziens kan deze aanbeveling, nu zij op de hiervoor beschreven wijze wordt geborgd, als afgerond worden beschouwd.
		Afgerond per 31-12-2007	
	6.	Provinciale organisatie: Borg beleidscontrol ook in innovatieve projecten bijvoorbeeld door het toevoegen van specifieke deskundigheid op dit terrein.	
		Stand van zaken	
		31-12-2007	Zowel in de reorganisatie 2007, waarin nadrukkelijk gekozen is voor een steviger positionering van projecten op het terrein van b.v. gebiedsontwikkeling (tot en met een vertaling in de inbedding van deze projecten in het bestuurlijk overleg), als in de opgestelde visie provincie Zeeland (en de uitwerking daarvan) is expliciet aandacht gegeven aan aansturing en positionering van innoverende projecten. De opgestelde visie provincie Zeeland kan voorts dienstbaar zijn aan de discussie over het selecteren van op te starten nieuwe innovaties. Daarmee zijn ons inziens belangrijke randvoorwaarden gecreëerd om aandacht voor beleidscontrol binnen projecten, zoals wordt aanbevolen, te garanderen.

			Om die reden zijn wij dan ook van mening dat deze aanbeveling als afgedaan kan worden beschouwd.
		Afgerond per 31-12-2007	
	7.	Provinciale organisatie: Evalueer projecten en pas HRM-beleid hierop aan.	
		Stand van zaken	
		31-12-2007	Naast evaluatie van projecten via de jaargesprekkencyclus is ook sprake van (tussentijdse) evaluatie van projecten via het jaarlijks opstellen en actualiseren van ontwikkeljaarplannen per afdeling. In die ontwikkeljaarplannen is telkens aandacht voor verbeterpunten t.a.v. het functioneren in het algemeen (dus ook t.a.v. het functioneren in en van projecten); verbeterpunten op HRM gebied komen hierin uiteraard ook aan de orde. Via deze invalshoek, via de invalshoek van eigenstandige beleidsevaluaties op HRM gebied, via de invalshoek van regelmatige herijking van het HRM-beleid in het algemeen (w.o. herijking o.b.v. de visie provincie Zeeland) en via de invalshoek van de interprovinciale evaluatie van de ingevoerde systematiek van beoordelen, belonen, jaargesprekken en competentie management (afgerond eind 2008) is ons inziens voldoende sprake van het in de pas lopen van het HRM-beleid met de ontwikkelingen in en rond de provincie. En dus ook van het in de pas lopen van het HRM-beleid met de eisen die gesteld kunnen worden aan het werken in en met innoverende projecten. Deze aanbeveling kan dan ook als afgerond worden beschouwd.
		Afgerond per 31-12-2007	

COLOFON

Uitgave

Provincie Zeeland,
april 2008

Coördinatie

- Provincie Zeeland
afdeling FEZ

Fotografie

- Jan Ploeger

Prepress

- Provincie Zeeland,
afdeling I&D

Druk

- LnO, Zierikzee